Jaarstukken 2020

Zoetermeer, 26 mei 2021

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Feiten en cijfers

Cijfers voor de jaarrekening 2020

Inwoners [1]	Per 1-1-2021	Per 1-1-2020
Aantal inwoners	125.274	125.288
Aantal woningen [2]	56.425	56.455
Gemiddeld aantal personen per woning	2,22	2,22
Oppervlakte gemeente (in ha)	3.705	3.705
Bedrijven [3]	Per 1-1-2020	Per 1-1-2019
Aantal bedrijven	9.659	9.160
Werkgelegenheid		
Aantal arbeidsplaatsen	52.592	51.776
Waarvan aantal banen ICT-sector [4]	3.510	3.426
	Per 1-1-2021	Per 01-01-2020
Beroepsbevolking (aantal personen) [5]	67.600 [6]	67.000
Aantal geregistreerde werkzoekenden [7]	6.489	6.083
Werkloosheidspercentage [8]	.	3,6%

1. Bron: BRP 1-1-2021.
2. Bron: BAG 31-12-2020. Netto is er in 2020 een lichte woningkrimp te zien. Meer informatie over woonruimte is te vinden onder doelstelling 7.1.
3. Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden. De peildatum van de meest recente gegevens in dit register is 1-1-2020. Het weergegeven aantal betreft het aantal *vestigingen*. De aantallen zijn voorlopig en onder voorbehoud van registratie-/ systeemfouten.
4. Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden. Totaal aantal arbeidsplaatsen in SBI-bedrijfsklasse 62 (“Dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatietechnologie”).
5. Bron: CBS Statline, o.b.v. ILO-definitie. Deze cijfers worden door het CBS in duizendtallen gepubliceerd en betreft de werkzame plus werkloze 15- t/m 74-jarigen.
6. Dit is een schatting, berekend als het aantal 15- tot 75-jarigen in Zoetermeer, vermenigvuldigd met een factor (0,71), welke het aandeel weergeeft van de beroepsbevolking in Nederland t.o.v. alle 15- tot 75-jarigen in Nederland.
7. Bron: UWV, nieuwe definitie sinds 2018. Het cijfer van 1-1-2021 betreft de stand van augustus 2020; het cijfer van 1-1-2020 betreft de stand van december 2019.
8. Bron: CBS Statline. De cijfers over 2020 waren in februari 2021 nog niet bekend.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Inhoudsopgave

Feiten en cijfers 2

Inhoudsopgave 3

1 Samenvattend resultaat 5

1.1 2020: het jaar van corona, veerkracht & vindingrijkheid 5

1.2 Leeswijzer 5

1.3 Exploitatieresultaat 6

2 Jaarverslag 11

2.1 Programmaverantwoording 11

2.1.1 Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie 11

2.1.2 Programma 2 Samen leven en ondersteunen 22

2.1.3 Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen 32

2.1.4 Programma 4 Vrije tijd 37

2.1.5 Programma 5 Veiligheid 43

2.1.6 Programma 6 Dienstverlening en participatie 48

2.1.7 Programma 7 Inrichting van de stad 52

2.1.8 Overhead 62

2.1.9 Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien 64

2.1.10 VPB 66

2.2 Paragrafen 67

2.2.1 Paragraaf lokale heffingen 67

2.2.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 70

2.2.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen 78

2.2.4 Paragraaf Financiering 83

2.2.5 Paragraaf Bedrijfsvoering 87

2.2.6 Paragraaf Verbonden Partijen 98

2.2.7 Paragraaf Grondbeleid 103

3 Jaarrekening 109

3.1 Het overzicht van baten en lasten 109

3.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 111

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

3.3 Balans 173
3.4 Toelichting op de balans 175
3.5 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 201
3.6 Bijzondere gebeurtenissen na balansdatum 206
3.7 SiSa (Single information Single audit) 207
3.8 Overzicht taakvelden 210
Bijlage 1 Afkortingen en begrippen 214
Bijlage 2 Staat van de gemeente 221
Bijlage 3 Verbonden partijen 223
Bijlage 4 Gewaarborgde geldleningen 249
Bijlage 5 Verplichte indicatoren 251
Bijlage 6 Financiële effecten COVID-19 254
Bijlage 7 Cijferanalyse Jeugd en WMO nieuw 259

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

1 Samenvattend resultaat

1.1 2020: het jaar van corona, veerkracht & vindingrijkheid

2020 stond ogenschijnlijk volledig in het teken van COVID-19 en de daaropvolgende crisis. Toen in maart de eerste lockdown begon, leken projecten en programma's veelal in de koelkast gezet te worden. Uiteindelijk bleek dat 2020 het jaar werd waarin Zoetermeer haar veerkracht en vindingrijkheid toonde, als organisatie en als stad.

Veerkracht toonden we door gemaakte plannen, ondanks alles, door te zetten. Zo richtten we het Werkbedrijf op, en werkten we met succes toe naar de start van de Binnenbaan. En ook bij het onderwijs, wonen, zorg en in de stad namen we steeds meer drempels weg zodat mensen met een beperking volwaardig en zelfstandig mee kunnen doen in de samenleving. De realisatie van Gymworld is een goed voorbeeld van een project dat volgens de hoge lokale standaard en in participatie met Toegankelijkheidsraad is gerealiseerd.

Door de coronamaatregelen werd meer gebruik gemaakt van de openbare ruimte, en deze werd ook meer gewaardeerd. Projecten zoals de vervanging van de brug aan het Panamapad en de transitie naar LED-verlichting droegen bij aan de leefbaarheid van Zoetermeer en aan het buitengeluk van de Zoetermeerders. We zijn trots op deze inspanningen, en vatten dat gevoel samen in de nieuwe citymarketing strategie en slogan *Zoetermeer is de Plek*.

Natuurlijk waren er ook plannen die geen, of slechts deels doorgang vonden. Zo duurde de besluitvorming over het nieuwe afvalbeleid langer dan voorzien, en werd het doel om de hoeveelheid restafval verder terug te brengen vanwege de lockdowns niet gehaald.

Zo bracht COVID-19 de nodige zorgen met zich mee, en uitdagingen die vroegen om vindingrijkheid. Het is niet altijd voor iedereen mogelijk om mee te veren met de klappen. Ondernemers, jongeren, ouderen, en eigenlijk alle inwoners van Zoetermeer hadden daarom onze hulp hard nodig dit jaar. We streden tegen eenzaamheid door (digitale) netwerkbijeenkomsten te organiseren, en de jaarlijkse week tegen eenzaamheid stond in 2020 in het teken van persoonlijke verhalen en aandacht voor elkaar op afstand.

Door in samenwerking met partners digitale middelen beschikbaar te stellen, het aanbod uit te breiden en thuisleer-pakketten te verspreiden, kon het onderwijs zoveel mogelijk doorgang krijgen en konden achterstanden voorkomen of verminderd worden. Voor ondernemers die het moeilijk hadden, openden we vijf dagen per week het Ondernemersloket, dachten we integraal en flexibel mee over kansen en mogelijkheden en verspreidden we informatie over de verschillende regelingen via website en nieuwsbrieven.

Alles overziend was 2020 een bewogen jaar. We hebben moeilijke keuzes moeten maken, maar hebben daarbij gezorgd dat de inwoners en partners in de stad centraal stonden.

1.2 Leeswijzer

Het college legt elk jaar tijdens het Resultatendebat verantwoording af aan de raad over het gevoerde beleid. Dit gebeurt op basis van de jaarstukken. De jaarstukken bestaan uit een jaarverslaggedeelte en jaarrekeninggedeelte. Een groot deel van de opgenomen informatie is verplicht voorgeschreven vanuit wetgeving. De Gemeentewet schrijft voor dat elke gemeente jaarlijks begrotings- en verantwoordingsstukken moet opstellen. Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) bevat de regelgeving daarvoor (http://wetten.overheid.nl/).

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Het jaarverslag
Het jaarverslag begint met de programmaverantwoording. Hierin legt het college verantwoording af over de beleidsmatige resultaten in 2020. Voor de programmaverantwoording dient het bij de Programmabegroting 2020-2023 vastgestelde beleid als uitgangspunt. De gemeente Zoetermeer heeft zeven programma's. In deze programma's wordt ingegaan of de beoogde maatschappelijke effecten en doelstellingen zijn bereikt in 2020. Vanuit het BBV worden daarnaast overzichten voorgeschreven: het overzicht van de kosten van de overhead, het overzicht algemene dekkingsmiddelen en VPB. Ook de paragrafen, zoals opgenomen in deze Jaarstukken, zijn verplicht.

De jaarrekening
De jaarrekening bestaat uit het overzicht van baten en lasten, de toelichting op het overzicht van baten en lasten, de balans, de toelichting op de balans, de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling, de bijzondere gebeurtenissen na balansdatum en een aantal bijlagen.
Over onderwerpen, waarbij gedurende het jaar is gebleken dat er een afwijking op de begroting is ontstaan, is de raad geïnformeerd via de Tussenberichten. Deze afwijkingen zijn verwerkt als 'melding'. De afwijkingen uit het memo 'Financiële afwijkingen na het Tweede Tussenbericht 2020' (in de Jaarstukken verder afgekort als TB3) zijn eveneens verwerkt als melding.
(link naar memo d.d. 16-12-2020)

De accountantscontrole is met name gericht op het jaarrekeninggedeelte. De accountant controleert of de administratie van de gemeente aansluit bij de jaarrekening en of aan alle regelgeving is voldaan.

Als gevolg van rechtstreekse onttrekking van informatie uit het financiële systeem van de gemeente kunnen kleine afrondingsverschillen in de tabellen voorkomen.

1.3 Exploitatieresultaat

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2020 (1)	Begroting 2020 na wijzigingen (2)	Rekening 2020 (3)	Verschil tussen begroting na wijz. en rekening (2) – (3)	Meldingen 2020
Baten	359.839	460.969	504.251	43.282 V*	20.344 V
Lasten	368.906	399.883	400.859	976 N*	17.843 N
Saldo van baten en lasten	**-9.067**	**61.086**	**103.392**	**42.946 V**	**2.501 V**
Onttrekkingen aan reserves	14.127	41.767	57.486	15.719 V	16.091 V
Toevoegingen aan reserves	8.633	116.432	156.375	39.943 N	15.886 N
Saldo mutaties reserves	**5.494**	**-74.665**	**-98.889**	**24.224 N**	**205 V**
Resultaat na bestemming	**-3.573**	**-13.579**	**4.503**	**18.082 V**	**2.706 V**

*Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Baten 9,4 %, Lasten 0,2 %

In bovenstaande tabel komt het rekeningresultaat (het verschil tussen werkelijke baten en lasten) naar voren van € 4,5 mln. Positief. Het rekeningresultaat betekent ten opzichte van de begroting na wijziging van € 13,6 mln. Negatief een verbetering van € 18,1 mln. Deze verbetering is met name toe te schrijven aan activiteiten die in 2020 niet konden worden uitgevoerd en waarvan de activiteit doorschuift in de tijd. In de Perspectiefnota zal daar in het voorstel tot resultaatbestemming daarop worden teruggekomen. Van het 'resultaat na bestemming' werd eerder een voordelig gemeld in de Tussenberichten van € 2,7 mln. En het raadsmemo over de septembercirculaire van € 2,8 mln. Per saldo geeft de jaarrekening – ten opzichte van de eerdere verwachting een financieel betere uitkomst van € 1,7 mln. In onderstaande tabel is dit schematisch weergegeven.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Duiding rekeningsresultaat op hoofdlijn		* € 1.000
a. rekeningresultaat	4.503	
	-	
b. begroot resultaat	13.579	
c afwijking verantwoord in jaarrekening		18.082
d. niet uitgevoerde/door te schuiven taken		10.853
		7.229
e. gemelde afwijking TB	2.706	
f. gemelde afwking raadsmemo septembercirculaire	2.800	
		5.506
g. verbetering resultaat ten opzichte van verwachting		1.723

Deze verbetering heeft met name betrekking op voordelen in programma 1 en Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.
In onderstaande tabel is – per programma – het verschil tussen het rekeningresultaat en de begroting bruto opgenomen. Dat wil zeggen zonder rekening te houden met de effecten van budgetoverheveling of de meldingen in de Tussenberichten.

Programma	Verschil tussen begroot en jaarrekening in * € 1000
1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	11.134
2. Samen leven en ondersteunen	-8.640
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	-405
4. Vrije tijd	-151
5. Veiligheid	-272
6. Dienstverlening en participatie	3.010
7. Inrichting van de stad	773
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	11.767
Heffingsbedrag vennootschapsbelasting	-60
Overzicht Overhead	926
Eindtotaal	**18.082**

In de jaarrekening worden de verschillen in de “toelichting op het overzicht baten en lasten” groter dan € 100.000 verklaard. Onderstaand betreft een samenvatting op hoofdlijnen (verschillen > € 0,5 mln.). De optelling tot het totaal per programma van het verschil tussen begroting en rekening die in onderstaande samenvatting niet wordt verklaard, bestaat uit een optelling van kleinere posten.

Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie € 11,1 mln. Voordeel
In 2020 is een subsidie van € 2,8 mln. Begroot voor Stichting Stedelijk Voortgezet Onderwijs Zoetermeer (SSVOZ). De uitbetaling is verschoven naar 2021, daardoor valt het subsidiebedrag in het rekeningsresultaat. Bij de Jaarrekening wordt hier geen besluit over genomen. Het bestemmen van het resultaat vindt plaats in een afzonderlijk voorstel bij de Perspectiefnota. Daardoor kan de raad een meer integrale afweging maken. In afwachting daarvan wordt de raad voorgesteld het volledige rekeningsresultaat voorlopig toe te voegen aan de Reserve vrij inzetbaar.
Ook de geraamde extra afschrijvingen in verband met sloop in combinatie met nieuwbouw voor de onderwijslocaties Velddreef, Chaplinstrook en Van Doorneplantsoen SSVOZ hebben door vertraging in de planning niet plaatsgevonden en schuiven door naar 2021. Dit leidt tot een voordeel van € 0,6 mln. In 2020.
In verband met de maatregelen rondom COVID-19 zijn re-integratietrajecten stil komen te liggen. Klantmanagers zijn ingezet op de afhandeling van Tozo-aanvragen. Hierdoor is € 1,0 mln. Niet uitgegeven aan re-integratie. Eveneens in relatie tot COVID-19 zijn activiteiten van de

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal niet uitgevoerd. Deze schuiven door naar 2021 en leiden tot een voordeel van € 0,5 mln. In 2020.

De gemeente heeft naar aanleiding van een rechtszaak recht rekregen op teruggave van in voorgaande jaren betaalde BTW op het gebied van re-integratie diensten. Het voordeel in 2020 is € 2,3 mln.

De gemeente heeft van het rijk een hogere vergoeding ontvangen voor bijstandsuitkeringen. Er zijn minder bijstandsuitkeringen verstrekt dan waar in de Programmabegroting 2020-2023 rekening mee is gehouden. In totaal leidt dit tot een voordeel van € 2,5 mln.

Er is één nadeel in programma 1 > € 0,5 mln. Het gaat om een nadeel van € 0,6 mln. Dat is ontstaan door kwijtschelding vorderingen op debiteuren en om de voorziening hiervoor op peil te houden.

Programma 2 Samen leven en ondersteunen: € 8,6 mln. Nadeel
De lasten voor het gebruik van jeugdhulp zijn in 2020 € 7,7 mln. Hoger dan begroot. Uit analyses blijkt dat de kostenstijging verder ook in 2020 met name gelegen is in een toename van de intensiteit van jeugdhulptrajecten: jeugdigen krijgen langer en/of meer jeugdhulp. De gemeente heeft diverse maatregelen genomen om het gebruik en de kosten van de jeugdhulp te beperken. De ervaring leert echter dat financiële effecten van genomen maatregelen niet direct zichtbaar zijn. Daarnaast liep de uitvoering en implementatie van diverse maatregelen vertraging op mede ten gevolge van de COVID-19-crisis, waardoor verwachte besparingen niet volledig werden gehaald.

Vanwege afrekeningen die de gemeente van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) ontvangt t.b.v. de uitvoering van de PGB Jeugdwet is in 2020 een nadeel op de begroting ontstaan van € 0,5 mln.

Door een toename van het aantal cliënten dat gebruik maakt van wmo-hulpmiddelen en door het faillissement van een aanbieder is op deze post een nadeel van € 1,9 mln. Ontstaan.
Ook is er meer gebruik gemaakt van huishoudelijke hulp, het totaal nadeel bedraagt € 0,7 mln.

Deels door de COVID-19 crisis is minder gebruik gemaakt van vrij inzetbare voorzieningen (onder vrij inzetbare voorzieningen vallen recreatieve dagbesteding, kortdurende individuele begeleiding (kib), zorgcoördinatie en waakvlamcontact). Hierdoor is er een voordeel van € 0,7 mln. In 2020.

Onder ‘Ondersteuning thuis’ vallen de maatwerkvoorzieningen individuele begeleiding, arbeidsmatige dagbesteding (groepsbegeleiding), kortdurend verblijf en persoonlijke verzorging. Deze maatwerkvoorzieningen zijn voor de inwoners toegankelijk met een verleningsbesluit van de gemeente en kunnen in natura of als pgb worden verstrekt. In 2020 hebben zorgaanbieders financiële compensatie van de gemeente gekregen, waardoor er een nadeel is van € 0,5 mln.

Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen: € 0,4 mln. Nadeel
In programma 3 zijn 2 nadelen groter dan € 0,5 mln.: voor afvalinzameling € 0,9 mln. En parkeren € 0,6 mln., beiden worden grotendeels veroorzaakt door lagere opbrengsten.

Programma 4 Vrije tijd: € 0,2 mln. Nadeel
Er zijn geen activiteiten die per saldo een voor- of nadeel geven van meer dan € 0,5 mln. Het totaal bestaat uit meerdere voor- en nadelen tussen € 0,1 mln. En € 0,5 mln.

Programma 5 Veiligheid: € 0,3 mln. Nadeel
Er is een nadeel van € 0,7 mln. Vanuit de deelnemersbijdrage van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) in verband met de uitwerking van het Functioneel leeftijdsontslag.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Programma 6 Dienstverlening: € 3,0 mln. Voordeel
De inkomsten voor bouwleges zijn € 1,9 mln. Hoger dan begroot en er is € 0,6 mln. Voordeel doordat minder personeel is ingezet voor het afhandelen van WABO-vergunningen.

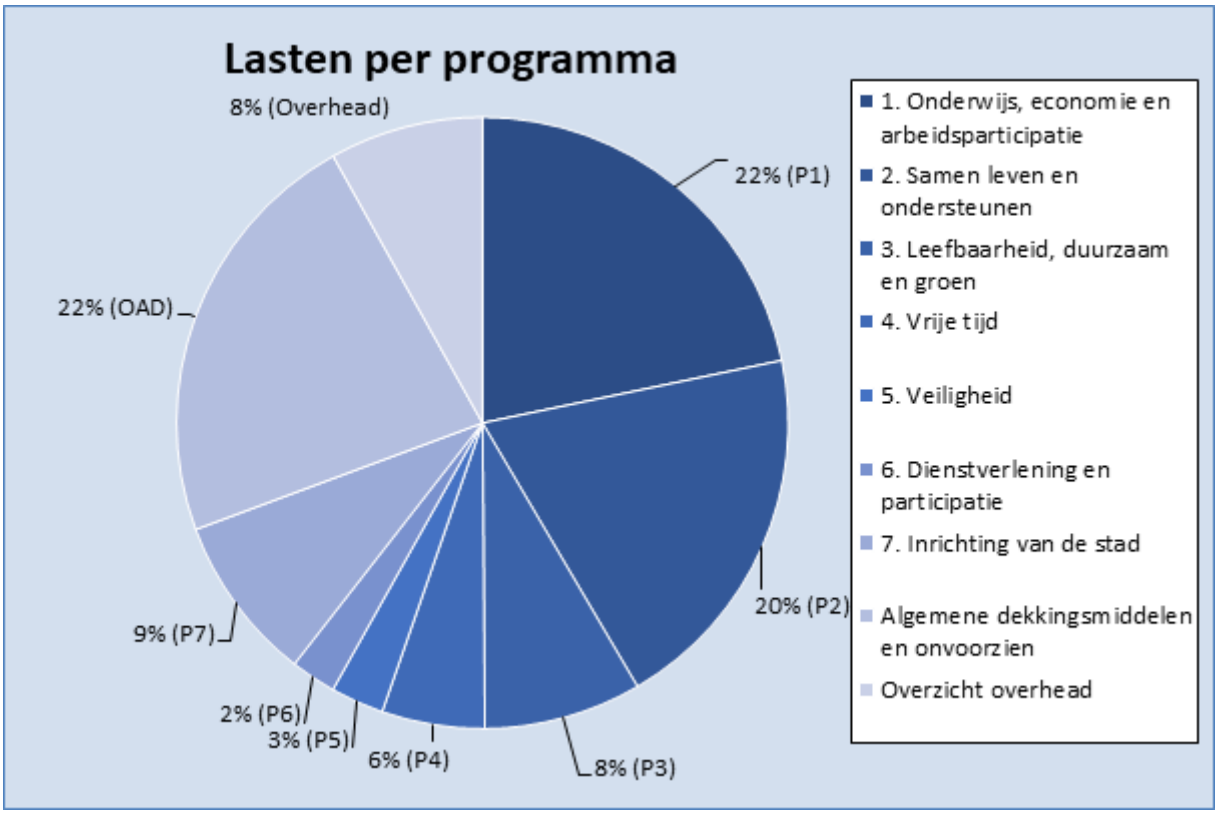
Programma 7 Inrichten van de stad: € 0,8 mln. Voordeel
Er is een nadeel van € 0,5 mln. Door de aanwezigheid van boventalligen, langdurig zieken, de daarbij noodzakelijk vervanging en wegens het dekkingsverlies van direct productieve uren door COVID-19. Het totaal voordeel van € 0,8 mln. Ontstaat door meerdere voordelen tussen € 0,1 mln. En € 0,5 mln.

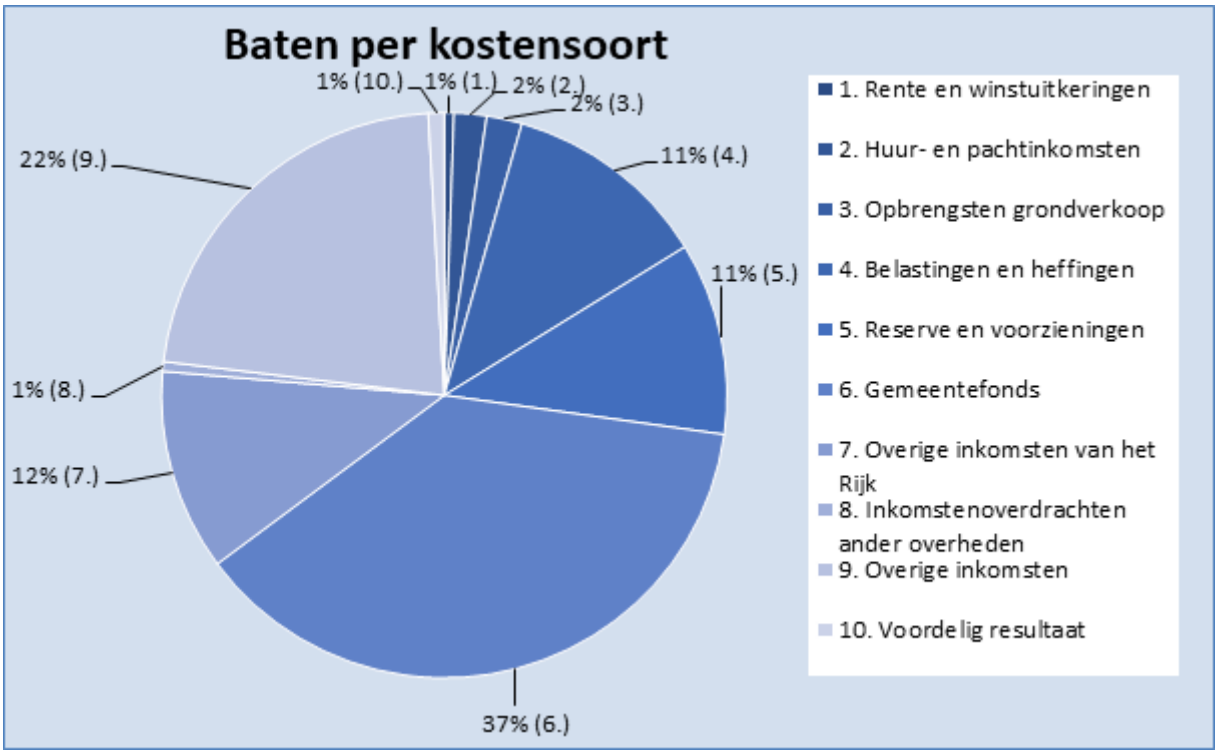
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien: € 11,8 mln. Voordeel
Op de algemene uitkering is een voordeel van € 13,0 mln. De hogere baten zijn onder meer een hogere algemene uitkering, hogere decentralisatie-uitkeringen en COVID-19 compensatie (3,8 mln.). Aan de lastenkant zijn voordelen op de reserveringen voor prijscompensatie (1,3 mln.) en taakmutaties (2,4 mln.). De verwachtte onttrekking uit de reserve vrij inzetbaar van € 1,3 mln., zoals gemeld in TB2, is lager door de compensatie van het Rijk, dit leidt tot een nadeel van 0,9 mln.

Overzicht Overhead € 0,9 mln. Voordeel
Op het Overzicht Overhead zijn voordelen op personele lasten. Deze vallen lager uit door het niet of later invullen van vacatures en door minder dan verwachte inzet van inhuur.
Er is een nadeel van € 0,7 mln. Dat grotendeels veroorzaakt wordt door het afboeken van de verbouwing van het stadhuis en meubilair. Daartegenover staat dat de jaarlijkse afschrijvingslasten vrijvallen ten gunste van de exploitatie.

Overzicht lasten per programma, baten per kostensoort
Uit de volgende grafiek ‘lasten per programma’ wordt duidelijk hoe de programma’s zich in omvang tot elkaar verhouden. De gemeente geeft het meeste budget uit in de programma’s 1 en 2, aan bijstandsuitkeringen en jeugdzorg.
Veruit de meeste inkomsten van de gemeente komen terecht in ‘Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (OAD). Voor deze grafiek ‘baten per kostensoort’ is daarom gekozen voor een andere weergave. Kostensoorten (of opbrengstsoorten) zijn een andere manier van indelen van de begroting dan naar programma. De inkomsten van de gemeente komen vanuit het Rijk, via het gemeentefonds en via andere uitkeringen vanuit het Rijk naar de gemeente. Vanuit belastingen en heffingen haalt de gemeente 16% van de inkomsten op.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

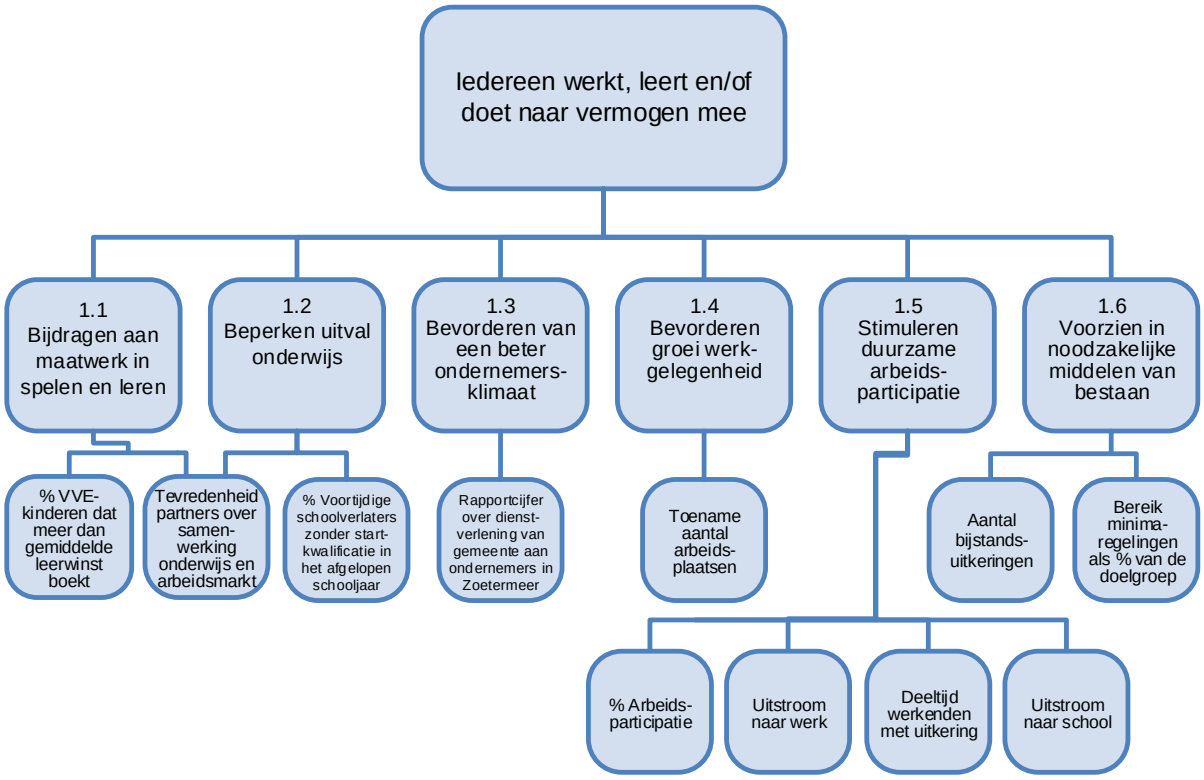

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2 Jaarverslag

2.1 Programmaverantwoording

2.1.1 Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

2.1.1.1 Algemene doelstelling

Iedereen werkt, leert en/of doet naar vermogen mee
Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie geeft de inspanningen weer die eraan bijdragen dat elke Zoetermeerder werkt, leert en of meedoet naar vermogen.

Onderwijs
De paragraaf over onderwijs in de begroting 2020 startte met: ‘Jong geleerd is… ‘
Dit jaar is gebleken dat leren en ontwikkelen niet samenhangt met een bepaalde leeftijd. COVID-19 liet zien, dat levenslang leren van heel jong tot heel oud belangrijk is en soms ook (bijna) vanzelf gaat als het moet.
Hoe creatief en vindingrijk werd er samengewerkt! Zo kwamen snel verbindingen tot stand met partners om kinderen, leerlingen en studenten in beeld te houden, werd geleerd om onderwijs op afstand te geven, stond men zelfs ’s nachts klaar om kinderen van ouders met cruciale beroepen op te vangen en leerden we werkende weg hoe digitaal leren of vergaderen werkt. Het virus maakte dat je je wel ontwikkelen moest om je in deze nieuwe situatie staande en gaande te houden. De digitale wereld kwam in een sneltreinvaart op gang en jong en oud leerden in (bijna) hetzelfde tempo ermee omgaan. Want iedereen wilde meedoen of moest mee kunnen doen. Terugkijkend op deze periode ontstond er een enorme betrokkenheid bij elkaar en de wil in verbinding (weliswaar op afstand) er het beste voor iedereen van te maken.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Arbeidsparticipatie
Door het thuiswerken en het niet fysiek samenkomen zijn veel (groeps-) re-integratie activiteiten niet uitgevoerd. Toch zijn in de aanvraagfase relatief veel aanvragers, op eigen kracht of geholpen door de gemeente, naar ander werk gestroomd.
Er is grote inzet gepleegd op de uitvoering van de steunpakketten van het Rijk, waardoor de capaciteit voor reguliere taken onder druk stond.
Ter voorbereiding van de start van het Werkbedrijf De Binnenbaan BV per 1-1-2021 is gewerkt aan de technische en inhoudelijke aspecten van de overgang van de uitvoering van de re-integratietaken Pw van de gemeente naar het werkbedrijf De Binnenbaan.

Levensonderhoud
Het aantal bijstandsuitkeringen was begin 2020 bijzonder laag. De verwachting was dat de werkeloosheid als gevolg van COVID-19 sterk zou oplopen met een vertraagd effect op de instroom in de bijstand. Door de steunpakketten van het Rijk zijn veel banen behouden, waardoor de WW-instroom beperkt was. In het minimabeleid zien we een daling van het aantal deelnemers van de nieuwe digitale Zoetermeerpas en de collectieve aanvullende verzekering met lagere vergoeding.

2.1.1.2 De doelstellingen van dit programma

Doelstelling 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren
In het afgelopen jaar lag de focus op 4 belangrijke opdrachten. Wat is op de diverse opdrachten gerealiseerd?

1. **Het (onderwijs)aanbod op maat**
   Het kader voor het integraal onderwijshuisvestingsplan (IHP) primair onderwijs is geformuleerd als basis voor het plan 2021-2025, waarin duurzaam en toekomstbestendig belangrijke sleutelwoorden zijn. De doorstart van de ontwikkeling van Integrale kindcentra (IKC) kreeg vorm door de start van een inspiratietraject waarbij kinderopvang- en onderwijs-partners samen aan de slag gingen hun IKC en de onderlinge samenwerking te optimaliseren.

   Samen met de scholen, stichting Leergeld en Ecoware zijn aan kinderen in het primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs computers of Ipads beschikbaar gesteld om aan het onderwijs op afstand deel te kunnen nemen. Alle partners hebben zich ingezet om onderwijsachterstanden (ook de achterstanden opgelopen door de sluiting van de scholen en kinderopvang) te voorkomen en verminderen. Zo werd het voor- en vroegschoolse (VVE) aanbod uitgebreid, zodat nog meer kinderen gedurende meer uren per week begeleid konden worden. Verder werden ook thuisleer-pakketten verspreid, zodat zij ook tijdens de sluiting van de locaties uitgedaagd werden en verantwoord lekker konden spelen. Daarnaast zijn op diverse basisscholen zomerscholen gerealiseerd.
   Een oriëntatie op samenwerking tussen onderwijsinstellingen en het delen van hoogwaardige voorzieningen ter ondersteuning van doorlopende leerlijnen vo-mbo-hbo is nagenoeg afgerond. Door lokale ontwikkelingen in het voortgezet onderwijs (zoals de bestuursovername van SSVOZ en COVID-19) heeft de oriëntatie echter enige tijd stilgelegen. Dit is met hernieuwde inzichten en met de nieuwe onderwijspartner(s) weer opgestart.

2. **Goede begeleiding kinderen bij de overgangen**
   Kinderen die overstappen naar het voorgezet onderwijs en daarbij meer ondersteuning nodig hebben, zijn samen met hun ouders begeleid door een vrijwilliger binnen het project School is Cool.
   In 2020 heeft de gemeente de Gelijke Kansen Alliantie afgesloten met het Ministerie van OCW. Een van de nieuwe activiteiten op deze agenda is een project van het Alfrink College. Zij gaan de taalontwikkeling van hun leerlingen bevorderen, zodat toetsen en examens beter gemaakt kunnen

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

worden. De kans dat de leerlingen hun opleiding optimaal kunnen voltooien, wordt hierdoor groter. Verder wordt in dit project de ouderbetrokkenheid versterkt, zodat ook thuis aandacht is voor onderwijs.
Daarnaast heeft in 2020 het project Strong Girls Young meisjes in een achterstandssituatie en met weinig zelfvertrouwen gekoppeld aan een toegankelijk rolmodel om meer regie te krijgen op hun leven.

3. **Goede start arbeidsmarkt**
In 2020 zijn verschillende acties ondernomen om de aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt en een Leven Lang Ontwikkelen in Zoetermeer te stimuleren. Vanuit Zoetermeer is een gesprek geïnitieerd met diverse onderwijsinstellingen en de gemeenten Delft en Leiden om te komen tot een regionaal profiel met doorlopende leerlijnen die passen bij de diverse steden. Hierbij is het ontwikkelen van een associate degree-opleidingen nadrukkelijk een belangrijk onderdeel. Ook is vanuit de gemeenten Zoetermeer en Lansingerland een programmalijn onderwijs-arbeidsmarkt opgesteld voor de A12 Corridor/ logistieke hotspot.
Begin oktober is een intentieovereenkomst getekend met De Haagse Hogeschool, mboRijnland en het Centrum voor Innovatief Vakmanschap Smart Technology om de samenwerking te intensiveren en verder te uit te werken. In deze uitwerking is het versterken van de doorlopende leerlijn en de mogelijkheden van een leven lang ontwikkelen in Zoetermeer een belangrijk onderdeel.
In Meerzicht heeft het lectoraat Grootstedelijke ontwikkeling van De Haagse Hogeschool een begin gemaakt met het in kaart brengen van inwonersinitiatieven in Meerzicht en een onderzoek uitgevoerd naar de woonbeleving in een van de hoogbouwcomplexen. In De Leyens is door studenten van mboRijnland en De Haagse Hogeschool, samen met inwoners en zorgpartners, een opeenvolgende reeks onderzoeken uitgevoerd naar wat jonge senioren nodig hebben om zich op het ouder worden voor te bereiden. Op verschillende plekken in de stad leren en onderzoeken studenten dus in de praktijk.

4. **Iedere volwassenen voldoende basisvaardigheden.**
Ook in 2020 hebben de inwoners van Zoetermeer weer gebruik kunnen maken van diverse trajecten in het kader van volwasseneneducatie, om de basisvaardigheden te verbeteren. Het aanbod is waar mogelijk online aangeboden. Dit was echter niet voor alle deelnemers en trajecten haalbaar. Hierdoor zijn niet alle trajecten gerealiseerd.

1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
% VVE-kinderen dat een meer dan gemiddelde leerwinst boekt	38%	> 45%	51%	Ja	Jaarlijkse monitor VVE Zoetermeer
Tevredenheid van partners over de samenwerking onderwijs en arbeidsmarkt	8	Goed	Goed	Ja	Gesprekken met partners

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Doelstelling 1.2 Beperken uitval in het onderwijs

Voortijdig schooluitval heeft onverminderd de aandacht. Door toezicht op schoolverzuim en een stevige inzet op preventie willen we dit voorkomen. In de periode van COVID-19 was de noodzaak nog groter om alle leerlingen goed in beeld te houden samen met de partners. Er zijn door leerplicht deurbezoeken afgelegd bij leerlingen waar school en/of hulpverlening geen contact meer hadden. Op die manier is snel geschakeld om kinderen weer aan het thuisonderwijs te laten deelnemen.

Omdat elk kind recht heeft op een passende (onderwijs)plek spannen ouders, scholen, leerplicht en zorgpartners zich samen hiervoor in. In 2020 heeft de gemeente en het samenwerkingsverband passend onderwijs een onderzoek afgerond naar het dekkend netwerk voor speciaal basisonderwijs (sbo) en speciaal onderwijs (so). Dit veldonderzoek heeft geresulteerd in een integrale actieagenda om de basisvoorzieningen en de aansluiting onderwijs-jeugdhulp te versterken.

Een goede loopbaanontwikkeling en aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt, zowel lokaal als regionaal, beperkt de uitval in het onderwijs en geeft jongeren meer kansen. Bijvoorbeeld door jongeren vroegtijdig in contact te brengen met werkgevers tijdens beroepenmanifestaties als On Stage (vmbo) en The Next Step (speciaal onderwijs). Vanwege COVID-19 is het evenement Next Step in november 2020 helaas niet doorgegaan. On Stage, de beroepenbeurs voor het vmbo, heeft nog net in maart kunnen plaatsvinden. Er zijn in 2020 voorbereidingen getroffen met scholen en beroepsbeoefenaren om het in 2021 in digitale vorm uit te voeren.
Vanuit de aanpak voortijdig schoolverlaten is voor alle vierdejaars leerlingen van het voortgezet onderwijs de Signaalkaart beschikbaar gesteld. Alle scholen hebben enthousiast gebruik gemaakt van deze digitale test voor loopbaanoriëntatie.

1.2 Beperken uitval in het onderwijs	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) in afgelopen schooljaar: % van alle deelnemers aan vo/mbo onderwijs	2,80%	2,60%	2,69%	Nee	VSV-Atlas (OCW) Jaarverslag leerplicht/ RMC

In 2020 zien we een positieve daling van voortijdig schoolverlaters ten opzichte van vorig jaar (0,11%). Het cijfer wordt mede beïnvloed door de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. In 2019 zagen we nog een stijging vanwege de aantrekkende arbeidsmarkt waardoor jongeren voortijdig het onderwijs verlieten om aan het werk te gaan. We zien nu weer een dalende lijn doordat er minder werkgelegenheid is in verband de COVID-19-maatregelen.

Doelstelling 1.3 Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat

Het jaar 2020 ging economisch goed van start. Bedrijven investeerden en de groei van de economie werd door hen positief ingezien. Meteen in het eerste kwartaal werd deze positieve houding afgeremd door de komst van COVID-19. Vanaf half maart ging Zoetermeer (net als de rest van het land) in een eerste Lockdown. Met name de horeca, evenementenorganisaties en de kleine ondernemer hebben het zwaar gehad. Na deze Lockdown mochten getroffen ondernemingen weer geleidelijk open,

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

waardoor ze wat opbloeiden (vooral: horeca en contactberoepen). In het najaar nam het aantal COVID-19-gevallen te sterk toe, waardoor er een tweede Lockdown werd ingezet tot aan heden. Voor 2020 zijn de totale economische gevolgen van COVID-19 voor de verschillende sectoren nog niet inzichtelijk. Voor zover bekend is het aantal faillissementen in 2020 vrijwel gelijk gebleven aan het aantal in 2019 (ongeveer 20). Dit duidt er mogelijk op dat de verschillende steunmaatregelen effect hebben gehad. Daar waar mogelijk zijn de ondernemers ondersteund, gefaciliteerd en begeleid. Concreet is ingezet op:

Corona ondernemersloket

- Het operationeel maken van een corona ondernemersloket. Deze was en is nog steeds vijf dagen per week bereikbaar. Gedurende een aantal weken is de backoffice ook zeven dagen per week operationeel geweest.

Informatievoorziening via websites en nieuwsbrieven

- Informatie over de verschillende regelingen is geplaatst op de ondernemerswebsite van Ter Zake het Ondernemershuis en de gemeentelijke website. Updates, webinars, bijeenkomsten, regelgevingen van de diverse overheden zijn hierop vindbaar.

1,5 meter samenleving

- In de winkelstraten van o.a. de binnenstad zijn diverse maatregelen genomen inspelend op de 1,5 meter samenleving, zoals: informatievoorziening via posters en social media, bebording en bestickering in overleg met eigenaren en ondernemers.

Ondersteunen van economische kansen

- Integraal en flexibel is meegedacht met de ondernemers. Kansen en mogelijkheden zijn verkend om nog meer dan anders ondernemers tijdens de crisis als gevolg van COVID-19 blijvend te kunnen laten ondernemen. Voorbeelden zijn: openstellen van de tijdelijke standplaatsen en uitbreiden van horeca winterterrassen.

Kennisdelen

- Contacten in de regio zijn ingezet om te leren van voorbeelden van ondersteuningsmaatregelen en dienstverlening aan ondernemers tijdens de crisis als gevolg van COVID-19.

Naast het ondersteunen van ondernemers in tijden van COVID-19 is ook uitvoering gegeven aan de ambities uit de economische agenda: 1) impuls geven aan de kenniseconomie en 2) het versterken van het vestigingsklimaat. Concreet is ingezet op:

De basis op orde

- Inzet om het winkelgebied in de Dorpsstraat compacter en levendiger te maken door het voeren van gesprekken met winkeliersvereniging ODZ en BIZ-vastgoed. De planologische doorvertaling heeft inmiddels ook plaatsgevonden.
- Inzet om de Dorpsstraat sterk uit de crisis als gevolg van COVID-19 te laten komen door het voeren van gesprekken met BIZ-vastgoed over een doorstart 2e BIZ-termijn in 2022 en met winkeliersvereniging ODZ over animo voor een eigen BIZ in 2022.
- Er is gestart met de uitvoering van het onderzoek naar het toekomstscenario van de drie noordelijke wijkwinkelcentra.
- De reclamenota 2019 is vastgesteld.
- De Dag van de ondernemer op 20 november was een groot digitaal succes
- De horecamarktscan is niet uitgevoerd. De horeca-ondernemers hebben het zwaar. Dit onderzoek is uitgesteld om verdere belasting van hen te voorkomen. Daarnaast is er het risico dat onderzoeksresultaten sterk beïnvloed worden door de crisis als gevolg van COVID-19 en daarmee een vertekend beeld geven.

Start- & scale-ups

- In 2020 zijn de start- & scale-ups in Zoetermeer in beeld gebracht. Er is een plan van aanpak gemaakt voor de start- & scale-ups in de IT-sector om de dienstverlening van de accountmanager start- & scale-ups aan hen te kunnen optimaliseren. Deze dienstverlening is gebundeld en digitaal

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

ontsloten via de nieuwe website: www.scalebooster.nl. en is tweetalig beschikbaar (NL/EN). Start- & scale-up informatie en innovatie, (online) evenementen en het contact met de accountmanager start- scale-ups worden hier gepromoot. Daarnaast wordt hier voor starters een digitaal overzicht met relevante links geboden bij de oriëntatie op zelfstandig ondernemerschap. Tenslotte is in deze periode met COVID-19 een speciale pagina met een overzicht van alle (financiële)regelingen en ondernemershulp ingericht.

Samenwerkingen in de regio

- BPH
  Voor de uitbreiding van Stichting BussinesParkHaaglanden (BPH) met vijf deelnemers, waaronder Zoetermeer, zijn nieuwe stichtingsstatuten vastgesteld. Er is ook een principebesluit genomen over toetreding tot de stichting. De doelstelling van de samenwerking is geactualiseerd, waarbij de focus ligt op het versterken van de regionale samenwerking tussen de deelnemende gemeenten om bedrijven en daarmee werkgelegenheid in de Haagse Regio te behouden en te laten groeien. BPH handelt in aanvulling op de (beleidsmatige) taken en verantwoordelijkheden van Metropoolregio Rotterdam Den Haag op het gebied van werklocaties.
- A12-corridor
  Het doel van de regionale samenwerking logistieke hotspot A12-Corridor is de regio als logistieke hotspot op de kaart te zetten en verder te ontwikkelen. In 2020 eindigde de A12-corridor in de top 5 van belangrijkste 'logistieke hotspots' van Nederland. Er is ingestemd met de uitbreiding van de samenwerking met de gemeenten Pijnacker-Nootdorp en Den Haag als 'partners van de Stuurgroep' en de gemeente Bodegraven-Reeuwijk als 'kernpartij van de Stuurgroep'. Er is gestart met een evaluatie van de huidige samenwerking om de voortgang op de programmalijnen te toetsen. Voor programmalijn onderwijs-arbeidsmarkt is een onderzoek gestart naar kenmerken van de gevestigde ondernemers en de vraag naar (toekomstig) personeel. Om de samenwerking breder bekend te maken is een eigen website gelanceerd (https://a12-corridor.nl/).
- MRDH
  Binnen MRDH zijn de gewenste transformaties van Businesspark Oosterheem, Willem Dreeslaan en de Zilverstraat (delen van bedrijventerreinen) regionaal besproken en afgestemd. Invulling van de compensatieopgave die hieruit volgt wordt integraal bekeken.
  Ten aanzien van de regionale HBO-MBO-campusontwikkeling is er een plan van aanpak voor Regionale Campus-ondersteuning 2021-2022 opgesteld, waarin de aansluiting bij Human Capital Agenda, post-COVID-19 aanpak en de samenwerking tussen campussen centraal staan. De rol van de MRDH richt zich enerzijds op de opstart en aanjaagfinanciering van campusvoorstellen en anderzijds (na de opstart) op verbinden, coördineren en monitoren van de impact. Het Dutch Innovation Park maakt deel uit van de regionale campuswerkgroep en heeft via deze weg ook input geleverd voor het plan van aanpak.
- Provincie
  Op initiatief van Zoetermeer heeft de MRDH richting de provincie een succesvolle lobby gevoerd om de provincie te vragen de Subsidieregeling Planvorming Detailhandel of de Vliegende Brigade te verruimen/een vervolg te geven. Hierdoor kunnen provincie en gemeenten aan de slag met het compacter maken van winkelgebieden. Daarnaast kunnen de mogelijkheden onderzocht worden voor een provinciaal fonds, waaruit een onrendabele top van transformaties kan worden gedekt.
- Innovation Quarter
  In het verlengde van de economische steunpakketten heeft het kabinet in 2020 €300 mln. Beschikbaar gesteld voor overbruggingskredieten voor startups, scale-ups en (innovatieve) mkb-ers die in hun bedrijfsvoering zijn geraakt door de crisis als gevolg van COVID-19. De Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's) verstrekken op verzoek van het kabinet deze COVID-19-OverbruggingsLening (COL). Innovation Quarter is de regionale ontwikkelingsmaatschappij in Zuid-Holland waar Zoetermeer lid van is. Drie bedrijven (start-up en scale-ups) uit Zoetermeer hebben een overbruggingslening gekregen.

Campus tour

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

- Er heeft een IT-security campus tour plaatsgevonden. Deze IT en cybersecurity Campustour werd georganiseerd vanuit de MRDH en de IT Campus Rotterdam, HSD-campus Den Haag en het Dutch Innovation Park. Naast een gemeenschappelijk programma leverden ook elk hun eigen bijdrage en programma met als resultaat betere kennisdeling en meer begrip voor elkaars initiatief en positie.

1.3 Bevorderen van het vestiging- en ondernemersklimaat	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
Rapportcijfer over de dienst-verlening van de gemeente aan ondernemers in Zoetermeer	n.v.t.	6,5	6,5	Ja	Ondernemers-peiling

Eind 2020 is een ondernemerspeiling inzake gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers uitgevoerd. De resultaten hieruit zijn input voor de op te stellen optimalisatie van de dienstverlening aan de ondernemers. Noemenswaardige resultaten zijn:

- Het gemiddelde rapportcijfer van respondenten die persoonlijk contact hadden met de gemeente is een 6,5. De doelstelling voor 2020 is hiermee behaald. In totaal gaf 29,6% een onvoldoende (1 t/m 5), 28,2% een zes of zeven en 42,3% een rapportcijfer tussen acht en tien. De meerderheid gaf dus een voldoende.
- De respondenten waren zeer tevreden over de gastvrijheid van het Gemeentelijk Informatie Punt (GIP) met een gemiddeld rapportcijfer van 7,6. Minder tevreden is men over de bereikbaarheid van het GIP dat gemiddeld met een 6,3 wordt beoordeeld.
- Gemiddeld beoordelen de respondenten die tijdens de crisis als gevolg van COVID-19 contact hadden met het GIP dit contact met een rapportcijfer 6,8. In totaal geeft 26,2% aan zeer ontevreden tot ontevreden te zijn over dit contact. Daarentegen beoordeelt 74% het contact als tevreden tot zeer tevreden.

Doelstelling 1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid

Het versterken van de economische structuur van Zoetermeer langs de aanwezige sterke sectoren en in relatie tot de gewenste groei van de stad is de uitdaging. Een strategie werklocaties draagt in deze opgave bij door het bieden van economische uitgangspunten om mee te nemen in de integrale afweging over het efficiënt gebruik van een locatie. Concreet is daarom ingezet op:

Strategie werklocaties

- Het vaststellen van de uitgangspunten (waaronder een goede woon-werk balans) voor het uitwerkingsdocument strategie werklocaties. Deze zijn vastgesteld in het kerndocument strategie werklocaties.
- Er is gestart met het ontwikkelen van een monitor om de ontwikkelingen op de key performance indicatoren uit het kerndocument strategie werklocaties inzichtelijk te maken.
- Het integraler en strategischer beoordelen van transformatie- en ontwikkelverzoeken als gevolg van de vastgestelde uitgangspunten en ook rekening houdend met de op te stellen toekomstvisie 2040.

Stimuleren ‘leven lang ontwikkelen’

- De aanwezigheid van voldoende opgeleid personeel is een van de belangrijke vestigingsfactoren. Daarom wordt ingezet op de verbinding tussen arbeidsmarkt en onderwijs. Voor de sterke sectoren IT en Logistiek& Handel is verkend welke mogelijkheden er zijn voor een betere aansluiting tussen het onderwijsaanbod en het personeelsvraagstuk. Zie ook de toelichting op Leven Lang Ontwikkelen (LLO) binnen dit programma.

1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Toename aantal arbeidsplaatsen	371	500	869	Ja	Regionale werkgelegenheids-register

Volgens het regionale werkgelegenheidsregister is het aantal arbeidsplaatsen in 2020 toegenomen. In totaal met 869 arbeidsplaatsen naar 52.592 (+1,68%). De doelstelling voor 2020 om het aantal arbeidsplaatsen toe te laten nemen met 500 is daarmee behaald.
In de vier sterke sectoren zijn in totaal het aantal arbeidsplaatsen met 548 toegenomen. Binnen deze sectoren treedt de grootste toename op in de sector Health. Namelijk van 5.646 naar 5.866 arbeidsplaatsen (220). Voor de overige sectoren geldt:

- Groei logistiek en handel: 160 arbeidsplaatsen (van 11.520 naar 11.680)
- Groei bouw & installatie: 147 arbeidsplaatsen (van 2.247 naar 2.394)
- Geringe groei ICT & dienstverlening: 21 arbeidsplaatsen (van 13.612 naar 13.633)

De volgende belangrijke bedrijven (niet uitputtend) zijn behouden dan wel binnen de gemeentegrenzen van Zoetermeer gevestigd: Siemens (behouden), AIVD (uitbreiding gerealiseerd), WS Audiology (fusie en uitbreiding), Cegeka (KPN-consulting en Call-2 behouden na overname door Cegeka), Sailboard (nieuwe vestiging), Umedwings China (nieuwe vestiging), DHL (grond aangekocht voor voorgenomen vestiging in Zoetermeer) en Topcon (overeenstemming voor vestiging HK in Zoetermeer eind 2021).
Daarnaast heeft Zoetermeer meegewerkt aan de uitbreiding van het Lange Land Ziekenhuis.

Doelstelling 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie

Beleidsnota Meedoen met meerwaarde
Op 18 mei 2020 heeft de raad de beleidskaders op het gebied van werk, schulden en rondkomen in de nota ‘Meedoen met Meerwaarde’ vastgesteld. Een belangrijk uitgangspunt in de nota is de keuze voor maatschappelijk rendement. Dit uitgangspunt wordt vertaald door de klanten op een andere manier in te delen. Voor re-integratie wordt niet alleen gekeken naar de afstand tot de arbeidsmarkt van iemand, maar ook naar de risico’s die ontstaan wanneer we iemand niet ondersteunen en de daarmee oplopende kosten voor de maatschappij. Het behalen van een breed maatschappelijk rendement op de lange termijn en het kostenbewust inrichten van de dienstverlening is vertaald in de opdracht aan de Binnenbaan.

De kadernota ‘Meedoen met Meerwaarde’ sluit aan bij de nieuwe inzichten die zijn opgedaan binnen de leeragenda van de raad. Deze inzichten gaan over de wens om meer te sturen vanuit impact (het verschil dat we willen maken in Zoetermeer) en minder op activiteiten.

Arbeidsmarkregio ZHC
De gemeente Zoetermeer is centrumgemeente van de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal (ZHC). Het jaar 2020 heeft voor de arbeidsmarktregio ZHC grotendeels in het teken van COVID-19 gestaan. Als reactie op de eerste lockdown in maart 2020 zijn de bestaande plannen aangescherpt en is focus aangebracht op de kansrijke sectoren voor ZHC (Zorg & Welzijn, Transport & Logistiek, Groen, Bouw & Techniek en Retail). Regiobreed is het aanbod leerwerktrajecten uitgebreid voor deze sectoren en zijn kandidaten gestart in o.a. het leerwerktraject voor Glasvezelmonteur en de Groen Academie, mede gefinancierd door de impulsgelden Perspectief op Werk. Ook kandidaten uit de banenafspraak en werkgevers zijn succesvol bij elkaar gebracht, via het online event “Digitale Meet & Greet XXL”. Veel energie is uitgegaan naar de start van een dienstverleningsconcept HalloWerk. Dit dienstverleningsconcept heeft als doel om werkgevers en werkzoekenden sneller met elkaar in contact te laten komen. De pilot van HalloWerk zal in 2021 een impuls geven aan de samenwerking tussen de zes gemeenten in ZHC op het gebied van werkgevers- en werknemersdienstverlening.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

De Rijksoverheid stuurt via de uitvoering van het 3e steun- en herstelpakket op meer samenwerking in de arbeidsmarktregio. De regie op uitvoering van dit pakket ligt bij de centrumgemeente maar wordt gedaan in gedeelde verantwoordelijkheid met het UWV, werknemers- en werkgeversorganisaties en het onderwijs. In 2020 is het Forum Werkbedrijf omgevormd tot het Netwerkplatform ZHC; een open netwerkplatform waarin ook andere partners kunnen aansluiten. Vanuit dit Netwerkplatform ZHC is in november 2020 een startbijeenkomst georganiseerd met alle betrokken partijen bij het derde steun- en herstelpakket in ZHC. Tot slot, met ingang van 1 januari 2021 is de aanpassing van de wet SUWI van kracht. Hieruit vloeit de verplichting voort om te werken vanuit één gezamenlijk uitvoeringsplan ZHC 2021. Dit plan is in 2020 tot stand gekomen in nauwe participatie tussen gemeenten en UWV en is leidraad voor de uitvoering in 2021.

Start Werkbedrijf De Binnenbaan BV
In 2020 is succesvol toegewerkt naar de start van De Binnenbaan per 1-1-2021. Medio 2020 is het Werkbedrijf opgericht met het vaststellen van de statuten en de aandeelhoudersovereenkomst. In de tweede helft 2020 zijn de overige governance documenten zoals het aanwijsbesluit, het mandaatbesluit en de dienstverleningsovereenkomst opgesteld. Daarnaast is het merendeel van de technische inrichting en personele bezetting van de Binnenbaan gerealiseerd.

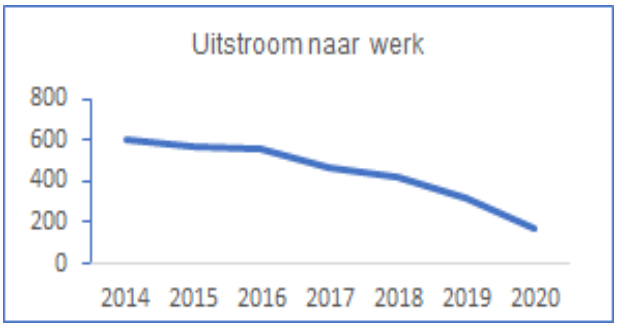
GR DSW
2020 was het laatste exploitatiejaar van de gemeenschappelijke regeling DSW. Ondanks de COVID-19 tegenwind is het mogelijk gebleken het overgrote merendeel van de werkactiviteiten in aangepaste vorm voort te zetten. De uit jaarresultaat 2019 specifiek COVID-19 tegenvallers getroffen voorziening kon vrijvallen dankzij de rijksvergoeding voor COVID-19, minder Wsw'ers en een hogere SE-vergoeding. Vervolgens is het bedrag van de vrijgevallen voorziening aan de deelnemende gemeenten uitbetaald. Ook is de gemeentelijke vergoeding lager uitgevallen dan begroot.
Daarmee is 2020 voor de GR DSW ondanks COVID-19 een qua exploitatie goed jaar geweest. Voor 2021 resteert nog de liquidatie en verevening van het openbaar lichaam DSW.

1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
% arbeidsparticipatie	71,1%	73,9%	68,3%	Nee	CBS / Volksgezondheid en zorg *
Uitstroom naar werk	325	410	169	Nee	Suites4 SociaalDomein
Deeltijd werkenden met uitkering	734	500	1305 **	Ja	Suites4 SociaalDomein
Uitstroom naar school	52	50	48	Ja	Suites4 SociaalDomein

* Voor realisatie 2019 en begroting 2020 is CBS de bron. Voor de realisatie is een nieuwe bron www.Volksgezondheidenzorg.info/node/12112/tabel omdat CBS niet kon leveren.

** Door registratie issues als gevolg van Tozo verwerking zijn deze cijfers niet zonder meer te vergelijken met de realisatie 2019 en begroting 2020. In de realisatie zijn tot nu toe 244 Tozo en 19 NAB met LKS opgenomen. Dit zal nog muteren.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan

Levensonderhoud:

De realisatie van het aantal bijstandsuitkeringen is hoger dan de begroting, maar aanzienlijk lager dan op grond van de eerste prognoses van de COVID-19 ontwikkelingen te verwachten was. De 2x verlengde steunmaatregelen van het Rijk met hun extra vangnetfunctie en de toegangseisen voor de bijstand, hebben ertoe geleid dat de realisatie 2020 maar weinig hoger ligt dan de realisatie in 2019. Ook de eerste instroom in 2020 in de WW als voorliggende voorziening met een later in de tijd daaropvolgende gedeeltelijke instroom in de bijstand is beperkt gebleven.
Daar waar eerst in het najaar 2020 extra instroom vanwege COVID-19 werd verwacht, wordt nu met deze instroom pas in de loop van 2021 gerekend.
Uit de ongekend hoge preventiequote (50%) blijkt dat veel bijstandsaanvragers niet succesvol waren vanwege de partner- en vermogenstoets. Ook heeft bemiddeling naar nieuw werk in de aanvraagfase aan de relatief gunstige realisatie bijgedragen.

Minimaregelingen

De daling van het aantal personen met een Zoetermeerpas en het financiële voordeel zijn het gevolg van de overgang naar de digitale pas die aangevraagd moest worden in plaats van ambtshalve werd verstrekt. Door deze manier van uitgeven werd de kring van rechthebbenden nauwkeurig afgebakend en daalde enigszins. Daarbij daalde het daadwerkelijk gebruik door vanwege COVID-19 gesloten voorzieningen.
In 2020 was er één aanbieder van de nieuwe collectief aanvullende verzekering. Ook gold een lagere gemeentelijke bijdrage in de premiekosten en eigen risico dan in 2019. Dit heeft geleid tot een lager aantal personen met deze verzekering.
Het bereik van de minimaregeling is door de afname in aantallen Zoetermeerpassen en Collectief aanvullende verzekeringen gedaald.

1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
Aantal bijstandsuitkeringen	2.614	2.450	2.665	Nee	Suites4 SociaalDomein
Bereik minimaregelingen uitgedrukt in % doelgroep	85%	67%	67% *)	Ja	Gemeentelijke administratie

* Realisatie 2020 is niet exact te bepalen omdat de Zoetermeerpas niet meer ambtshalve, maar op aanvraag wordt verstrekt. Hierdoor is de kring van rechthebbenden beter afgebakend. We zien dat de aanvragers verhoudingsgewijs meer gebruik maken. Bereik uitgedrukt in het aantal passen is minder relevant dan het daadwerkelijk gebruik ervan. Rekening houdend met deze wijziging en het startjaar van de nieuwe collectief aanvullende verzekering is de inschatting dat de realisatie vergelijkbaar is met de 67% uit de begroting.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.1.1.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling (inclusief reservemutaties)

Bedragen x € 1.000

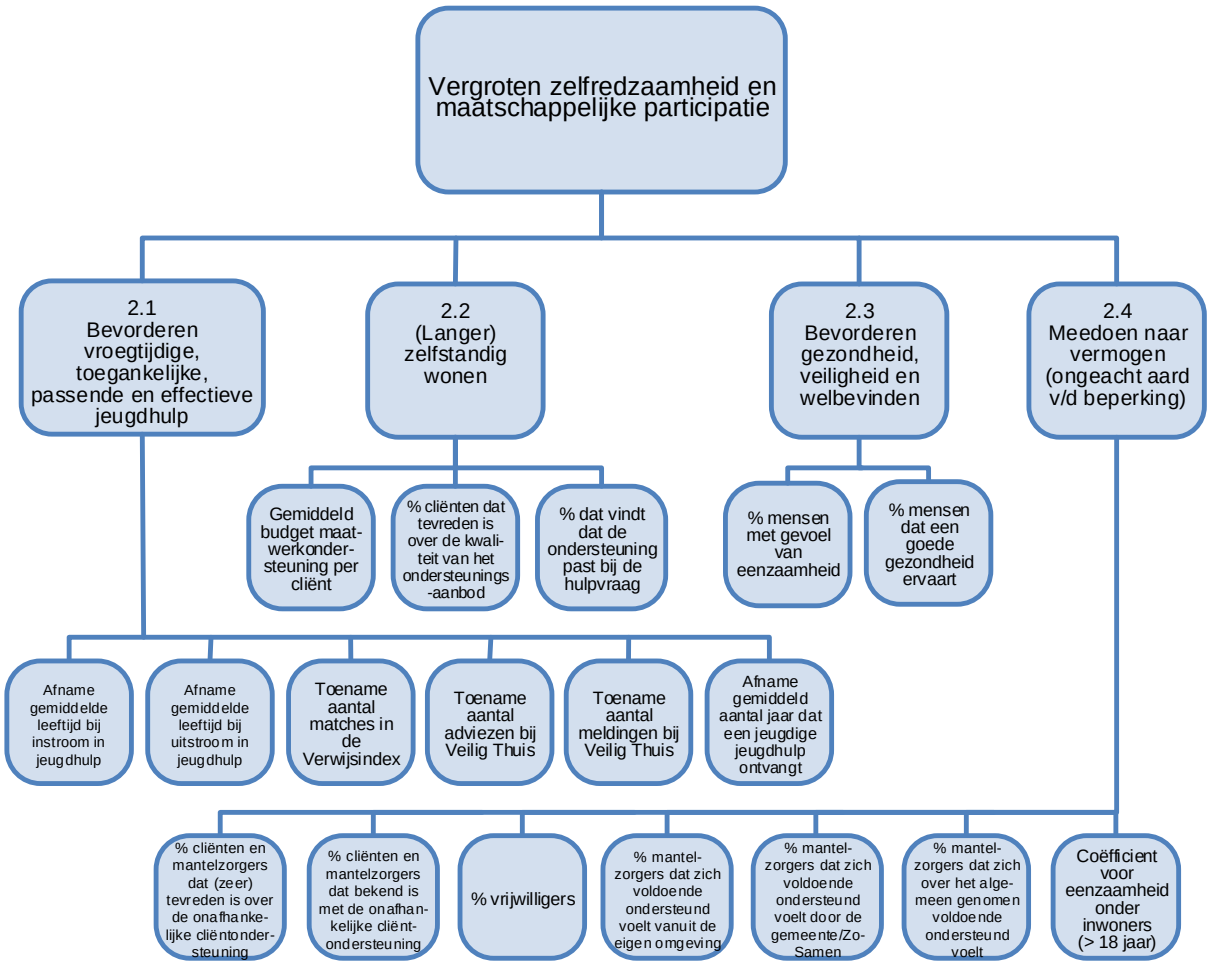
	Rekening 2020		
	U	**I**	**Saldo**
1.1 – Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren	20.243	8.509	-11.734
1.2 – Beperken uitval in het onderwijs	1.929	607	-1.322
1.3 – Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat	1.988	1.356	-631
1.4 – Bevorderen groei werkgelegenheid	444	56	-387
1.5 – Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie	23.585	5.903	-17.682
1.6 – Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan	72.529	62.783	-9.746
Totaal programma	**120.717**	**79.215**	**-41.502**

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Financiën op hoofdlijnen
Voor de bijdragen aan maatwerk in spelen en leren (doelstelling 1.1) is het budget besteed aan onderwijshuisvesting (€ 13,4 mln.), onderwijsachterstanden (€ 3,4 mln.), lokaal onderwijsbeleid (€ 1,9 mln.) en leerlingenvervoer (€1,2 mln.) De inkomsten komen vooral uit een rijksbijdrage voor onderwijsachterstanden (€ 3,1 mln.), onderwijshuisvesting (€ 4,6 mln.) en overig (€ 1,1 mln.)
Voor het beperken van uitval in het onderwijs (doelstelling 1.2) is geïnvesteerd in het terugdringen van voortijdig schoolverlaten (€ 1,3 mln.) en schoolmaatschappelijk werk (€ 0,6 mln.). Daartegenover staan € 0,6 mln. Aan inkomsten, met name op het gebied van voortijdig schoolverlaten (€ 0,5 mln.)
Ter bevordering van een beter vestigings- en ondernemersklimaat (doelstelling 1.3) is het budget besteed aan accountmanagement, beheer van de warenmarkten en het gemeentelijk accountmanagement economische zaken (€ 2,0 mln.). Er zijn reclameopbrengsten en marktgelden ontvangen (€ 0,4 mln.), een bijdrage uit het RIF voor het Dutch Innovation Park (€ 0,4 mln.), inkomsten A12 corridor (€ 0,2 mln.) en overige inkomsten op het gebied van economische ontwikkeling (€ 0,4 mln.).
Ter bevordering van de groei werkgelegenheid (doelstelling 1.4) is ingezet op lokale en regionale beleidsadvisering op het gebied van economie en versterking hoger onderwijs (€ 0,4 mln.). Daartegenover staan inkomsten van het Dutch Innovation Park en digital innovators (€ 0,06 mln.) Voor het stimuleren duurzame arbeidsparticipatie (doelstelling 1.5) zijn kosten gemaakt voor volwasseneducatie (€ 1,1 mln.), voor arbeidsparticipatie (€ 13,1 mln.) en de WSW (€ 9,4 mln.). De inkomsten voor deze aandachtsgebieden zijn achtereenvolgens € 1,0 mln., € 3,9 mln. En € 1,0 mln.
Voor het voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan (doelstelling 1.6) is het budget besteed aan inkomensondersteunende voorzieningen (€ 74,1 mln.), zoals de Tozo-regeling, hoogwaardig handhaven (€1,7 mln.) en armoedebestrijding (€ 1,5 mln.). De totale inkomsten van € 67,5 mln. Bestaan voornamelijk uit een rijksbijdrage en de Tozo-regeling (€ 66,0 mln.).

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.1.2 Programma 2 Samen leven en ondersteunen

2.1.2.1 Algemene doelstelling

Vergroten zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie
2020 stond voor het grootste gedeelte in het teken van de COVID-19-pandemie. Ook op de doelstellingen binnen programma 2 ‘Samen leven en ondersteunen’, waren de effecten van de COVID-19-maatregelen merkbaar. Verschillende activiteiten konden niet doorgaan of moesten op een andere manier worden ingevuld. Dit gold ook voor het zorgaanbod. Na een korte gewenningsperiode lukte het de gemeente met ketenpartners om dienstverlening, hetzij in andere vorm, voort te zetten of zelfs te vernieuwen. Wij menen, ondanks de moeilijkheden rondom COVID-19, toch op allerlei terreinen te hebben kunnen bouwen aan een Zoetermeer waar inwoners samen leven, elkaar ondersteunen of goede ondersteuning ontvangen.

Jeugd
Jeugdigen moeten zich zoveel mogelijk kunnen ontwikkelen tot zelfredzame burgers, die naar vermogen participeren in de maatschappij. In 2020 waren er, als gevolg van de COVID-19 pandemie, voor alle jeugdigen kleine en grote uitdagingen. De meeste jeugdigen ontwikkelen zich gelukkig goed. Voor hen die ondersteuning nodig hebben, is er een breed aanbod aan vrij toegankelijke ondersteuning waarbij ‘normaliseren’ het uitgangspunt is. Daarnaast is het mogelijk om gespecialiseerde jeugdhulp in te zetten. De kosten voor de gespecialiseerde jeugdhulp zijn hoog. Door

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

de inzet van diverse maatregelen wordt getracht meer grip op de kostenontwikkeling van de jeugdhulp te krijgen.

Wmo

- *Wonen en zorg.*
  In 2020 is de huisvestingsbehoefte van kwetsbare inwoners in beeld gebracht. Aan de hand van deze behoefte is gewerkt aan passend aanbod. Ook is afgelopen jaar samen met zorgaanbieders en corporaties uitvoering gegeven aan het convenant zorgafhankelijke groepen (betreft niet-ouderen). Het convenant heeft als doel om de toeleiding naar een woning transparant te laten verlopen en de begeleiding om zelfstandig te kunnen wonen te borgen.
- *Versterken verenigingen en vrijwilligers.*
  In 2020 is de vernieuwde vrijwilligersondersteuning van start gegaan in nauwe samenwerking met vrijwilligersorganisaties. Een gemeentelijke vrijwilligersondersteuner is aan de slag gegaan met het accent op kennismaking en netwerkontwikkeling tussen de verschillende vrijwilligersorganisaties, de introductie en eerste gebruik van het digitale platform Zoetermeer voor elkaar en COVID-19-hulp. Vanwege COVID-19 heeft de bekendheid van ‘Zoetermeer voor Elkaar’ in 2020 een vlucht genomen. Dit platform deed volop dienst om de gewenste COVID-19-hulp te organiseren.
- *Wmo-ondersteuning.*
  We zien dat het aantal mensen dat een beroep doet op ondersteuning vanuit de Wmo toeneemt en dat ook de zwaarte van de ondersteuningsvraag stijgt. Hierdoor zijn in 2020 achterstanden ontstaan bij het afhandelen van Wmo-meldingen. Door maatregelen om het afhandelproces te versnellen en door de inzet van een apart team voor het inlopen van de achterstanden is de afhandeltermijn vanaf eind 2020 weer op orde.
- *Gebiedsgerichte sturing.*
  Met een gebiedsgerichte organisatie en inkoop van een aantal Wmo-voorzieningen kunnen wij beter aansluiten op de vraag van inwoners, en voorzieningen dichtbij hen organiseren. In 2020 is het traject van de verlengde marktconsultaties afgerond en is -na het raadsbesluit- de inkoop van het nieuwe model op 1 september van start gegaan. Vanwege de COVID-19-maatregelen is ervoor gekozen om het inkooptraject 3 maanden later te starten. Dit uitstel heeft de aanbieders ruimte gegeven zich, ondanks de COVID-19-maatregelen, gedegen voor te bereiden op de aanbesteding.
- *(O)GGZ.*
  In 2020 is het lokale Meldpunt Bezorgd (voor niet acute meldingen van bezorgdheid) ingericht in samenwerking met het maatschappelijk werk van Kwadraad. Bij Meldpunt Bezorgd kan ook gemeld worden in het kader van de Wet verplichte GGZ.

2.1.2.2 De doelstellingen van dit programma

Doelstelling 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp

De COVID-19 pandemie had veel impact op de levens van jeugdigen in 2020. Zo was de sluiting van de scholen en de kinderopvang in het voorjaar en aan het eind van het jaar ingrijpend. Ook hulp en ondersteuning aan jeugdigen kon niet altijd op dezelfde wijze doorgang vinden als gevolg van de maatregelen. De partners in zowel het preventieve veld als binnen de gespecialiseerde jeugdhulp hebben zich ingezet om de hulp en ondersteuning zo goed mogelijk doorgang te laten vinden. Daarbij was men extra alert op kinderen en gezinnen die kwetsbaar waren en extra ondersteuning nodig hadden. Veel partners hebben zich daarnaast ingezet om alternatieve of aanvullende activiteiten voor kinderen en jongeren te organiseren.

Ook voor jeugdhulpaanbieders was 2020 een bijzonder jaar. Dit kwam deels door de maatregelen als gevolg van de COVID-19-pandemie. Daarnaast, ging na een intensief ontwikkeltraject met jeugdhulpaanbieders als gevolg van een juridische procedure, halverwege 2020 de procedure voor de regionale inkoop van specialistische jeugdhulp voor 2021 en verder van start.

De druk op de kosten binnen het Sociaal Domein en de jeugdhulp in het bijzonder waren aanleiding om lokaal een aantal Ombuigings- en Vernieuwingsmaatregelen in 2020 te continueren of op te

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

starten. Als gevolg van de COVID-19 pandemie ontstond bij een aantal maatregelen echter wel vertraging in de uitvoering en implementatie.

2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
Vroegtijdig signaleren					
Afname gemiddelde leeftijd bij instroom in jeugdhulp	9,1	9,3	9,0	Ja	Gemeente Zoetermeer
Afname gemiddelde leeftijd bij uitstroom in jeugdhulp	13,1	12,8	12,9	Nee	Gemeente Zoetermeer
Toename aantal matches in de Verwijsindex	1.723	2.100	1.396	Nee	Verwijsindex Haaglanden
Toename aantal adviezen bij Veilig Thuis	722	576	1.125	Ja	Veilig Thuis Haaglanden
Toename aantal meldingen bij Veilig Thuis	1.236	1.007	1.185	Ja	Veilig Thuis Haaglanden
Efficiënte doorlooptijd					
Afname gemiddeld aantal jaar dat een jeugdige jeugdhulp ontvangt	55,5%	48,9%	49,0%	Ja	Gemeente Zoetermeer

Afname gemiddelde leeftijd bij instroom en uitstroom uit de jeugdhulp: We zien dat de gemiddelde leeftijd zowel bij de instroom als op het moment van uitstroom al een aantal jaar daalt. Het zijn wel kleine dalingen. Jeugdigen zijn dus gemiddeld rond de 9 jaar als zij voor het eerst specialistische jeugdhulp krijgen en gemiddeld bijna 13 jaar als zij weer uitstromen. Het beeld is al een aantal jaar dat de duur en intensiteit van de hulp toeneemt. Dit heeft ook zijn weerslag op de gemiddelde leeftijd bij de uitstroom in de jeugdhulp.
Er is ook goed nieuws. Bij de indicator ‘efficiënte doorlooptijd’ meten we wat het aandeel is van het aantal jeugdigen dat drie jaar of langer jeugdhulp heeft. T.o.v. het totaal aantal unieke jeugdigen met jeugdhulp. Daarbij is zichtbaar dat dit percentage ten opzichte van vorig jaar is gedaald.
Alle gegevens op basis van peildatum 2-2-2021.
Er zijn in 2020 minder matches in de Verwijsindex ontstaan. In totaal werden 1.751 signalen over in Zoetermeer woonachtige jeugdigen afgegeven. Het aantal afgegeven signalen daalt al een aantal jaar.

Doelstelling 2.2 Langer zelfstandig wonen

Wonen en zorg
Inwoners van Zoetermeer met een zorgvraag dienen zo passend en zelfstandig mogelijk te wonen. Daarom is de huisvestingsbehoefte van kwetsbare inwoners in beeld gebracht. Aan de hand van deze behoefte is gewerkt aan passend aanbod. Er moeten voldoende (betaalbare) woningen beschikbaar zijn, maar ook woon- en begeleidingsvarianten die inspelen op een meer intensieve of tijdelijke ondersteuningsbehoefte. De gemeente maakt hiervoor een Programma van Eisen en nodigt partijen uit om plannen te maken voor een specifieke locatie.
Afgelopen jaar is samen met zorgaanbieders en corporaties uitvoering gegeven aan het convenant zorgafhankelijke groepen (betreft niet-ouderen). Het convenant heeft als doel om de toeleiding naar een woning transparant te laten verlopen en de begeleiding om zelfstandig te kunnen wonen te borgen.

Slimmer thuis
Zie doelstelling 2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden, paragraaf Zoetermeer 2025 en zorginnovatie.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Fysieke toegankelijkheid van de stad en vastgoed
In het afgelopen jaar zijn veel inspanningen verricht die concreet bijdragen de drempels in de samenleving voor mensen met een beperking weg te nemen. Uitgangspunt hierbij is dat iedereen kan meedoen in de samenleving.
De lokale inclusie-agenda 'Open Stad' van de gemeente Zoetermeer is opgesteld en is inmiddels vastgesteld door de raad. Daarnaast is in het afgelopen jaar ingezet op bewustwording inzake toegankelijkheid binnen verschillende beleidsterreinen. Voorbeelden hiervan zijn bij onderwijs de beleidsstukken 'Gelijke kansen beleid' en de 'Lokaal Educatieve Agenda'. Bij arbeidsparticipatie zijn de 'Kadernota meedoen met meerwaarde' en het traject rondom het opzetten van werkbedrijf de Binnenbaan voorbeelden van beleid dat is opgesteld om iedereen te kunnen laten meedoen en inclusie te vergroten.
Ook het waarborgen van afspraken en informatiedeling rondom toegankelijkheid binnen en buiten het stadhuis heeft aandacht gehad. De opgavemanager toegankelijkheid staat hierbij in nauw contact met de Toegankelijkheidsraad.
Daarnaast is een start gemaakt met de ontwikkeling van een woon-zorgvisie waarbij toegankelijkheid en langer zelfstandig wonen een van de speerpunten is. Bij de realisatie van nieuwbouw in opdracht van de gemeente wordt toegankelijkheid nadrukkelijk meegenomen. De entree, het MIVA-toilet, liften en bewegwijzering dienen te worden toegepast volgens het normenkader 'hogere standaard voor toegankelijkheid'. Deze standaard is specifiek voor Zoetermeer en ruimer dan de landelijke eisen. De realisatie van Gymworld is een succesvol voorbeeld van een project dat volgens de hoge lokale standaard en in participatie met Toegankelijkheidsraad is gerealiseerd.

Afhandeling Wmo-meldingen
We zien dat het aantal mensen dat een beroep doet op ondersteuning vanuit de Wmo toeneemt en dat ook de zwaarte van de ondersteuningsvraag stijgt. Dit is een landelijk beeld dat enerzijds veroorzaakt wordt door een landelijke verlaging van de eigen bijdrage (het abonnementstarief) en anderzijds door demografische ontwikkelingen. Het aantal ouderen in Zoetermeer neemt aanzienlijk toe en zij blijven langer zelfstandig wonen. Door deze ontwikkelingen zijn in 2020 achterstanden ontstaan bij het afhandelen van Wmo-meldingen. Door maatregelen om het afhandelproces te versnellen en door de inzet van een apart team voor het inlopen van de achterstanden is de afhandeltermijn vanaf eind 2020 weer op orde. Vanwege de toenemende druk op de zekerheid van zorg is het noodzakelijk om de Wmo-ondersteuning zowel kwalitatief, kwantitatief als financieel toekomstbestendig te maken, door naar een andere manier van organiseren en werken te gaan. Om hierover van gedachten te wisselen is in november een themabijeenkomst georganiseerd voor de raad.

Huishoudelijke hulp
In 2020 is besloten de inkoop Huishoudelijke Hulp een half jaar uit te stellen, om hiermee aanbieders ruimte te geven in verband met de COVID-19-crisis. De tijdelijke nieuwe contracten zijn ingegaan op 1-1-2021, waarbij rekening is gehouden met de Algemene Maatregel van Bestuur reële kostprijs. De gewonnen tijd is gebruikt om te verkennen wat de mogelijkheden zijn om huishoudelijke hulp te blijven verlenen waar het nodig is en verantwoord kostenreductie toe te passen. Teven is onderzocht wat de mogelijkheden zijn om de werkdruk bij de Wmo te verlichten. De resultaten van deze verkenning worden meegenomen in het inkooptraject.

Gebiedsgerichte ondersteuning
Gebiedsgerichte ondersteuning is in de kern een systeemwijziging: van een groot aantal aanbieders dat allemaal vergelijkbare diensten aanbiedt en daar allemaal apart en verschillend voor betaald wordt, naar een samenwerkingsverband van een klein aantal strategische partners, dat gezamenlijk integraal verantwoordelijk is voor de maatschappelijke opgave in een gebied, en daarvoor samen ook één budget krijgt. Door deze organisatie kan het samenwerkingsverband flexibel inspelen op de (veranderende) zorgvraag per gebied. Voor de gemeente is het samenwerkingsverband beter en efficiënter aan te sturen dan alle verschillende zorg- en welzijnsorganisaties apart.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

In 2020 is het traject van de verlengde marktconsultaties afgerond en is -na het raadsbesluit- de inkoop van het nieuwe model op 1 september van start gegaan. Vanwege de COVID-19-maatregelen is ervoor gekozen om het inkooptraject 3 maanden later te starten. Dit uitstel heeft de aanbieders ruimte gegeven zich, ondanks de COVID-19-maatregelen, gedegen voor te bereiden op de aanbesteding.

(O)GGZ
Het netwerk van organisaties en professionals voor zorg en ondersteuning voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid, heeft deze inwoners ondersteund aan huis. Waar nodig vond dat plaats in de vorm van bemoeizorg of verplichte zorg.
De wijksignaleringsoverleggen hebben grotendeels digitaal plaatst gevonden. Complexe casuïstiek kon zo worden besproken en worden voorzien van een plan van aanpak. De time out voorziening Opvang Dichtbij was open en de twee opvangplaatsen waren steeds in gebruik.
Ervaringsdeskundigen GGZ gaven trainingen en hielpen cliënten crisiskaarten opstellen voor zichzelf. De wijk-GGZ vervulde zijn consulterende, adviserende en ondersteunende rol voor andere hulpverleners in het sociale domein. In 2020 is het lokale Meldpunt Bezorgd (voor niet acute meldingen van bezorgdheid) ingericht in samenwerking met het maatschappelijk werk van Kwadraad. Bij Meldpunt Bezorgd kan ook gemeld worden in het kader van de Wet verplichte GGZ. Via Meldpunt Bezorgd wordt de GGD ingezet voor ernstige gevallen van woningvervuiling of hoarding.

2.2 (Langer) zelfstandig wonen	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
Gemiddeld budget maatwerkondersteuning per cliënt	€ 2.692	€ 3.348	€ 2.990	Ja	Gemeentelijke database Wmo/Begr.
% cliënten dat vindt dat de ondersteuning past bij de hulpvraag	83%	80%	82%	Ja	Cliëntervarings-onderzoek Wmo
% cliënten dat tevreden is over de kwaliteit van het ondersteuningsaanbod	83%	80%	79%	Nee	Cliëntervarings-onderzoek Wmo

De exacte redenen zijn niet bekend waarom het percentage cliënten dat tevreden is over de kwaliteit van het ondersteuningsaanbod in 2020 lager is dan in 2019.

Doelstelling 2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden

Positieve gezondheid
Positieve gezondheid is onderdeel van de subsidieafspraken met onze partners op gezondheidsbeleid. Dit betekent dat onze partners aandacht schenken aan de pijlers van positieve gezondheid om de gezondheid van hun doelgroep te beïnvloeden. Het gaat dan met name om de pijlers lichaamsfuncties, dagelijks functioneren en mentaal welbevinden. Dit is zichtbaar in het werken aan leefstijl bij onder andere de workshops van Indigo preventie die mensen helpen bij het verstevigen van hun netwerk en het omgaan met negatieve gevoelens of diverse activiteiten die zich richten op valpreventie voor ouderen. Bij het stimuleren van gezond eten en bewegen is er het voorbeeld van advies over gezonde voeding voor diabetici door Goudenhart (Vierstroom) en de samenwerking in het Sportakkoord op het thema bewegen in de openbare ruimte (nudging). Vanuit andere beleidsterreinen

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

richten partners zich op andere pijlers zoals meedoen (bijvoorbeeld één tegen eenzaamheid). De ervaring leert ons dat het werken aan één pijler ook de scores op andere pijlers verbetert en het bewust werken met positieve gezondheid dus een breed effect heeft op de ervaren gezondheid. Met deze en andere activiteiten bereikten we in 2020 duizenden inwoners die door deze ondersteuning een gezondere leefstijl hebben en daardoor een betere gezondheid ervaren.

Zoetermeer 2025 en zorginnovatie
De samenwerking binnen het programma Zoetermeer 2025 (eerder bekend onder de naam: Juiste Zorg op de Juiste Plek) is gecontinueerd en doorontwikkeld. Het doel van deze samenwerking is in de keten van zorgpartijen te werken vanuit een vernieuwende visie en uitgangspunten. Daarmee wordt gezorgd voor toekomstbestendige gezondheidszorg die voor iedereen toegankelijk is. De partners binnen Zoetermeer 2025 zijn: het Lange Land Ziekenhuis (LLZ), Stichting Georganiseerde Eerstelijnszorg (SGZ), zorgaanbieder Fundis, GGZ-partners Parnassia en Rivierduinen, de gemeente en zorgverzekeraars Menzis en CZ.

Vanuit Zoetermeer 2025 is verder gebouwd aan het versterken van de samenwerking tussen partners in het netwerk via het oprichten van het platform Regiegroep Zoetermeer 2025. De Regiegroep heeft onder andere gewerkt aan een gezamenlijk gedragen visie voor Zoetermeer 2025. Op 5 en 6 oktober 2020 heeft in dit kader een tweedaagse strategiesessie plaatsgevonden met 80 zorg- en welzijnsprofessionals en bestuurders uit Zoetermeer met als doel om samen de kansen en ambities voor de toekomst te schetsen. Daarnaast hebben afgevaardigden van partnerorganisaties samengewerkt in werkgroepen zoals: stadsbeeld, centrum acute zorg, oncologie, palliatieve zorg, chronische zorg en acute GGZ. De Regiegroep bewaakt de voortgang van deze werkgroepen.
De rol van de gemeente binnen Zoetermeer 2025 is gericht geweest op het leveren van een bijdrage aan leefstijl, preventie en innovatie in de zorg. Dit gebeurt vanuit het bestaande gezondheidsbeleid en het bestaande beleid rondom Wmo-voorzieningen en ook vanuit data-analyse.

In kader van Slimmer thuis en zorginnovatie is met behulp van een subsidie van de MRDH het aangeschafte Experimenteerhuis fysiek ingericht. Op grond van door studenten van mboRijnland en De Haagse Hogeschool uitgevoerd onderzoek zijn de randvoorwaarden bepaald die moeten worden ingevuld om het Experimenteerhuis te kunnen inzetten als ervaarwoning voor technologische innovaties en als uitvalsbasis van de in De Leyens gestarte proeftuinen rondom levensloopbestendig wonen, mobiliteit/vitaliteit en zingeving.

Huiselijk geweld en kindermishandeling
In 2020 is veel aandacht geweest voor huiselijk geweld als mogelijk gevolg van de COVID-19-maatregelen. Ook in deze periode moet de thuissituatie voor iedereen een veilige plek zijn. De aanpak van huiselijk geweld is daarmee blijvend een belangrijk thema geweest. In 2020 is er door de GGD een scholingsaanbod ontwikkeld voor professionals om zo vroeg mogelijk te signaleren. Het tijdig opmerken van de risico's van huiselijk geweld en kindermishandeling maakt de kans op verdere escalatie en trauma's kleiner. Daarnaast is in 2020 gestart met het opstellen van het lokale beleidsplan huiselijk geweld, aanvullend op het actieprogramma 'Geweld hoort nergens thuis' en de 'Regiovisie huiselijk geweld Haaglanden'. De focus ligt hierbij op beschermende en risicofactoren in Zoetermeer, waarbij verbinding wordt gemaakt met de landelijke en regionale aanpak.

2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
% inwoners van 18 jaar en ouder dat een goede gezondheid ervaart	71	70	74	Ja	Stadspeiling

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Doelstelling 2.4 Meedoen naar vermogen, ongeacht aard van de beperking

Sociale basis

Vanwege COVID-19-maatregelen hebben veel sociale basisvoorzieningen zoals wijk- en buurtverenigingen, inloopcentra en wijkrestaurants tijdelijk de deuren moeten sluiten. Om mensen toch bij de samenleving te blijven betrekken en om inwoners te faciliteren elkaar te helpen, hebben maatschappelijke organisaties hun dienstverlening op alternatieve manieren aangeboden. Een aantal wijk- en buurtverenigingen hebben bijvoorbeeld, met inachtneming van de COVID-19-maatregelen, een aantal activiteiten kunnen voortzetten. Activiteiten konden in bepaalde periodes doorgaan in kleiner groepsverband, of werden specifiek opgezet om de meest kwetsbare bewoners uit de wijk niet uit het oog te verliezen. Op aanmelding konden verschillende samenkomsten voortgezet worden. Vanuit belcirkels blijven inwoners betrokken, en wordt met verschillende activiteiten gewerkt aan het behoud van saamhorigheid. De meeste sociale basisvoorzieningen ervaren vanwege de COVID-19-maatregelen financiële consequenties. Een aantal organisaties hebben gebruik gemaakt van de COVID-19-noodsteun in de vorm van huurcompensatie en/of financiële steun.
In de volgende paragrafen wordt nader uitgelegd op welke wijze er invulling is gegeven aan de versterking van de sociale basis.

Vernieuwde samenlevingsopbouw

In 2020 is Stichting Buurtwerk als nieuwe partner voor samenlevingsopbouw aan de slag gegaan in de stad. De buurtverbinders van Buurtwerk ondersteunden inwoners en initiatieven in de verschillende wijken en buurten daar waar de leefbaarheid en sociale cohesie onder druk stonden of dreigden te raken. Samen met wijkpartners zetten zij hun schouders onder diverse buurtinitiatieven. Enkele voorbeelden: een bloemengroet in Buytenwegh om de saamhorigheid te vergroten tijdens de eerste COVID-19-golf. Een Zomerprogramma voor bewoners die niet op vakantie kunnen, in en rondom het appartementencomplex Van Leeuwenhoeklaan en ondersteuning bij een balkonconcert voor senioren in de Leyens.

Verenigingen en vrijwilligers

In 2020 is de vernieuwde vrijwilligersondersteuning geïmplementeerd in nauwe samenwerking met een stuurgroep van materiedeskundigen uit de stad. Een gemeentelijke vrijwilligersondersteuner is aan de slag gegaan met het accent op kennismaking en netwerkontwikkeling tussen de verschillende vrijwilligersorganisaties, de introductie en eerste gebruik van het digitale platform Zoetermeer voor elkaar en COVID-19-hulp. Vanwege COVID-19 heeft de bekendheid van ‘Zoetermeer voor Elkaar’ in 2020 een vlucht genomen. Dit platform deed volop dienst om de gewenste COVID-19-hulp te organiseren. Er zijn vier fysieke vrijwilligersinformatiepunten voor bemiddelingsgesprekken in de stad van start gegaan. Zij hebben ook weer tijdelijk hun deuren moeten sluiten in verband met COVID-19. Van de subsidieregeling Vrijwilligersondersteuning maakten 11 organisaties gebruik door een subsidievoorstel in te dienen. Zeven innovatieprojecten zijn gehonoreerd en in uitvoering. Eind 2020 heeft een werkgroep uit het vrijwilligersveld in Zoetermeer samen met de gemeente een plan uitgewerkt om vrijwilligers in de stad te waarderen. Er is in grote getalen gebruik gemaakt van deze waardering: 7.400 vrijwilligers hebben de attentie (een chocoladereep met Bedank-wikkel) ontvangen. Het onderdeel Leren, met de Leercirkels, is in 2020 onvoldoende van de grond gekomen. Dit was vooral te wijten aan de COVID-19-crisis, waardoor samenkomsten om te leren niet konden worden georganiseerd. Dit in combinatie met de aandacht die de opzet en uitvoering van de COVID-19-hulp door vrijwilligers opeiste maakte dat er keuzes moesten worden gemaakt.
Het project vrijwilliger thuis, waarbij vrijwilligers worden ingezet voor respijt van mantelzorgers, heeft onder invloed van de COVID-19-crisis ook moeten zoeken naar alternatieven, zoals bellen in plaats van bezoeken.

Eenzaamheidsbestrijding

De community tegen eenzaamheid heeft een actief jaar achter de rug. Er waren drie drukbezochte netwerkbijeenkomsten, waarvan twee digitaal. Verschillende thema’s en invalshoeken rondom eenzaamheid onder ouderen zijn besproken en initiatieven zijn opgepakt, zoals eenzaamheid in tijden

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

van COVID-19, kwaliteit van het aanbod, zichtbaarheid van de community en een betekenisvol leven. Elke bijeenkomst is met deelnemers uit de community voorbereid, waardoor sprake is van een grote betrokkenheid. De jaarlijkse week tegen eenzaamheid stond in 2020 in het teken van persoonlijke verhalen van mensen die eenzaam zijn en aandacht voor elkaar op afstand, vanwege de COVID-19-maatregelen. Bijzondere aandacht verdienen de vele initiatieven in de stad die tijdens de eerste en tweede COVID-19-golf zijn ontstaan door de gezamenlijke inspanningen van vele inwoners en organisaties. Een aantal voorbeelden is: belmaatjes en telefooncirkels, boodschappenhulp, online huiswerkbegeleiding, COVID-19-krant en flyer, wandel-, beweeg- en kookmaatjes, balkongym en TV Bingo.
In 2020 startte ook het project Lief en Leed. Veertig straten en buurten namen deel onder leiding van evenveel gangmakers. In oktober vond de eerste digitale gangmakersbijeenkomst plaats, waarin zij hun ervaringen en ideeën deelden. In december was het tijd voor de campagne van Magisch Zoetermeer, met volop aandacht voor eenzaamheid onder ouderen. Vanwege COVID-19 gingen eerder geplande activiteiten niet door, maar werd gezocht naar passende activiteiten, zoals lunch en kerststukje aan huis bij ouderen. 260 ouderen zijn bereikt en 60 vrijwilligers zetten zich hiervoor in.

Mantelzorgondersteuning
De maatregelen rondom de COVID-19-pandemie hebben effect gehad op mantelzorgers. Niet alle geplande zorg en ondersteuning aan mantelzorgers en degenen die zij verzorgen kon plaatsvinden. Dit heeft ertoe geleid dat sommige mantelzorgers het zwaarder hebben gehad dan normaal. Vanuit welzijns- en vrijwilligersorganisaties is hier goed op ingespeeld met bijvoorbeeld Zoetermeer voor Elkaar. Mantelzorgers konden gebruik maken van alternatief hulpaanbod zoals de boodschappendienst die vanuit Zoetermeer voor Elkaar wordt georganiseerd. Daarnaast hebben activiteiten in kader van mantelzorgondersteuning en -waardering waar mogelijk digitaal plaatsgevonden in plaats van fysiek. Bijzondere aandacht verdient een digitale meet-up voor Zoetermeerse mantelzorgers, die ook is bijgewoond door de minister van Volksgezondheid.
Op basis van de uitkomsten van het participatietraject dat met mantelzorgers is doorlopen, is de mantelzorgondersteuning in 2020 op een aantal punten aangepast. Zo is de Zoetermeerwijzer aangepast zodat de informatie beter aansluit op de behoeften van mantelzorgers. Daarnaast is in samenwerking met het Zorgpension een pilot gestart met vrij toegankelijke logeerzorg. Dit houdt in dat mantelzorgers die tijdelijk niet voor hun naaste kunnen zorgen, nu zonder indicatie logeeropvang voor hun naaste kunnen regelen. Hierdoor is organisatie van respijtzorg voor mantelzorgers laagdrempeliger geworden. Ook is er sprake van een stijgende trend wat betreft het gebruik van de jaarlijkse mantelzorgwaardering van € 200.

Wijkzorgnetwerk
Om de eigen kracht van inwoners verder te versterken en signalen op het terrein van jeugd, zorg en welzijn sneller op te pakken, is in elke wijk een wijkzorgnetwerk (WZN) gerealiseerd. Het WZN is de verzameling van alle organisaties die ondersteuning bieden op het terrein van (jeugd)zorg en welzijn aan inwoners van 0 tot 100 jaar. De kennis en ervaring die is opgedaan door de tijdelijke aanvoerders, is inmiddels structureel ingebed in de organisatie. Het oplossen van casuïstiek is belegd bij het team procescoördinatie, en het beheer van het Wijkzorgnetwerk-platform is belegd bij het Meerpunt. Om het WZN te versterken en kennis te delen werd er in andere jaren een stedelijke bijeenkomst georganiseerd met de deelnemers aan het WZN. Daarnaast werden intern bijeenkomsten (‘College Tours’) georganiseerd waarin een afdeling/organisatie zich presenteert. Beide fysieke events hebben vanwege COVID-19 niet plaatsgevonden. Wel hebben er collegiaal veel kleinschalige digitale bijeenkomsten plaatsgevonden in kader van het WZN.

Wijkgericht werken
Wijkgericht werken is een aanjager voor verbetering van de leefbaarheid, veiligheid en sociale samenhang in de wijk en buurt. Hierin staat vraaggericht werken vanuit de leefwereld van de inwoner centraal. In de twee pilotwijken Oosterheem en Seghwaert wordt hier invulling aan gegeven door te werken met wijkgerichte opgaven die gezamenlijk met inwoners en partners zijn opgesteld. De

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

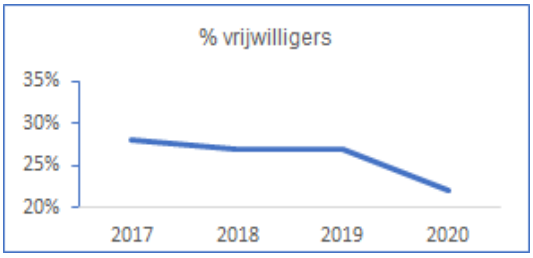
COVID-19-maatregelen hebben een effect gehad op de uitvoering van de opgaven. Sommige projecten zijn uitgesteld naar 2021, andere hebben vertraging opgelopen of zijn aangepast in vorm en inhoud. Uitgangspunt blijft dat we waar mogelijk doorgaan met de opgaven en voortgang blijven boeken. Zo zijn in Seghwaert door het project 'Seghwaert Doet' nieuwe bewonersinitiatieven ontstaan die bijdragen aan de leefbaarheid en sociale samenhang in de wijk. Daarmee is een impuls gegeven aan de betrokkenheid van en de onderlinge contacten tussen de buurtbewoners. In Oosterheem is op verschillende manieren ingezet op het bevorderen en stimuleren van de sociale cohesie in de wijk. Zo is een werkgroep sociale cohesie gevormd door wijkpartners die met het project 'Cultuur(t)huis' een goede manier hebben gevonden om met inwoners in contact te komen en de wensen voor de wijk op te halen. Ook wordt in de wijk ingezet op het versterken van de informele netwerken in wijk door middel van het project Lief en Leedstraten, en helpt de wijkkaart (nieuwe) inwoners wegwijs en wordt informatie geboden over de organisaties en activiteiten in de wijk.

Een Huis van de Wijk is een middel om de sociale cohesie in de buurt te versterken en de sociale netwerken in de wijk te verbeteren. Door de COVID-19-maatregelen hebben de locatie van Enjoy Life in Oosterheem en de buurtinlooppunten in Seghwaert een groot deel van het jaar de deuren moeten sluiten. Naar aanleiding van de moties in het voorjaarsdebat is een Programma van Eisen opgesteld voor Huizen van de Wijk in Oosterheem, Rokkeveen en Seghwaert. Eind van het jaar is een start gemaakt met een nadere uitwerking hiervan naar een ondernemingsplan per locatie.

2.4 Meedoen naar vermogen, ongeacht aard van de beperking	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
% cliënten en mantelzorgers dat (zeer) tevreden is over de onafhankelijke cliëntondersteuning	86%	n.v.t.	85%	N.v.t.	Stadspeiling
% cliënten en mantelzorgers dat bekend is met de onafhankelijke cliëntondersteuning	20%	n.v.t.	23%	N.v.t.	Stadspeiling
% vrijwilligers	27%	28%	22%	Nee*	Stadspeiling
% mantelzorgers dat zich voldoende ondersteund voelt vanuit de eigen omgeving	73%	70%	77%	Ja	Stadspeiling
% mantelzorgers dat zich voldoende ondersteund voelt door de gemeente/ZoSamen	17,0%	15%	15%	Ja	Stadspeiling
% mantelzorgers dat zich over het geheel genomen voldoende ondersteund voelt	69%	70%	74%	Ja	Stadspeiling
Coëfficiënt voor eenzaamheid onder inwoners (> 18 jaar)	2,4	2,4	2,6	Nee**	Stadspeiling

* Het percentage vrijwilligers is teruggelopen in 2020. Dit is met name te zien in de groep vrijwilligers van 70+. Dit is te verklaren omdat zij als risicogroep zijn aangemerkt voor het krijgen van COVID-19 en daarom voorzichtigheid hebben betracht en hun vrijwilligerswerk naar verwachting tijdelijk hebben afgeschaald of neergelegd.

** Opvallend is dat de eenzaamheid vooral in de groep 18-39-jarigen is toegenomen in Zoetermeer, vooral in de wijk Oosterheem. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de beperkingen tijdens de COVID-19-periode.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.1.2.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling (inclusief reservemutaties)

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020		
	U	I	Saldo
2.1 – Bevorderen vroegtijdig, toegankelijk, passend en effect. Jeugdhulp	63.813	240	-63.573
2.2 – Langer zelfstandig wonen	34.971	3.619	-31.352
2.3 – Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden	1.817	40	-1.777
2.4 – Meedoen naar vermogen, ongeacht aard van de beperking	10.345	418	-9.926
Totaal programma	**110.945**	**4.318**	**-106.627**

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Financiën op hoofdlijnen
Ter bevordering van vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp (doelstelling 2.1) is budget besteed aan o.a. preventie (€ 6,0 mln.), inzet praktijkondersteuners huisarts en het schoolmaatschappelijk werk (€ 1,1 mln.), jeugdhulp Zorg in Natura en PGB (€ 49,8 mln.) en Gemeenschappelijke Regelingen Veilig Thuis Haaglanden en Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (€ 1,2 mln.).
Het budget voor langer zelfstandig wonen (doelstelling 2.2) is ingezet ten behoeve van de hulp in de huishouding, hulpmiddelen en ondersteuning thuis (€ 30,0 mln.).
De grootste uitgaven ter bevordering van de gezondheid, veiligheid en welbevinden (doelstelling 2.3) betreft de GGD Haaglanden (€ 1,5 mln.)
Het budget voor meedoen naar vermogen, ongeacht aard van de beperking (doelstelling 2.4) is onder andere ingezet ten behoeve van algemene voorzieningen zoals mantelzorg- en vrijwilligersondersteuning, de ouderenzorg (€ 2,3 mln.), integratie (€ 1,0 mln.), bemoeizorg (€ 0,7 mln.), cliëntondersteuning (€ 1,6 mln.) en voor maatschappelijk zorg (€ 1,2 mln.).

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.1.3 Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen

2.1.3.1 Algemene doelstelling

In 2020 hebben veel inwoners thuisgewerkt en zijn inwoners veel thuis en in de eigen buurt gebleven. Hierdoor is meer aandacht ontstaan voor de eigen leefomgeving. Deze aandacht is bijvoorbeeld terug te zien in de hogere waardering van inwoners van het groen in de Stadspeiling.

Er is in 2020 gewerkt aan het uitvoeringsprogramma in de openbare ruimte. Daarnaast zijn, om in verband met COVID-19 een veilig gebruik van de openbare ruimte te faciliteren, diverse extra acties en maatregelen in de openbare ruimte uitgevoerd.

Op 17 februari 2020 heeft de gemeenteraad het programma Duurzaam & Groen vastgesteld. De ambitie voor de energietransitie is: een aardgasvrije gebouwde omgeving in 2040. De ambitie voor groen/biodiversiteit is: in 2040 een groenblauwe structuur in en om de stad hebben die de concurrerende woonaantrekkelijkheid van Zoetermeer vergroot, leidt tot verhoging van de biodiversiteit en verbetering van de gezondheid en klimaatadaptatie.

In 2020 is de afvalinzameling anders verlopen dan voorzien. Het vele thuis zijn en thuiswerken van veel inwoners hebben voor veel huishoudelijk afval gezorgd. Er is dus veel afval ingezameld en verwerkt.

2.1.3.2 De doelstellingen van dit programma

Doelstelling 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling

In 2020 is een lokale verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden voor (grootschalige) opwek van elektriciteit uit zon en wind. Op basis van deze verkenning en de resultaten uit de participatie konden er besluiten worden genomen over de (on)wenselijkheid van locaties voor zonnecentrales en

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

windturbines in Zoetermeer. Hiermee heeft Zoetermeer haar bijdrage bepaald voor de regionale energiestrategie (RES).

In Palenstein is samen met de corporaties en VvE De verdwenen brug gewerkt aan de detaillering van de businesscase voor de aardgasvrije energievoorziening. Dit had als resultaat dat aan het einde van het jaar alle partijen instemden met een samenwerkingsovereenkomst om samen de volledig aardgasvrije energievoorziening aan te besteden (voor ruim 1100 woningen en 2 gemeentelijke gebouwen).
De gemeente zet zich al jaren in om tot steeds betere condities te komen voor de energietransitie. Dit jaar is samen met de vereniging 'Stroomversnelling' bij het Rijk gelobbyd om in te zetten op een landelijke isolatiestandaard die aansluit op de best mogelijke toepassing in plaats van wat er gemiddeld in de markt wordt toegepast. De Tweede Kamer heeft naar aanleiding van deze actie een motie aangenomen om dit te bevorderen. Daarnaast wordt met andere gemeenten van Oostland samengewerkt om duidelijkheid te verkrijgen onder welke condities pijpleidingen met restwarmte en/of geothermie naar de wijken van Zoetermeer kunnen worden aangelegd.

Samen met Leidschendam-Voorburg, het hoogheemraadschap Rijnland en de provincie Zuid-Holland zijn flinke stappen gezet om tot realisatie te komen van een weidevogelreservaat in de Meerpolder. Die hebben geleid tot een samenwerkingsovereenkomst en een zeer complexe vrijwillige ruilverkaveling met eigenaren in en ver buiten de Meerpolder. Hierdoor wordt een aaneengesloten weidevogelgebied van zo'n 20-25 hectare gerealiseerd (met specifieke inrichting en beheer ten behoeve van weidevogels). Voor de Broekwegwetering is in participatie met omwonenden een vergroeningsproject ontwikkeld. Andere moerasparels hebben een plek gekregen als onderdeel van de Kaderrichtlijn Water (KWR) maatregelen. In Ons blauwe goud wordt samen met Rijnland de waterkwaliteit van de stad en de Zoetermeerse plas verbeterd. Met de moerasparels en de KRW-maatregelen wordt blijvend gewerkt aan een duurzame goede waterkwaliteit. Hierbij wordt ook gezocht naar methodes om de zwemwaterkwaliteit veilig te stellen.
Verder heeft Zoetermeer landelijke aandacht gekregen voor een onderzoek met 'gezenderde egels' in de stad. Het onderzoek heeft inzicht geboden in het gedrag van egels. Hierdoor kan de bescherming van de leefgebieden van de egels worden verbeterd. Er is ook rapport opgesteld over de knelpunten voor de ecologische infrastructuur. Via een pilot is samen met de provincie gezocht naar methoden voor monitoring van icoonsoorten van stad en land. Na een traject van vier jaar is eind 2020 een nieuwe gedragscode in het kader van de wet natuurbescherming voor gemeenten beschikbaar gekomen.

Het thuiswerken van veel inwoners heeft ervoor gezorgd dat er een gedeeltelijke verschuiving heeft plaatsgevonden van afval op het werk (bedrijfsafval) naar afval thuis (huishoudelijk afval). Hierdoor is meer afval ingezameld en verwerkt dan voorgaande jaren. Het betreft niet alleen meer huishoudelijk restafval (zie indicator), maar ook meer gescheiden afvalstromen, zoals Plastic, Blik en Drankenkartons (PBD). En er is een toename van grof huishoudelijk afval (grofvuil). Dit is onder andere te verklaren doordat inwoners thuis veel hebben opgeruimd.

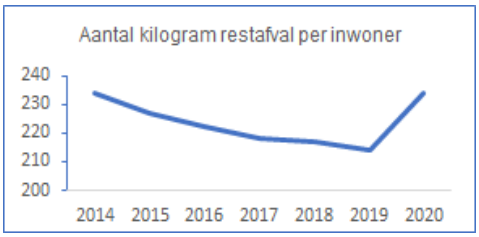
De besluitvorming over het nieuwe afvalbeleid als onderdeel van Ombuigen en Vernieuwen heeft langer geduurd dan voorzien. In december 2020 heeft de raad het nieuwe afvalbeleid aangenomen. In verband met een verzoek tot referendum is de uitvoering in januari 2021 opgeschort.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling*	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
Aantal kilogram restafval per inwoner	214	< Hoeveelheid 2019 = < 214	234	Nee	Gemeentelijke database
% van de inwoners dat de natuur ervaart in de buurt	72%	90%	91%	Ja	Stadspeiling

* In het raadsbesluit van 17 februari 2020 is % CO_2 reductie als effectindicator vervallen. De landelijke monitor voor deze indicator levert 1,5 jaar later data aan. Ook voor biodiversiteit is een andere effectindicator vastgesteld. De nieuw vastgestelde indicatoren worden met ingang van begrotingsjaar 2021 meegenomen en realisatiecijfers worden voor het eerst gepresenteerd in de jaarrekening over 2021.

Het doel om de hoeveelheid restafval verder terug te brengen t.o.v. 2019 is vanwege het vele thuis zijn en thuiswerken niet gehaald.

Doelstelling 3.2 Behouden aantrekkelijke & veilige openbare ruimte

Een groene, duurzame, aantrekkelijke, veilige en toegankelijke openbare ruimte draagt bij aan de leefbaarheid van Zoetermeer en aan het buitengeluk van de Zoetermeerders. Beheer hangt samen met de inrichting en het gebruik van de openbare ruimte. Ook in 2020 is gewerkt aan de uitvoering van het programma. Er zijn diverse vervangingsprojecten en groot onderhoud en klein (dagelijks) onderhoud uitgevoerd. Om ondanks COVID-19-maatregelen de benodigde participatie bij projecten te realiseren is wat geschoven in de planning. Participatie is in sommige gevallen in aangepaste vorm verlopen.

In 2020 werden onder andere integrale projecten uitgevoerd aan de Stekelbaarssloot (Seghwaert), aan de Akkerdreef en in het Burgemeester Hoekstrapark. De brug aan het Panamapad werd vervangen. En er zijn diverse houten bruggen vervangen door betonnen of stalen bruggen met kunststofwegdek. Ook is verder gewerkt aan de transitie naar Ledverlichting in de openbare ruimte.

Gedurende de periode 2020-2023 wordt gewerkt aan kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte. Dit gebeurt door het leveren van maatwerk, investeren in onderhoud en investeren in de inrichting op zichtbare en intensief gebruikte plekken. Denk hierbij voor 2020 aan:

- Het steken van graskanten waardoor voetpaden toegankelijker blijven.
- Het frequenter maaien van de eerste meter ruig gras naast voet- en fietspaden. Hierdoor vindt overhang niet plaats en wordt bijgedragen aan biodiversiteit.
- Het bestrijden van onkruid in plantvakken op B-niveau (basis) in plaats van C-niveau (laag) waardoor er visueel schonere plantvakken zijn.
- Het frequenter en in de weekenden legen van afvalbakken in de winkelcentra.
- Het samen met de winkeliersverenigingen plaatsen van plantenbakken.
- Diverse omvormingen van groenvakken over de gehele stad.
- Het verwijderen van grof zwerfafval van C-niveau (laag) naar B-niveau (basis).
- Meer aandacht voor schoonmaken van tunneltjes.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

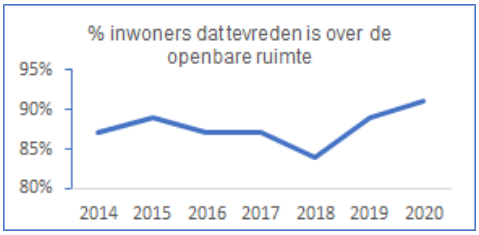
Daarnaast zijn vanwege COVID-19 diverse extra acties en maatregelen in de openbare ruimte uitgevoerd. Deze maatregelen betreffen bijvoorbeeld het plaatsen van extra (matrix)borden, het aanbrengen van pijlen en belijning in winkelgebieden en het inzetten van verkeersregelaars ter regulering van drukte in de stad en recreatiegebieden.

In 2020 is gestart met de actualisatie van de beheervisie. Waarden van de openbare ruimte als toegankelijkheid en duurzaamheid (biodiversiteit) zullen hierin nadrukkelijk een plek krijgen. Dit krijgt een vervolg in een strategie om onze assets (kapitaalgoederen) professioneel te beheren volgens 'assetmanagement'.

Bovenstaande projecten en onderhoud leverden in 2020 een bijdrage aan doelstelling 3.2 "behouden aantrekkelijke & veilige openbare ruimte".

3.2 Behouden aantrekkelijke & veilige openbare ruimte	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
% van de openbare ruimte dat op het afgesproken kwaliteitsniveau zit	94%	85%	97%	Ja	Quickscan openbare ruimte
% inwoners dat tevreden is over de openbare ruimte	89%	85%	91%	Ja	Stadspeiling
Waardering bewoners groene kwaliteit	7,5	7,5	7,7	Ja	Stadspeiling

Zowel de technische kwaliteit als tevredenheid en waardering van de openbare ruimte zijn gestegen in 2020. De toename in tevredenheid en waardering is wellicht het gevolg van een intensiever gebruik van de openbare ruimte tijdens COVID-19.

2.1.3.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling (inclusief reservemutaties)

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020		
	U	**I**	**Saldo**
3.1 – Bevorderen duurzame ontwikkeling	13.243	15.719	2.476
3.2 – Behouden aantrekkelijke & veilige openbare ruimte	33.063	10.946	-22.117
Totaal programma	**46.306**	**26.665**	**-19.641**

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Financiën op hoofdlijnen
Onder doelstelling 3.1 (bevorderen duurzame ontwikkeling) valt ook al het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Hiervoor is € 11,4 mln. Aan budget uitgegeven. Aan het verbeteren van het leefmilieu (geluid- en luchtkwaliteit, energiebesparing en verbetering biodiversiteit), Duurzaam en

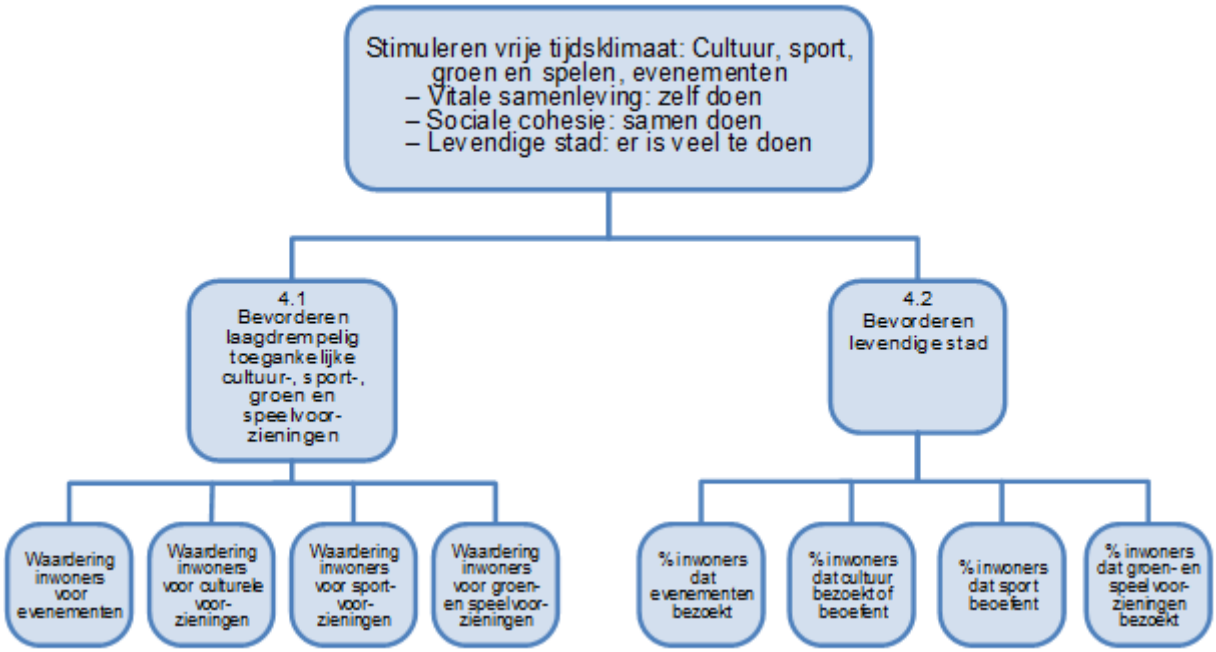
Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Groen, is in totaal € 1,9 mln. Uitgegeven. De inkomsten onder deze doelstelling bestaan vooral uit de afvalstoffenheffing (€ 14,5 mln.).

Voor het behouden van aantrekkelijke & veilige openbare ruimte (doelstelling 3.2) is het budget aangewend ten behoeve van het algemeen-, dagelijks beheer en groot onderhoud van de openbare ruimte (totaal ongeveer € 32,5 mln).
De inkomsten bestaan vooral uit de rioolheffing (€ 6.6 mln), de inkomsten uit parkeeropbrengsten (€ 2,1 mln) en inkomsten uit grafrechten (0,7 mln).

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.1.4 Programma 4 Vrije tijd

2.1.4.1 Algemene doelstelling

Zoetermeer is een veelzijdige stad met actieve vrijetijdsbeleving, waar – naast goed wonen en werken – voor iedereen voldoende mogelijkheden zijn voor zowel ontspanning als inspanning. Het is belangrijk dat inwoners van Zoetermeer ruimte hebben voor ontwikkeling, beleving en ontmoeting. De gemeente is op zoek naar een eigen stadscultuur, die met de groei van de stad een sterke eigen identiteit behoudt en voor iedereen wat te bieden heeft. Ook in 2020 stond het ontwikkelen van een brede kijk op het thema Vrije tijd centraal.
We willen met de groei van de stad onze stadscultuur en identiteit verder ontwikkelen. Dit doen we door meer bijzondere culturele, sportieve en groene ontmoetingen te arrangeren voor alle inwoners, deze meer zichtbaar, herkenbaar en vindbaar te maken en energie los te maken. Daarvoor worden laagdrempelige basisvoorzieningen en programmering aangeboden, zoals culturele instellingen, sportaccommodaties, stadsboerderijen en wijk- en schooltuinen. Maar ook vernieuwende projecten en evenementen die zorgen voor een levendige stad krijgen een kans. Inzet is om het vrijetijdsaanbod niet alleen centraal te organiseren, maar ook in de wijken en nieuwe gebieden een plek te geven.

De uitbraak van COVID-19 heeft dit jaar een enorme impact op alle facetten van onze samenleving gehad, ook op de uitvoering van het programma Vrije tijd. Onze culturele instellingen, sportaccommodaties, stadsboerderijen en wijk- en schooltuinen moesten noodgedwongen hun deuren geheel of deels sluiten. Hoewel de mate van impact per instelling verschilt, werden ze zonder uitzondering getroffen. Ook veel evenementen konden door COVID-19 beperkt of geen doorgang vinden. Veel culturele en maatschappelijke instellingen hebben door de COVID-19-maatregelen een beroep moeten doen op de gemeentelijke regeling voor huurkorting of steun en/of op landelijke en provinciale noodsteunmaatregelen.
Tegelijk had dit ook positieve effecten op de samenleving. Op alle fronten ontstonden er initiatieven om alternatieven voor de vervallen programma's en activiteiten aan te bieden, zowel vanuit de gemeente als vanuit het veld. Dit gebeurde vaak in onderlinge samenwerking. Zo hebben al vanaf het begin van de crisis de culturele en sportinstellingen en de speelboerderij in Zoetermeer elkaar weten te vinden en zijn er gezamenlijke initiatieven ontstaan om de stad toch de broodnodige culturele,

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

sportieve en groene vrijetijdsbesteding te bieden. Dit uiteraard binnen de mogelijkheden van de COVID-19-maatregelen.

2.1.4.2 De doelstellingen van dit programma

Doelstelling 4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorzieningen

Mede door de uitbraak van COVID-19 en de genomen maatregelen, is de communicatie tussen instellingen, aanbieders en gemeente geïntensiveerd. Vanuit het Cultuurloket en het Sportloket werden regelmatig nieuwsbrieven verstuurd om de laatste informatie te delen, om aanbieders te stimuleren hun vragen te stellen en (financiële) uitdagingen te melden. Bij alle gesubsidieerde instellingen geldt, dat als prestaties uit de subsidiebeschikkingen door de COVID-19-maatregelen niet ten volle werden gehaald, daar coulant mee om werd gegaan. Hierbij moet gedacht worden aan het niet kunnen aanbieden van activiteiten of, wanneer dat wel mogelijk was, het niet halen van het afgesproken aantal bezoekers of deelnemers. Waar in de meeste gevallen de bezoekerscijfers rond de 25-30% van het beoogde aantal bleef steken, werd dit in sommige gevallen gecompenseerd en hier en daar zelfs overtroffen door het bereik van (digitaal) aangeboden alternatieven.

In 2020 werd sportaccommodatie Gymworld opgeleverd, met ruimte voor onder meer twee gymnastiekverenigingen, freerunning en fysiotherapie. Met de renovatie van de voormalige Noordwesterhal, hernoemd tot de Limiet, hebben de sportverenigingen ZOVOC (volleybal) en Conquesto (badminton) een thuisbasis waar zij weer jaren mee vooruit kunnen. Bij de sportverenigingen *DWO, DSO, SV* Oosterheem werden kunstgrasvelden vervangen. Met de eigenaar van SilverDome is constructief overleg geweest over een gedragen toekomstvisie, met als doel het schaatsen te behouden voor Zoetermeer en een financieel gezond SilverDome. Verder werd er gewerkt aan voorbereiding van de bouw van een nieuw zwembad in het Van Tuylpark.
Met een externe ontwikkelaar werd gezocht naar mogelijkheden om de sporthal van de Driesprong te verplaatsen en te integreren in een woontorenontwikkeling in het Vernèdepark. Dit kon om aanbestedingtechnische redenen niet gerealiseerd worden. Zolang het verplaatsen van de sporthal niet gerealiseerd is blijft de sporthal van de Driesprong beschikbaar voor sportactiviteiten.
De culturele instellingen richtten een Taskforce cultuur op, waarbij het Cultuurfonds en Floravontuur zich aansloten. Dit resulteerde onder andere in de Cultuurzomer. Dit festival bood inwoners culturele activiteiten zowel in de wijken als online aan, in nauwe samenwerking met sportaanbieders, de speelboerderij en Speelmeer. Dit gebeurde binnen de restricties van de COVID-19-maatregelen. De Cultuurzomer werd mede vanuit het gemeentelijke noodfonds gefinancierd en droeg er mede toe bij dat ook kleinere culturele instellingen het hoofd boven water konden houden en activiteiten konden organiseren.
Na extra druk vanuit de culturele sector heeft het Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschappen € 0,8 mln. Aan noodbudget verschaft. Door een succesvolle lobby bij de provincie Zuid-Holland heeft de gemeente € 0,2 mln. Aan financiële middelen weten te vergaren voor noodsteun aan cultuuraanbieders in Zoetermeer.
Dat gemeente en cultuursector elkaar als vanzelfsprekend vonden in de COVID-19-crisis, kwam mede door de goede contacten vanuit de ontwikkeling van de nieuwe Cultuurvisie 2030. Participatie was daarin een belangrijk aspect. Omdat vanaf 12 maart geen fysieke bijeenkomsten konden plaatsvinden, werd het participatietraject met instellingen en inwoners online voortgezet. Dit resulteerde in een breed gedragen visie. Het traject is door deze omstandigheden wel vertraagd.

De verbouwing van de nieuwe huisvesting van Terra Art Projects aan de Vlamingstraat, waaronder sloop en nieuwbouw van het woonhuis, loopt op schema. In december 2020 bereikte de nieuwbouw het hoogste punt. Na de verhuizing gaat de organisatie verder onder de naam FRANX.
De (ver-)nieuwbouw van Cultuurpodium Boerderij is in het kader van *Ombuigen en vernieuwen* uitgesteld. Er zijn wel locatieonderzoeken uitgevoerd in de binnenstad en volledigheidshalve zijn ook

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

de mogelijkheden op de huidige locatie aan de Amerikaweg nogmaals verder onderzocht. Voor de binnenstad kan de boerderij zorgen voor een belangrijke culturele en economische impuls. Deze mogelijkheid is daarom opgenomen in de Visie Binnenstad.
In motie 1907-23 heeft de raad opdracht gegeven om een onderzoek uit te voeren naar de mogelijkheden tot omvorming van de huidige bibliotheekvestigingen in Rokkeveen en Oosterheem naar een 'Huis van de Wijk'. Een verslag van dit onderzoek is op 13 mei 2020 aan de raad gezonden. De bibliotheek is aangehaakt bij het onderzoek met betrekking tot de Huizen van de Wijk waarmee aan het eind van het jaar een aanvang is gemaakt.
Museum de Voorde startte 2020 met tegenvallende bezoekersaantallen. Naast de nadelige gevolgen van werkzaamheden rondom het pand (Markt, Zuidwaarts en Stadhuisplein) en de maatregelen rond COVID-19, leverde het nieuwe museum nog niet de gewenste waardering als beoogd publiekstrekker. Actie is ondernomen met het verplaatsen van de entree naar het Stadhuisplein. Verder heeft het museum een verbeterplan ingediend, waarover een second opinion is uitgebracht. Op basis van de bevindingen van de second opinion wordt besluitvorming over de toekomst van het museum voorbereid.
Vanuit de verordening Percentageregeling beeldende kunst in de openbare ruimte werden twee kunstwerken opgeleverd: het granito zitelement *Bloembank* bij IKC De Entree en het stalen reliëf *Bast als landschap* aan de Zegwaartseweg. Bij Gymworld is verder gewerkt aan de uitvoering van *Letterbeeld*. Alle projecten werden met participatie van inwoners en gebruikers gerealiseerd.
Door de maatregelen rondom COVID-19 vielen de schooltuinlessen grotendeels uit. Als alternatief zijn de scholen voorzien van zeer gewaardeerde groenpakketjes, waarmee de kinderen thuis of op school toch plantjes konden laten ontkiemen en de groei ervan konden ervaren. De vrijgevallen tijd van de geannuleerde themalessen schooltuintjes en de boerderijlessen voor basisscholen is gebruikt om de lesinhoud te vernieuwen. De vernieuwde themalessen zijn in het najaar aangeboden en goed gebruikt door de groepen 5 van de basisscholen.
De publieksarme periode door tijdelijke sluiting en beperkte openstelling van de drie stadsboerderijen en de speelboerderij werd, naast de noodzakelijke verzorging van de dieren, vooral gebruikt om achterstanden in onderhoud weg te werken. Zowel medewerkers als vrijwilligers van de boerderijen spanden zich in voor een grote schoonmaak, schilderklussen en voor de herinrichting van de buitenterreinen en de kas van de speelboerderij.
Voor het ontwikkelen van stadsboerderij De Balijhoeve tot een centrale ontmoetingsplek in de wijk Rokkeveen waren begin 2020 alle onderzoeken gereed. Met de betrokken partijen is het ontwerpproces doorlopen en heeft de aanbesteding plaatsgevonden. Ook zijn voorbereidingen gestart voor de aanleg van een beleeftuin in het kader van biodiversiteit en duurzaamheid op De Balijhoeve.
Op stadsboerderij De Weidemolen werd een Speelplaats aangelegd die toegankelijk is voor kinderen met een beperking, als alternatief voor een tijdelijke speelplek aan de Martin Luther Kinglaan die moest wijken voor woningbouw (volgens motie 1801-02 Voldoende ruimte voor speelplekken). Op stadsboerderij Het Buitenbeest startte zorgaanbieder Tuingezel met een klein horeca-aanbod voor het publiek.

4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorzieningen	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
Waardering inwoners voor evenementen	7,9	7,8	Niet gemeten[1]	Niet aan te geven[1]	Stadspeiling
Waardering inwoners voor culturele voorzieningen	8	7,8	8	Ja	Stadspeiling
Waardering inwoners voor sportvoorzieningen	7	7	7	Ja	Stadspeiling
Waardering inwoners voor groen- en speelvoorzieningen	N.v.t.	7,5	8	Ja	Stadspeiling

Hoewel de gehele sector geraakt is door COVID-19 geldt dat voor de evenementenbranche in het bijzonder. Daarom is deze in de stadspeiling 2020 niet meegenomen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Doelstelling 4.2 Bevorderen levendige stad

Ook de bevordering van een levendige stad werd zwaar beïnvloed door de maatregelen rond COVID-19. Veel voorgenomen projecten en evenementen konden geen doorgang vinden of moesten ingrijpend aangepast worden. Ook hier werd meer dan eens gekozen voor vaak succesvolle digitale alternatieven.

Vanuit citymarketing is samen met partners in de stad de nieuwe strategie uitgewerkt en is de slogan Zoetermeer is de plek gelanceerd. Op social media was de berichtgeving vooralsnog gericht op het stimuleren van wandelingen in de parken en op het lokaal kopen. De nieuwe subsidieregeling Evenementen is aangenomen en er zijn heldere criteria gesteld voor het onderscheid tussen subsidies voor evenementen en cultuur.

Dit jaar werden Open Monumentendag en de Dag van de Architectuur voor het eerst gezamenlijk georganiseerd. Twintig panden en locaties openden hun deuren en trokken, ondanks de beperkingen wegens COVID-19-maatregelen, ongeveer 1300 bezoekers. Overige programmering bestond uit activiteiten als twee fietsroutes, een scholenwandeling, demonstraties, tentoonstellingen en een fotowedstrijd.
Gedurende het jaar is hard gewerkt aan het project Inventarisatie en selectie naoorlogs erfgoed Zoetermeer 1945-1990. Deze inventarisatie is ingedeeld op drie schaalniveaus: de stad (het verhaal van de stad), de wijken (de wijkbiografieën) en de objecten, complexen en gebieden (de inventarisatie). In de begeleidingscommissie hebben het Historisch Genootschap Oud Soetermeer, de Schatbewakers en het ArchitectuurPunt zitting.

Er is dit jaar minder subsidie verstrekt aan sportevenementenorganisatoren, omdat diverse evenementen vanwege COVID-19 niet plaats konden vinden, waaronder het NK-karate voor de jeugd, de Geuzendag en de 3 Nations Cup MTB. De reguliere sportcafés werden afgelast. Op sportgebied waren de inspanningen er primair op gericht om het sporten binnen de geldende maatregelen op een veilige manier te laten plaatsvinden. De combinatiefunctionarissen sport hebben hun programma ingericht binnen de kaders van de mogelijkheden om jong en oud in beweging te houden, met online aanbod en alternatieve programmering en activiteiten.
Het Sportgala werd dit jaar vervroegd naar februari en ditmaal georganiseerd in het Stadstheater. Behalve dat Zoetermeerse toppers in de sport in het zonnetje werden gezet, werd ook het eerste Sportakkoord Zoetermeer ondertekend. Vijftig partners uit de stad zetten hun handtekening onder dit convenant met concrete actiepunten die onderlinge samenwerking stimuleren en de sportsector versterken.

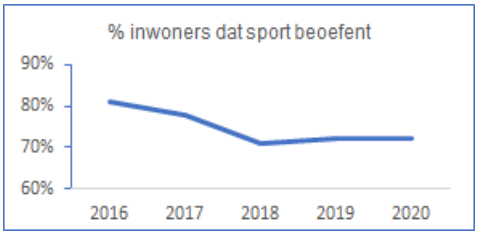
Het Nationaal Videogamemuseum trok in het eerste kwartaal van 2020 een groot aantal bezoekers, maar zag vanaf maart alle inkomsten stoppen. Hoewel het museum geen exploitatiesubsidie ontvangt, kon het overleven dankzij het noodsteunfonds van de gemeente.
In 2020 werden pilots uitgevoerd voor Cultuurankers, in de wijken Oosterheem, Meerzicht, Buytenwegh en Seghwaert. Samen met sociale wijkpartners, combinatie-functionarissen sport en culturele instellingen zijn verschillende activiteiten uitgevoerd: bijvoorbeeld Cultuur(t)huis, Art-Labs in de buitenlucht, Muziek in de wijk, Mondkapjes maken en Wijkbios.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

De Zoetermeerse Cultuurprijs kreeg een nieuwe naam: Kunst- en Cultuurprijs Zoetermeer. Ook de opzet veranderde: de publieksprijs werd omgevormd naar een juryprijs en uitgebreid met een prijs voor opkomend talent. Uitreiking gebeurde in een online-uitzending vanuit het Stadstheater.
Vanuit het collectiebeheer beeldende kunst is het kunstwerk *Maquettetafel met Stookhuis* (waarin inwoners zelf brood of pizza kunnen bakken) verplaatst naar stadsboerderij De Weidemolen: deze is zo beter toegankelijk voor gebruik, ook voor mindervaliden. De *RuikStruikenTuin* naast het CKC kreeg nieuwe beplanting en in het kunstwerk *De Val*, op het dak van het CKC, is de verlichting verduurzaamd. Op de gemeentelijke website is het tekst- en beeldmateriaal over beeldende kunst in Zoetermeer verbeterd en uitgebreid.

4.2 Bevorderen levendige stad	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
% inwoners dat evenementen bezoekt	54%	42%	Niet gemeten[1]	Niet aan te geven[1]	Stadspeiling
% inwoners dat cultuur bezoekt of beoefent	89%	84%	78%	Nee[2]	Stadspeiling
% inwoners dat sport beoefent	72%	72%	72%	Ja	Stadspeiling
% inwoners dat groen- en speelvoorzieningen bezoekt		45%	21%	Nee[2]	Stadspeiling

1 Hoewel de gehele sector geraakt is door COVID-19 geldt dat voor de evenementenbranche in het bijzonder. Daarom is deze in de stadspeiling 2020 niet meegenomen.
2 Oorzaak: gehele of gedeeltelijke sluiting gedurende grote delen van het jaar als gevolg van COVID-19-maatregelen. Respons op eventuele digitale alternatieven is niet meegenomen.

2.1.4.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling (inclusief reservemutaties)

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020		
	U	**I**	**Saldo**
4.1 – Bevorderen laagdrempelig toegank. Culturele en sportvoorzieningen	24.335	12.429	-11.905
4.2 – Bevorderen levendige stad	5.770	212	-5.558
Totaal programma	**30.105**	**12.641**	**-17.464**

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

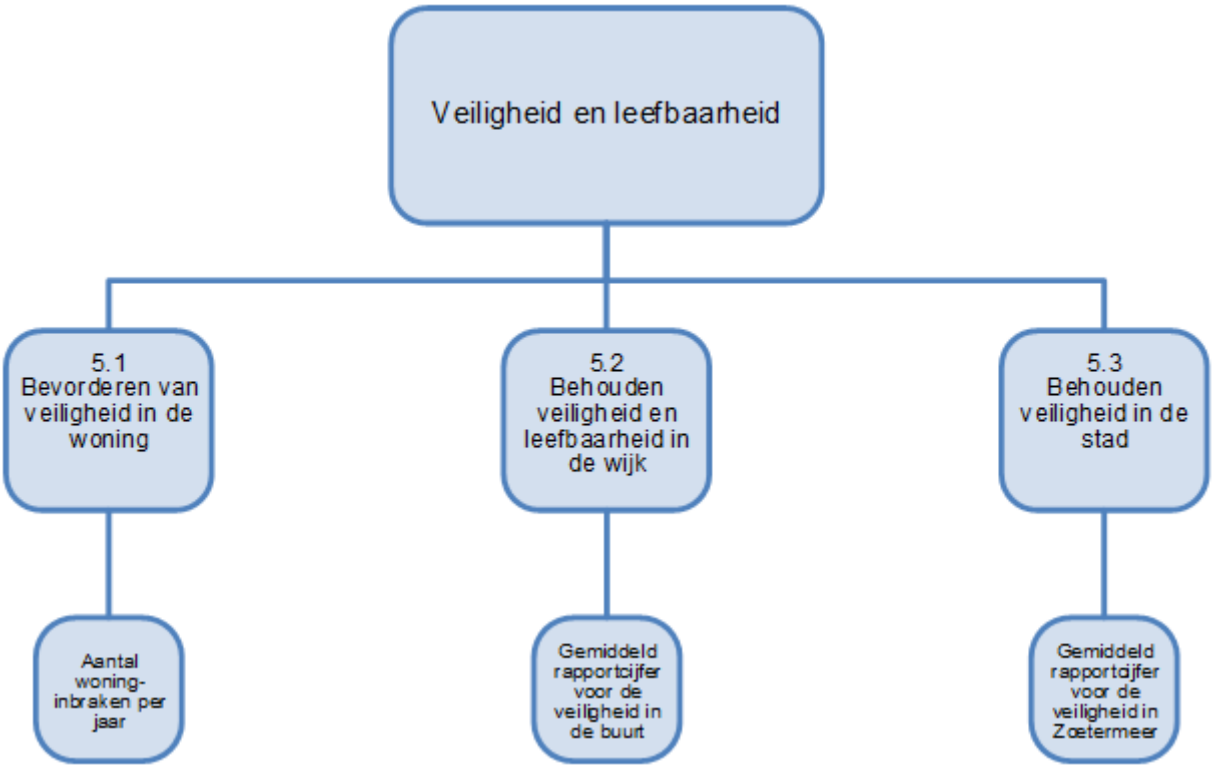
Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Financiën op hoofdlijnen
Ter bevordering van laagdrempelig toegankelijke culturele- en sportvoorzieningen (doelstelling 4.1) is het budget onder andere ingezet voor subsidies aan de (grote) culturele instellingen, zoals Forum, Stadsmuseum, Stadstheater en Cultuurpodium De Boerderij (€ 7,6 mln.), de exploitatie van de sport- en sociaal-culturele accommodaties (€ 14,7 mln.) en de stadsboerderijen en wijktuinen (€ 1,8 mln.) Daarnaast is het budget ingezet voor beeldende kunst en diverse kunsttoepassingen (€ 0,4 mln.).
Op doelstelling 4.1 is voor de exploitatie van gebouwen € 11,8 mln. Aan baten ontvangen. Voor de andere onderdelen € 0,4 mln.

Ter bevordering van een levendige stad (doelstelling 4.2) is het budget ingezet voor het Centrum voor Kunst en Cultuur & partners (CKC), het videogame museum en ondersteuning van een aantal kleinere organisaties voor amateurkunst (€ 3,0 mln.), een breed scala aan evenementen (€ 0,8 mln.) en activiteiten op het gebied van vrije tijd, sport- en spelontwikkeling inclusief combinatiefunctionarissen (€ 1,5 mln.). Daarnaast is het budget besteed aan investeringsaanvragen door amateurverenigingen, onderhoud van beeldende kunstobjecten en erfgoedbeleid en monumentensubsidies (€ 0,4 mln.).
Op doelstelling 4.2 is voor sport € 0,2 mln. Aan baten ontvangen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.1.5 Programma 5 Veiligheid

2.1.5.1 Algemene doelstelling

Inwoners van Zoetermeer voelen zich veilig in hun huis, in de wijk en in de stad. Samen werken wij aan het verbeteren van de veiligheid zodat iedereen veilig kan wonen, werken en recreëren. Dit wordt integraal en op stads- en wijkniveau gedaan: samen met inwoners, ondernemers, instellingen en ketenpartners. De impact van COVID-19 was in 2020 van invloed op veel aspecten van de taken binnen het veiligheidsdomein.

2.1.5.2 De doelstellingen van dit programma

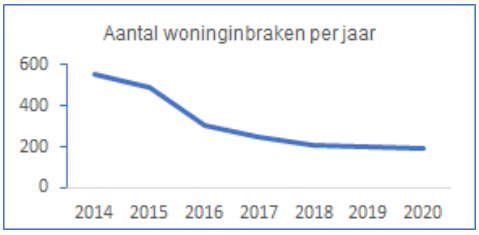
Doelstelling 5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning

De inwoners van Zoetermeer moeten zich veilig voelen in hun eigen woning. Een woningoverval en woninginbraak tasten het veiligheidsgevoel ernstig aan en kunnen langdurige emotionele effecten hebben. Door inwoners op de hoogte te brengen van de risico's en te informeren over de maatregelen die zij zelf kunnen treffen, kunnen zij in sterke mate bijdragen aan het voorkomen van inbraken. De wijkveiligheidsavonden, waar voorlichting wordt gegeven over preventieve maatregelen om woninginbraken tegen te gaan, konden na maart 2020 als gevolg van de COVID-19 maatregelen niet doorgaan.
De burgemeester heeft 47 tijdelijk huisverboden opgelegd. Dat is er één minder dan in 2019. Ook het door de politie geregistreerde aantal gevallen van huiselijk geweld is gedaald: van 175 (2019) naar 155 (2020).

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
Aantal woninginbraken per jaar	200	< 247	188	Ja	Politie

Ten aanzien van het onderwerp woninginbraken is in het afgelopen jaar geen inzet gepleegd. Het aantal woninginbraken blijft desondanks dalen. Waarbij het aannemelijk lijkt dat enerzijds de preventieve inzet van de afgelopen jaren nog 'doorebt' en dat anderzijds de beperkingen die COVID-19 met zich meebrengt het plegen van inbraken bemoeilijkt.

Doelstelling 5.2 Bevorderen /behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk

Zoetermeer is een stad waar iedereen zich veilig voelt. Het openbaar vervoer, winkelcentra, scholen, horeca, plantsoenen en parken zijn voorbeelden van locaties in de stad waar bewoners elkaar tegenkomen. De veiligheid en veiligheidsgevoelens moeten worden behouden en waar mogelijk worden verbeterd. Bewoners zijn daarbij onmisbaar door hun betrokkenheid en kennis van wat er in de wijk speelt. De buurtpreventie Wijk en Agent Samen-teams waren in 2020, vanwege hun fysieke component, als gevolg van de COVID-19 crisis minder inzetbaar. De digitale Whats-app groepen die zijn aangesloten bij project Heterdaadkracht hebben daarentegen ook dit jaar weer de kracht van buurtpreventie bewezen, onder andere bij vermissingen en waarschuwingen als inbrekers actief waren in bepaalde wijken en buurten.

De BOA's hebben zich vanaf maart 2020 ook ingezet voor het handhaven van de COVID-19-maatregelen. Er zijn geen grootschalige verstoringen van de openbare orde geweest. Het dieptepunt van 2020 was de mishandeling van een tweetal Boa's. Wel werden, met name door jongeren met enige regelmaat de afstands- en/of groepsvormingsregels overtreden. Vaak kon dit worden opgelost door met personen in gesprek te gaan en/of waarschuwingen te geven. De plaatsvervangend voorzitter van de Veiligheidsregio Haaglanden heeft in verband met de overtreding van de COVID-19-maatregelen aan vijf personen een gebiedsverbod opgelegd.

In elke wijk zijn minimaal twee wijkhandhavers actief aanwezig geweest. Zij hebben zich in 2020 voornamelijk ingezet voor het handhaven van de COVID-19 maatregelen. Er is in 2020 ook actief ingezet op de leefbaarheidsproblematieken zoals parkeeroverlast rondom scholen en hondenpoep. De aanpak van wrak/weesfietsen is voortgezet. De inzet met betrekking tot evenementen en randstadrailacties heeft vanaf maart 2020 als gevolg van de COVID-19-maatregelen niet plaatsgevonden. Wel is in de horeca, bij paracommerciële instellingen toezicht gehouden op de naleving van de Drank- en Horecawet (DHW). Ook zijn DHW-controles uitgevoerd naar aanleiding van de COVID-19 regelgeving.

Het meldingenproces bij team handhaving is sterk verbeterd waardoor de opvolgsnelheid is verhoogd. Ook zijn het aantal meldingen in 2020 fors gestegen van 4519 (2019) naar 7157 meldingen in 2020. Dit heeft een enorme druk op de beschikbare capaciteit bij team Handhaving gelegd.

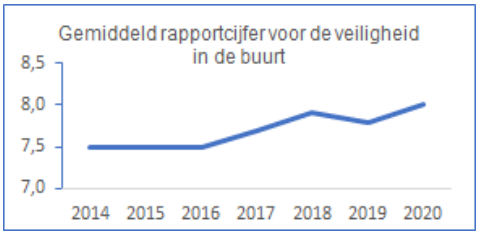
Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

De boa's zijn betrokken bij alle portefeuilles en specifieke aanpakken zoals ondermijning, woonoverlast, radicalisering, jeugdaanpak en de jaarwisseling. De jeugdboa's hebben zich gericht op de aanpak van problematische jeugd en jeugdgroepen in voornamelijk Oosterheem.

Jaarwisseling:
De gemeente Zoetermeer neemt elk jaar in samenwerking met verschillende partners maatregelen om ervoor te zorgen dat de jaarwisseling zo plezierig en veilig mogelijk verloopt en overlast zoveel mogelijk wordt tegengegaan. In het kader hiervan wordt er elk jaar in opdracht van de gemeente een jongerenfeest en een vuurwerkshow georganiseerd. Gezien de COVID-19-maatregelen konden deze activiteiten dit jaar geen doorgang vinden. Er is in plaats van een jongerenfeest een livestream voor jongeren georganiseerd die ongeveer 70.000 viewers heeft gegenereerd. De kosten hiervoor waren lager dan het jongerenfeest. Hierdoor, en door het niet doorgaan van de vuurwerkshow, is er minder van uitgegeven dan begroot.

5.2 Bevorderen/ behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt	7,8	7,5	8,0	Ja	Stadspeiling

De waardering voor zowel veiligheid in de eigen buurt als in de stad zijn in 2020 beter dan begroot. De doelstelling is niet alleen gehaald, maar zelfs overtroffen. De inspanningen van alle partners lijken hun vruchten af te werpen.

Doelstelling 5.3 Behouden veiligheid in de stad

COVID-19
De Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) is opgeschaald tot grip 4, wegens de uitbraak van COVID-19. Dit houdt in dat er een regionaal beleidsteam (RBT) en een regionaal operationeel team (ROT) actief zijn. De voorzitter van de VRH (zijnde de burgemeester van Den Haag) is voorzitter van het RBT. Gemeenten zijn lokaal verantwoordelijk voor de maatregelen die in de gemeente genomen worden, de communicatie vanuit de gemeente en de advisering aan de burgemeester. De Voorzitter van de VRH heeft gedurende 2020 op grond van GRIP 4 een aantal bevoegdheden van openbare orde en veiligheid gehad. Deze zijn, met de ingang van de Tijdelijke Wet Maatregelen COVID-19 teruggegaan naar de burgemeester. Er is voortdurend coördinatie op lokaal-overstijgende activiteiten en vraagstukken.

In 2020 is de coördinatiestructuur rampenbestrijding in werking getreden. De gemeente werkt daarbij samen met de Veiligheidsregio Haaglanden (VRH), de GHOR, brandweer, Politie-Eenheid Den Haag en met de regiogemeenten. De coördinatie is gericht op het regionaal en lokaal snel en doortastend handelen om te doen wat nodig is om opvolging te kunnen geven aan landelijke maatregelen, de continuïteit van de dienstverlening te garanderen en te acteren op ontwikkelingen die een groot effect kunnen hebben in stad en regio.

Binnen de gemeente Zoetermeer is de sectie bevolkingzorg actief en Zoetermeer neemt deel aan de regionale taakorganisatie communicatie. Het Gemeentelijke Team Incidentbestrijding (GTI)

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Zoetermeer, waarin burgemeester en wethouders ondersteund door ambtenaren zitting hebben, heeft continue contact met de VRH. Er is een apart team Corona_Ondernemen opgericht waarin handhavingsjuristen, boa's en een beleidsadviseur OOV, zitting hebben. Zij toetsen alle vragen van ondernemers, verenigingen en vanuit de eigen organisatie aan de COVID-19 wet- en regelgeving en kijken wat binnen de regels mogelijk is. Vanuit de teams OOV, VTH (handhavingsjuristen) en handhaving is hierdoor zeer veel capaciteit naar de COVID-19 maatregelen gegaan.

Aanpak jeugdoverlast

In de integrale en multidisciplinaire aanpak van problematische jeugd(groepen) wordt er nauw samengewerkt met politie, openbaar ministerie, team handhaving, sociaal domein, reclasseringsorganisaties, het zorg- en veiligheidshuis haaglanden, zorgpartners, wijkpartners, woningcorporaties, scholen, sport, ondernemers, ouders en inwoners. De lokale veiligheidsdriehoek (OM, politie en gemeente) heeft drie geprioriteerde jeugdgroepen in Zoetermeer onderkend. De preventieve en repressieve interventies zijn persoons-, groeps-, en systeemgericht. De jeugdmarshall heeft ingezet op buurten in de wijk Oosterheem en de wijk Seghwaert. Samen met het sociaal domein en buurtwerk zijn er buurtwerkers+ ingezet. In de wijken Oosterheem en Buytenwegh worden plannen van aanpak wijkveiligheid ontwikkeld, samen met de wijkpartners en inwoners. De wijkaanpakken koppelen we aan de aanpak van de problematische jeugd, zodat er geen gaten of dubbelingen plaats vinden.

Aanpak woonoverlast

De woonoverlast-coördinator is in 2020 gestart en heeft in een aantal casussen een doorbraak bereikt. De aanpak van woonoverlast is een proces van lange adem waarbij vaak een groot aantal partijen is betrokken. De contacten met partners zijn gelegd om een gedegen aanpak verder te funderen en voort te zetten.

Aanpak ondermijning

Misdaden die in georganiseerd verband worden gepleegd hebben vaak een ontwrichtend effect op de samenleving. Deze misdaden behoren tot het speerpunt aanpak ondermijnende criminaliteit. De focus ligt op de autobranche, bedrijventerreinen en de horeca. Het doel van de aanpak van ondermijning is het, voorkomen, signaleren en aanpakken van ondermijnende criminaliteit, door via integrale samenwerking initiatieven te ontplooien die de weerbaarheid van de stad versterken en instrumenten in te zetten om concrete ondermijning aan te pakken. Er zijn veel rechtszaken geweest omtrent de sluitingen van de nachthoreca. We zien hier de positieve resultaten van de samenwerking binnen de ondermijningsaanpak. Er wordt reactief ingezet op binnenkomende signalen en proactief op de autobranche en de bedrijventerreinen. Ondanks de beperkingen van de COVID-19 maatregelen houdt de ondermijningsboa zijn oren en ogen open op de bedrijventerreinen en wordt er samen met politie, RIEC en openbaar ministerie ingezet op casuïstiek. De genoemde inspanningen werden financieel gedekt door de verstrekte subsidie van het ministerie van J&V.

Aanpak radicalisering

Naast de blijvende aandacht voor religieus geïnspireerd (gewelddadig) extremisme en terugkeerders zijn in Zoetermeer ook de landelijke maatschappelijke ontwikkelingen zichtbaar in de toename van rechts-extremisme, anti-overheidsextremisme, complotdenken, etc. Dit beschouwen we als problematisch als er sprake is van ondermijning van de democratische rechtsorde, al dan niet in combinatie met actieve beïnvloeding van anderen, of als er geweld wordt gebruikt. Dergelijke casussen worden opgenomen in de aanpak. Ook de trainingen voor professionals volgen de maatschappelijke ontwikkelingen, zodat ook de professionals in de stad toegerust zijn voor de actuele situatie.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

5.3 Behouden veiligheid in de stad	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in Zoetermeer	7,5	7,4	7,6	Ja	Stadspeiling

De waardering voor zowel veiligheid in de eigen buurt als in de stad zijn in 2020 beter dan begroot. De doelstelling is niet alleen gehaald, maar zelfs overtroffen. De inspanningen van alle partners lijken hun vruchten af te werpen.

2.1.5.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling (inclusief reservemutaties)

Bedragen x € 1.000

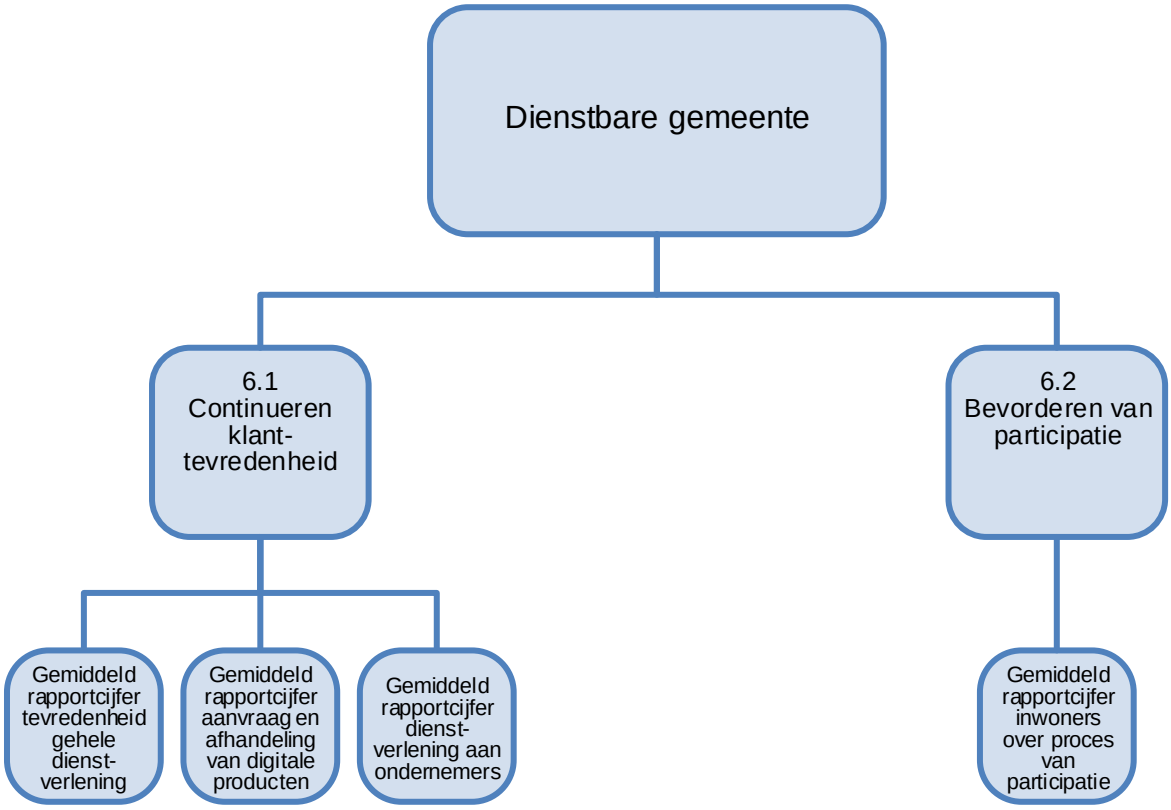
	Rekening 2020		
	U	I	Saldo
5.1 – Bevorderen van de veiligheid in de woning	12	0	-12
5.2 – Bevorderen /behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk	1.856	16	-1.840
5.3 – Behouden veiligheid in de stad	13.795	600	-13.196
Totaal programma	**15.663**	**616**	**-15.047**

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Financiën op hoofdlijnen
In totaal is € 9,6 mln. Besteed aan de kosten voor de Veiligheidsregio Haaglanden. Andere uitgaven zijn onder andere de kosten voor de inzet van Boa's, aanpak radicalisering, extremisme en polarisatie, aanpak ondermijning, problematische jeugdgroepen en de inzet van de jeugdmarshall.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.1.6 Programma 6 Dienstverlening en participatie

2.1.6.1 Algemene doelstelling

Dienstbare gemeente
De waarde van een dienstbare gemeente is in 2020 op een ongekende manier zichtbaar geworden.

De eerste grote persconferentie over COVID-19 op 12 maart 2020 leidde tot een enorme hoeveelheid vragen vanuit inwoners, bedrijven en instellingen. Alles is op alles gezet om in te spelen op de in hoog tempo veranderende vragen.

Direct na nieuwe bekendmakingen van maatregelen stonden het Gemeentelijk Informatiepunt en de Online-medewerkers klaar om alle vragen van inwoners zo goed mogelijk te beantwoorden. Daarbij werden korte lijnen onderhouden tussen alle vakspecialisten in de organisatie en het gemeentelijk crisisteam zodat de vragen die in de stad leefden zo snel mogelijk konden worden opgepakt.

Bij de aankondigingen van de steunpakketten voor ondernemers en instellingen waren de vragen en contactverzoeken overweldigend. In zeer korte tijd is een extra telefonisch team samengesteld om alle vragen ondernemers en instellingen op te pakken. Ook hier waren zeer korte lijnen tussen online en telefonische dienstverlening, inhoudelijk specialisten en het crisisteam.

Dit alles liep naast de reguliere dienstverlening. De aanvraag van omgevingsvergunningen, meldingen openbare ruimte, identiteitsbewijzen, inschrijven in de gemeente, etc. door. Daarbij moesten steeds meer maatregelen worden genomen om de veiligheid en gezondheid van de gemeentelijke medewerkers te waarborgen. Waar veel ambtenaren thuis konden werken, bleven de dienstverlening in de openbare ruimte en aan de publieksbalies doorlopen. Door goede maatregelen minimaliseerden we de kans op besmetting voor zowel de burgers als de medewerkers. Zo is het aantal bezoekers bij een huwelijksvoltrekking afgeschaald naar maximaal 20 personen. In het kader van goede dienstverlening is digitale streaming mogelijk gemaakt, zodat meer mensen de plechtigheid konden

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

meemaken. Bij de balies is een uurtje voor kwetsbare inwoners ingevoerd. Het college is trots op hoe alle medewerkers heel 2020 de reguliere dienstverlening hebben weten te continueren. In het bijzonder ook alle medewerkers in de frontlinie, die het hele jaar op locatie in de stad en bij de publieksbalies hebben gewerkt.

2.1.6.2 De doelstellingen van dit programma

Doelstelling 6.1 Continueren klanttevredenheid

Centraal en digitaal waar het kan, dichtbij en persoonlijk waar nodig. Dat is het motto van de in 2020 door de raad vastgestelde visie dienstverlening. De visie bood goede houvast bij alle ontwikkelingen die in 2020 op de stad afkwamen. Diverse vormen dienstverlening zijn in korte tijd gedigitaliseerd. En in korte tijd werden antwoorden gevonden op veel vragen uit de stad.

6.1 Continueren klanttevredenheid	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
Gemiddeld rapportcijfer tevredenheid gehele dienstverlening	7,3	7,2	7.3	Ja	Stadspeiling
Gemiddeld rapportcijfer voor de aanvraag en afhandeling van digitale producten	7,3	7,7	7.2	Nee	Klanttevreden-heidsonderzoek
Gemiddeld rapportcijfer dienstverlening aan ondernemers	N.v.t.	6,5	6.5	Ja	Ondernemers-onderzoek

De tevredenheid over de gehele dienstverlening is in 2020 een 7,3. Het is mooi om te zien dat het is gelukt om – ondanks alle extra werkzaamheden – de doelstelling te behalen.

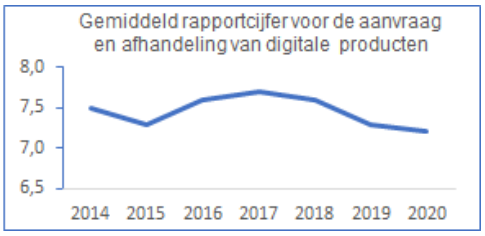
Het gemiddelde cijfer voor de aanvraag en afhandeling van digitale producten werd met een 7,2 beoordeeld, dat lager is dan verwacht. In 2021 wordt gestart met de vernieuwing van de website. Doel is om het gebruiksgemak en daarmee ook de tevredenheid over digitale dienstverlening te vergroten. De telefonische bereikbaarheid van het Gemeentelijk Informatiepunt was 93%. Daarmee is het gelukt om ondanks de soms zeer grote drukte de doelstelling van 90% te realiseren.

Eind 2020 is in een ondernemerspeiling de ervaring met de gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers onderzocht. Het gemiddelde rapportcijfer van respondenten die persoonlijk contact hadden met de gemeente is een 6,5. De respondenten waren zeer tevreden over de gastvrijheid van het Gemeentelijk Informatie Punt met een gemiddeld rapportcijfer van 7,6. Gemiddeld beoordelen de respondenten die in coronatijd contact hadden met het Gemeentelijk Informatiepunt het contact met een rapportcijfer 6,8.

In 2020 zijn er meer klachten ontvangen en zijn de prestatiedoelstellingen niet gehaald. Hoewel er in 2020 meer klachten buiten de termijn van zes weken zijn afgehandeld, is er altijd binnen een aantal werkdagen telefonisch contact tussen de klager en klachtbehandelaar. In het eerste gesprek bepaalt de klachtbehandelaar samen met de klager het juiste vervolgtraject van de klachtbehandeling. Omdat er achter de klacht vaak een vervolgvraag zit, blijven klachten langer dan zes weken open staan. Er zijn helaas ook klachten die niet direct worden opgepakt door een afdeling waardoor de termijn van zes weken verstrijkt. Dit heeft te maken met de werkdruk bij klacht behandelaars.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Doelstelling 6.2 Bevorderen van de participatie

Sinds 2020 gaat “samenspraak” verder onder de noemer “participatie”. Deze term is ook in de formulering van doelstelling 6.2. en in de titel van het programma doorgevoerd.
Mede als gevolg van COVID-19 is de digitale participatie via Doe Mee doorontwikkeld. Zoetermeer volgt daarmee de landelijke trend onder gemeenten om online participatie te intensiveren en digitaal te innoveren.

6.2 Bevorderen van de participatie	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
Gemiddeld rapportcijfer inwoners over proces van participatie	6,5	6,6	6.3	Nee	Stadspeiling

In 2020 konden inwoners participeren in 13 projecten. Dit leverde per project gemiddeld 655 views op. Dat betekent dat per project gemiddeld 655 mensen zichzelf informeerden. Dat is veel meer dan bij een fysieke bijeenkomst, waarbij het aantal bezoekers varieert van 20 tot 200 mensen per bijeenkomst. Het aantal reacties van inwoners over projecten op doemee.zoetermeer.nl, is ongeveer hetzelfde als bij een fysieke bijeenkomst. Het proces rondom het bevorderen van participatie zal kritisch bekeken worden.
In de Ondernemerspeiling 2020 is de tevredenheid over participatie per abuis niet opgenomen. De volgende Ondernemingspeiling is in 2022. De tevredenheid van maatschappelijke organisaties is in 2016 voor het laatst onderzocht. In 2021 vindt er een nieuwe meting plaats.

Omgevingswet
Ondanks alle maatregelen en de druk op de organisatie zijn de voorbereidingen op de nieuwe omgevingswet voortgezet. De invoering van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2022, omdat het Digitaal Stelsel Omgevingswet niet op tijd gereed is en de uitwerking van de amendementen langer duurt. Per deze nieuwe datum moeten we werken volgens de nieuwe wet en aangesloten zijn op het landelijke digitale stelsel. De voorbereiding van de implementatie is in volle gang en is in 2020 opgepakt volgens planning. De planning is erop gericht om op tijd gereed te zijn om oefentijd te creëren in de tweede helft van 2021 voor de implementatie. Er zijn in 2020 voorbereidingen getroffen om participatie onder de Omgevingswet vorm te geven en er is onder meer gewerkt aan de Visie Zoetermeer 2040 die als omgevingsvisie een van de instrumenten van de Omgevingswet invult. Dit wordt een van de resultaten van het traject Zoetermeer 2040 waar in 2020 grote stappen zijn gezet. Daarnaast is gestart met het vormgeven van alle benodigdheden om in 2021 aan te sluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.1.6.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling (inclusief reservemutaties)

Bedragen x € 1.000

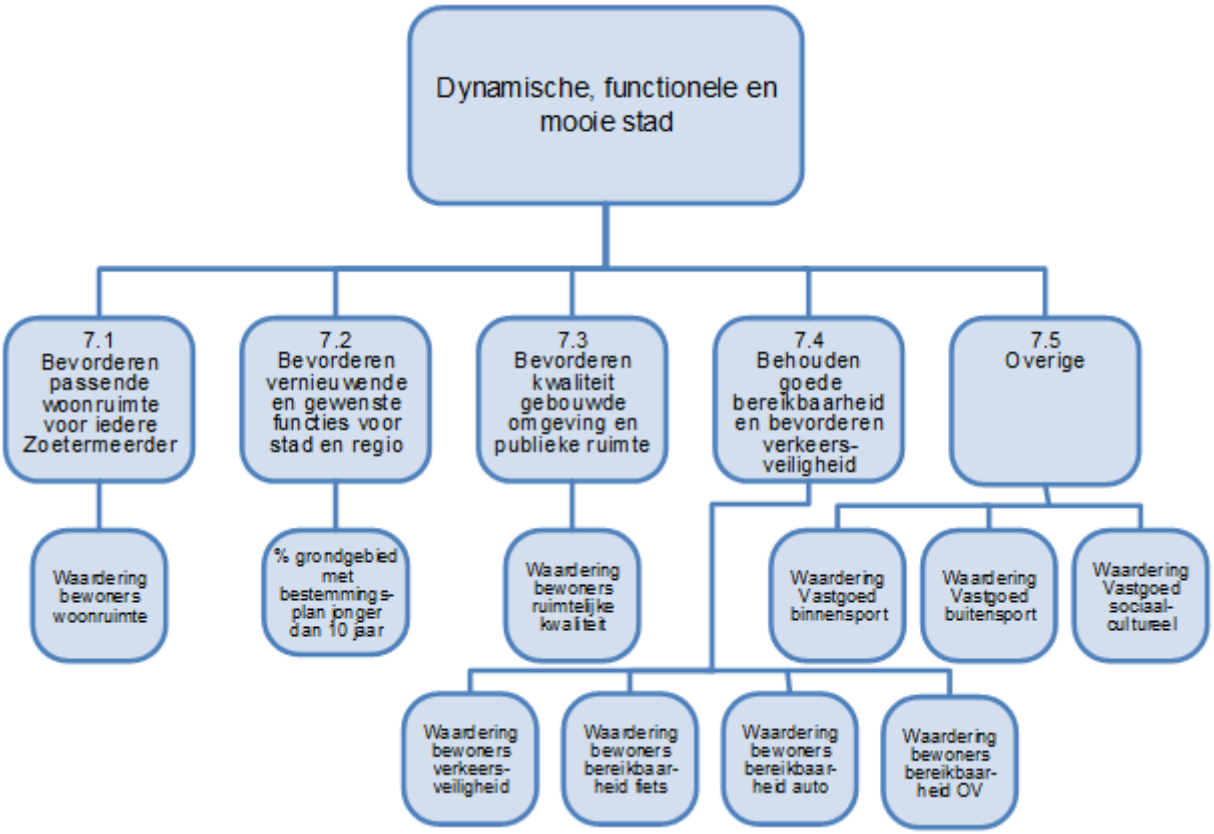
	Rekening 2020		
	U	**I**	**Saldo**
6.1 – Continueren klanttevredenheid	8.137	6.920	-1.217
6.2 – Bevorderen van de participatie	5.237	73	-5.164
Totaal programma	**13.374**	**6.993**	**-6.381**

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Financiën op hoofdlijnen
Om de klanttevredenheid te continueren (doelstelling 6.1) is in 2020 budget ingezet voor baliedienstverlening (€ 2,8 mln.), het GIP (€ 1,1 mln.), e-dienstverlening (€ 0,4 mln.), de basisregistraties (€ 0,6 mln.), voorbereiding voor de verkiezingen (€ 0,3 mln.), de invoering van de omgevingswet (€ 0,5 mln.) en bouwvergunningen (€ 2,4 mln.). De inkomsten betreffen de legesinkomsten (€ 6,9 mln.). Voor het bevorderen van de participatie (doelstelling 6.2) is € 3,0 mln. Besteed aan het college en bestuurlijke samenwerking en € 2,2 mln. Aan de griffie. De inkomsten griffie van € 0,1 mln. Hebben betrekking op een detacheringsvergoeding van griffie personeel.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.1.7 Programma 7 Inrichting van de stad

2.1.7.1 Algemene doelstelling

Veranderingen in de maatschappij stellen steeds weer andere vragen aan de fysieke leefomgeving. Hoe blijft Zoetermeer bereikbaar? Hoe komen de juiste woningen op de juiste plek? Wat is nodig voor een gezonde en veilige leefomgeving? Al deze onderwerpen komen samen in het programma ‘Inrichting van de stad’.

We gaan door met de vele woningbouwprojecten om de woningbouwopgave te realiseren. Een grote opgave met veel aandacht voor participatie. Ruimtelijke ontwikkelingen worden in samenhang en op transparante wijze met elkaar ingevuld en vormgegeven. Samen ontwikkelen we een integrale omgevingsvisie en langetermijnstrategie voor de ontwikkeling en groei van de stad. Dat is ook wat de nieuwe Omgevingswet, die op 1 januari 2022 in werking treedt, vraagt.

Een goede bereikbaarheid, duurzame mobiliteit en verkeersveiligheid krijgen voortdurend aandacht. We zijn actief in de regio en formuleren voor verschillende onderwerpen samen beleid en voeren dit uit.

Het maatschappelijk vastgoed ondersteunt en faciliteert de gemeentelijke doelen en ambities en draagt bij aan een aantrekkelijke stad. We willen voorzieningen aanbieden die de stad nu en in de toekomst nodig heeft.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.1.7.2 De doelstellingen van dit programma

Doelstelling 7.1 Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder

Er zijn meer woningen nodig van goede kwaliteit, passend bij de financiële mogelijkheden en wensen van inwoners. Die ambitie voor een toekomstbestendig woningaanbod staat beschreven in de Woonvisie en Woningbouwagenda. Het Woningbouwprogramma, de Versnellingsagenda en de Woningbouwmonitor helpen om de ambitie te realiseren. In de Woningbouwagenda is vastgelegd dat we in de komende 10 tot 15 jaar minimaal 10.000 woningen aan de Zoetermeerse woningvoorraad willen toevoegen.

In 2020 zijn er 329 woningen aan de woningvoorraad toegevoegd en zijn 366 woningen aan de voorraad onttrokken. In de laatste versie van de woningbouwmonitor (peildatum juli 2020) waren voor 2020 165 woningen verwacht. Er zijn dus meer woningen opgeleverd dan vooraf gepland. Het grote aantal onttrekkingen is het gevolg van de herstructurering in Palenstein. Er zijn 360 woningen gesloopt om plaats te maken voor nieuwe woningen. Per saldo houdt dit in dat de voorraad netto is gekrompen met 37 woningen. Op 1 januari 2021 heeft Zoetermeer in totaal 56.421 woningen.

Samen met marktpartijen is er hard gewerkt aan concrete woningbouwlocaties. Op dit moment zijn voor ongeveer 6.000 woningen projecten onder handen. De inspanningen van het afgelopen jaar hebben onder meer geresulteerd in het vaststellen van 6 nieuwe en/of gewijzigde grondexploitaties, goed voor ruim 1.000 woningen. Daarnaast zien we een groei in het aantal aangevraagde en verleende vergunningen voor woningbouw, waaronder een aantal vergunningstrajecten voor de Versnellingslocaties. Ook zijn er belangrijke stappen gezet in de gebiedsontwikkeling de Entree (4.500 woningen). De planning is dat in 2021 een gebiedsbusinesscase kan worden vastgesteld waarmee er 4.500 woningen bovenop de lopende projecten kunnen worden toegevoegd. Hiermee zijn nu de locaties bekend waar de eerste 10.000 woningen gerealiseerd worden.

Hoewel er in de afgelopen periode belangrijke stappen zijn gezet voor de realisatie van woningbouwprojecten, is het in 2020 niet gelukt om 700 woningen aan de woningvoorraad toe te voegen. Er is aanlooptijd nodig om de bouwstroom op gang te krijgen. Na een aantal jaren van opstarten staan we aan de vooravond van de grote bouwgolf. Voor 2021 is de verwachting dat veel projecten in start bouw gaan. In 2021 wordt voor ruim 1.000 woningen start bouw verwacht. Voorbeelden hiervan zijn de projecten Nutrihage, Martin Luther Kinglaan en Kleurlaan.

Daarnaast wordt voor 2021 voor nog eens 900 woningen verleende vergunningen en/of vastgestelde bestemmingsplannen verwacht. Hierbij is de prognose dat deze projecten in 2022 start bouw aanvangen. Voorbeelden hiervan zijn de projecten Dwarstocht, T-Strook en Luxemburglaan 2-10.

In de Woningbouwmonitor is te zien dat de piek in de woningbouwproductie in 2023 te verwachten is. Vervolgens zou met name de gebiedsontwikkeling Entree en de overige projecten ervoor moeten zorgen dat er een continue bouwstroom op gang komt, op het niveau van 700 woningen per jaar.

Actief in de regio

De regionale samenwerking vindt plaats in de Bestuurlijke Tafel Wonen Haaglanden. Dit samenwerkingsverband houdt zich bezig met het woonbeleid, woonruimteverdeling en het afstemmen van woningbouwprogramma's. In de samenwerking hebben de regionale woningmarktafspraken in 2020 de agenda's gedomineerd.

Er zijn gesprekken gevoerd met andere gemeenten uit de woningmarktregio Haaglanden, de provincie Zuid-Holland, Sociale Verhuurders Haaglanden en de Samenwerkende Huurdersorganisaties Haaglanden over de regionale woningmarktafspraken. Het doel van de afspraken is het toevoegen van voldoende (en betaalbare) woningen en deze beter te spreiden over de regio. In 2020 hebben deze gesprekken geleid tot een eerste bod van de gemeente.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Eind 2020 is het Zoetermeers Stadsbouwakkoord opgesteld. Gemeente en partijen op de Zoetermeerse woningmarkt hebben hierin samenwerkingsafspraken gemaakt om tot een gezonde woningmarkt en continue bouwstroom van 700 woningen per jaar te komen. Deze ambities en afspraken worden in samenhang met de totstandkoming van de visie Zoetermeer 2040 verder opgepakt. Het Stadsbouwakkoord is in het eerste kwartaal van 2021 getekend.

Taakstelling voor huisvesting vergunninghouders
Er zijn door de gemeente en corporaties 88 vergunninghouders (asielzoekers) gehuisvest: 10 meer dan de taakstelling verplicht. Daarmee is de achterstand (2), waarmee in de tweede helft van 2020 begonnen werd, ingelopen. De voorsprong op de taakstelling voor 2020, zal in mindering worden gebracht op de taakstelling van 2021.

Aanvragen urgentieverklaringen
De Toetsingscommissie Urgentieverklaringen Zoetermeer (TUZ) adviseert het college over aanvragen voor urgentieverklaringen.

- De TUZ heeft in 2020 217 aanvragen beoordeeld. Dit is exclusief huisvesting van vergunninghouders (vluchtelingen met een verblijfsvergunning), maar inclusief 11 urgenties voor herstructureringskandidaten (Complex Oostergo). Blijven over 206 aanvragen voor een reguliere urgentieverklaring, waarvan 6 verlengingen.
- Van de 206 aanvragen zijn er 73 afgewezen, 2 ingetrokken vanwege het vinden van een woning, 9 aangehouden en 122 toegewezen.

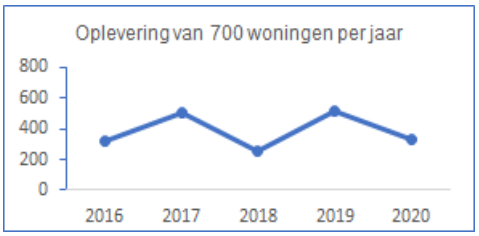
Het aantal aanvragen voor een urgentieverklaring per jaar	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Soc/med incl. verlengingen	197	235	252	262	283	284	206
* Herstructureringsurgenties	275	48	1	230	270	189	11
** Totaal	472	283	253	492	553	473	217

* In tegenstelling tot afgelopen jaren waren er in 2020 geen herstructureringskandidaten meer uit de sloopflats in Palenstein.
** Het is niet met zekerheid te zeggen waarom het aantal aanvragen voor een reguliere urgentieverklaring is gedaald ten opzichte van 2019. Mogelijk heeft dit te maken met de COVID-19-maatregelen en zijn bewoners hierdoor afwachtend of terughoudend geweest.

Woonwagenzaken
Alle standplaatsen aan de nieuwe woonwagenlocatie “Gooimeer’ zijn uitgegeven. Er wordt nu een volgende stap gezet in de nieuwe beleidsvorming. De afronding van het woonbehoefteonderzoek, en de clustering van de uitkomsten met de regio, liggen straks ten grondslag aan dit nieuwe beleid. Bij doelstelling 7.3 is informatie opgenomen over de herinrichting van de woonwagenlocatie Bleiswijkseweg.

7.1 Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
Waardering bewoners woonruimte	8,1	8	8,0	Ja	Stadspeiling

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Doelstelling 7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio

We willen een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van de omgeving die is afgestemd op de wensen van inwoners. Kernbegrippen zijn hierbij: kwaliteit, samenwerken, participatie, verder kijken (lange termijn) en breder kijken (integraal en in samenhang).

Aan de slag met de Omgevingswet

De impact van de Omgevingswet is groot. Zo wordt er gewerkt aan een langetermijnvisie en aan de implementatie van de Omgevingswet (waarover meer in Programma 6).

Omgevingsplan

Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet moet de gemeente de regels over de fysieke leefomgeving bijeenbrengen in het omgevingsplan. Het samenbundelen van deze regels in het omgevingsplan is een grote uitdaging. In 2020 is er gestart met de voorbereiding van een plan van aanpak waarin alle stappen staan om te komen tot één plan. Als onderdeel van het Programma Implementatie Omgevingswet zijn er ook voorbereidende werkzaamheden gedaan, zoals:

- Inventarisatie van alle verordeningen, regels en plannen
- Starten met de pilot Omgevingsplan Seghwaert

Pilot Omgevingsplan Seghwaert

Met de Pilot Omgevingsplan Seghwaert oefenen we alvast met het opstellen van het omgevingsplan Zoetermeer. In het omgevingsplan Seghwaert worden de regels uit het bestemmingsplan gecombineerd met regels in verschillende gemeentelijke verordeningen (zoals bijvoorbeeld de Algemene plaatselijke verordening). Het was de bedoeling om in het voorjaar van 2020 een eerste voorontwerp van het plan klaar te hebben, in de vorm van een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte. Door COVID-19 is dit niet gelukt.

Gezien het afwijkende en speciale karakter van het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte, was er behoefte aan een participatieproces met fysieke bijeenkomsten. Dit maakt het eenvoudiger om uit te leggen hoe het nieuwe plan in elkaar steekt. Ook stonden fysieke bijeenkomsten met de raad op de planning. Dit bleek uiteindelijk lastig te organiseren en is er besloten dit niet te doen.

We zijn in plaats daarvan verdergegaan met het verder uitwerken van het omgevingsplan Seghwaert. De eerste versie van het voorontwerp dat begin vorig jaar klaarlag, bevatte nog niet alle regels. Het plan zal het eerste puzzelstuk zijn van het omgevingsplan Zoetermeer. Met het omgevingsplan Seghwaert ligt er straks een goede basis voor het verder aanvullen van het omgevingsplan Zoetermeer voor de andere woonwijken in Zoetermeer.

Bestemmingsplannen

Voor de projecten Uitbreiding Dorp en voor de Ontsluitingsweg Nutricia zijn in het afgelopen jaar bestemmingsplannen vastgesteld. De gemeente start zelf geen bestemmingsplanprocedures meer, alleen voor lopende projecten worden er nog bestemmingsplannen gemaakt. De twee dossiers hebben een lange looptijd gehad.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Regionale Samenwerking

- In 2020 is de strategische samenwerkingsagenda met het Hoogheemraadschap van Rijnland geactualiseerd. Op deze agenda staan alle projecten waaraan het hoogheemraadschap en Zoetermeer in de periode 2021-2024 samenwerken om de kwaliteit van de stad te vergroten. Voorbeelden van in 2020 lopende projecten waaraan samen verder gewerkt wordt zijn: Watergebiedsplan (verbetering waterkwaliteit Zoetermeerse Plas) en Weidevogels Zoetermeerse Meerpolder.
- We hebben deelgenomen aan werkateliers ter voorbereiding op de totstandkoming van een nationale omgevingsagenda. Deze agenda zal straks de basis vormen voor de bestuurlijke samenwerking tussen Rijk en regio voor de fysieke leefomgeving en zorgt voor een integrale aanpak op gezamenlijke thema's. Vanuit Zoetermeer is specifiek aandacht gevraagd voor suburbaan wonen en de problematiek van new towns.

Professionaliseren Projectmatig Werken en oprichten Projectenbureau

Op 12 oktober is de nieuwe Zoetermeerse werkwijze Projectmatig werken vastgesteld, inclusief een hoofdstuk over grote en zeer complexe projecten. De nieuwe werkwijze wordt geïmplementeerd in de gehele organisatie en deels is dat al gebeurd. Voor 'grote projecten' is er nu een aparte werkwijze die ziet op informatievoorziening, reflectie en risicobeheersing.

Ook is besloten een Projectenbureau op te richten, van waaruit in de toekomst alle vastgestelde Zoetermeerse projecten worden gerealiseerd. In het projectenbureau staat expertise en kennis delen over projectmatig werken centraal. Het vak projectmanagement wordt voortdurend verbeterd. Deze belangrijke organisatieontwikkeling wordt ook in de paragraaf Bedrijfsvoering genoemd.

Voortgang projecten en Schaalsprong

Met de Schaalsprong is besloten om in te zetten op een groei in kwantiteit en kwaliteit om zo te bouwen aan de toekomst van de stad. Over de Schaalsprong wordt regelmatig gerapporteerd. In 2020 is een nieuwe rapportage ontwikkeld voor het gehele ruimtelijk fysieke domein. Deze rapportage 'Ruimtelijk Fysiek' over de tweede helft van 2020 wordt in de eerste helft van 2021 aangeboden.

Voor de programma's van de Schaalsprong zijn over 2020 verschillende mijlpalen bereikt.

Wijkverkenning

- Op 14 april 2020 is de programmaopdracht voor de wijkaanpak kwaliteitsimpuls Meerzicht vastgesteld. Met als doel te komen tot een breed gedragen samenhangend plan, samen met partners en bewoners in de wijk, om in de wijk aantoonbare, merkbare en zichtbare verbeteringen aan te brengen in de directe leef- en woonomgeving. Het gaat daarbij om alle mogelijke opgaven, die over het sociale, fysieke, economische of veiligheidsdomein heen kunnen gaan. Met de aandachtsgebieden wordt aangesloten op de ontwikkelingen in het kader van Zoetermeer 2040.
- In 2020 zijn er verdiepende (digitale) gesprekken gevoerd met partners in de wijk en de gebiedsmanager is per 1 januari 2021 gestart.

Entree

- Op 5 februari 2020 tekenden de gemeente en zeven grondeigenaren de Letter of Intent. Dit speciale moment was een belangrijke mijlpaal in de herontwikkeling van dit gebied.
- Er is tussen de gemeente en vijf grondeigenaren een principeakkoord op de inhoud van het ontwikkelkader, de zakelijke financiële overeenstemming, en is er zicht op een anterieure overeenkomst. Deze vijf eigenaren vertegenwoordigen ongeveer 4.220 woningen in het gebied.
- De volgende producten zijn in 2020 in grote lijnen afgerond: Structuurontwerp, Beeldkwaliteitsplan, Planuitwerkingskader, Gebiedsbusinesscase en Gebiedsmarketing.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

- Tenslotte is er met de publicatie van het Startdocument gestart met de bestemmingsplanprocedure en met de verschillende milieuonderzoeken voor de milieueffectenrapportage en het bestemmingsplan.

Binnenstad

In 2020 is de Visie Binnenstad 2040 vastgesteld. Hiermee is nu een duidelijk toekomstbeeld geschetst voor de binnenstad. Binnen de context van deze visie zijn een aantal mijlpalen bereikt bij de verschillende projecten:

- Er is een gecoördineerde aanvraag ingediend voor 149 huurappartementen voor de locatie Engelandlaan 270.
- Er is een gecoördineerde aanvraag ingediend voor 134 koop- en huurappartementen voor de locatie Luxemburglaan 2-10.
- De verkoopprocedure voor een woontoren met ongeveer 200 appartementen is gestart (Cadenza 2).
- Voor de locatie Markt 10 is er gestart met de tender van 2 woontorens, een ondergrondse parkeergarage en aanleg openbaar gebied en speelbos. De selectiefase is afgerond.
- Voor de Delftse Wallen is er een koop- en anterieure overeenkomst gesloten met een private partij.
- Voor de Upgrade Stadshart zijn de aanbestedingen afgerond en is er gestart met de uitvoering.

Dutch Innovation Park

- Er zijn in 2020 stedenbouwkundige uitgangspunten geformuleerd in lijn met de visie.
- Er is vergunning verleend aan Ping Properties (5.000 m2) voor nieuwbouw Topcon. De bouwwerkzaamheden zijn inmiddels gestart.
- Er is vergunning verleend voor modernisering bestaande bebouwing en binnenterrein voor een deel van de Dutch Tech Campus en ook voor herhuisvesting van Siemens. Dit is deels in uitvoering.
- Tot slot is er een vergunning verleend voor nieuwbouw aan de Werner von Siemensstraat (18.000 m2). De start van de bouwwerkzaamheden is gepland voor het tweede kwartaal van 2021.

Kennisontwikkeling Schaalsprong

Voor het realiseren van een schaalsprong en het binnenstedelijk ontwikkelen is naast goede onderlinge samenhang tussen de programma's en projecten ook een kennissprong nodig. In 2020 zijn vier lunchlezingen gehouden en een masterclass georganiseerd.

Nieuwe Nota grondbeleid

In 2020 is gestart met het opstellen van een nieuwe nota grondbeleid die ook aansluit bij de ambities en doelstellingen van Zoetermeer 2040.

7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
% Grondgebied met bestemmingsplan jonger dan 10 jaar	89%	92%	92%	Ja	Gemeente Zoetermeer

Met de komst van de Omgevingswet is de effectindicator '% grondgebied voor bestemmingsplannen jonger dan 10 jaar' niet meer toepasselijk. In de Programmabegroting 2021-2024 is aangekondigd, dat hiervoor in de Perspectiefnota 2022 een nieuwe effectindicator wordt voorgesteld. Hiervan is afgezien omdat nieuwe indicatoren in het kader van (de doelen van) de Omgevingsvisie Zoetermeer 2040 worden geformuleerd en deze omgevingsvisie is nog in ontwikkeling.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Doelstelling 7.3 Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte

Herinrichting Bleiswijkseweg

Na de afronding van de eerste fase van de herinrichting van de woonwagenlocatie Bleiswijkseweg zijn er gesprekken gevoerd met verschillende bewoners om de tweede fase van de werkzaamheden aan te vangen. Naast het aanpassen van de rondweg zal de autosloperij worden geïntegreerd in de locatie. Naar verwachting zullen de fysieke werkzaamheden in het eerste kwartaal van 2021 starten.

Begeleiden van nieuwe initiatieven

Zoetermeer is een dynamische stad en er worden voortdurend nieuwe plannen gerealiseerd. Plannen die ingrijpen in de bestaande omgeving en kansen bieden om nieuwe ruimtelijke kwaliteit te laten ontstaan en om bestaande kwaliteiten te versterken. Uitgangspunt is om nieuwe ontwikkelingen zoveel mogelijk te bevorderen en ruimtelijke kwaliteit te stimuleren. De gemeente ziet voor zichzelf een duidelijke rol al regisseur van ruimtelijke kwaliteit. In 2020 zijn er in totaal 12 planinitiatieven beoordeeld en voor 6 planinitiatieven is uiteindelijk de initiatieffase gestart.

Stadsbouwmeester en Commissie Ruimtelijke Kwaliteit

De stadsbouwmeester adviseert over welstandsaspecten en toetst of een bouwplan voldoet aan de ‘redelijke eisen van welstand’. De stadsbouwmeester wordt bijgestaan door een Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (CRK), waarin de disciplines architectuur, stedenbouw, landschap en erfgoed zijn vertegenwoordigd. De CRK adviseert in de regel over grotere, ruimtelijke plannen in een vroeg stadium, voordat de officiële vergunningenprocedure start en/of ook in het kader van welstand.

- In 2020 is een tweede erfgoeddeskundige benoemd als lid van de CRK, zodat nu wordt voldaan aan de Erfgoedwet en de toekomstige Omgevingswet.
- De stadsbouwmeester vergadert wekelijks, de CRK vergadert in principe 10 keer per jaar. In 2020 zijn er in totaal 592 welstandsadviezen uitgebracht, waarvan 424 positief. In de CRK zijn 14 plannen besproken.
- Een aantal belangrijke ontwikkelingen waarbij de stadsbouwmeester en de CRK betrokken waren in het afgelopen jaar: de visie Binnenstad, de locaties Luxemburglaan 2 en Engelandlaan 270, het Structuurplan en Beeldkwaliteitsplan Entree en de dijkverzwaring aan de Voorweg en Vlamingstraat.

7.3 Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte	Realisatie 2019*	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
Waardering bewoners ruimtelijke kwaliteit	-	≥ 76%	78%	Ja	Stadspeiling

* De ruimtelijke kwaliteit wordt tweejaarlijks gemeten in even jaren.

Doelstelling 7.4 Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid

Binnen dit programma en deze doelstelling wordt er gewerkt aan een goed bereikbare en verkeersveilige stad. De gemeente zorgt voor de uitvoering van de Mobiliteitsvisie Zoetermeer 2030 en werkt mee aan projecten in de regio. Versterken van het netwerk, beter benutten van de bestaande infrastructuur, verkeersveiligheid, duurzame mobiliteit en aandacht voor langzaam verkeer hebben hierin een plek. Het gebruik van fiets en openbaar vervoer wordt gestimuleerd.

De **belangrijkste** resultaten in 2020 zijn:

- De op 16 december 2019 vastgestelde Nota Parkeerbeleid is begin 2020 in werking getreden. Hiermee beschikt de gemeente weer over een actueel beleidskader voor auto- en fietsparkeren.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

- De Startnotitie Actieplan Verkeersveiligheid 2021 is in juni 2020 door het college vastgesteld. Met deze startnotitie kan een actueel Actieplan Verkeersveiligheid 2021 worden opgesteld en op basis daarvan kan er verder invulling worden gegeven aan het verbeteren van de verkeersveiligheid.
- De nieuwe parkeergarage en ontsluiting ten behoeve van de uitbreiding van het Lange Land Ziekenhuis zijn opgeleverd.
- Er zijn COVID-19-verkeersmaatregelen getroffen in het Stadshart en de Dorpsstraat
- Er is een onderzoek 'Probleemanalyse en potentiële oplossingen N206-N209' uitgevoerd met daarin mogelijke oplossingen voor het tegengaan van doorgaand verkeer in het gebied ten noorden van Zoetermeer. Deze wordt begin januari 2021 bestuurlijk vastgesteld.
- De uitgangspunten voor de Studie hoofdwegenstructuur zijn opgesteld.
- De procedures voor de Ontsluitingsweg Nutricia zijn afgerond in 2020. De voorbereidende werkzaamheden zijn gestart. De aanbesteding van het werk is op de markt gezet. Hiermee komt er nu één route voor het aan- en afrijden van vrachtwagens naar Nutricia.

Regionale mobiliteit

In de regio wordt intensief en structureel samengewerkt met de MRDH, de Provincie en andere gemeenten. Zo hebben het Rijk en de regio in het bestuurlijk overleg MIRT in 2020 enkele besluiten genomen:

- Het Station Zoetermeer wordt opgenomen in de Korte Termijn Aanpak (KTA) Mobiliteit en Verstedelijking (MoVe). Rijk en regio hebben de intentie uitgesproken om bij te dragen aan het realiseren van 1000 overdekte fietsstallingsplekken en een nieuwe entreehal aan de noordzijde van de Mandelabrug ter hoogte van de Boerhavelaan in Zoetermeer. In 2021 zal dit voorstel tot een upgrade van de Noordzijde op haalbaarheid worden uitgewerkt en wanneer dit haalbaar is via een afzonderlijk raadsvoorstel worden voorgelegd.
- Er komt een nader onderzoek naar de lightrailverbinding Zoetermeer-Rotterdam (ZoRo). In 2020 is al een studie naar de ZoRo lijn met lightrail als eindbeeld uitgevoerd. Het resultaat van deze studie is aanleiding voor nadere uitwerking in 2021.
- Besloten is verder om voor de verbinding Leiden-Zoetermeer (lijn 400) een langetermijnperspectief op te stellen. Deels zijn er in 2020 al maatregelen getroffen die op korte termijn knelpunten oplossen.

7.4 Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020	Doel gehaald?	Bron
** Waardering verkeersveiligheid	-	7,5	6,8	Nee	Stadspeiling
Waardering bereikbaarheid auto	-	7,7	8,0	Ja	Stadspeiling
* Waardering bereikbaarheid fiets	-	8,1	8,1	Ja	Stadspeiling
*** Waardering bereikbaarheid ov	-	7,5	7,4	Nee	Stadspeiling

* In de Programmabegroting 2020 was voor 2020 als cijfer per ongeluk een 8,2 vermeld. Dit had een 8,1 moeten zijn.

** Voor **verkeersveiligheid** is het doel niet behaald. Bij het opstellen van het Actieplan Verkeersveiligheid worden de gegevens in beeld gebracht en geanalyseerd. Bij het niet behalen van de doelstelling speelt ook het feit dat de doelstelling erg hoog ligt. Terecht vanuit het breed gedragen uitgangspunt 'Maak een Punt van Nul verkeersslachtoffers', maar ook ambitieus gelet op de waarderingen in de afgelopen jaren: 6,7 (2012); 6,7 (2014); 6,7 (2016); 6,9 (2018).

*** Door diverse verbeteringen in het **OV-netwerk**, zoals frequentieverhogingen en de opening van station Lansingerland-Zoetermeer, hebben we een ambitieuze doelstelling voor 2020 neergezet. Van een 7,2 naar 7,5 voor 2020. Die ambitie is helaas net niet gehaald.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Het overgrote deel van het openbaar vervoer is weliswaar blijven rijden, maar in de spits zijn enkele tram- en busritten vervallen en is de treinfrequentie bijvoorbeeld op werkdagen gedurende een deel van het jaar gehalveerd (van 4 naar 2 maal) per uur. Er zijn geen vergelijkende cijfers uit de jaarlijkse OV-klantenbarometer te halen omdat dit landelijke OV-onderzoek vanwege COVID-19 is geannuleerd.

Doelstelling 7.5 Overige

Zoetermeer vindt het belangrijk dat het gemeentelijk vastgoed van voldoende kwalitatief niveau is en optimaal gespreid over de stad, zodat de activiteiten die bijdragen aan de ambitie en doelstellingen van de gemeente kunnen worden gehuisvest. Denk aan onderwijs, sport, sociaal, cultuur en ook ambtelijke huisvesting.

Bij structurele leegstand worden gebouwen afgestoten en bij huisvestingsvragen, waarvoor binnen de bestaande vastgoedportefeuille geen passende huisvesting beschikbaar is, worden nieuwe gebouwen ontwikkeld of aangetrokken. Verduurzaming en het toegankelijk maken van het vastgoed is een belangrijk speerpunt.

Onderwijs

- In 2020 is de nieuwbouw voor het Overwater gerealiseerd en is IKC De Entree gestart in het nieuwe gebouw.
- In 2020 is voor de nieuwbouw van de Moerbeigaarde een aannemer gecontracteerd en is gestart met de realisatie van de school.
- Ook heeft de raad in 2020 een besluit genomen om een nieuwe VMBO-school te bouwen aan het Van Doornenplantsoen. De gesprekken met het schoolbestuur zijn opgestart.

Sport

Er is gewerkt aan de realisatie van een aantal sportprojecten.

- Voor het zwembad geldt dat in 2020 een definitief ontwerp is opgeleverd en is gestart met de aanbesteding van de realisatie.
- Voor de vervanging van de Driesprong is eerder gekeken of er een mogelijkheid was om de sporthal te integreren in een toekomstige ontwikkeling op de locatie Eerste Stationsstraat. Helaas bleek dit aanbesteding technisch niet te kunnen. Voor de realisatie van het project moet eerst een omgevingsvisie worden vastgesteld. Zodra deze is vastgesteld, kan een planning worden voorgelegd.
- In 2020 zijn bij SV DWO, SV DSO, SV Oosterheem de kunstgrasvelden vervangen.
- Voor het project FC Zoetermeer geldt dat er, zoals al gemeld, door marktwerking, waarschijnlijk onvoldoende budget is voor de bouw van de was- en kleedaccommodatie bij FC Zoetermeer. In 2020 is samen met de verenigingen gekeken of de Was- en Kleedaccommodatie gezamenlijk gerealiseerd kan worden met de nieuwe clubaccommodatie en is hiervoor een ontwerp gemaakt. Daarnaast is het plan goedgekeurd in de ledenvergadering van FC Zoetermeer. Begin 2021 wordt financieel inzichtelijk gemaakt wat het gezamenlijke ontwerp zal kosten en of het binnen de kaders valt.
- In 2020 is de realisatie van Gymworld en de renovatie van de Limiet afgerond. Beide projecten zijn volgens planning en binnen het budget opgeleverd. Er zijn nog een aantal kleine restwerkzaamheden die begin 2021 worden uitgevoerd.

Sociaal-cultureel

In 2020 is gestart met de realisatie van Terra Art Projects.

Ambtelijke huisvesting

Op basis van een enquête onder verschillende groepen gebruikers is in de Perspectiefnota 2020 een extra budget van 1,0 mln. Euro beschikbaar gesteld om verbeterpunten uit de enquête door te voeren. Eind 2020 is in een raadsvoorstel een deel van het krediet gevraagd om de ARBO-technische

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

maatregelen uit te voeren. Daarnaast zijn met raads- en commissieleden werkgroep sessies opgestart om de maatregelen voor het verbeteren van de raad- en commissiezaal in kaart te brengen.

7.5 Overige	Realisatie 2019*	Begroting 2020	Realisatie 2020**	Doel gehaald?	Bron
Waardering Vastgoed binnensport	-	80%	-		Klanttevreden-heidsonderzoek
Waardering Vastgoed buitensport	-	78%	-		Klanttevreden-heidsonderzoek
Waardering Vastgoed sociaal-cultureel	-	78%	-		Klanttevreden-heidsonderzoek

* Er zijn geen klanttevredenheidsonderzoeken in 2019 uitgevoerd, het betreft een tweejaarlijkse meting. Het laatste klanttevredenheidsonderzoek binnensport, buitensport en sociaal cultureel is in 2018 verricht.

** Er zijn geen klanttevredenheidsonderzoeken in 2020 uitgevoerd. Door COVID-19 zijn de meeste accommodaties voor een zeer beperkt deel gebruikt. Daar komt bij dat de huurders en gebruikers van onze vastgoedaccommodaties al veel andere crisiswerkzaamheden moesten uitvoeren om het jaar zo goed mogelijk door te komen. Het klanttevredenheidsonderzoek binnensport, buitensport en sociaal cultureel wordt naar verwachting in 2021 weer gerealiseerd.

2.1.7.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling (inclusief reservemutaties)

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020		
	U	I	Saldo
7.1 – Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder	1.030	349	-681
7.2 – Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio	42.557	43.024	467
7.3 – Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte	1.621	0	-1.621
7.4 – Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid	815	180	-636
7.5 – Overige	2.840	5.164	2.324
Totaal programma	**48.864**	**48.717**	**-147**

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Financiën op hoofdlijnen
Het budget voor wonen (doelstelling 7.1) werd met name ingezet voor de uitvoerings- en beleidstaken voor wonen (inclusief de Bestuurlijke Tafel Wonen Haaglanden en woonwagenhuisvesting).

De uitgegeven gelden voor vernieuwing (doelstelling 7.2) hadden vooral betrekking op grondexploitaties (€ 37,2 mln. Lasten en baten), uitgaven diverse gebiedsontwikkelingen zoals voor het Entreegebied en de Binnenstad (€ 3,5 mln.). De inkomsten uit huren en pachten bedragen € 2,2 mln.

De uitgaven voor ruimtelijke ordening (doelstelling 7.3) werden voor het grootste deel gedaan voor de personele inzet op het gebied van welstand, verkeer en ruimtelijke ordening.

De uitgaven voor verkeer (doelstelling 7.4) zijn gedaan voor diverse projecten uit het programma mobiliteit.
De overige uitgaven (doelstelling 7.5 ‘Overige’) betreffen met name de exploitatie van de vastgoedportefeuille en overhead.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.1.8 Overhead

2.1.8.1 Algemene doelstelling

In het Overzicht Overhead staan de lasten en baten van de overhead van de gemeentelijke organisatie opgenomen. Dit is voorgeschreven in de wetgeving (BBV) en heeft tot doel om de overhead inzichtelijk te maken en om gemeenten onderling te kunnen vergelijken op hun uitgaven hieraan. De door de BBV gehanteerde definitie van overhead luidt: de kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primair proces.

De doelstelling de overhead luidt:
Het sturen van de organisatie en het ondersteunen van het primaire proces.

2.1.8.2 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling (inclusief reservemutaties)

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020		
	U	I	Saldo
Personeelzaken	4.634	42	-4.592
Informatievoorziening & Automatisering	10.215	0	-10.215
Financiën, Toezicht en Controle	4.788	26	-4.762
Juridische & Bestuurszaken en Inkoop	3.050	2	-3.048
Facilitaire zaken & Huisvesting	10.770	1.092	-9.678
Communicatie	2.109	0	-2.109
Management & Afdelingsondersteuning c.a.	8.529	1.182	-7.347
Concerncontrol	1.027	0	-1.027
Totaal programma	**45.121**	**2.343**	**-42.778**

Personeel & Organisatie
Personeel en Organisatie kent op hoofdlijnen de volgende onderdelen: personele zaken beheer & advies, (salaris)administratie, werving & selectie, loopbaanontwikkeling, duurzame inzetbaarheid en flankerend beleid.

Informatievoorziening & Automatisering
De kosten op het gebied van informatievoorziening en automatisering hebben vooral te maken met de ondersteuning van de automatisering, informatiebeheer en archivering, functioneel beheer, advisering op de informatievoorziening, projectmanagement en het verzamelen, analyseren en ontsluiten van data. Daarnaast worden kosten gemaakt voor aanschaf, onderhoud en beheer van de eigen infrastructuur (systemen), de afgenomen cloud-diensten, informatiebeveiliging en digitale middelen zoals computers, telefoons, etc.

Financiën en Control
Het betreft vooral personele kosten voor de financiële advisering, administratie, kaderstelling en P&C-cyclus.

Concern Control
Concern Control is belast met het uitvoeren van de volgende taken: Het uitvoeren van de verbijzonderde interne controlefunctie, het organiseren van de 213a onderzoeken, het vormgeven aan de rol van CISO (Chief Information Security Officer), het verder bouwen aan het management controlsysteem van de gemeente.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Naast de reguliere activiteiten heeft de eenheid Concerncontrol een bijdrage geleverd aan de opzet en werking van de Corona-gerelateerde processen (Tozo, noodsteun). De lasten betreffen voornamelijk personele kosten.

Juridische & Bestuurszaken en Inkoop
Het bestuur wordt ondersteund door secretariaat en bestuursadviseurs. Op gebied van inkoop- en aanbesteding en juridische ondersteuning wordt vooral personeel ingezet. Hieronder vallen ook de werkzaamheden met betrekking tot de privacywetgeving. Daarnaast vallen ook de onderdelen kabinet, rechtsbescherming, en onderzoek & statistiek onder dit onderdeel.
De kosten van de afdeling Bestuurlijke Ondersteuning en Juridische Aangelegenheden zitten voornamelijk op personele inzet, ter ondersteuning en advisering van het bestuur en de organisatie.

Facilitaire zaken & Huisvesting
De huisvestingskosten zijn de grootste kostenpost. Ook de facilitaire dienstverlening valt binnen dit budget. De inkomsten hebben betrekking op de verhuur van een deel van het pand en koffiebijdrage van het personeel.

Communicatie
Het communicatiebudget is vooral besteed aan communicatieadvies.

Management & afdelingsondersteuning
Het betreft hier de loonkosten voor de directie, management en secretariaten. Daarnaast worden kosten voor afdelingsoverhead zoals opleidingen en indirecte uren hier verantwoord.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.1.9 Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

2.1.9.1 De algemene uitkering uit het Gemeentefonds

De algemene dekkingsmiddelen onderscheiden zich van andere dekkingsmiddelen doordat ze vrij aan te wenden zijn. De besteding is niet aan een bepaald programma(doel) gebonden. Zij vormen de financiële dekking van de negatieve saldi van de programma's 1 tot en met 7 en het overzicht Overhead.

De belangrijkste algemene dekkingsmiddelen zijn:

- De algemene uitkering uit het Gemeentefonds
- Inkomsten uit de belastingen

Aan algemene uitkering is in 2020 € 213,2 mln. Ontvangen: € 212,9 mln. Voor het jaar 2020 zelf en € 0,3 mln. Als bijstelling van de uitkeringen over 2018 en 2019. In de algemene uitkering zijn de decentralisatie-uitkeringen en de groei (accres) opgenomen.
In 2020 is € 3,8 mln. Ontvangen voor compensatie van de COVID-19-kosten. Hiertegenover staan hogere kosten of lagere baten op diverse programma's.

2.1.9.2 Belasting

De belastingopbrengsten, afgerond € 35,8 mln., bestaan uit de OZB, de hondenbelasting, toeristenbelasting en precario. Deze middelen zijn ter dekking van de lasten op de andere programma's in de begroting. De lasten zijn gemaakt voor de waardering van onroerende zaken, de aanslagoplegging en de invordering van de belastingen.

2.1.9.3 Treasury

Op grond van de BBV wordt er geen rente meer toegerekend aan de reserves en voorzieningen. Op het onderdeel Treasury worden de werkelijke rentelasten en -baten opgenomen, waaronder die van de startersleningen. Het renteresultaat ten opzichte van de begroting wordt verrekend met de rente-egalisatie reserve.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020		
	U	**I**	**Saldo**
Belastingen	1.697	36.033	34.335
Beleggingen (Exploitatie)	0	97.993	97.993
Rente Reserves En Voorzieningen	161	0	-161
Treasury	706	309	-397
Algemene Uitkering	0	213.202	213.202
Algemene Baten En Lasten Concern (Oad)	0	119	119
Dekking Eenmalig Concern	122.724	31.991	-90.733
Totaal programma	**125.288**	**379.646**	**254.358**

Beleggingen
De grote inkomst op dit onderdeel heeft te maken met de opbrengst uit de verkoop van de aandelen Eneco.

Dekking eenmalig Concern
Op deze post zijn de reservemutaties verwerkt volgens de geraamde mutaties. Voor een belangrijk deel is dit de vorming van de reserve Enecomiddelen en een gedeeltelijke aanwending van deze middelen voor de COVID-19-kosten en de verbetering van de weerstandscapaciteit.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.1.10 VPB

2.1.10.1 Algemene doelstelling

Als gevolg van de invoering van de 'Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen' zijn gemeenten vanaf 2016 verplicht vennootschapsbelasting (Vpb) te betalen als zij een fiscale onderneming hebben. Deze wet is, mede onder druk van de Europese Commissie, ingevoerd om een gelijk speelveld te maken tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen.
Gemeenten moeten daar rekening mee houden: de Vpb is immers een last, en die maakt deel uit van het stelsel van baten en lasten en het resultaat. Daarom moet de Vpb vermeld worden als een onderdeel van het programmaplan.

2.1.10.2 Toelichting

Het resultaat van de grondexploitaties valt in Zoetermeer onder de werking van de Vpb. De aangiften van de jaren 2016 tot en met 2018 zijn bij de fiscus ingediend en liggen ter toetsing voor. Over de aangifte 2016 (het eerste jaar van invoering Vpb-plicht) vindt nog overleg met de fiscus plaats. Met name over de aannames die in de openingswaardering zijn opgenomen. De verwachting is dat het afstemmingsoverleg in 2021 wordt afgerond.
Naast de grondexploitaties zijn ook de reststromen uit het huishoudelijk afval onderworpen aan Vpb. De ontvangen opbrengsten worden met een landelijk genormeerd percentage betrokken in de heffing voor de Vpb.
Tenslotte is de fiscus van opvatting dat de reclameopbrengsten voortvloeien uit een Vpb-plichtige activiteit, waardoor over het fiscale resultaat winstbelasting moet worden betaald. De fiscus heeft de aangifte 2016 daarop gecorrigeerd. De gemeente is het niet eens met de zienswijze van de fiscus en heeft tegen de door de fiscus aangebrachte correctie 2016 bezwaar aangetekend. In de jaarrekening wordt ervanuit gegaan dat deze Vpb-last zal worden gecompenseerd met een even grote teruggave. Wel wordt in de paragraaf weerstandsvermogen dit als risico vermeld.
Als, tegen onze verwachting in, de fiscus in het gelijk wordt gesteld is sprake van een Vpb-last van ongeveer € 120.000 per jaar.

2.1.10.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling (inclusief reservemutaties)

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020		
	U	**I**	**Saldo**
Vennootschapsbelasting	851	584	-267
Totaal programma	**851**	**584**	**-267**

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Financiën op hoofdlijnen
De Vpb is onderverdeeld in drie posten:

- Grondexplotaties
  De uitgaven Vpb-grondexploitaties zijn € 265.000.
- Reclame-inkomsten
  De Vpb-reclame-inkomsten gaat over de jaren 2016 t/m 2020. Zowel bij de uitgaven als bij de inkomsten gaat het om € 584.000.
- Reststromen uit huishoudelijk afval
  De uitgaven Vpb-reststromen-uit-huishoudelijk-afval zijn € 2.000.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.2 Paragrafen

2.2.1 Paragraaf lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf betreft zowel de belastingen als de retributies en bestemmingsheffingen. De belangrijkste afwijkingen die zich voordoen in de jaarrekening worden toegelicht. Daarnaast worden de ontwikkelingen van de gemeentelijke woonlasten weergegeven volgens de cijfers van het COELO. Tot slot wordt er een beeld neergezet van het aantal kwijtscheldingsverzoeken in 2020.

2.2.1.1 Gemeentelijke tarieven en heffingen

Beleidsuitgangspunten

In de heffingennota zijn de beleidslijnen voor lokale heffingen vastgesteld. Lokale heffingen worden onderscheiden in belastingen, retributies en bestemmingsheffingen. Door de gemeente wordt de volgende belastingen geheven: OZB, hondenbelasting, parkeerbelastingen, toeristenbelasting en precariobelasting. Voor de retributies en bestemmingsheffingen mag de heffing niet hoger zijn dan de kosten, die de gemeente maakt voor de geleverde diensten. Dit zijn o.a. afvalstoffenheffing, rioolheffing, marktgelden, lijkbezorging en leges. Daarnaast wordt de BIZ-bijdrage van de Dorpsstraat geheven, waarvan de opbrengst voor een specifieke doelgroep is.

Algemeen stijgingspercentage

Bij de begrotingsvaststelling 2020-2023 zijn, als gevolg van de te verwachten prijsontwikkelingen, de gemeentelijke heffingen voor het jaar 2020 met 1,6% verhoogd. Dit is volgens de begroting, evenals de genoemde tarieven hieronder.

OZB

De tarieven van de onroerendezaakbelastingen (OZB) 2020 zijn naast een verhoging als gevolg van de inflatiecorrectie, verlaagd als gevolg van de gestegen WOZ-waarde van de woningen (11,0%) en de waarde-ontwikkeling van de niet-woningen (+2,6%) ten opzichte van 2019.

Afvalstoffenheffing

De tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn in 2020 verhoogd met het algemene stijgingspercentage.

Rioolheffing

De rioolheffing voor kleinverbruikers (tot 500 m3 waterverbruik) bestond in 2020 uit een vast bedrag van € 65,91 per aansluiting en een percentage van 0,0178% van de WOZ-waarde. De aanslag per perceel was maximaal € 242,30.

Heffingen en belastingopbrengsten

Bedragen * € 1000

Prog.	Heffing / Belasting	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020	Verschil rek-begr '20	
					Bedrag	Perc.
1	Leges vent- en standplaatsverg. / winkeltijden	83	87	82	-5	-6%
1	Marktgelden / leges marktvergunningen	101	132	98	98	-26%
2	Leges gehandicaptenparkeerplaatsen / -kaarten	51	56	45	-11	-20%
3	Afvalstoffenheffing	14.241	14.845	14.478	-367	-2%
3	Rioolrecht grootverbruikers	27	309	308	-1	-1%
3	Rioolrecht kleinverbruikers	6.432	6.134	6.214	80	1%
3	Leges verkeersvergunningen	4	8	2	-6	-75%
3	Parkeerbelasting	2.023	2.863	2.105	-758	-26%

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

3	Lijkbezorgingsrechten	488	528	614	86	16%
5	Leges vergunningen bestuurlijk juridische zaken	73	106	66	66	-38%
6	Leges publiekszaken (inclusief rijksleges)	1.679	1.281	1.268	-13	-1%
6	Omgevingsverg.: leges bouw- en sloopverg. C.a.	3.176	3.691	5.622	1.931	52%
6	Omgevingsverg.: leges kapverg. / in- en uitritten	19	22	22	22	0%
7	Leges gemeentelijke bestemmingsplannen	11	30	0	-30	-100%
7	Leges woonvergunningen	1	3	5	2	67%
OAD	Onroerendezaakbelastingen	33.705	34.943	34.840	-103	0%
OAD	Hondenbelasting	467	560	515	-45	-8%
OAD	Toeristenbelasting	363	308	203	-105	-34%
OAD	Precariobelasting	335	378	255	-123	-33%

Toelichting van de belangrijkste verschillen tussen de rekening 2020 en de begroting 2020:

- *Parkeerbelasting*
  De parkeeropbrengsten zijn fors lager door de coronapandemie. Hier tegenover staat compensatie van het Rijk
- *Leges vergunningen bestuurlijk juridische zaken*
  Het aantal aanvragen is achtergebleven, mede door de coronapandemie.
- *Omgevingsvergunningen*
  Door de impuls om meer woningen te gaan bouwen zijn er meer aanvragen voor een omgevingsvergunning gedaan dan geraamd.
- *Leges gemeentelijke bestemmingsplannen*
  Het komt nog weinig voor dat er leges in rekening wordt gebracht. Doordat het mogelijk is via kostenverhaal (anterieure overeenkomst) de kosten van de gemeenten bij een aanvrager te verhalen zijn er geen legesinkomsten.
- *Toeristenbelasting*
  Het aantal (hotel)overnachtingen is lager als gevolg van de coronapandemie.
- *Precario*
  Over 2020 is geen precariobelasting opgelegd voor terrassen en uitstallingen.

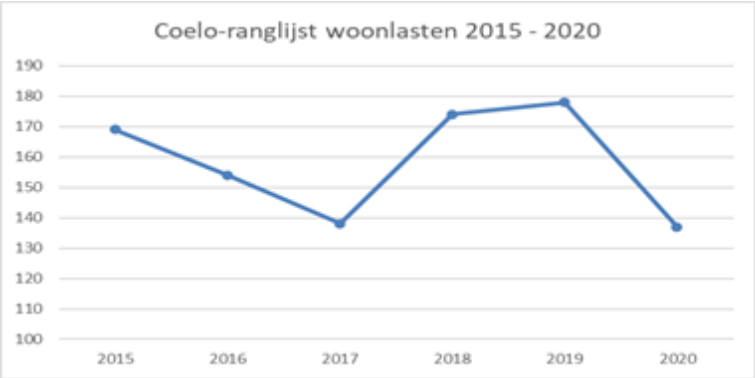
2.2.1.2 Lokale lastendruk

COELO-vergelijking

Jaarlijks verricht het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) onderzoek naar de gemeentelijke woonlasten. De publicatie daarvan vindt plaats in de Atlas van de Lokale Lasten. Onder de gemeentelijke woonlasten verstaat het COELO de OZB voor de eigenaar van een woning met een voor de betreffende gemeente geldende gemiddelde waarde, plus rioolheffing en reinigingsheffing (afvalstoffenheffing) voor een meerpersoonshuishouden eventueel verminderd met een heffingskorting.

Door het COELO wordt jaarlijks een vergelijkend overzicht opgesteld van alle Nederlandse gemeenten. In dit overzicht, dat begint met de (deel)gemeente met de laagste heffingen (nr. 1) en eindigt met de (deel)gemeente met de hoogste heffingen, neemt Zoetermeer in 2020 positie 137 in. De stijging van de afvalstoffenheffing, als gevolg van hogere afvalbelasting van het Rijk, die in Zoetermeer al in het tarief 2019 was verwerkt is nu bij veel andere gemeenten in het tarief verwerkt. Daardoor is de positie op de ranglijst verbeterd. Kleine mutaties in de tarieven leiden overigens tot grote verschuivingen in de ranglijst.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Ontwikkeling woonlasten 2016 – 2020
In onderstaand overzicht is de ontwikkeling van de woonlasten opgenomen van een woning van € 200.000 in 2016 voor de jaren 2016 – 2020.

Bedragen x €

	Woning meerpersoons				
	2016	2017	2018	2019	2020
Waarde	**200.000**	**206.000**	**214.000**	**232.000**	**258.000**
OZB	375,40	374,60	384,34	390,15	396,46
Afvalstoffenheffing	265,08	264,55	271,43	280,12	284,60
Rioolrecht	111,04	105,67	108,47	110,16	111,79
Gemeentelijke lasten	**751,52**	**744,82**	**764,24**	**780,43**	**792,85**

2.2.1.3 Kwijtschelding gemeentelijke heffingen en belastingen

In 2020 hebben 5.781 mensen kwijtschelding aangevraagd voor gemeentelijke heffingen en belastingen. Dit is 25% meer dan vorig jaar. Na de toets van de in behandeling genomen aanvragen is 76% gehonoreerd (4.375 aanvragen). Het totaalbedrag aan kwijtschelding bedraagt € 1,3 mln., waarvan het grootste deel betrekking heeft op de afvalstoffenheffing (€ 0,9 mln.) en een belangrijk deel op de rioolheffing (€ 0,4 mln.). Aan hondenbelasting en OZB zijn maar hele kleine bedragen kwijtgescholden.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.2.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de belangrijkste financiële risico's voor de gemeente Zoetermeer. De beschikbare weerstandscapaciteit is de belangrijkste financiële buffer voor risico's, waarvoor geen specifieke voorzieningen zijn getroffen. De omvang van deze risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit bepalen of de gemeente over voldoende weerstandsvermogen beschikt.

In 2020 is de nieuwe Kadernota Risicomanagement en weerstandsvermogen vastgesteld. Het doel van deze nieuwe nota is het bieden van een toekomstbestendig kader voor het omgaan met risico's. Het gaat om het effectief omgaan met de kansen en bedreigingen die de realisatie van doelstellingen kunnen beïnvloeden. Dus proactief in plaats van reactief handelen. Het accent ligt op het vroegtijdig opmerken en sturen in plaats van een focus op interne controle en verantwoorden achteraf. Dit stimuleert ook het vergroten van het voorspellend vermogen, zodat verrassingen worden geminimaliseerd.
Er wordt gebruik gemaakt van de ***systematiek van risicoscore*** met kansklasse en gevolgklasse voor het kwalificeren, kwantificeren en analyseren van risico's.

Bij de kwalificaties van risico's de volgende vijf ***kansklassen*** te onderscheiden:

Kansklasse	Kanspercentage	Actie
1 onwaarschijnlijk	< 10%	Geen risicobedrag opnemen
2 mogelijk	10 – 30%	20% van risico opnemen
3 aannemelijk	30 – 50%	40% van risico opnemen
4 waarschijnlijk	50 – 70%	60% van risico opnemen
5 bijna zeker	>70	100% van het bedrag: een voorziening treffen of opnemen in calculatie

In principe worden risico's met een score van 1 niet of nauwelijks meegewogen, maar soms kan het toch belangrijk zijn deze separaat zichtbaar te maken. Bijvoorbeeld vanwege de financiële impact of politiek-bestuurlijke aandacht.

Bij de kwantificering van de risico's de volgende vijf ***gevolgklassen*** te onderscheiden:

Gevolgklasse	Omvang risico in €
1	< € 100.000
2	€ 100.000 – € 500.000
3	€ 500.000 – € 1.250.000
4	€ 1.250.000 – € 2.500.000
5	> € 2.500.000

2.2.2.1 Risico's

Inschaling risicoscore

Risico's worden geprioriteerd met behulp van een risicoscore. De risicoscore wordt bepaald door de kansklasse en de gevolgklasse te vermenigvuldigen. In de onderstaande tabel is zichtbaar gemaakt hoe de risicoscore wordt ingeschaald: zie de cellen. Risico's in de groene vlakken worden als laagste ingeschaald. Deze risico's zijn wel in beeld, maar vragen geen extra aandacht. Risico's met een lage inschaling in geel worden toegelicht. De risico's die hoog worden ingeschaald (oranje) vragen minimaal elk kwartaal extra aandacht van directie en management.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

De belangrijkste risico's op peildatum eind 2020 staan hieronder.

Risico	Bedrag	Kans
Grondzaken		
Hogere civieltechnische kosten*	€ 1,62 mln	40%
Dwarstocht*	€ 1,35 mln	20%
Markt 10*	€ 0,40 mln	40%
Lansinghage*	€ 0,53 mln	20%
Delftsewallen*	€ 0,17 mln	20%
Amerikaweg*	€ 0,05 mln	40%
Plataanhout*	€ 0,05 mln	40%
Algemeen: Formatierisico Grondbedrijf, plankosten, VTA***	€ 2,11 mln	20%
Algemeen: Immateriële vaste activa (IMVA)***	€ 0,18 mln	40%
Cadenza 2 (visie binnenstad)	**	**
Tekort grondexploitatie Palenstein***	€ 1,74 mln	40%
Van Leeuwenhoeklaan	**	**
Oosterheem***	€ 2,39 mln	20%
Voorweg Noord***	€ 0,07 mln	40%
Katwijkerlaantrace	**	**

Concern		
Gemeentegaranties geldleningen aan woningbouwverenigingen****	€ 2,3 mln	****
Gemeentegarantie eigen woningen	****	****
Vpb plicht reclameopbrengsten*	€ 0,58 mln	20%
Afwikkeling verkoop Eneco claim (Remu)	****	****
Eindheffingsloon fiscale uitruil 2020*	€ 0,16 mln	40%
Gemeentegarantie zorg	****	****

* Nieuw risico
** Om bijzondere (juridische) redenen niet vermeld/nog niet in te schatten
*** Bedrag en/of kans gewijzigd
**** Financiële impact en/of politiek-bestuurlijke aandacht

Gewijzigde, nieuwe en afgevoerde risico's
Ten opzichte van de in de Programmabegroting 2021-2024 gemelde risico's zijn de volgende risico's gewijzigd, nieuw of vervallen:

Risico	Toelichting mutatie bij jaarverslag
Hogere investeringen	Risico is vervangen door het risico van hogere civieltechnische kosten en wordt aangepast op basis van resterende kosten.
Hogere civieltechnische kosten	Nieuw risico. Dit risico komt in de plaats van het risico hogere investeringen en wordt aangepast op basis van resterende kosten.
Hogere plankosten	Bedrag verhoogd van € 2,0 mln. Naar € 2,1 mln. Percentage verlaagd van 25 naar 20. Bedrag wordt jaarlijks aangepast op basis van de hoogte van de nog te realiseren plankosten.
Afwaarderen Immateriële vaste activa	Bedrag verlaagd van € 0,6 mln. Naar € 0,2 mln. Percentage verlaagd van 50 naar 40. De voorbereidingskosten die gemaakt worden vooruitlopend op het openen van een grondexploitatie, mogen maximaal 5 jaar geactiveerd worden als immateriële vaste activa (IMVA). Na 5 jaar moeten deze kosten als verlies genomen worden. De kans wordt bijgesteld naarmate het verstrijken van deze 5 jaar termijn dichterbij komt.
Boerhavelaan	Risico doet zich niet meer voor.
Westelijke entree	Risico doet zich niet meer voor.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Oosterheem	Bedrag verhoogd van € 1,3 mln. Naar € 2,4 mln. Percentage verlaagd van 42 naar 20. Dit betreft een samengesteld risico. De risico's worden jaarlijks herzien en aangepast aan de meest actuele inzichten. De risico's bevatten informatie die de financiële belangen van de gemeente kunnen schaden als deze openbaar wordt, daarom worden de individuele risico's niet nader gespecificeerd. De aantrekkende markt heeft het risico op de Noordrand aanzienlijk verkleind.
Palenstein	Bedrag verhoogd van € 1,3 mln. Naar € 1,7 mln. Percentage verlaagd van 67 naar 40. Dit betreft een samengesteld risico. De risico's worden jaarlijks herzien een aangepast aan de meest actuele inzichten. De risico's bevatten informatie die de financiële belangen van de gemeente kunnen schaden als deze openbaar wordt, daarom worden de individuele risico's niet nader gespecificeerd.
Dwarstocht	Nieuw risico. Dit betreft een samengesteld risico. De risico's worden jaarlijks herzien en aangepast aan de meest actuele inzichten. De risico's bevatten informatie die de financiële belangen van de gemeente kunnen schaden als deze openbaar wordt, daarom worden de individuele risico's niet nader gespecificeerd. Deze zijn toegelicht in het MPG.
Markt 10	Nieuw risico. Dit betreft een samengesteld risico. De risico's worden jaarlijks herzien en aangepast aan de meest actuele inzichten. De risico's bevatten informatie die de financiële belangen van de gemeente kunnen schaden als deze openbaar wordt, daarom worden de individuele risico's niet nader gespecificeerd. Deze zijn toegelicht in het MPG.
Lansinghage	Nieuw risico. Dit betreft een samengesteld risico. De risico's worden jaarlijks herzien en aangepast aan de meest actuele inzichten. De risico's bevatten informatie die de financiële belangen van de gemeente kunnen schaden als deze openbaar wordt, daarom worden de individuele risico's niet nader gespecificeerd. Deze zijn toegelicht in het MPG.
Delftsewallen	Nieuw risico. Dit betreft een samengesteld risico. De risico's worden jaarlijks herzien en aangepast aan de meest actuele inzichten. De risico's bevatten informatie die de financiële belangen van de gemeente kunnen schaden als deze openbaar wordt, daarom worden de individuele risico's niet nader gespecificeerd. Deze zijn toegelicht in het MPG.
Amerikaweg	Nieuw risico. Dit betreft een samengesteld risico. De risico's worden jaarlijks herzien en aangepast aan de meest actuele inzichten. De risico's bevatten informatie die de financiële belangen van de gemeente kunnen schaden als deze openbaar wordt, daarom worden de individuele risico's niet nader gespecificeerd. Deze zijn toegelicht in het MPG.
Plataanhout	Nieuw risico. Dit betreft een samengesteld risico. De risico's worden jaarlijks herzien en aangepast aan de meest actuele inzichten. De risico's bevatten informatie die de financiële belangen van de gemeente kunnen schaden als deze openbaar wordt, daarom worden de individuele risico's niet nader gespecificeerd. Deze zijn toegelicht in het MPG.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Gemeentegaranties geldleningen aan woningbouwverenigingen	Bedrag verhoogd van € 2,1 mln. Naar € 2,3 mln. De rentelast is hoger door herfinanciering van twee leningen. Deze leningen hadden een negatief rentepercentage. De herfinancieringen hebben een positief rentepercentage (maximaal 0,53) omdat de rente voor een langere periode is vastgezet.
Eindheffingsloon fiscale uitruil 2020 die na 12 maart 2020 is geactiveerd	Nieuw risico. Personeelsleden kunnen hun Individueel Keuze Budget inzetten voor fiscale vrijstellingen zoals het belastingvrij uitruilen van de resterende fiscale ruimte woon-werkverkeer. Het keuzemoment hiervoor is, tenzij voor 30 november gekozen, vrij. Door de uitbraak van corona heeft de belastingdienst een besluit genomen voor tijdelijke maatregelen en een aantal richtlijnen aangegeven waaronder het keuzemoment, deze dient voor 13 maart 2020 te zijn gemaakt. De VNG heeft via een brief aan het ministerie van 12 oktober 2020, dit keuzemoment onder de aandacht gebracht en om een praktische uitwerking gevraagd. Vooruitlopende op deze uitwerking is besloten om het moment van uit ruilen niet aan te scherpen. Medio januari 2021 is er nog geen reactie op de brief van de VNG. In 2020 is voor ongeveer € 196.000 resterende fiscale ruimte woon-werkverkeer uitgeruild, die na 12 maart is geactiveerd. Over dit bedrag dient mogelijk 80% eindheffingsloon te worden betaald. Risico is 40%.
Vpb plicht reclameopbrengsten	Nieuw risico. De belastingdienst heeft het standpunt, dat bij reclameopbrengsten sprake is van Vpb-plichtige activiteiten. Vanaf het jaar 2016 zal de belastingdienst Vpb (25%) opleggen over deze opbrengsten. Gemeenten menen dat sprake is van zogenaamd ‘normaal vermogensbeheer’, dat dan niet leidt tot een Vpb-plicht. Inmiddels is samen met andere gemeenten een beroepsprocedure gestart. Het risico dat de beroepsprocedure niet succesvol is, wordt ingeschat op 20%. In dat geval is Zoetermeer verplicht tot een betaling van € 585.000.
Afwikkeling verkoop Eneco claim Remu (=Regionale Energiebedrijf Utrecht)	De voormalige aandeelhouders van het Utrechtse energiebedrijf Remu hebben Remu in 2002 verkocht aan Eneco. Hierbij is bedongen dat als Eneco vóór 2011 verkocht zou worden, zij nog een percentage van die opbrengst zouden krijgen. In 2020 is Eneco verkocht en de voormalige aandeelhouders zijn toch van oordeel nog recht te hebben op dat percentage (ter waarde van € 264 mln.). De voormalige aandeelhouders hebben inmiddels hun eis voor een deel van de Eneco-miljoenen ook in hoger beroep zien stranden. Het gerechtshof in Amsterdam heeft de eerdere uitspraak van de rechtbank uit 2019 in hoger beroep bevestigd. Zij beraden zich momenteel op een mogelijke cassatie bij de Hoge Raad. Het aandeel van Zoetermeer hierin bedraagt 2,34%: € 6,1 mln. Gelet op de eerdere gerechtelijke uitspraak en de juridische hardheid van het verweer wordt het risico niet in een percentage gekwantificeerd.
Gemeentegarantie zorg	Continuïteit van zorg is leidend. De situatie wordt nauwlettend gevolgd. Momenteel is er geen aanleiding tot extra actie.

Financiële omvang risico’s

De financiële consequenties van deze risico’s zijn via een NARIS-simulatie in beeld gebracht. Het reserveren van het totale bedrag aan de ingeschatte risicogevolgen is ongewenst en niet noodzakelijk. Het is niet waarschijnlijk dat alle risico’s zich voor doen in hun maximale omvang in hetzelfde jaar. Daarom wordt de simulatie uitgevoerd waarbij 100.000 trekkingen plaatsvinden. Er is een kansberekening gemaakt op de waarschijnlijkheid van het zich tegelijkertijd in het jaar voordoen van de risico’s en het bedrag wat daarmee gemoeid is.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Het berekende risico bij grondzaken bedraagt afgerond € 3,3 mln. Bij het overige concern is sprake van berekende risico's: € 0,5 mln.

2.2.2.2 Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en mogelijkheden om onverwachte, niet begrote kosten te kunnen dekken. Tot de weerstandscapaciteit voor incidentele risico's worden de algemene reserves gerekend. In geval van tekortschietende algemene reserves kunnen ook de bestemmingsreserves worden aangewend. Dit betekent dan wel dat wordt afgezien van de realisatie van een bestemming of dat er zo snel mogelijk aanvullende dekkingsmaatregelen worden gezocht om de bestemmingsreserve weer beschikbaar te krijgen. De omvang van de bestemmingsreserves bedraagt eind 2020 € 304 mln.

De tabel laat zien hoe de weerstandscapaciteit is opgebouwd.

Weerstandscapaciteit

Bedragen * € 1 mln.

Omschrijving	Rekening 2020 inclusief resultaat 2020
Weerstandscapaciteit exclusief grondzaken	
Vrij inzetbare reserve	
- stand reserve 31-12-2019	16,9
- mutaties 2020 en volgende jaren	-9,0
Rekeningsresultaat	4,5
Totaal weerstandscapaciteit excl. Grondzaken	*12,4*
Weerstandscapaciteit grondzaken	
Reserve versterking financiële positie grondzaken	2,3
Reserve risico's	1,7
Totaal weerstandscapaciteit grondzaken	*4,0*
Totale weerstandscapaciteit	**16,4**

2.2.2.3 Weerstandsvermogen

De verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de waarschijnlijke risico-omvang is gedefinieerd als de ratio voor het weerstandsvermogen. Als gewenste ratio voor het weerstandsvermogen wordt voor het concern exclusief grondzaken 'voldoende' gehanteerd. Het NAR hanteert hiervoor de bandbreedte van een ratio tussen 1.0 en 1.4. In Zoetermeer wordt de grenswaarde van 1.0 gehanteerd.
Als ratio voor het weerstandsvermogen van grondzaken wordt eveneens 'voldoende' als toereikend gezien. Ook hier wordt de ondergrens van 1.0 als ratio gehanteerd. Als de ratio lager is dan 1.0 betekent dat dus dat er onvoldoende weerstandscapaciteit is. Anders gesteld: de risico-omvang vermenigvuldigd met de ratio bepaalt de benodigde weerstandscapaciteit.
Bij de berekening en beoordeling van het weerstandsvermogen wordt onderscheid gemaakt tussen het concern (exclusief grondzaken) en grondzaken.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

In de tabel is weergegeven hoe de weerstandscapaciteit van deze onderdelen is opgebouwd.

Weerstandsvermogen

Bedragen * € 1 mln.

Omschrijving	Rekening 2020 inclusief resultaat 2020
Weerstandsvermogen exclusief grondzaken	
Totaal aan gekwantificeerde risico's	0,5
Norm voor niet gekwantificeerde risico's	15,7
Gewenst niveau in euro's tegen ratio 1,0	16,2
Weerstandscapaciteit excl. Grondzaken	12,4
Overschot aan weerstandscapaciteit excl. Grondzaken	**-3,8**
Grondbedrijf	
Totaal aan risico's grondzaken	3,3
Weerstandscapaciteit grondzaken	4,0
Overschot aan weerstandscap. Grondzaken obv ratio 1.0	**0,7**

Concern exclusief grondzaken
Uit het simulatiemodel met de risico's van het concern exclusief grondzaken blijkt dat de omvang van de risico's (met een zekerheid van 95%) uitkomt op € 0,5 mln. De omvang van de berekende risico's wordt aangevuld met 4% (voor de niet te kwantificeren risico's) van het begrotingstotaal (lasten) van de gewone dienst van de begroting, exclusief grondzaken.

Gebleken is dat sommige risico's moeilijk zijn te schatten. Daarbij is het wenselijk een zekere financiële buffer aan te houden. Tussen het bekend worden van budgettaire tegenvallers en het treffen van passende maatregelen kan enige tijd bestaan. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen bij de periodieke aanbesteding van onderhoud van de openbare ruimte. De beschikbare budgetten kunnen onvoldoende blijken. De budgettaire frictie die daardoor ontstaat moet kunnen worden opgevangen.

De berekende norm voor de niet gekwantificeerde risico's voor deze jaarrekening bedraagt € 15,7 mln. De gekwantificeerde risico-omvang komt uit op € 0,5 mln. De totale risico-omvang wordt dus ingeschat op € 16,2 mln. De weerstandscapaciteit bedraagt € 12,4 mln. Het weerstandsvermogen bedraagt 0,77 en voldoet daarmee nog niet aan de norm. Reden is dat in deze cijfers alleen rekening is gehouden met formele begrotingssaldi en niet met de verwachte verhoging van de rijksbijdrage voor de oplopende kosten van jeugdzorg of met een mogelijk beroep op de Enecoreserve voor het tekort 2021. Bij de Perspectiefnota 2022 wordt het financieel perspectief geactualiseerd.

Een tekort (ratio < 1,0) of overschot van de weerstandscapaciteit van grondzaken ten opzichte van het totaal van de risico's kan leiden tot afroming of aanvulling van de weerstandscapaciteit. Indien sprake is van een ratio > 1,2 wordt het overschot gestort in de Reserve Investeringsfonds 2030.

De omvang van de risico's is volgens de simulatie van het NARIS € 3,3 mln. Grondzaken beschikt over een weerstandscapaciteit per 31 december 2020 van € 4,0 mln. Het weerstandsvermogen komt daarmee uit op 1,20 namelijk 4,0 (weerstandscapaciteit)/3,3 (risico-omvang).

2.2.2.4 Financiële kengetallen

Kengetallen zijn verplicht voorgeschreven en hebben voor de raad vooral een signaleringswaarde bij het beschouwen van de financiële positie van de gemeente. Eén afzonderlijk kengetal zegt niet zo veel en moet altijd in relatie met de andere kengetallen worden bezien. Vergelijkende cijfers zijn te vinden op de site Waarstaatjegemeente.nl (https://www.waarstaatjegemeente.nl/).

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Daarnaast is informatie van Zuid-Hollandse gemeenten te vinden op staatvan.zuid-holland.nl (http://staatvan.zuid-holland.nl/).

Financiële kengetallen
De eerste vier kengetallen staan in relatie met financiële risico's met een lange termijn karakter, die een gemeente loopt. De laatste twee kengetallen geven aan in hoeverre ruimte in de exploitatie bestaat om de financiële lange termijn risico's af te kunnen dekken.

De kengetallen zijn in 2020 sterk beïnvloed door de verkoop van aandelen Eneco en door corona. Het effect wordt per kengetal nader toegelicht.

Omschrijving		Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
1a	Netto schuldquote	25,2%	34,3%	-4,4%
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	23,4%	32,2%	-5,3%
2	Solvabiliteitsratio	57,3%	47,7%	64,6%
3	Kengetal grondexploitatie	4,1%	4,8%	6,9%
4	Structurele exploitatie ruimte	-1,5%	0,6%	2,0%
5	Belastingcapaciteit	101,9%	103,5%	98,7%

De netto schuldquotes geven inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Ze geven een indicatie van de mate, waarin de rentelasten op de exploitatie drukken. De schuldquotes zijn in 2020 sterk gedaald ten opzichte van 2019 en liggen ook fors lager dan de cijfers uit de begroting 2020. In de begroting 2020 was nog geen rekening gehouden met de verkoop van Eneco-aandelen. De verkoop heeft tot gevolg dat het verhoudingsgetal tussen schulden en financiële activa verbeterd is. Er zijn geen nieuwe leningen aangetrokken om in de financieringsbehoefte te voorzien terwijl daar in de begroting wel rekening mee was gehouden en de vorderingen zijn gestegen omdat een aanzienlijk deel van de verkoopopbrengsten bij het Rijk is ondergebracht in afwachting van besluitvorming over de besteding van de Eneco-gelden.

De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal en geeft inzicht in de mate, waarin de gemeente in staat is aan haar verplichtingen te voldoen. Het eigen vermogen, de optelsom van alle reserves, is in 2020 verbeterd. De belangrijkste oorzaken daarvan zijn de instelling van de reserve Enecogelden en een fors hoger dan geraamde afdracht aan de Reserve Investeringsfonds uit grondexploitaties. Omdat ook het balanstotaal is toegenomen wordt de verbetering van de solvabiliteit iets gematigd. Het verloop van de reserves wordt toegelicht in de jaarrekening onder vaste passiva.

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de gronden moet worden terugverdiend bij verkoop. Het aandeel van de grondexploitaties is in 2020 voor het eerst in jaren toegenomen. Het verloop van de grondexploitaties wordt toegelicht in de toelichting op de voorraden in de jaarrekening onder vlottende activa.

De structurele exploitatieruimte is van belang om te beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of daling van de lasten daarvoor nodig is. De exploitatieruimte is in 2020 positief. Dit verhoudingsgetal is beïnvloed door COVID-19. Mutaties in reguliere activiteiten van de gemeente zijn als structureel aangemerkt. In 2020 zijn door COVID-19 een aantal activiteiten niet uitgevoerd volgens planning. Dit heeft geleid tot een positief rekeningresultaat. De voordelen op reguliere activiteiten zijn onderdeel van de structurele ruimte. Meer hierover bij het overzicht incidentele baten en lasten in de jaarrekening en in de Bijlage COVID-19.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk van de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. De belastingcapaciteit in 2020 ligt onder de 100%. Dit betekent dat de woonlasten in Zoetermeer iets lager liggen dan het landelijk gemiddelde, zie ook paragraaf Lokale heffingen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.2.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De instandhouding van de kapitaalgoederen is in de gemeente Zoetermeer vastgelegd in beheerplannen, waarin het meerjarig onderhoudsprogramma en de daarbij behorende financiële middelen zijn opgenomen. In de beheerplannen is ook het gewenste kwaliteitsniveau van de voorziening vastgelegd. Hierna wordt per categorie ingegaan op het onderhoud van de kapitaalgoederen. De volgende categorieën worden behandeld:

- Openbare ruimte (wegen, water, groen)
- Riolering
- Ondergrondse inzamelmiddelen
- Begraafplaatsen
- Gebouwen
- Beeldende Kunstobjecten

Omschrijving	Begroot	Realisatie
Openbare ruimte	€ 8.030.503	€ 4.865.724
Riolering	€ 1.723.120	€ 1.172.810
Ondergrondse inzamelmiddelen	€ 35.000	€ 16.500
Begraafplaatsen	€ 0	€ 0
Gebouwen	€ 3.324.196	€ 1.881.113
Beeldende kunstobjecten	€ 68.807	€ 69.655

2.2.3.1 Openbare ruimte

Omschrijving algemeen beleidskader

De Beheervisie Openbare Ruimte (BOR) is in 2016 door de raad vastgesteld. In de BOR worden de kwaliteitsdoelen voor de wegen, het openbaar groen en overige voorzieningen in het openbaar gebied opgenomen. In de BOR is aangegeven wat de financiële consequenties zijn voor het onderhoud de komende 60 jaar, rekening houdend met de vastgestelde uitgangspunten. Jaarlijks wordt ruim € 34 mln. Besteed aan onderhoud en vervanging van de openbare ruimte.
Door wijziging in het BBV dienen m.i.v. 2017 investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut, evenals investeringen met een economisch nut, te worden geactiveerd en over de verwachte levensduur te worden afgeschreven.

Groot onderhoud en vervangingsinvesteringen maatschappelijke vaste activa

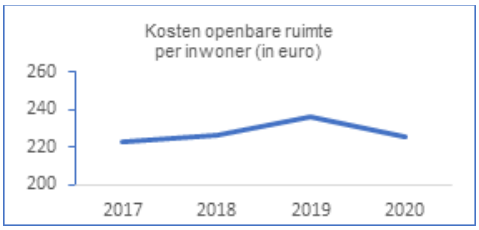
In 2016 zijn in de Beheervisie Openbare Ruimte (BOR) twee pijlers van de beheerstrategie voor de komende jaren geïntroduceerd: omgevingsbewust en risicogestuurd beheer. In 2017 is een geslaagde pilot risicogestuurd wegbeheer uitgevoerd waarvan de resultaten zijn verwerkt in het programma groot onderhoud 2019 en verdere jaren.
De begroting voor groot onderhoud en vervanging in de openbare ruimte is gebaseerd op een theoretische levensduur van kapitaalgoederen en komt ten laste van programma 3. De werkelijke staat van kapitaalgoederen, zoals vastgesteld middels inspecties, kan om verschillende redenen afwijken van de verwachte staat. Bij de totstandkoming van het onderhouds- en vervangingsprogramma wordt bepaald wat de meest efficiënte maatregel is om het kapitaalgoed of asset in gewenste staat te houden. Daarbij wordt eerst gekeken of een groot onderhoudsmaatregel volstaat.
In de praktijk wordt later en/of minder vervangen dan verwacht op basis van de technische levensduur. Dit kan extra druk leggen op de begroting maar verdient de voorkeur vanuit circulariteit en duurzaamheid.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

De jaarlijkse fluctuaties worden verrekend via de egalisatiereserve groot onderhoud bovengronds. Bij de vijfjaarlijkse actualisatie van de BOR worden de benodigde budgetten voor de komende jaren doorgerekend.

In 2020 is € 0,48 mln. Toegevoegd aan de egalisatiereserve Groot Onderhoud Bovengronds. Dit heeft onder andere te maken met duurzaamheid- en veiligheidsoverwegingen.
Er is € 0,94 mln. Minder uitgegeven aan investeringen in het wegennetwerk. Bij kunstwerken en dan met name voor bruggen is er in 2020 fors minder uitgegeven, te weten € 2,2 mln. Het voordeel bestaat uit een voordeel van het investeringsbudget houten bruggen € 3,7 mln. En een nadeel bij het budget stalen en betonnen bruggen € 1,5 mln. Het verschil in besteding tussen de budgetten voor houten bruggen en die voor stalen en betonnen bruggen is ontstaan door een beleidswijziging. Vanwege duurzaamheid- en veiligheidsoverwegingen is gekozen om de houten bruggen te vervangen door betonnen en stalen bruggen. Betonnen bruggen vergen voor de gehele levensduur bezien gemiddeld minder groot onderhoud dan houten bruggen en hebben ook een langere levensduur. De vervanging van houten bruggen maakt onderdeel uit van de nieuwe nota kapitaalgoederen en de nieuwe beheervisie die in 2021 wordt aangeboden.

Doelstellingen en effectindicatoren
De effectindicatoren voor de doelstelling Behouden van een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte zijn gehaald. Wel blijkt uit de Omnibusenquête dat een groter aantal bewoners van mening is dat de waardering voor groen is gestegen en voor de openbare ruimte in totaal is afgenomen.
Een objectieve meting laat zien dat het kwaliteitsniveau nog steeds boven het door de raad vastgesteld niveau B voor de winkelcentra en niveau C voor woongebieden is. Vanwege de kwaliteitsimpuls is de kwaliteit van het groenonderhoud (schoffelen) van vakbeplanting en het vegen van de goten langs wegen omhooggegaan van niveau C naar niveau B.

2.2.3.2 Riolering

Omschrijving beleidskader
Volgens de Wet milieubeheer geeft de gemeente in het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) aan op welke wijze zij haar wettelijke taak voor een doelmatige inzameling en transport van afvalwater wil uitvoeren. Het plan is gericht op een duurzame instandhouding van een goed werkende riolering voor afvalwater, regenwater en grondwater.

In 2016 is het geactualiseerde Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vastgesteld door de raad op 12 september 2016. In het GRP wordt ervan uitgegaan dat door relining (een kunststof kous in de rioolbuis) een zeer beperkte hoeveelheid rioolbuizen hoeft te worden vervangen met een open sleuf, zoals bij een verkeerde hoogteligging van een leiding. Hierdoor gaat de kwaliteit van het rioolstelsel omhoog en gaan de kosten naar beneden. Ook is het niet meer nodig dat de straten moeten worden opengebroken, waardoor de overlast voor de omgeving beperkt wordt. De uit het VGRP voortvloeiende kosten worden gedekt door de rioolheffing.

Voorziening Grootonderhoud Ondergronds (VGO)
In 2020 is er € 0,5 mln. Minder uitgegeven dan begroot. Dit komt door dat er minder gerelined is in 2020, namelijk 3 km terwijl er in het GRP uitgegaan wordt van 6 km per jaar. Echter is er in de voorgaande jaren meer gerelined, namelijk in 2016 8 km, in 2017 13 km, in 2018 9 km en in 2019

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

5 km. Over de totale planperiode van het GRP 2016 t/m 2020 is er voor 38 km gerelined, wat neer komt op een gemiddelde van 7,5 km relining per jaar. Het gemiddelde van 7,5 km ligt hoger dan de geraamd 6 km en dat heeft te maken met een zeer gunstige aanbesteding waardoor de bestekprijs lager werd dan waarmee in het GRP gerekend is. In 2020 is gestart met het opstellen van het nieuwe GRP (Programma Water).

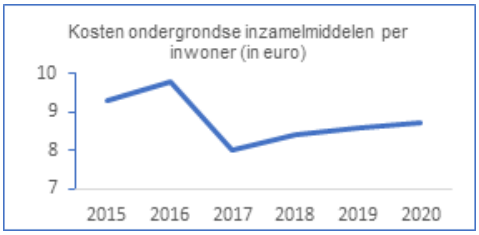
2.2.3.3 Ondergrondse inzamelmiddelen

Omschrijving algemeen beleidskader

De kosten van het (groot) onderhoud van de ondergrondse inzamelmiddelen ten behoeve van afvalinzameling verlopen niet gelijkmatig over de jaren. Om een constante lastenraming in de begroting te hebben is een reserve groot onderhoud ondergrondse inzamelmiddelen gevormd.
Per ultimo 2017 is deze reserve groot onderhoud ondergrondse inzamelmiddelen omgevormd naar de voorziening afvalstoffenheffing.

Uitvoering

In 2020 was er € 35.000 begroot voor het vervangen van displays van de bedienzuilen. Er zijn minder displays vervangen dan begroot, hierdoor is er € 18.500 minder uitgegeven aan het groot onderhoud.

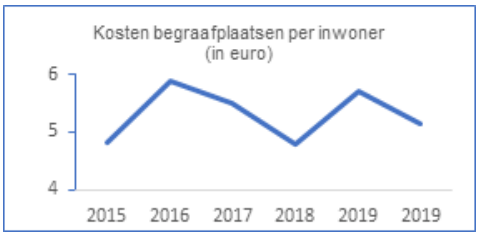

2.2.3.4 Begraafplaatsen

Omschrijving algemeen beleidskader

Voor de begraafplaatsen zijn de ‘Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen’ (2020) en de ‘Uitvoeringsbesluiten gemeentelijke begraafplaatsen’ (2020) leidend.
In 2011 is een investeringsbudget van € 3,3 mln. Beschikbaar gesteld om in de toekomst voldoende begraafmogelijkheden te kunnen waarborgen en is in de afgelopen jaren een uitbreiding van de begraafplaats gerealiseerd, genaamd ‘Parkgebied’. Hier zijn particuliere tweepersoonsgraven, kindergraven en islamitische graven aangelegd. Mede door het verzoek van de raad (motie 1609-01 ‘urn en as’) om meer mogelijkheden aan te bieden om as te bestemmen is hier ook een urnentuin aangelegd. De as kan worden bijgezet in urnengraven of urnengraven met een zuil. Er zijn gedenkzuilen geplaatst waar nabestaanden kunnen worden herdacht. In 2020 is een asverstrooischaal aan de urnentuin toegevoegd. De gebouwde voorzieningen op de begraafplaatsen zijn op basis van kapitaallasten gefinancierd, waardoor vervanging op termijn mogelijk is. De kosten voor het ruimen en onderhoud van de begraafplaats en gedenktekens worden gedekt uit de voorziening afkoopsommen onderhoud graven. Door het ruimen ontstaat er weer ruimte op de begraafplaats. In 2021 vindt er een reguliere ruiming plaats van algemene graven voor volwassenen. Hieraan voorafgaand zal het verzamelgraf worden opgeschoond.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.2.3.5 Gebouwen

Omschrijving algemeen beleidskader

De opgave voor vastgoed vloeit voort uit de beleidsdoelen (sport, onderwijs, welzijn en kunst & cultuur). Daarnaast zijn er ook directe uitvoeringskaders, de gebouwen dienen veilig, schoon, duurzaam en functioneel te zijn. De kernopgave van de vastgoedportefeuille is dat deze in kwaliteit, functie, omvang en ligging voldoet aan de beleidsmatig vastgestelde huisvestingsvraag van de gemeente, vastgesteld in de Vastgoednota in 2013.
Voor de sport, onderwijs en sociaal-culturele (doorgaans wijk gebonden) voorzieningen zet de gemeente in op krachtige, flexibele, eenvoudig aanpasbare multifunctionele centra waarin meerdere (wijk)functies zijn gecentreerd. De vorming van 'Integrale Kind Centra' is daar een voorbeeld van.

Zoetermeer vindt het belangrijk dat het gemeentelijk vastgoed van voldoende kwalitatief niveau is en optimaal gespreid over de stad, zodat de activiteiten die bijdragen aan de ambitie en doelstellingen van de gemeente kunnen worden gehuisvest. Bij structurele leegstand worden gebouwen afgestoten en bij huisvestingsvragen, waarvoor binnen de bestaande vastgoedportefeuille geen passende huisvesting beschikbaar is, worden nieuwe gebouwen ontwikkeld of aangetrokken. Verduurzaming en het toegankelijk maken van het vastgoed is een belangrijk speerpunt.

Onderwijs

In 2020 is de nieuwbouw voor het Overwater gerealiseerd en is IKC De Entree gestart in het nieuwe gebouw. In 2020 is voor de nieuwbouw van de Moerbeigaarde een aannemer gecontracteerd en is gestart met de realisatie van de school. Ook heeft de raad in 2020 een besluit genomen om een nieuwe VMBO-school te bouwen aan het Van Doornenplantsoen. De gesprekken met het schoolbestuur zijn opgestart.

Sport

In 2020 is gewerkt aan de realisatie van een aantal sportprojecten: Het nieuwe zwembad, de nieuwe sporthal ter vervanging van De Driesprong, vervanging kunstgrasvelden, was- en kleedaccommodatie FC Zoetermeer, oplevering Gymworld en de Limiet (vm. NW-hal Buytenpark).
Voor het zwembad geldt dat in 2020 een definitief ontwerp is opgeleverd en is gestart met de aanbesteding van de realisatie. Voor de vervanging van de Driesprong is eerder gekeken of er een mogelijkheid was om de sporthal te integreren in een toekomstige ontwikkeling op de locatie Eerste Stationsstraat. Helaas bleek dit aanbesteding-technisch niet te kunnen. Voor de realisatie van het project moet eerst een omgevingsvisie worden vastgesteld. Zodra deze is vastgesteld, kan een planning worden voorgelegd.
In 2020 zijn bij SV DWO, SV DSO, SV Oosterheem de kunstgrasvelden vervangen.
Voor het project FC Zoetermeer geldt dat er zoals eerder aangegeven, door marktwerking, waarschijnlijk onvoldoende budget is voor de bouw van de was- en kleedaccommodatie bij FC Zoetermeer. In 2020 is samen met de verenigingen gekeken of de Was- en Kleedaccommodatie gezamenlijk gerealiseerd kan worden met de nieuwe clubaccommodatie en is hiervoor een ontwerp gemaakt. Daarnaast is het plan goedgekeurd in de ledenvergadering van FC Zoetermeer. Begin 2021 wordt financieel inzichtelijk gemaakt wat het gezamenlijke ontwerp zal kosten en of het binnen de kaders valt.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

In 2020 is de realisatie van Gymworld en de renovatie van de Limiet afgerond. Beide projecten zijn volgens planning en binnen het budget opgeleverd. Er zijn nog een aantal kleine restwerkzaamheden die begin 2021 worden uitgevoerd.

Sociaal-cultureel
In 2020 is gestart met de realisatie van het nieuwe onderkomen voor Terra Art/Franx, het gebouw aan de Vlamingstraat wordt volgens planning in 2021 opgeleverd.

Ambtelijke huisvesting
Op basis van een enquête onder verschillende groepen gebruikers is in de Perspectiefnota 2020 een extra budget van € 1,0 mln. Beschikbaar gesteld om verbeterpunten uit de enquête door te voeren. Eind 2020 is in een raadsvoorstel een deel van het krediet gevraagd om de ARBO-technische maatregelen uit te voeren. Daarnaast zijn met raads- en commissieleden werkgroep sessies opgestart om de maatregelen voor het verbeteren van de raad- en commissiezaal in kaart te brengen.

2.2.3.6 Beeldende kunstobjecten

Vanaf 2020 lopen de reguliere uitgaven voor dit onderhoud niet meer via een reserve, maar zijn deze kosten verwerkt in de exploitatie. Op basis van ervaringscijfers is in 2018 na aanbesteding een raamovereenkomst voor onderhoud van beeldende kunst in de openbare ruimte gesloten. Dit voorziet in reguliere schoonmaak, klein onderhoud, groot onderhoud en calamiteiten m.b.t. beeldende kunst in het openbaar gebied. Voor enkele bijzondere objecten (fonteinen, geurtuin, en dergelijke) lopen aparte contracten. Binnen het budget is beperkt ruimte om kleine (onvoorziene) schades te herstellen.

Daarnaast lopen vanaf 2021 kosten voor de zogenoemde ‘kunstspecials’ via de reserve BKOR. In deze reserve zit het gespaarde budget voor eenmalige renovaties en restauraties die niet onder het reguliere onderhoud vallen. Het gaat hier bijvoorbeeld om het verhelpen van grotere schades, hergebruik van kunstwerken uit onder meer gesloopte schoolgebouwen en om verbetering van de visuele kwaliteit en verduurzaming van kunstwerken (onder meer door toepassing van LED-licht en andere duurzame materialen). Incidentele onttrekkingen voor de kunstspecials worden separaat aan de raad voorgelegd.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.2.4 Paragraaf Financiering

Inleiding

In het Treasury handvest en -Statuut is de structuur, inrichting en het beleid van de treasuryfunctie vastgelegd. De concrete vertaling van het uitgevoerde treasurybeleid wordt jaarlijks in de financieringsparagraaf bij de jaarrekening weergegeven.

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's met als doelstelling: "Het beheren van financiële posities en geldstromen op een zodanige wijze dat de daaraan verbonden risico's worden beperkt en de daarmee gepaard gaande kosten en opbrengsten worden geoptimaliseerd". De beheersing van deze geldstromen dient uitsluitend de publieke taak. Het prudente karakter van de treasury-activiteiten staat hierbij voorop.
Uit de treasuryactiviteiten volgen rentelasten en/of rentebaten. In deze paragraaf wordt ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen in 2020, op de uitkomsten van het risicobeheer en op het renteresultaat.

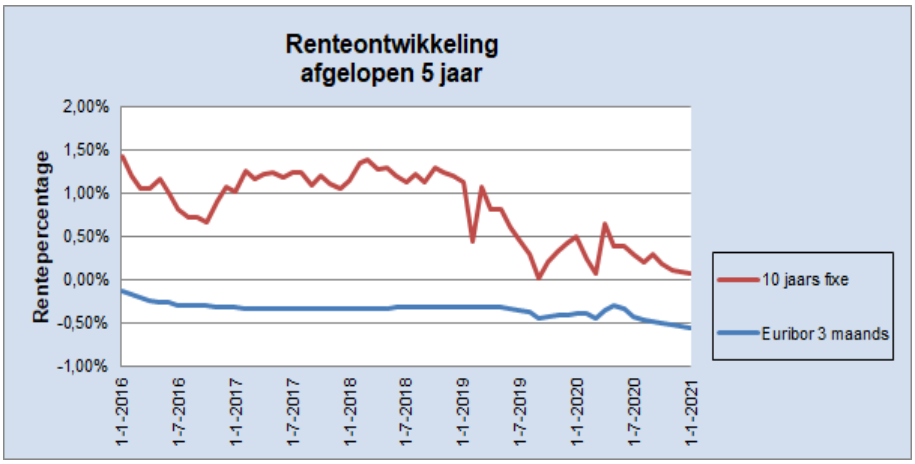
2.2.4.1 Belangrijke ontwikkelingen

Marktrente
Hieronder wordt ingegaan op de rentetarieven gedurende geheel 2020.
De rentetarieven voor leningen korter dan een jaar zijn het hele jaar negatief geweest. Dat wil zeggen dat er rente wordt ontvangen (in plaats van betaald), wanneer er geld wordt geleend. De 3-maands Euribor (een maatstaf voor de korte rente) bedroeg op 31 december – 0,545%.

Het rentetarief voor leningen langer dan een jaar meten we af aan leningen van 10 jaar (10 jaar fix) dat de BNG hanteert. Dit tarief is gedurende 2020 langzaamaan gedaald, met een kleine en kortdurende verhoging rondom de lockdown vanwege COVID-19. Op 31 december bedroeg het tarief van de BNG 0,10%.

Dat de rente zo laag is, is vooral te danken aan de refi-rente die de ECB (Europese Centrale Bank) hanteert. Dit is de rente waarvoor banken kunnen lenen bij de ECB.

In onderstaande grafiek is de trend zichtbaar van de afgelopen 5 jaar voor zowel de 3 maands-euribor als de 10-jaar fixe (voor de gemeente geldt voor een 10-jaar fixe lening een tarief die enkele tienden van procenten lager ligt).

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Rentescenario
In 2020 is het door de gemeente gehanteerde rentescenario verlaagd. Dit scenario wordt gebruikt voor de raming van de rentelasten. De aanpassing van het scenario heeft plaatsgevonden bij de perspectiefnota.

Rentescenario Programmabegroting 2021-2024	2020	2021	2022	2023	2024
Nieuwe leningen lang	0,5%	0,9%	1,3%	1,7%	2,0%
Korte leningen	-0,5%	-0,1%	0,3%	0,7%	1,0%

Voor 2020 gold het scenario van 0,5% voor lange leningen en voor korte leningen van -0,5%. Zoals uit bovenstaande beschrijving van de marktrente blijkt, sluit het scenario redelijk goed aan in 2020. Het heeft overigens voor 2020 geen effect gehad voor de gemeente. Vanwege de verkoop van Eneco en de daaruit beschikbaar gekomen middelen, zijn er in 2020 geen leningen aangetrokken.

Het scenario heeft wel effect gehad op de investeringsbeslissingen voor nieuwe investeringen. De structurele rente-component (lange rente in 2024) bij deze beslissingen is vanaf juli 2020 2% geworden. In de berekening van de structurele lasten van een investering ten behoeve van de besluitvorming is vanaf juli rekening gehouden met 2% rentelasten.

Ontwikkeling leningenportefeuille
De leningenportefeuille is in 2020 niet gewijzigd. Vanwege de verkoop van Eneco waren de liquide middelen in voldoende mate aanwezig. Hierdoor is er wel sprake van een zogenaamde dubbele geldpositie. Het positieve saldo op de liquide middelen (dat we als gemeente in de Rijksschatkist moeten storten) is ongeveer even hoog als de schuldpositie (bedrag aan leningen). Dit zal komende jaren afnemen vanwege vrijvallende leningen en verwachte toekomstige investeringen.

Tabel 1: Overzicht lang lopende leningen (lang geld) Bedragen x €1.000

Overzicht lang geld							
Stand lening per 31/12	Rente	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Opgenomen							
BNG	4,600%	220	180	138	94	48	0
BNG	4,600%	197	161	124	84	43	0
Waterschapsbank (8-12-11/21)	3,285%	10.000	10.000	0	0	0	0
BNG (19-12-17/20-12-27)	0,827%	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
AG (27-2-18/27-2-38)	1,770%	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
BNG (20-6-19/20-6-24)	-0,120%	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	0
BNG (06-12-19/06-12-29)	0,039%	20.000	18.004	16.006	14.008	12.009	10.010
Totaal opgenomen		**80.417**	**78.345**	**66.268**	**64.186**	**62.100**	**40.010**

2.2.4.2 Risicobeheer
Op het gebied van financiering worden verschillende risico's onderkend. De wet financiering decentrale overheden (fido) is gericht op het beheersen van renterisico's. Deze beheersing krijgt vorm door wettelijke limieten voor de omvang van de netto vlottende schuld (kasgeldlimiet) en limieten op renteherzieningen en herfinanciering van de vaste schuld (renterisiconorm).

Kasgeldlimiet
Het renterisico op korte termijn wordt in beeld gebracht via de kasgeldlimiet. Maximaal 8,5% van het begrotingstotaal (totaal van de begrote lasten) mag kort (= korter dan een jaar) worden gefinancierd met geleend geld. Als de kasgeldlimiet drie achtereenvolgende kwartalen wordt overschreden, dan moet de gemeente een plan ter goedkeuring aan de toezichthouder (Provincie) voorleggen, waarin

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

staat hoe en binnen welke termijn de overschrijding ongedaan wordt gemaakt. Dit betekent normaal gesproken overgaan tot financiering met lang geld.

In 2020 was de kasgeldlimiet voor Zoetermeer 32,1 mln. De kasgeldlimiet is in 2020 (en laatste kwartaal 2019) niet overschreden. De ruimte binnen de kasgeldlimiet was zelfs groot te noemen. Dit wordt veroorzaakt door de extra liquide middelen vanwege de verkoop van Eneco (€ 95 mln.) en de bestaande leningenportefeuille die niet is gewijzigd in 2020.

Tabel 2: Kasgeldlimiet

Bedragen * 1 mln.

Kasgeldlimiet	*2019*	2020			
	Kwartaal 4	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Saldo vlottende schuld/middelen	-9,3	15,2	102,2	106	92,2
Kasgeldlimiet	-30,6	-32,1	-32,1	-32,1	-32,1
Ruimte binnen kasgeldlimiet	**21,3**	**47,3**	**134,3**	**138,1**	**124,3**

Renterisiconorm

De norm voor het beheersen van het budgettaire renterisico op lange termijn is de renterisiconorm. De jaarlijks verplichte aflossingen en herzieningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal (het totaal van de begrote lasten). Uit onderstaande tabel komt naar voren dat in 2020 de financiering van de vaste schuld ruim onder de renterisiconorm is gebleven.

Tabel 3: Renterisiconorm

Bedragen x € 1.000

Berekening renterisiconorm 2020	
Begrotingstotaal	377.500
Percentage regeling	20%
Renterisiconorm begrotingsjaar (A)	***75.500***

Renterisiconorm		
Renterisiconorm A		75.500
Renteherziening	0	
Aflossingen	2.073	
Totaal renterisico B		2.073
Ruimte onder renterisiconorm (A – B)		***73.427***

2.2.4.3 Renteresultaat

Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie wordt gedefinieerd als het saldo van (a) de betaalde rentelast over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in de rekening courant en (b) de ontvangen rente (baat) over de uitzettingen. Onderstaande tabel geeft dit saldo weer:

Tabel 4: Saldo financieringsfunctie

Bedragen x € 1.000

Tabel saldo financieringsfunctie	Betaalde rente	Ontvangen rente
Rente aangetrokken lange geldleningen	788	24
Rente aangetrokken korte geldleningen	0	12
Rente op rekening courant	1	19
Rente uitgezette startersleningen	0	254
Totaal	789	309
Saldo financieringsfunctie		**- 480**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Renteresultaat en rente-omslagpercentage
De netto rentelasten in 2020 bedragen € 480.000. In de begroting was rekening gehouden met netto rentelasten van € 362.000. Per saldo een verschil van € 118.000. Dit verschil wordt veroorzaakt doordat een aantal startersleningen vervroegd zijn afgelost, waardoor de rente-ontvangst lager is dan begroot. Daarnaast is de rentetoerekening aan het grondbedrijf iets lager vanwege een lagere boekwaarde.

Dit verschil is neutraal gemaakt door een onttrekking aan de rente-egalisatiereserve. Deze werkwijze is vastgesteld in de rentenota van 2018.

Het rente-omslagpercentage wordt volgens onderstaande methode berekend:

Tabel 5: Rente-omslagpercentage

Bedragen x € 1.000

Rente omslagpercentage	Begroot	Werkelijk	Verschil
A Rentelasten	679	734	- 55
B Rentebaten (startersleningen)	318	254	64
C Verschil (A-B)	**361**	**480**	**- 119**
D Rentetoerekening aan grondbedrijf	233	200	33
E Toe te rekenen aan de programma's (C-D)	**128**	**280**	**- 152**
F Boekwaarde vaste activa	358.988	313.148	
Omslagpercentage berekende (E/F)	**0,036%**	**0,090%**	
Omslagpercentage afgerond	**0,4%**	**0,1%**	

Omdat het rente-omslagpercentage onder de 0,1% uitkomt, is er geen rente toegerekend aan de programma's. Dit is geen afwijking ten opzichte van de begroting.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.2.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

Bedrijfsvoering in een bijzonder jaar

Het afgelopen jaar heeft grotendeels in het teken gestaan van de COVID-19 pandemie. De overheidsmaatregelen die in dit kader zijn genomen, hebben een grote impact gehad op de bedrijfsvoering van de gemeente.

Bedrijfsvoering moet de juiste omstandigheden creëren om samen te werken aan de inhoudelijke opgaven, ook onder bijzondere omstandigheden. Het stelt de organisatie in staat om te blijven werken aan de vraagstukken van vandaag en morgen. Binnen bedrijfsvoering is er aandacht voor bijvoorbeeld financiële, juridische, mensgerichte, communicatieve en digitale aspecten van vraagstukken.

Om de continuïteit van de bedrijfsvoering zo goed mogelijk te waarborgen, is in het voorjaar het Kernteam Continuïteit Bedrijfsvoering (KCB) opgericht; zie paragraaf 2.2.5.5.

Een zichtbaar gevolg van de maatregelen rond COVID-19 is dat vanaf maart (een groot deel van) de medewerkers thuis werkt, wat een grote impact heeft op het werk en de manier van samenwerken. Ook onder deze uitzonderlijke omstandigheden is het de organisatie goed gelukt om te werken vanuit de missie van de gemeente: ‘Met hart voor de stad samen bouwen aan het Zoetermeer van vandaag én morgen’!

Deze paragraaf beschrijft de resultaten op de belangrijkste thema’s. Verder zijn aan de bedrijfsvoering gerelateerde onderwerpen opgenomen waarvan is afgesproken de raad en de toezichthouder via de P&C-cyclus op de hoogte te houden, zoals informatiebeveiliging, doorlichtingsonderzoeken college (213a GW), rechtmatigheid en medebewindtaken.

2.2.5.1 Organisatieontwikkelingen

Aandacht voor de mens in de organisatie.

Het jaar 2020 was voor iedereen een uitdagend jaar. COVID-19 heeft nog meer het belang aangetoond van onderwerpen als de mentale en fysieke gezondheid en de bevlogenheid van medewerkers. Deze onderwerpen hebben daarom in 2020 ruime aandacht gekregen.

Voor de medewerkers die vanaf het voorjaar thuis zijn gaan werken, is een regeling getroffen om hen te voorzien van Arbo technisch goedgekeurde faciliteiten om het thuiswerken zo probleemloos mogelijk te laten verlopen. Er moest en is snel een nieuwe manier worden gevonden voor samenwerken en leidinggeven. Niet alleen thuiswerken zorgde voor een verhoogde werkdruk, ook de hoeveelheid werk nam toe door de diverse maatregelen die zijn genomen en waarvoor de taak van de uitvoering bij de gemeente kwam te liggen. Ondanks deze hoge druk en mede dankzij het goed contact houden met elkaar, is het gelukt om al deze taken goed te blijven uitvoeren.

Binnen het project Duurzame Inzetbaarheid wordt gewerkt aan ziekteverzuimpreventie en -begeleiding, het verbeteren van de vitaliteit en het werkvermogen van medewerkers en het bevorderen van bevlogenheid.

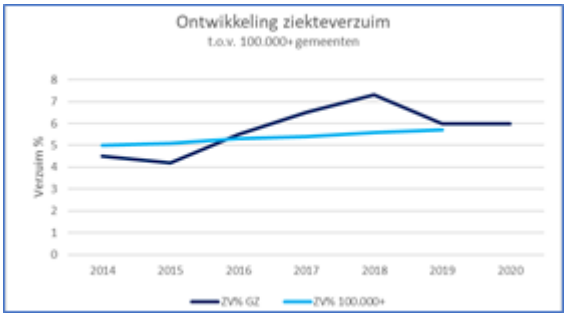
Daarom is eind 2020, naast een Preventief Medisch Onderzoek (PMO), voor het eerst een Medewerkers Onderzoek Bevlogenheid (MOB) gehouden voor de medewerkers. De uitkomsten van beide onderzoeken zullen handvatten bieden om de gezondheid en bevlogenheid van medewerkers nog gerichter te kunnen bevorderen. Zo wordt een best practice gecreëerd voor de organisatie om structureel passend en effectief gezondheidsbeleid te ontwikkelen.

Het vele thuiswerken maakte het lastig om medewerkers in participatiebanen, maar ook stagiaires en leerlingen de aandacht en begeleiding te bieden die zij verdienen. Toch is in 2020 het gelukt om de medewerkers in een participatiebaan allemaal hun plek binnen de organisatie te laten houden. De lichte daling eind 2020 die is geconstateerd in het aantal participatiebanen binnen de gemeente heeft

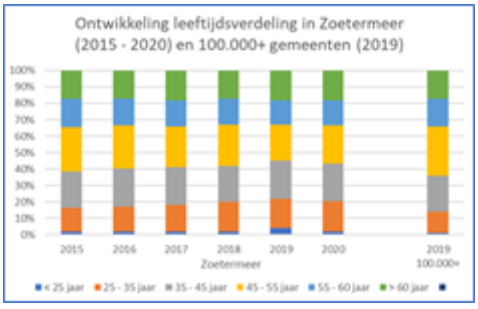
Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

te maken met de oprichting van De Binnenbaan, waar een enkele medewerkers naar toe is gegaan. Ook heeft de organisatie ruimte kunnen bieden aan 49 stagiaires en 10 leerlingen.

Indicatoren bedrijfsvoering.
Nadat in 2019 een daling van het **ziekteverzuimpercentage** is ingezet, is dit in 2020 gelijk gebleven op 6%, de richtlijn voor het totale concern van 5,8% is daarmee niet gehaald. Wanneer dit wordt gecorrigeerd voor de medewerkers die het hele jaar door ziekte afwezig zijn geweest, dan komt het verzuimpercentage uit op 5,3%. Een zeer klein aantal medewerkers heeft daarmee een grote invloed op het verzuimcijfer.

Uit de wijze waarop de verzuimcijfers worden vastgelegd, kan geen inzicht worden verkregen in de gevolgen van de COVID-19 crisis en alle maatregelen die daaromtrent genomen zijn. Ze laten niet zien of medewerkers ziek zijn geweest als gevolg van COVID-19 noch of het thuiswerken een gunstige of ongunstige invloed heeft op het aantal ziekmeldingen. In wettelijke bepalingen is aangegeven dat de reden van verzuim niet mag worden vastgelegd.

Een andere indicator is de **leeftijdsopbouw** van het personeelsbestand. In de samenstelling van de leeftijdsopbouw is in 2020 nauwelijks iets gewijzigd; ten opzichte van de 100.000+ gemeenten heeft Zoetermeer nog een iets jonger ambtenarenbestand.
Voor zowel ziekteverzuim als voor leeftijdsverdeling geldt dat de gegevens van de 100.000+ gemeenten over 2020 in het voorjaar van 2021 worden gepubliceerd in de Personeelsmonitor van het AenO Fonds.

Aandacht voor de organisatie
Ook de organisatie zelf heeft in 2020 nadrukkelijk aandacht gekregen.

Organisatie-ontwikkelagenda.
Nadat in 2019 de missie en visie van de organisatie is vastgesteld, is van daaruit in 2020 gewerkt aan het opstellen van een organisatie-ontwikkelagenda. De twee belangrijkste aandachtspunten van de organisatie-ontwikkelagenda waren in 2020: sturing en structuur.

Vanuit de missie zijn de sturingsprincipes van de organisatie als volgt geformuleerd:
- Samen bouwen van buiten naar binnen: de vraagstukken in de stad staan centraal; de samenwerking met inwoners en partners in de stad en de regio opzoeken.
- Eigenaarschap bij iedereen: persoonlijk leiderschap en verantwoordelijkheden liggen daar waar het werk plaatsvindt.
- Duidelijkheid over rollen, taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden en escalatieniveau.
- Elke dag beter: er is tijd, ruimte en veiligheid om te leren en te innoveren maar ook om te stoppen met beleid en projecten die onvoldoende bijdragen.

Om de sturing te verbeteren is een meer eenduidige manier van werken geïntroduceerd. Een belangrijke ontwikkeling hierbij is de vaststelling van de nieuwe Zoetermeerse werkwijze Projectmatig werken. Hierbij is besloten om een Projectenbureau op te richten van waaruit in de toekomst alle vastgestelde Zoetermeerse Projecten worden opgepakt en gecoördineerd. Zie Programma 7.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Met de Zoetermeerse werkwijze Projectmatig werken is ook het opdrachtgeverschap geprofessionaliseerd. Daarnaast is voor betere gezamenlijke sturing van de afdelingen gezorgd. Onder andere door het opstellen van de jaarplannen van de afdelingen centraal te bespreken. Op deze manier is de onderlinge samenhang van de diverse werkzaamheden duidelijk geworden evenals de omvang ervan. Daardoor kon concernbrede focus beter worden aangebracht. Het opstellen van het expertadvies Zoetermeer 2040 is ook een goed voorbeeld van integraal werken binnen de organisatie vanuit een heldere adviesrelatie met het college.

Ten aanzien van structuur is in 2020 besloten om de komende jaren de organisatie door te ontwikkelen, zodat er meer helderheid in de structuur komt en het integrale samenwerken, zowel binnen als buiten, versterkt wordt. Besloten is om dit stapsgewijs aan te pakken per domein. In 2020 is gestart met de doorontwikkeling van het fysieke domein en de oprichting van het eerdergenoemde Projectenbureau.

Inhuur derden.
Naast vast personeel maakt de gemeente gebruik van extern personeel. Over het algemeen gelden de volgende vijf redenen om personeel van derden in te zetten:

- Overbrugging vacature bestaande formatie
- Ziekte/ zwangerschapsvervanging
- Specialistische kennis
- Inhuur t.b.v. projecten
- Flexibiliteit en piekbelasting

Volgens de afspraak is vanaf 2020 de registratie volgens deze indeling ingericht (zie tabel 2).

De inzet van extern personeel wordt beïnvloed door externe ontwikkelingen, zoals krapte op de arbeidsmarkt, en organisatie specifieke ontwikkelingen, zoals de woningbouwopgave en tijdelijke extra inzet op bijvoorbeeld de uitvoering van de TOZO-regeling.
Daarnaast maken afdelingen als Afvalinzameling, Publieksplein en Vrije Tijd gebruik van een flexibele schil inleenpersoneel (uitzendkrachten) rond een vaste schil van eigen personeel. Deze flexibele schil is nodig om de continuïteit van de dienstverlening te blijven waarborgen bijvoorbeeld bij seizoen pieken in de werkzaamheden.

In 2020 is opnieuw geïnvesteerd in de recruitmentfunctie, zowel regionaal als lokaal. Het doel hiervan is om in deze krappe arbeidsmarkt sneller de goede mensen te kunnen werven, om op den duur inhuur op met name overbrugging vacatures te verminderen. Resultaat van de inzet van de recruiter in 2020 is dat er 30 moeilijk vervulbare functies zijn vervuld met name bij het Fysieke domein. Of dit heeft geleid tot een daling van inhuur op overbrugging van vacatures kan nog niet worden geconcludeerd, omdat in 2020 voor het eerst de reden van inhuur is vastgelegd.
Ook zijn met succes inspanningen verricht om de inhuur op omgevingsvergunningen te verlagen door het team vaste medewerkers te versterken.

De kosten van extern personeel worden hoofdzakelijk gedekt uit de reguliere personeelsbudgetten; voor het overige komt dekking uit tijdelijke projectbudgetten.

In 2020 is een bedrag ad € 18,4 mln. Besteed aan extern personeel binnen de gemeente Zoetermeer. De verhouding loonkosten extern personeel vs. Vast personeel binnen de gemeente Zoetermeer komt hiermee op 19% vs. 81%. Daarmee ligt het bedrag iets hoger dan in 2019 (€ 17,9 mln.) maar de verhouding loonkosten extern vs. Vast personeel is hetzelfde als in dat jaar.
Ook is deze verhouding gelijk aan die van de Nederlandse 100.000+ gemeenten in 2019; voor 2020 zijn deze percentages nog niet bekend.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

In de onderstaande tabellen zijn de kosten van de inhuur gecategoriseerd op programma-productniveau (tabel 1), reden inhuur (tabel 2) en per tariefgroep (tabel 3)

Tabel 1: Programma-product

Bedragen x € 1.000

Programma	Bedrag 2020
1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	**5.812**
310.15 - ECONOMISCHE ONTWIKKELING	157
480.06 - VOORTIJDIG SCHOOLVERLATEN	201
610.01 - PARTICIPATIE	4.174
610.03 - INKOMENSONDERSTEUNENDE VOORZIENINGEN	746
611.03 - WET SOCIALE WERKVOORZIENING	393
Overige producten P1	141
2. Samen leven en ondersteunen	**1.491**
662.01 - WMO maatwerk	651
671.04 - SPECIALISTISCHE JEUGDHULP	684
Overige producten P2	156
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	**1.040**
721.19 - AFVALINZAMELING	261
810.28 - DAGELIJKS BEHEER EN KLEIN ONDERHOUD	185
810.48 - GROOT ONDERHOUD	465
Overige producten P3	128
4. Vrije tijd	**574**
530.02 - EXPLOITATIE SPORTACCOMMODATIES	303
541.16 - MONUMENTENBELEID	160
Overige producten P4	111
5. Veiligheid	**444**
002.26 - VERGUNNINGEN APV- EN BIJZONDERE WETTEN	143
820.26 - HANDHAVING WABO,APV EN BIJZONDERE WETTEN	201
Overige producten P5	100
6. Dienstverlening en samenspraak	**1.705**
003.01 - PUBLIEKSPLEIN	373
820.16 - WABO-VERGUNNINGEN	1.303
Overige producten P6	29

Programma	Bedrag 2020
7. Inrichting van de stad	**3.622**
810.23 - RUIMTELIJKE PLANNEN EN VERKEER	1.608
822.36 - WOONWAGENHUISVESTING	171
830.18 - GRONDEXPLOITATIE OOSTERHEEM	383
830.74 - GRONDBEDRIJF VERSPREIDE GRONDEN EN PANDEN	279
830.76 - GRONDBEDRIJF PROJECTEN IN UITVOERING	558
922.30 - ALGEMENE BATEN EN LASTEN DIRECTIE STAD (bedrijfsvoering)	443
Overige producten P7	180
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	**154**
002.47 - BELASTINGEN	154
Overzicht overhead	**2.866**
002.29 - COMMUNICATIE	304
201.02 - OVERHEAD DIRECTIE BEDRIJFSVOERING	186
201.09 - HUISVESTING & DIENSTEN	163
201.43 - FINANCIEN EN CONTROL	210
201.65 - INFORMATIE & AUTOMATISERING	888
202.52 - AFDELINGSOVERHEAD WERK ZORG EN INKOMEN	582
203.20 - OVERHEAD DIRECTIE STAD	391
Overige producten overhead	142
Rubriek 7	**726**
Rubriek 7 investeringswerken	726
Totaal	**18.435**

Toelichting: De inzet van extern personeel heeft vooral betrekking op de programma's 1 en 7. Binnen programma 1 is € 0,6 mln. Besteed aan inhuur voor de uitvoering van de Tozo-regeling hetgeen gedekt is uit het Tozo-uitvoeringsbudget. Verder wordt binnen deze programma's met name ingehuurd voor participatie en ruimtelijke fysieke projecten. Ook voor omgevingsvergunningen, veiligheid, handhaving, dienstverlening Wmo, informatie & automatisering en jeugdzorg vindt inhuur plaats.

Tabel 2: Reden

Bedragen x € 1.000

Reden inhuur	Bedrag 2020	Percentage
Inhuur tbv overbrugging vacature	3.669	20%
Ziekte/zwangerschapsvervanging	1.114	6%
Specialistische kennis	2.139	12%
Inhuur t.b.v. projecten	7.046	38%
Flexibiliteit en piekbelasting	4.467	24%
Totaal	**18.435**	

Toelichting: Uit deze tabel komt naar voren dat 38% van de totale inhuur wordt ingehuurd als gevolg van projecten.

Tabel 3: Per tariefgroep

Tariefgroep	Werk uitgaven 2020	Aantal fte (gem.)	Aantal uur = fte *1450)
A (tot 50)	1.686.058	39	56.302
B (50-75)	5.915.380	69	100.567
C (75 - 100)	5.951.528	45	64.782
D (100 - 125)	3.234.639	20	29.435
E (125 en hoger)	1.647.726	8	12.142
Totaal	**18.435.331**	**182**	**263.226**

Toelichting: In tabel 3 staat een duiding van het aantal uren dat in verschillende tariefgroepen is ingehuurd. 60% van de totale inhuur in aantal uren heeft een uurtarief tot € 75. Nog geen 5% van de ingehuurde uren vond plaats tegen een tarief van € 125 of meer.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Ombuigen en Vernieuwen
In het traject Ombuigen en Vernieuwen zijn twee maatregelen gericht op het verbeteren van efficiency door procesverbetering en organisatievernieuwing. Deze maatregelen, 105 en 107, worden uitgevoerd door alle gemeentelijke onderdelen een besparing via een formatiereductie te laten voorstellen; dit betreffen besparingen van € 350.000 in 2021 oplopend tot € 1,5 mln. In 2023. Deze formatiereductie is evenredig aan de formatieomvang over de afdelingen verdeeld. De besparingsvoorstellen, die niet tot outputreductie mogen leiden, worden in de loop van 2021 opgesteld en verwerkt in de begroting van 2022 en verder.

Aandacht voor management en bestuur
In een tijd waarin het rechtstreekse contact met medewerkers voornamelijk via de digitale weg verloopt, is het extra van belang dat er binnen de bedrijfsvoering aandacht is voor management, bestuur en het goede verloop van de communicatie tussen beide geledingen.
Direct aan het begin van de COVID-19 crisis is daarom het Kernteam Continuïteit Bedrijfsvoering (KCB) opgericht, zie 2.2.5.5.

Controlfunctie
Naast de uitvoering van het Verbijzonderde Interne Controle (VIC) plan heeft de eenheid Concerncontrol met name een bijdrage geleverd aan de opzet en werking van de COVID-19 gerelateerde processen (Tozo, noodsteun). Het doorlichtingsonderzoek naar de doelmatigheid en rechtmatigheid van het beleid en de uitvoering van inkoop en aanbesteding is afgerond.
Op het gebied van rechtmatigheid is voorbereidend werk verricht om als gemeente gereed te zijn voor de (per verantwoordingsjaar 2021) verwachte inwerkingtreding van de rechtmatigheidsverklaring door het college.

Aandacht voor processen en systemen
Alle bovenstaande ontwikkelingen vragen zowel om aandacht voor processen, systemen en zeker voor de manier van samenwerken met elkaar nu op veel grotere schaal gebruik wordt gemaakt van thuiswerken. De organisatie is blijven doorwerken doordat er direct vanaf het begin van de COVID-19 crisis massaal gebruik is gemaakt van MS Teams.
Ook op andere vlakken heeft de organisatie bewezen een flexibele en lerende organisatie te zijn.

Datagedreven werken.
Maatschappelijke ontwikkelingen vragen om een lokale overheid die efficiënt met haar middelen omgaat, die dienstverlening hoog in het vaandel heeft staan en die betrouwbare partner is voor de uitvoering van wetgeving en processen.
Datagedreven werken betekent gebruik maken van data in het werk; hierdoor kunnen we als gemeente efficiënter ons doel bereiken. In het sociale domein kan het inzetten van data helpen om een mogelijke hulpvraag eerder in beeld te brengen, terwijl in het fysieke domein data gebruikt kan worden om doelmatiger om te gaan met bijvoorbeeld onderhoud en voor parkeren.
Voortgaande digitalisering zorgt niet alleen voor betere toepassingen, ook de hoeveelheid en toepassingsmogelijkheden van data nemen toe. Gecombineerd met technologische ontwikkelingen zoals inzetten van Artificial Intelligence, kan het werk slimmer en beter worden gedaan, bij besluitvorming, in de sturing op de processen en bij de beleidsadvisering en -uitvoering.

Voor inwoners en ondernemers betekent voortgaande digitalisering veel. Niet alleen beschikken zij zelf over steeds meer en betere informatie maar hebben zij ook steeds hogere verwachtingen van de kwaliteit van (digitale) dienstverlening en informatievoorziening van de gemeente. We kunnen als gemeenten niet achterblijven en moeten antwoorden kunnen geven, dit kan beter door Datagedreven werken.
Door bijvoorbeeld project- en planningsgegevens te gebruiken en te combineren kan ook werk in de openbare ruimte beter op elkaar afgestemd worden, intern en ook met derden.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Om een meer datagedreven gemeente te worden staat het leren centraal: leren door kennisontwikkeling, door praktijkervaring en experimenten en door het gebruik van data in de beleidscyclus. In 2020 is een start gemaakt met een reeks van workshops Databewustzijn en -ethiek voor alle medewerkers. Het is van belang dat iedere medewerker zich bewust is van de mogelijkheden van data, daar bewust mee omgaat en kennis heeft van data-ethiek. Deze workshops lopen in 2021 door.

Het gebruik van gegevens voor beleidsvorming en sturing betekent onder andere ook dat de datakwaliteit op orde moet zijn. Vanuit de in 2020 opgestelde strategie gegevensmanagement en bijbehorende algemene principes is ook een plan uitgewerkt om te komen tot die goede gegevenshuishouding.

Programma Procesgericht Werken
In 2020 is het programma Procesgericht Werken verder uitgebouwd door het inrichten van 'de wasstraat' waarin processen worden geoptimaliseerd. Verbeteringen worden getoetst langs de vakgebieden informatiebeheer, dienstverlening, financiën en sturingsinformatie.
Daarnaast is de technische oplossing voor de ondersteuning van verbeterde processen aangeschaft. De vervanging van het bestaande zaaksysteem is ongeveer een kwartaal vertraagd door prioriteitsverschuiving rondom COVID-19, hierdoor zal inrichting van het nieuwe systeem pas in eerste kwartaal 2021 gereed zijn. De eerste besparingen, door de daadwerkelijke uitvoering van de geoptimaliseerde processen ondersteund door het nieuwe zaaksysteem, worden daarom in 2021 gerealiseerd.

Privacy
Het onderwerp Privacy stond het jaar 2020 vooral in het teken van de COVID-19-crisis. Bewustwordingsactiviteiten zoals workshops, cursussen en roadshows zijn dit jaar voornamelijk digitaal gegeven. Via nieuwsbrieven, intranet, het interne privacy netwerk en een speciaal spel is er bijzondere aandacht gevraagd voor de (privacy)risico's van thuiswerken.

Er is een bijdrage geleverd aan de internetconsultatie voor het Wetsvoorstel Aanpak meervoudige problematiek in het sociaal domein. Daarnaast is er nauwe betrokkenheid geweest bij de inrichting van het Werkbedrijf de Binnenbaan en alle privacyaspecten die daar van toepassing zijn.

In 2020 zijn er 54 datalekken gemeld. Daarvan bleken 14 meldingen geen datalek te zijn. Er zijn negen datalekken aan de Autoriteit Persoonsgegevens gemeld. Dat is aanzienlijk minder dan in 2019, toen waren er 14 datalekken aan de Autoriteit Persoonsgegevens gemeld. Melding aan de Autoriteit Persoonsgegevens is op grond van de AVG alleen verplicht wanneer er sprake is van ernstig nadeel voor de bij het lek betrokken personen, zoals een hoog risico op misbruik van de gelekte gegevens. De overige 31 gemelde datalekken bleken na onderzoek geen (ernstig) nadeel te veroorzaken voor de betrokken personen en zijn daarom niet aan de Autoriteit Persoonsgegevens gemeld. De meeste datalekken (20) zijn ontstaan doordat post of e-mail naar een verkeerde ontvanger is verzonden.

Er zijn vijf privacy klachten ontvangen. Daarvan is één klacht door de belanghebbende naar de Nationale Ombudsman doorgestuurd en één klacht is door de belanghebbende naar de Autoriteit Persoonsgegevens gestuurd. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft bij kennisgeving van de ontvangen klacht aangegeven de klacht niet inhoudelijk te zullen behandelen, maar gaf aan dat een eventuele reactie van het college wel in het dossier zou worden bewaard. Het college heeft daarom inhoudelijk op de klacht gereageerd zodat dit bij een eventueel vervolg op de klacht direct kan worden meegewogen. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft geen gevolg aan deze klacht gegeven. De Nationale Ombudsman heeft het college over de daar ingediende klacht gehoord. Naar aanleiding van de reactie van het college heeft de Ombudsman geconcludeerd dat het college op gepaste wijze op de klacht heeft gereageerd en heeft hij het onderzoek naar de klachtbehandeling beëindigd.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Er is in 2020 één inzageverzoek op grond van de AVG gedaan afgehandeld. Het Dataprotection Impact Assessment (DPIA) wordt steeds meer ingezet, in 2020 zijn er zes uitgevoerd. Met dit instrument worden de risico's van nieuwe verwerkingen van persoonsgegevens in kaart gebracht en worden risicobeperkende maatregelen getroffen. Het uitvoeren van een DPIA is alleen verplicht bij nieuwe verwerkingen met een hoog risico voor de betrokken personen, bijvoorbeeld omdat grote hoeveelheden gevoelige gegevens worden verwerkt.

2.2.5.2 Informatiebeveiliging

Met behulp van de VNG-raamovereenkomst "veilige werkplek", waarin de nadruk ligt op plaats onafhankelijk werken, is vanaf maart 2020 succesvol ingespeeld op de COVID-19-crisis, waardoor mensen meer dan ooit thuis werken. Thuiswerken was al mogelijk, maar gebeurde niet op zo'n grote schaal. Het werkplekconcept heeft een grote rol bij veilig samenwerken gespeeld. Zo is het gebruik van MS Teams fors toegenomen en de organisatie kon dan ook gewoon aan het werk blijven.

In 2020 is opnieuw nadrukkelijk ingezet op continue aandacht voor bewustzijn en alertheid op het gebied van Informatiebeveiliging & Privacy. Op de – in 2019 gehouden – security awareness game is een vervolg gegeven die inspeelde op de huidige ontwikkelingen over het thuiswerken vanwege COVID-19. Ook zijn er weer roadshows en workshops "Informatiebeveiliging & Privacy" aan teams gegeven die aansluiten op hun werkpraktijk.

Aan het einde van het jaar heeft de "Maand van de security" plaatsgevonden waarin masterclasses zijn gegeven door een Zoetermeers informatiebeveiligingsbedrijf en is elke week speciaal aandacht gevraagd voor Informatiebeveiliging onderwerpen, zoals het wachtwoord, phishing en de Gouden regels.

Vanwege COVID-19 was er een toename in phishing acties; hierop is actief gemonitord en via berichtgeving op ENZO en de nieuwsbrief zijn alle medewerkers hierover geïnformeerd.

In 2020 is met succes de ENSIA-audit over 2019 uitgevoerd. Zowel de audits inzake de DigiD-aansluitingen als die van Suwinet zijn doorlopen met een positief resultaat. Aan de aanbevelingen die hieruit kwamen, is in 2020 verder invulling gegeven.

Om de onafhankelijkheid te waarborgen is de toezichthoudende rol van Chief Information Security Officer (CISO) ondergebracht bij Concerncontrol. Alle rollen en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in het in 2020 vastgestelde Informatiebeveiligingsbeleid 2020-2023. Dit beleid is gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) die per 1 januari 2020 leidend is.

Ten aanzien van de implementatie van de BIO zijn de volgende activiteiten ondernomen:
- In gebruik name van een (beveiligings-)incidentenregistratie tool;
- Opstellen en in gebruik nemen proces beveiligingsincidenten
- Afspraken en voorwaarden over toegang tot mailboxen en netwerkaccounts
- Opstellen van wensen en eisen over beveiliging bij aanbestedingen

In 2019 is de gemeente Zoetermeer gestart met deelname aan de aanbesteding van de VNG over Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur (GGI) Veilig. Via GGI-Veilig nemen gemeenten onder meer een actieve monitoring en response dienst af voor het bewaken van gedrag en acties op het eigen bedrijfsnetwerk. In 2020 is besloten om hier niet verder deel aan te nemen. Redenen hiervoor zijn: de mogelijkheid om de geboden functionaliteit grotendeels met huidige middelen of met middelen vanuit de raamovereenkomst VNG Veilige Werkplek in te vullen, de onduidelijke prijsopbouw en de beperkte dekking van de techniek op onze situatie.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Binnen de gemeente wordt gebruik gemaakt van het platform van Microsoft; dit platform biedt verschillende functionaliteiten waarvan kan worden aangegeven of er wel of geen gebruik van wordt gemaakt. Sinds dit jaar wordt onder andere gebruik gemaakt van onderdelen waarmee meer inzicht en controle over de gegevens van de gemeente Zoetermeer mogelijk is.
Werkplekken zijn beschermd tegen malware en virussen, binnen het online Microsoft 365 platform zijn de bestanden beveiligd en de identiteit van de medewerkers wordt zowel lokaal als in de Cloud beveiligd. Met behulp van het Exchange platform van Microsoft worden steeds meer functionaliteiten aangeboden om veilig te mailen of bestanden te delen met burgers of bedrijven.

In 2020 is gestart met het visueel maken van gesignaleerde afwijkende gebeurtenissen (logging) die een mogelijk risico vormen voor het netwerk van de gemeente. Hierdoor ontstaat meer inzicht in afwijkend gedrag en daarmee de mogelijkheid om sneller in te spelen op onregelmatigheden.

2.2.5.3 Rechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid
Eventuele overschrijdingen aan de lastenkant van de programma's zijn tijdig gemeld aan de raad in de Tussenberichten (zie onderstaande tabel). Voor de programma's 2, 4, 5 en heffing vennootschapsbelasting is sprake van een overschrijding ten opzichte van hetgeen gemeld is. Deze overschrijdingen zijn verklaard bij de desbetreffende toelichten op de programma's. Er is dan ook geen sprake van onrechtmatige overschrijdingen op programmaniveau. De weergegeven lasten zijn exclusief reservemutaties.

Bedragen x € 1.000

Pr. nr.	Omschrijving	Begrote lasten	werkelijke lasten	verschil exclusief meldingen	Meldingen	Verschil na meldingen
1	Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	112.346	116.270	-3.924	-13.086	9.162
2	Samen leven en ondersteunen	99.323	110.945	-11.622	-10.373	-1.249
3	Leefbaarheid, duurzaam en groen	48.339	45.818	2.521	1.897	624
4	Vrije tijd	28.477	29.141	-665	-92	-573
5	Veiligheid	15.463	15.663	-200	48	-248
6	Dienstverlening en samenspraak	14.385	13.374	1.011	800	211
7	Inrichting van de stad	26.430	21.434	4.996	421	4.575
	Alg. dekkingsmiddelen en onvoorzien	9.534	2.530	7.004	2.818	4.186
	Overhead	45.380	44.833	547	-276	823
	Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	207	852	-645	0	-645
	Totaal	**399.883**	**400.860**	**-977**	**-17.843**	**16.866**

Toelichting programma 2:
De overschrijding van het al gemelde bedrag wordt met name veroorzaakt door de extra kosten die wij als gemeente dienden te maken in het kader van de meerkosten die zorgaanbieders maakten als gevolg van COVID-19. Dit heeft geleid tot een overschrijding van € 0,1 mln. Ten opzichte van de melding. Gezien deze exacte inschatting niet eerder kon worden gemaakt is deze onrechtmatig maar telt dit niet mee in het oordeel van de accountant
Daarnaast heeft een overschrijding plaatsgevonden op de PGB jeugdwet van € 0,240 mln. Door een sterke stijging van het aantal hoge individuele budgetten voor een kleine groep zeer kwetsbare jeugdigen. Het inzicht in de totale uitnutting van deze budgetten kon pas na afloop van het boekjaar definitief worden vastgesteld, waardoor dit nadeel niet eerder kon worden gemeld. Hierdoor is de overschrijding onrechtmatig, maar telt deze niet mee in het oordeel van de accountant.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Ook heeft er een overschrijding van de begroting plaatsgevonden als gevolg van de extra lasten die gemaakt zijn in het kader van de TOZO-regeling. Deze kosten worden direct gedekt door rijksbijdragen voor de TOZO. Dus is de post onrechtmatig, maar telt deze niet mee in het oordeel.

Toelichting programma 4:
Als gevolg van de omzetting van de reserve groot onderhoud naar een voorziening groot onderhoud was de toevoegen aan de reserve begroot als een reservemutaties. Door de omzetting is deze gerealiseerd als een mutatie op de voorziening, waardoor deze wordt gerekend tot de lasten in programma 4. Deze toevoeging van € 0,8 mln. Verklaart het ontstane verschil op programma 4. Gezien dit een technische wijziging is zonder resultaateffect is de overschrijding onrechtmatig maar telt deze niet mee in het oordeel van de accountant.

Toelichting programma 5:
De overschrijding op programma 5 wordt veroorzaakt door de extra bijdrage die wordt gevraagd door VRH in het kader van de FLO van € 0,7 mln. Deze bijdrage is in december 2020 bekend gemaakt door de VRH en kon hierdoor niet worden meegenomen in de meldingen of verwerkt worden in een begrotingswijziging. Wel hebben wij deze al gemeld in een raadsmemo op 19 februari 2021. Hierdoor is de overschrijding onrechtmatig, maar telt deze niet mee in het oordeel van de accountant

Toelichting Heffing vennootschapsbelasting:
De overschrijding op de VPB-lasten wordt veroorzaakt door de geheven belasting op reclame-inkomsten. De gemeente heeft het standpunt heeft dat reclame-inkomsten niet onder het regime van de VPB vallen. De fiscus heeft echter in 2020 bepaald dat dit wel VBP-plichtige activiteiten zijn en heeft de aanslag vanaf 2016 opgelegd in 2020. Dit heeft dan ook geleid tot een extra last die niet kon worden voorzien. Gezien wij hierin tegen beroep gaan hebben wij hier direct een baat opgenomen voor hetzelfde bedrag als de aanslag. Hierdoor wordt deze last direct gedekt door een baat. Hierdoor is de overschrijding onrechtmatig, maar telt dit niet mee in het oordeel van de accountant.

Inkooprechtmatigheid.
In 2020 zijn halfjaarlijks interne controles uitgevoerd naar inkooprechtmatigheid en getrouwheid van de uitgaven. Tijdens periodieke accountgesprekken, die de accountmanager inkoop met de afdelingen voert, wordt er naast de aandachtspunten uit het verleden eveneens naar de toekomst gekeken. Ook wordt in deze gesprekken het totaaloverzicht van alle (aflopende) contracten besproken. Daar waar bewust is afgeweken van een aanbestedingsprocedure is de gemeenteraad met een memo geïnformeerd. Door de accountant is een steekproef getrokken om een gegevensgerichte verbijzonderde interne controle uit te voeren op aanbestedingen. Hier zijn geen bijzonderheden uit naar voren gekomen. Daarnaast is een 213a onderzoek uitgevoerd met aanbevelingen die worden overgenomen.

Rechtmatigheid Sociaal Domein
Betrouwbaarheid/ rechtmatigheid ingekochte Jeugd en WMO nieuw
De verantwoording in de jaarrekening 2020 is tot stand gekomen op basis van de ontvangen verantwoordingen inclusief controleverklaringen (van zorgaanbieders), de vastgestelde indicaties/beschikkingen en de betaalde bedragen.
De ontvangen controleverklaringen zijn ‘schoon’, dat wil zeggen dat de verantwoordingen van de controlerend accountants van de zorgaanbieders positief zijn over de betrouwbaarheid en rechtmatigheid.

De regionale afspraken betreffende de controle en verantwoording van Jeugd en WMO- nieuw zijn vastgelegd in een controleprotocol. Met de afspraken in dit controleprotocol krijgen de gemeente zekerheid over de prestatielevering en de rechtmatigheid. In het protocol is bewust rekening gehouden met het verlichten van de administratieve lastendruk bij (kleine) zorgaanbieders tot de gewenste zekerheden van de gemeenten. Daarom is ervoor gekozen om niet voor alle zorgaanbieders de

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

verplichting op de te leggen voor een verantwoording inclusief controleverklaring. De afspraken zijn als volgt:

- Zorginstellingen met een regionale (H10) omzet jeugd > € 250.000 zijn verplicht een verantwoording in te dienen met een controleverklaring en rapport van bevindingen.
- Zorginstellingen met een regionale (H6) omzet WMO nieuw > € 125.000 zijn verplicht om een verantwoording in te dienen met controleverklaring en rapport van bevindingen.

Dat betekent dat zorginstellingen met een regionale omzet jeugd < € 250.000 en WMO nieuw < €125.000 geen separate verantwoording met controleverklaring hoeven aan te leveren. Hiermee hebben de regio en Zoetermeer bewust gekozen om voor deze lasten te vertrouwen op de interne bedrijfsvoering van deze instellingen en geen aanvullende zekerheid te vragen over prestatielevering en rechtmatigheid. Voor alle gedeclareerde bedragen wordt in het proces wel vastgesteld (door gemeente of H10 inkoopbureau) dat het tarief/product in overeenstemming is met het contract en dat een geldige indicatie/beschikking is afgegeven door de gemeente. Wij wegen deze lasten daarom niet mee in ons oordeel over de onzekerheid in de getrouwheid en rechtmatigheid. Voor instellingen met een regionale omzet boven de norm waarbij niet (tijdig) de controleverklaring is ontvangen, wordt dit bedrag wel als onzeker meegenomen.

De cijferanalyse is opgenomen in bijlage 7.

2.2.5.4 Overzicht uitvoering medebewindtaken

De Wet Revitalisering generiek toezicht (Rgt) is erop gericht om het horizontaal toezicht ten aanzien van medebewindstaken door de raad te versterken. Het gemeentebestuur van Zoetermeer heeft dit als volgt ingevuld:

- Naast de programmaverantwoording wordt in deze subparagraaf ‘Uitvoering medebewindstaken’ apart ingegaan op de uitvoering van medebewindstaken door het college in 2020.
- Met de provincie is een bestuursovereenkomst gesloten op grond waarvan de gemeenten voor zes beleidsdomeinen de stand van zaken voor de uitvoering aangeven (IBT-rapportage). Deze gemeentelijke IBT-rapportage is als bijlage in het jaarverslag opgenomen.

Uitvoering medebewindstaken in 2020
Op basis van de begroting 2020, de toezichtindicatoren voor de beleidsdomeinen én de bestuursovereenkomst (IBT-rapportage) wordt over de uitvoering van de medebewindstaken in 2020 het volgende opgemerkt (dit betreft de onderdelen die geen groene scores hebben):

<u>Financiën</u>
Structureel en reëel evenwicht betekent dat de structurele lasten in de begroting worden gedekt door structurele baten. Het eerste jaar van de Programmabegroting 2021-2024 is structureel in evenwicht. In het laatste jaar is er sprake van een tekort. Dit kan worden opgelost als er extra rijksmiddelen beschikbaar komen voor de tekorten in de jeugdzorg of de Wmo. Als de middelen uitblijven zijn extra bezuinigingen nodig.

<u>Archief- en informatiebeheer</u>
Archief- en Informatiebeheer heeft in 2020 goede stappen gezet om de structurele problemen die de gemeente op dit vakgebied kent onder de aandacht te brengen en de bewustwording rondom het beheer van de informatie te vergroten. Hiermee is een goede eerste aanzet gegeven; uiteraard blijft er ruimte voor verbetering over, hetgeen in de komende jaren expliciete aandacht krijgt.
Al aan het begin van de pandemie is de hotspot COVID-19 bestuurlijk vastgesteld en het lukt om hier gestructureerd en organisatiebreed invulling aan te geven. Op de aard en omvang van het probleem en het niet ‘in control’ zijn, is in de jaarstukken 2019 (pag. 83 en 84) uitvoerig ingegaan, met daarbij het perspectief dat er meerjarig extra inzet wordt gepleegd om de achterstand op het beheer te herstellen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

In 2020 is het e-depot ten behoeve van digitaal archiveren gerealiseerd, de fysieke vernietiging over de jaren 2019 en 2020 uitgevoerd en is de archiefverordening vastgesteld. Er is een blauwdruk ontworpen voor de digitale vernietiging en er ligt een plan voor het versneld uitfaseren van het oude zaaksysteem. Het afgelopen jaar hebben de medewerkers meerdere opleidingen gevolgd en is het takenpakket van Informatiebeheer verbreed met advisering bij inrichting van de informatiehuishouding. Informatiebeheer wordt als thema beter gepositioneerd in de organisatie en informatiebeheer is daartoe meer de samenwerking aangegaan met aanpalende vakgebieden als concern control, privacy & informatiebeveiliging, IT-architect en gegevensmanagement. Ook is de samenwerking gezocht met partners binnen het Sociaal Domein en Handhaving en is een methodiek en projectplan ontwikkeld om organisatiebreed beheersplannen te vormen.

Met deze resultaten is de basis gelegd van het meerjarig traject op 'in control' te komen op het gemeentelijk informatiebeheer. Het is nodig dat er vanuit alle lagen van de organisatie veel aandacht is en blijft voorgoed Informatiebeheer, om het gat te kunnen dichten naar dat wat nodig is om de wetmatige taken goed te kunnen uitvoeren.
Het stadsarchief heeft eveneens mooie slagen gemaakt door het neerzetten van een nieuwe website, de ontsluiting van verschillende archieven voor burgers, de digitalisering van belangrijke archieven waaronder archiefmateriaal over de Tweede Wereldoorlog, en het archief timmert flink aan de weg op social media.

Omgevingsrecht
De gemeente Zoetermeer kent een Vergunningen-, Toezicht- en Handhavingsbeleid (VTH-beleid) en een Uitvoeringsprogramma. Het Uitvoeringsprogramma bevat ook de evaluatie van het voorgaande jaar. Op 2 april 2019 heeft het college van burgemeester en wethouders het VTH-beleid vastgesteld voor de periode 2019-2022. Hiermee wordt voldaan aan de eis dat er tijdig een beleidsplan is vastgesteld.
Op 18 februari 2020 heeft het college van burgemeester en wethouders het Uitvoeringsprogramma – en daarmee dus ook de evaluatie – vastgesteld. Op 17 maart 2020 is het Uitvoeringsprogramma bekendgemaakt aan de gemeenteraad. Op 16 april 2020 is hierover mededeling gedaan aan de provincie. De evaluatie is in dit kader tijdig vastgesteld, bekendgemaakt aan de gemeenteraad en medegedeeld aan de provincie. Echter, het Uitvoeringsprogramma is niet tijdig vastgesteld en daardoor niet op tijd bekendgemaakt aan de gemeenteraad en medegedeeld aan de provincie.

2.2.5.5 Impact COVID-19
Direct aan het begin van de COVID-19 crisis is het Kernteam Continuering Bedrijfsvoering (KCB) opgericht. Dit team bestaat uit vertegenwoordigingen van diverse taken zoals personeel, juridisch, arbo en veiligheid, informatie en automatisering, facilitair, financiën en communicatie.
Doel van dit team is om een beeld te krijgen welk effect de pandemie en de maatregelen die ter bestrijding daarvan genomen zijn, hebben op de bedrijfsvoering van de gemeente Zoetermeer. Daaruit volgt het doel om te bepalen wat er vereist is om de bedrijfsvoering op de gewenste weg te continueren. Het KCB is voor bedrijfsvoering de schakel tussen de organisatie en het Gemeentelijk Team Incidentenbestrijding (GTI).

Onderwerpen die binnen dit team aan de orde komen, zijn onder andere: verantwoord thuiswerken, gebruik van en aanwezigheid in het pand, mogelijke herverdeling van werkzaamheden, dienstverlening van de gemeente, financiële vraagstukken, werkdruk op de diverse afdelingen uit het sociale en het fysieke domein en het communiceren van o.a. door de overheid genomen besluiten rond de crisis. Hoewel dit team geen officiële bevoegdheid tot besluitvorming heeft, kan mede door de vertegenwoordiging van de directe, snel worden geschakeld tussen bedrijfsvoering, directie en bestuur. Dit team kwam in eerste instantie een aantal keren per week voor digitaal overleg bijeen. Naarmate de maatregelen rond COVID-19 langer duurden, is afgeschaald naar een lagere frequentie.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.2.6 Paragraaf Verbonden Partijen

Inleiding

De gemeente Zoetermeer is actief in netwerken van beleids- en uitvoeringsorganisaties. Bij een deel van die organisaties is de gemeente ook bestuurlijk en/of financieel betrokken. In dat geval is sprake van een ‘verbonden partij’. Een bijzondere vorm hiervan zijn de samenwerkingsverbanden, die in het leven zijn geroepen om gemeentelijke taken in gezamenlijkheid uit te voeren. Dit soort samenwerkingsverbanden levert een grote bijdrage aan het realiseren van maatschappelijke doelen, maar levert door zijn aard ook bestuurlijke en financiële risico’s op.

2.2.6.1 Kadernota verbonden partijen

Korte inhoud Kadernota en checklist Verbonden partijen

In Kadernota Verbonden partijen zijn beleidsrichtlijnen opgenomen waaraan de (beoogde) deelname aan (nieuwe) samenwerkingsverbanden getoetst moet worden. Ook is een checklist beschikbaar die kan worden gebruikt bij afwegingen over het aangaan, inrichten of herzien van een samenwerkingsverband. De checklist is niet limitatief, maar geeft de belangrijkste onderwerpen aan, waarover moet worden nagedacht om op de grootste risico’s bij samenwerking een passend antwoord te hebben.

De gemeente Zoetermeer hanteert een bredere definitie voor een verbonden partij dan de definitie die in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staat vermeld. Er is gekozen voor de term ‘samenwerkingsverband’. Dit betekent dat ook partijen in ogenschouw worden genomen, waarin de gemeente een bestuurlijk óf (BBV vermeldt: ‘én’) een financieel belang heeft.

Definitie Samenwerkingsverband

Een samenwerkingsverband bestaat tussen de gemeente en één of meer andere publieke en/of private partijen en heeft een eigen juridische entiteit, waarin activiteiten in organisatorisch verband worden uitgevoerd en de gemeente een bestuurlijk -, financieel -, integriteits- of ander risico loopt. Deze definitie sluit samenwerkingsverbanden zonder juridische entiteit, zoals subsidieverstrekkingen, leningen en garantstellingen, uit en deze vallen buiten de reikwijdte van de Kadernota Verbonden Partijen.

De nota bevat beleidsrichtlijnen die betrekking hebben op vier terreinen:

- *Afwegingskader*:
  Is sprake van toegevoegde waarde en is sprake van het meest geëigende middel?
- *Publiekrechtelijke of privaatrechtelijke samenwerking*:
  Afhankelijk van de aard van de activiteiten (in ieder geval publiek belang) en het doel van de samenwerking.
- *Rolverdeling*:
  Wie en hoe vervullen de gemeentelijke vertegenwoordigers hun rol als bestuurslid en hoe gaan zij om bij conflicterende belangen tussen het samenwerkingsverband en de gemeente?
- *Good-governance*:
  Regie op de samenwerking borgen de aspecten: sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden.

2.2.6.2 Belangrijke ontwikkelingen

Hieronder staan de belangrijkste ontwikkelingen van verbonden partijen vermeld.

Enecogroep

De verkoop van de aandelen Eneco is in 2020 afgerond, waardoor Eneco geen verbonden partijen meer is.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Stedin
Een aantal ontwikkelingen heeft naar verwachting aanzienlijke (negatieve) invloed op het dividend:

- De investeringen ten behoeve van de Energietransitie betreffen aanzienlijke bedragen, waardoor de financieringsbehoefte de komende jaren sterk toeneemt.
- De landelijke netbeheerder Tennet brengt hogere kosten aan de regionale netbeheerders in rekening die in ieder geval in 2020 (basis voor dividend 2021) nog niet in de tarieven kunnen worden vertaald.

Als gevolg van 'Het Methodebesluit regionale netbeheerders elektriciteit en gas' kunnen de uit de hogere financieringsbehoefte voortkomende extra rente en afschrijvingslasten pas op een later moment en mogelijk niet volledig in de tarieven worden doorbelast.
Beide ontwikkelingen leiden ertoe dat zowel het resultaat als het voor dividend beschikbare deel daarvan onder druk staat.

Op grond van haar wettelijke taken op het gebied van de leveringszekerheid van transport van energie en het rijksbeleid op gebied van de energietransitie staat Stedin aan de vooravond een langjarig en omvangrijk investeringsprogramma. Stedin verwacht tot 2030 voor € 7 miljard te moeten investeren in de netwerken. Stedin bereidt in overleg met de aandeelhouders in het kader van het project Lange Termijn Financiering (LTF) voorstellen voor om in de toegenomen financieringsbehoefte te voorzien. Om de verhouding tussen vreemd vermogen en eigen vermogen in balans te houden, wil Stedin in deze financieringsbehoefte onder meer voorzien door een extra kapitaalstorting (in eigen vermogen) tussen € 750 mln. En € 1 miljard.

De mogelijke voorstellen om in de extra kapitaalstorting te voorzien zijn eind 2020 nog niet afgerond. De verwachting is dat deze voorstellen in het eerste kwartaal 2021 aan de aandeelhoudende gemeenten worden aangeboden.

Dunea
In 2020 is de dochter BV Dunea Warmte opgericht.

Gemeenschappelijke regeling Dienst Sociale Werkvoorziening (DSW)
2020 was het laatste exploitatiejaar van de gemeenschappelijke regeling DSW. Ondanks de COVID-19 tegenwind is het mogelijk gebleken het overgrote merendeel van de werkactiviteiten in aangepaste vorm voort te zetten. De uit jaarresultaat 2019 getroffen voorziening kon, dankzij de rijksvergoeding voor COVID-19, minder Wsw'ers en een hogere SE-vergoeding, aan de deelnemende gemeenten worden uitbetaald. Ook is de gemeentelijke vergoeding lager uitgevallen dan begroot.
Uit de voorlopige jaarcijfers over 2020 blijkt dat 2020 voor de GR DSW ondanks COVID-19 een qua exploitatie goed jaar geweest. Voor 2021 resteert nog de liquidatie en verevening van het openbaar lichaam DSW.

Werkbedrijf De Binnenbaan BV
In 2020 is succesvol toegewerkt naar de start van De Binnenbaan per 1 januari 2021. Medio 2020 is het Werkbedrijf opgericht met het vaststellen van de statuten en de aandeelhoudersovereenkomst. In de tweede helft 2020 zijn de overige governance documenten zoals het aanwijsbesluit, het mandaatbesluit en de dienstverleningsovereenkomst opgesteld. Daarnaast is de technische inrichting en personele bezetting van de Binnenbaan gerealiseerd.

Gemeenschappelijke Regeling Bleizo (GR Bleizo)
De gebiedsontwikkeling van Bleizo vindt plaats volgens de in 2013 door de raden van Lansingerland en Zoetermeer vastgestelde ontwikkelingsaanpak 'Ontwikkeling Bleizo Van plan naar Strategie'. Deze strategie richt zich op een ontwikkeling van een hoogwaardig gebied met vervoerswaarde, rondom het nieuwe OV Knooppunt Bleizo.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Voor het deelgebied Bleizo-West (nabij het NS-station) wordt door de gemeenten onderzoek gedaan naar een andere programmering van het gebied.
Januari 2020 zijn in een gezamenlijke radenbijeenkomst met Lansingerland de resultaten gepresenteerd van een onderzoek naar de contexten van de ontwikkeling van het gebied Bleizo-West. Vervolgens is een bestuurlijke vervolgopdracht geformuleerd gericht op een ontwikkelperspectief en ontwikkelstrategie voor Bleizo-West. December 2020 is de uitvoering van deze opdracht gestart. In Q3 2021 is besluitvorming door beide gemeenteraden over het ontwikkelperspectief voorzien.

Voor het deelgebied Bleizo-Oost zijn in 2020 twee zeer grote kavels uitgegeven voor grote distributiecentra. Er zijn per januari 2021 geen uitgeefbare kavels meer beschikbaar.

De Vervoersknoop Bleizo is in 2019 volledig in gebruik genomen. In 2020 is gewerkt aan verbetering van de bereikbaarheid van de vervoersknoop door onder andere de aanleg van fietspaden, verbeteringen van de verblijfskwaliteit bij de Vervoersknoop. Voorts is gewerkt aan een verkenning naar het doortrekken van de RandstadRail richting Rotterdam (zg. ZORO-lijn).

Gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg/Prisma
Het Bedrijvenschap Hoefweg heeft als doel het ontwikkelen van vestigingsmogelijkheden voor bedrijven uit Lansingerland en Zoetermeer, alsmede uit de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en voor bedrijven van elders die een belangrijke bijdrage leveren aan de werkgelegenheid.
In 2020 zijn de laatste reguliere bedrijfskavels uitgegeven. De inzet van personele capaciteit van het Bedrijvenschap Hoefweg is vooral gericht op het uitvoeren van de met de gemeenschappelijke regeling samenhangende activiteiten, de acquisitie en promotie en het begeleiden van het vestigingsproces.

De uitgifte van de laatste zes hectare van het gebied van Bedrijvenschap Hoefweg rond het NS-station Lansingerland-Zoetermeer wordt ‘on hold’ gehouden. Deze gronden maken deel uit van het gebied Bleizo-West waarvoor gewerkt wordt aan een ontwikkelperspectief.

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden
Brandweermedewerkers hadden tot 2006 recht op functioneel leeftijdsontslag (FLO). Vanwege diverse (fiscale) wetswijzigingen is dit per 1 januari 2006 afgeschaft. Voor medewerkers die onder de oude FLO-regeling vielen, is het ‘FLO-overgangsrecht 2006’ afgesproken. Bij de regionalisering van de brandweer is afgesproken dat de uitgaven voor FLO-overgangsrecht worden afgerekend met de individuele gemeenten. Het betreft alle gemeenten met een beroepsbrandweerkorps en daarmee niet Midden-Delfland en Westland. Plaats van tewerkstelling van de medewerker vóór de regionalisering is daarbij bepalend.

Ingaande 2011 is sprake van een fiscale boete van 52% op vervroegd pensioenregelingen zoals het FLO-overgangsrecht 2006. Daarnaast is de AOW-leeftijd in 2013 verhoogd en wordt ook de levensloopregeling – die het mogelijk maakt drie jaar fiscaal vriendelijk eerder te stoppen met werken – ingaande 2022 beëindigd. Deze wijzigingen werken kostenverhogend en waren aanleiding om het FLO-overgangsrecht 2006 te herzien.

In 2017 zijn werkgevers en bonden een herziene regeling overeengekomen; het ‘FLO-overgangsrecht 75% netto garantie’, ook wel genoemd het ‘FLO-overgangsrecht 2018’. Essentie van de regeling is dat er in 2020 en 2021 versneld wordt gespaard (gebruik makend van de levensloopregeling) zodat zoveel mogelijk de fiscale boete van 52% wordt voorkomen. Daarnaast is sprake van een netto garantie voor de werknemer. De exacte uitwerking van het versneld sparen is juni 2020 tussen werkgevers en bonden overeengekomen. Het financiële effect is enerzijds het naar voren halen van de uitgaven (versneld sparen), maar anderzijds ook hogere uitgaven vanwege de netto garantie (te bruteren tegen het bijzonder tarief loonbelasting).

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Gemeenschappelijke regeling Stadsgewest Haaglanden
Het Stadsgewest Haaglanden is per 1 januari 2015 in liquidatie gegaan. Het Stadsgewest voert geen nieuwe beleidstaken meer uit maar beperkt zich tot de afwikkeling van de verplichtingen die tot en met 2014 zijn aangegaan.
De jaarrekening 2019 van het Stadsgewest Haaglanden is vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Stadsgewest in liquidatie. Er resteren nog werkzaamheden in de afwikkeling van de (inmiddels beëindigde) huur van het pand aan de Grote Marktstraat in Den Haag. Hierdoor kan het Stadsgewest Haaglanden in liquidatie in 2020 nog niet worden beëindigd.

Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)
Om in te spelen op de negatieve gevolgen van de COVID-19-crisis voor het economisch vestigingsklimaat in de regio heeft de bestuurscommissie Economisch Vestigingsklimaat in 2020 met succes een ‘sterker uit de crisis’ programma opgezet. Met dit programma worden gedurende de COVID-19-crisis gemeenten en het bedrijfsleven ondersteund bij innovatie. Dit programma bestaat uit vier lijnen: digitalisering mkb, slim produceren in de regio i.s.m. de maakindustrie, innovatieprogramma zorgtechnologie en flexibele en skills-georiënteerde arbeidsmarkt. Dit programma wordt in 2021 doorgezet.

Om de gevolgen van COVID-19 op het openbaar vervoer op te vangen, heeft de bestuurscommissie Vervoersautoriteit op 25 november 2020 een maatregelenpakket Transitieprogramma OV vastgesteld. Dit pakket is ingegaan op 3 januari 2021 en betreft maatregelen voor de eerste helft van 2021. In december 2020 is de MRDH gestart met het uitwerken van een OV-Transitieprogramma voor de periode daarna.

Met de aankondiging van het Rijksinvesteringsfonds tijdens Prinsjesdag 2019 is door de MRDH, samen met de provincie Zuid-Holland en de Economic Board Zuid-Holland, het traject Investeren in de Regio gestart in het najaar van 2019. Dit traject heeft tot doel om bestaande en uitgewerkte regionale plannen, die passen bij het Rijksinvesteringsfonds, (in) samen(hang) te brengen en voor het fonds in aanmerking te laten komen. Investeren in de regio heeft begin 2020 geleid tot de vorming van een brede coalitie van kennisinstellingen, bedrijven en overheden in Zuid-Holland. Anticiperend op het Rijksinvesteringsfonds is de triple helix-coalitie Zuid- Holland begin 2020 gestart met het ontwikkelen van de Groeiagenda-Zuid-Holland. Deze Groeiagenda is gebaseerd op bestaande en uitgewerkte regioplannen die breed in de regio gedragen worden. Constatering is dat de plannen uit de Groeiagenda Zuid-Holland goed vertegenwoordigd zijn in de aanvragen van de departementen voor de eerste ronde van het Groeifonds. Dit betreft voor bereikbaarheid bijvoorbeeld de bestaande en uitgewerkte regionale plannen rond Metropolitaan OV en Verstedelijking (MOVV) die onderdeel zijn van het gebiedsprogramma Mobiliteit en Verstedelijking (MOVE) in MIRT. OV schaalsprongen in het middengebied Rotterdam-Zoetermeer-Leiden e.o. maakt hier deel van uit.

Stichting BusinessPark Haaglanden (BPH)
In 2020 is het voorgenomen besluit tot deelname van de gemeente Zoetermeer aan de Stichting BusinessPark Haaglanden voorbereid. Voor de uitbreiding van de Stichting BPH met vijf deelnemers, waaronder Zoetermeer, zijn nieuwe stichtingsstatuten vastgesteld. Een bijbehorend reglement volgt nog. De doelstelling van de samenwerking is geactualiseerd. De focus ligt op het versterken van de regionale samenwerking tussen de deelnemende gemeenten om bedrijven en daarmee werkgelegenheid in de Haagse Regio te behouden en te laten vestigen. BPH handelt in aanvulling op de (beleidsmatige) taken en verantwoordelijkheden van Metropoolregio Rotterdam Den Haag op het gebied van werklocaties.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.2.6.3 Overzicht verbonden partijen

Zoetermeer kent de volgende verbonden partijen:

Deelnemingen in vennootschappen:

- NV Bank voor Nederlandse Gemeenten
- Stedin BV
- Dunea
- Werkbedrijf De Binnenbaan BV (nieuw)

Gemeenschappelijke regelingen:

- Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Dienst Sociale Werkvoorziening Rijswijk en Omstreken (in liquidatie)
- Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden (in liquidatie)
- Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst en Veilig Thuis Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Stadsgewest Haaglanden (in liquidatie)
- Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg/Prisma
- Gemeenschappelijke regeling Bleizo
- Gemeenschappelijke regeling Schadevergoedingsschap HSL-Zuid, A16 en A4

Stichtingen en verenigingen:

- Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
- Gemeenten voor duurzame ontwikkelingen (GDO)
- Stichting Land van Wijk en Wouden
- Vereniging De BredeStroomversnelling
- Stichting BusinessPark Haaglanden (nieuw)

In de bijlage Verbonden partijen is volgens het BBV meer gedetailleerde informatie (over doel, beleid, risico's, belangen en dergelijke) per verbonden partij opgenomen.

Relatie met paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Er zijn geen specifieke risico's voor verbonden partijen voor de gemeente Zoetermeer geconstateerd.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.2.7 Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

In de paragraaf Grondbeleid wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde grondbeleid in 2020. De inhoud van deze paragraaf bevat:

- De visie op het Zoetermeerse grondbeleid
- De manier waarop het grondbeleid is uitgevoerd.
- Een prognose van de resultaten van de totale grondexploitatie en een onderbouwing van de winstneming.
- Risicobeleid in relatie tot grondbeleid.

Visie op grondbeleid

Het grondbeleid is ondersteunend aan de beleidsdoelstellingen die in de programma's van de begroting zijn opgenomen.

Daar waar deze beleidsdoelstellingen leiden tot het realiseren van gewenste veranderingen in het ruimtegebruik moet de gemeente een afweging maken welke rol zij daarbij op zich neemt. Het huidige grondbeleid van de gemeente Zoetermeer is terug te vinden in de Nota Grondbeleid. In 2020 is het proces om te komen tot een nieuwe nota grondbeleid gestart met het streven om deze voor de zomer 2021 voor besluitvorming aan de raad aan te bieden. Dit in afstemming met het proces van Zoetermeer 2040. Tevens is in 2020 gestart met de voorbereidingen om te komen tot een actueel Aankoopstrategieplan.

Afhankelijk van de grondpositie van de gemeente Zoetermeer wordt het grondbeleid uitgevoerd via actief grondbeleid, faciliterend grondbeleid dan wel via een samenwerkingsconstructie met derde partijen. De laatste jaren is het aandeel faciliterend grondbeleid toegenomen. Dit zijn bouwinitiatieven waarin de gemeente zelf geen grondpositie heeft en een faciliterende rol vervult.
Al een aantal jaar achtereen is er sprake van een zeer hoge druk op de Zoetermeerse woningmarkt. Er zijn ongeveer 700 woningen per jaar nodig om in de woningbehoefte te voorzien. Zoetermeer wil in de komende 10 tot 15 jaar 10.000 extra woningen realiseren en er wordt gezocht naar mogelijkheden om dit aantal op termijn uit te breiden. De Entree Zoetermeer met ongeveer 4.500 woningen c.a. en de Versnellingsagenda Woningbouw zijn belangrijk voor deze opgave.

2.2.7.1 Financieel resultaat grondbedrijffunctie

Uitvoering grondbeleid

Faciliterend Grondbeleid

Naast de actieve grondexploitaties worden er ook woningen gerealiseerd op gronden die in eigendom zijn van derden. Bij faciliterend grondbeleid wordt de grondexploitatie dan gevoerd door de eigenaar/ontwikkelaar. De gemeente kan ervoor kiezen de ontwikkeling te faciliteren door mee te werken aan een wijziging van het bestemmingsplan en bijvoorbeeld noodzakelijke ingrepen in het openbaar gebied. De gemeente is wettelijk verplicht om de daarmee gemoeide kosten te verhalen op de ontwikkelaar. Hiertoe sluit de gemeente bij voorkeur (anterieure) overeenkomsten. Het voornaamste risico bij faciliterend grondbeleid is dat er kosten gemaakt worden die uiteindelijk niet (volledig) kunnen worden verhaald. De Nota kostenverhaal/ Werkwijze bij bouwinitiatieven 2017 is bij deze projecten van toepassing. Per 31/12/2020 staat € 676.000 te boek als vooruitbetaald door en € 423.000 alsnog te ontvangen van ontwikkelaars.

In onderstaande tabel zijn de projecten opgenomen waarvoor de gemeente met ontwikkelaars/eigenaren een intentieovereenkomst en/of anterieure overeenkomst heeft afgesloten of binnenkort zal afsluiten. Deze projecten bevinden zich in verschillende fases van haalbaarheid,

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

uitwerking en uitvoering. In totaal is sprake van de mogelijke realisatie van ongeveer 1.350 – 1.500 woningen.
De ongeveer 4.500 woningen van de Entree zijn (nog) niet in de tabel opgenomen. Over de stand van zaken met betrekking tot de Entree wordt in programma 7 gerapporteerd. De gemeente heeft bij de Entree gekozen voor een faciliterende rol en is met eigenaren/ontwikkelaars in gesprek over het aangaan van anterieure overeenkomsten.

Projectnaam	Aantal woningen (ca.)	Verwachte oplevering
Engelandlaan 270	150	2022
Europaweg 81	111	2020 (afgerond)
Luxemburglaan 2-10	120	2022
Rokkeveenseweg-Nutrihage	181	2023
Delftsewallen	9	2022
1ste Stationsstraat-Vernedepark	280-320	2023
Du Meelaan 578 – 582	49	2022
Zegwaartseweg 96	16	2021
Zalkerbos 1	46	2022
OC LangeLand Ziekenhuis	-	2020 (afgerond)
Berkelseweg 13-15	71	2020/2021
Eleanor Rooseveltlaan 3-29	300-400	2023/2024

Op de gemeentelijke website Ruimtelijke ontwikkeling is een uitgebreid overzicht te raadplegen van de activiteiten die uitvoering geven aan het grondbeleid van de gemeente.

Actief grondbeleid
Actief grondbeleid houdt in dat de gemeente Zoetermeer gronden die zij in eigendom heeft of aankoopt zelf bouw- en woonrijp maakt om daarna de grond te verkopen om de de gewenste woningen, bedrijven en voorzieningen te realiseren. De daarmee gemoeide kosten en opbrengsten worden verantwoord in een door de raad voor het desbetreffende gebied vast te stellen grondexploitatie (grex). Dit gebeurt samen met de inhoudelijke uitgangspunten van het project die aan ramingen van deze kosten en opbrengsten ten grondslag liggen.

Jaarlijks wordt de stand van zaken van de grondexploitaties gerapporteerd aan de raad via het Meerjarenperspectief Grondbeleid (MPG). Via het MPG neemt de raad kennis van actuele stand van zaken en stelt zij de herziene ramingen van de grondexploitaties vast, voor zover de wijzingen binnen de vastgestelde kaders vallen. Inhoudelijke wijzigingen binnen projecten die buiten de vastgestelde kaders vallen, worden expliciet ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.
Daarnaast wordt twee keer per jaar een Rapportage Ruimtelijk Fysiek (voorheen VGR) opgesteld.

Voor 2020 was binnen de lopende grexen de verkoop van grond ten behoeve van de realisatie van 303 woningen geraamd. Oplevering van de woningen vindt in de regel dan ongeveer 1 tot 1,5 jaar later plaats. Voor 135 woningen heeft grondverkoop plaatsgevonden en is de opbrengst ontvangen in 2020. Het verschil met de raming komt met name doordat de ontwikkeling van de Boerhaavelaan in de Entree wordt meegenomen en gesproken wordt over ontwikkeling binnen de plannen van de Entree. De op basis van oude afspraken in 2020 geplande opbrengsten voor de woningen van de Boerhaavelaan zijn daardoor niet gerealiseerd.
In 2020 is binnen de grondexploitatie Oosterheem voor vier deelgebieden een gewijzigde deelgrondexploitatie vastgesteld door de raad vanwege een wijziging van de bestemming van

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

bedrijventerrein en sport naar woningbouw. In het geval van de Noordrand is sprake van wijziging van het programma.

- Martin Luther Kinglaan: 218 woningen (i.p.v. sport)
- Willem Dreeslaan: 49 woningen (i.p.v. bedrijventerrein)
- Hugo de Grootlaan/Aletta Jacobslaan: 166 woningen (i.p.v bedrijventerrein)
- Amstelstroom/Thomas Morelaan (Noordrand): 210 woningen (i.p.v. 301 woningen)

Per saldo leidt dit tot een toevoeging van 340 woningen en 170 m² BVO commerciële ruimte.

Bovendien zijn in 2020 twee nieuwe grexen geopend: Dwarstocht en Markt 10. In deze plannen gaat het over de realisatie van respectievelijk 205 woningen en ongeveer 220 woningen en 4.440 m² bvo commerciële voorzieningen.
Via de huidige grondexploitaties worden er van 2021 tot 2028 ongeveer 2.160 woningen gerealiseerd.

Voor 2020 was uitgifte van 2.562 m² bedrijventerrein geraamd binnen de grondexloitatie Oosterheem. Mede door inzet van een bedrijfsmakelaar is in 2020 ruim 13.000 m² bedrijventerrein verkocht en ongeveer 26.000 m² gereserveerd.

Prognose resultaten grondexploitaties
In 2020 zijn de grexen Saturnusgeel en Palenstein – Van Duvenvoordepad afgesloten en zijn de nieuwe grexen Markt 10 en Dwarstocht geopend. Eind 2020 kent Zoetermeer 17 projecten met een grondexploitatieberekening te weten:

Grondexploitatie	Looptijd t/m
Amerikaweg	2023
Boerhaavelaan	2024
Cadenza 2	2024
Delftsewallen/Gasfabriek	2022
Dwarstocht	2024
Katwijkerlaantrace	2023
Lansinghage	2022
Markt 10	2026
Oosterheem	2028
Palenstein – Herstructurering	2024
Palenstein – vm. Tango locatie	2021
Plataanhout	2022
Reigersblauw	2021
Toverberg	2021
Van Leeuwenhoeklaan	2024
Voorweg Noord	2025
Zegwaartseweg Noord	2022

Jaarlijks wordt de stand van zaken van de grondexploitaties gerapporteerd aan de raad via het Meerjarenperspectief Grondbeleid (MPG). Het MPG bevat naast informatie over de voortgang, ook actualisaties van de grondexploitaties, de resultaatprognoses en de risico's.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Financieel resultaat

Resultaatcategorie	Bedrag (x € 1.000)
Tussentijdse winstnemingen en afgesloten complexen	14.159
Vrijval Voorziening nadelige complexen	4.596
Dotatie Risicoreserve	-75
Verkoopresultaat overige gronden	702
Overige lasten (rente, beheerlasten, c.a.)	-986
Vennootschapsbelasting	-267
Resultaat grondbedrijffunctie 2020	**18.128**

Het resultaat van de grondbedrijffunctie bedraagt € 18,1 mln. Positief. Met € 14,1 mln. Dragen de tussentijdse winstnemingen en voornamelijk Oosterheem (€12,8 mln.) hieraan bij. Daarnaast is de resultaatverwachting van verliesgevende grondexploitaties verbeterd waardoor er € 4,6 mln. Is vrijgevallen uit de verliesvoorziening Nadelige complexen.
Voor het op peil houden van de risicoreserve is ultimo 2020 een storting van € 75.000 afdoende. De verkoop van overige gronden (i.c. Nutrihage) draagt bij aan het voordelige resultaat met € 0,7 mln.
De overige lasten bedragen ongeveer € 1,0 mln. Het betreft hier met name personeelslasten van € 0,7 mln. En € 0,3 mln. Aan rentelasten, nazorg nieuw openbaar gebied en beheerlasten.
Tot slot is voor de te betalen vennootschapsbelasting over de grondbedrijfactiviteiten € 0,3 mln. Opgenomen in het resultaat.

De verwerking van het resultaat staat voorgeschreven in de notitie Grondbeleid: in eerste instantie voor 50% toegevoegd aan de reserve Financiële Positie Grondbedrijf en voor 50% aan de RIF-reserve. Vervolgens wordt de maximale omvang van de reserve Financiële Positie Grondbedrijf en de risicoreserve bepaald aan de hand van de benodigde weerstandscapaciteit. Het surplus wordt afgeroomd naar de RIF-reserve.
De totale boekwaarde van projecten met een grondexploitatie bedraagt € 47,2 mln. Per 31/12/2020.
Voor de verlieslatende grondexploitaties zijn er middelen gereserveerd in de voorziening Nadelige Complexen € 21,6 mln. Per 31/12/2020.

Tussentijdse winstneming
Bij voldoende zekerheid over een projectresultaat wordt er jaarlijks tussentijds winst genomen volgens voor gemeenten voorgeschreven percentage of completion-methode. De tussentijdse winstneming over 2020 bedraagt in totaal € 14,2 mln. Het betreft de volgende complexen:

Tussentijdse winstnemingen en resultaat afgesloten complexen	Bedrag (x € 1.000)
Dwarstocht	7
Lansinghage	-466
Oosterheem	12.828
Zegwaartseweg Noord	644
Van Duvenvoordepad	101
Katwijkerlaantracé	1.000
Toverberg	46
Totaal	**14.159**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2.2.7.2Belangrijke ontwikkelingen

Reserve Investeringsfonds

In de komende jaren worden er voor de huidige grondexploitaties nog € 44,0 mln. Aan lasten en € 94,9 mln. Aan baten gerealiseerd. In 2020 is € 20,2 mln. Aan het RIF toegevoegd vanuit de grondbedrijffunctie. Op basis van het Meerjarenperspectief Grondexploitaties 2021 zal er in de periode 2021-2028 nog € 17,6 mln. Worden toegevoegd aan het RIF (in totaal € 37,8 mln.).

Winstafdrachten RIF	2020	2021	2022	2023	2024	2025 e.v.	Totaal
Prognose bij de jaarrekening 2019	3	6,8	1,8	1,1	0	0,5	**13,2**
Tussentijdse bijstelling 2020	0,7	2,7	2,4	0	2,1	1,4	**9,3**
Bijstelling via Jaarrekening 2020/MPG2021	16,5	-5	3,5	1,1	-1,3	0,5	**15,3**
Realisatie 2020 en prognose 2021 e.v.	**20,2**	**4,5**	**7,7**	**2,2**	**0,8**	**2,4**	**37,8**

Risico's en weerstandscapaciteit

Langlopende projecten zoals grondexploitaties zijn niet zonder risico's. Risicomanagement is erop gericht om de risico's te vermijden, reduceren dan wel over te dragen naar een derde partij. De weerstandscapaciteit dient om de financiële gevolgen van risico's die optreden op te kunnen opvangen. De weerstandscapaciteit voor grondexploitaties bestaat uit de reserves Financiële Positie Grondbedrijf en de Risicoreserve grondbedrijf.
De minimale en maximale omvang van de weerstandcapaciteit is bepaald op respectievelijk 1,0 en 1,2 keer de gekwantificeerde risico's. De spelregels over de hoogte van deze reserve en de relatie met de RIF2030 zijn vastgelegd in de Nota Grondbeleid. Per 31/12/2020 is op basis van risicosimulatie een maximaal weerstandsvermogen aanwezig van € 4,0 mln. Dit komt overeen met 1,2 keer de gekwantificeerde risico's.

Ontwikkelingen/marktsituatie

In 2020 is ook gewerkt aan nieuwe plannen, zowel voor actief als faciliterend grondbeleid. Hiervoor worden de komende tijd nieuwe grexen voor besluitvorming aangeboden en nieuwe anterieure overeenkomsten gesloten. Dit geldt in ieder geval in het kader van actief grondbeleid voor de projecten Kwadrant B&F, Engelandlaan 140, Van Aalstlaan, Bladgroen en Kleurlaan, die samen de grond voor ongeveer 840 nieuwe woningen zullen leveren.

Zoetermeer 2040

Zoetermeer 2040 is de basis voor de in 2021 op te stellen Omgevingsvisie voor de stad. Deze omgevingsvisie zal richtinggevend worden voor belangrijke keuzes over wonen, werken en samenleven. Het grondbeleid zal als onderdeel van het instrumentarium dat de gemeente heeft, onder meer op grond van de nieuwe Omgevingswet, bijdragen aan de uitvoering van de opgaven die daaruit zullen voortkomen

COVID-19-crisis

Woningbouwproductie

De woningbouwproductie heeft in 2020 geen last van de Coronacrisis gehad. Ten opzichte van de crisis in 2008–2013 lijken de economische gevolgen voor de woningmarkt de komende jaren mild. Dit komt doordat de woningmarkt krap is en het woningtekort in deze regio groot blijft. Derhalve is in de huidige verwachtingen rekening gehouden met een nihil effect vanuit de Corona crisis.

Bedrijventerrein

Het in Zoetermeer nog uit te geven bedrijventerrein betreft kleinschalig, hoogwaardig werkmilieu en is goed ontsloten op de A12. Uit recent onderzoek is gebleken dat de behoefte groter is dan het aanbod. De vraag naar bedrijfsterrein wordt bevestigd door het aantal verkopen in 2020 en reserveringen voor

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

2021. Voor de uitgifte van bedrijventerrein is hierom eveneens rekening gehouden met een nihil effect vanuit de Corona crisis.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

3 Jaarrekening

3.1 Het overzicht van baten en lasten

Bedragen x € 1.000 (V=voordeel; N=nadeel)

Samenvattend Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening	
Baten programma's	117.616	121.576	154.511	32.936	V
Lasten programma's	323.752	344.763	352.645	7.883	N
Saldo baten en lasten programma's	**-206.135**	**-223.187**	**-198.134**	**25.053**	**V**
Saldo baten en lasten OAD	235.426	328.617	345.007	16.389	V
Saldo baten en lasten Overhead	-38.152	-44.138	-43.214	924	V
Saldo baten en lasten Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	-207	-207	-267	60	N
Totaal saldo van baten en lasten	**-9.068**	**61.086**	**103.392**	**42.306**	**V**
Saldo toevoegingen en onttrekkingen reserves	5.492	-74.665	-98.889	24.224	N
Gerealiseerd resultaat	**-3.576**	**-13.579**	**4.503**	**18.082**	**V**

Baten Pr. nr.	Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening	
1	Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	56.697	58.324	75.179	16.854	V
2	Samen leven en ondersteunen	1.330	1.336	4.318	2.982	V
3	Leefbaarheid, duurzaam en groen	26.742	28.603	25.968	2.635	N
4	Vrije tijd	7.615	9.090	8.966	124	N
5	Veiligheid	383	689	616	73	N
6	Dienstverlening en samenspraak	4.986	4.994	6.993	1.999	V
7	Inrichting van de stad	19.864	18.540	32.472	13.932	V
	Totaal baten programma's	**117.616**	**121.576**	**154.511**	**32.936**	**V**
	Alg. dekkingsmiddelen en onvoorzien	241.728	338.151	347.536	9.385	V
	Overhead	494	1.242	1.619	377	V
	Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	0	0	584	584	V
	Totaal baten	**359.838**	**460.969**	**504.251**	**43.282**	**V**
	Onttrekkingen aan reserves	14.126	41.767	57.486	15.719	V
	Totaal	**373.964**	**502.736**	**561.737**	**59.001**	**V**

Lasten Pr. nr.	Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening	
1	Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	103.709	112.346	116.270	3.924	N
2	Samen leven en ondersteunen	98.141	99.323	110.945	11.622	N
3	Leefbaarheid, duurzaam en groen	45.995	48.339	45.818	2.521	V
4	Vrije tijd	25.113	28.477	29.141	665	N
5	Veiligheid	15.373	15.463	15.663	200	N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

6	Dienstverlening en samenspraak	14.735	14.385	13.374	1.011	V
7	Inrichting van de stad	20.684	26.430	21.434	4.996	V
	Totaal lasten programma's	**323.752**	**344.763**	**352.645**	**7.883**	**N**
	Alg. dekkingsmiddelen en onvoorzien	6.302	9.534	2.530	7.004	V
	Overhead	38.646	45.380	44.833	547	V
	Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	207	207	851	644	N
	Totaal lasten	**368.907**	**399.883**	**400.859**	**-976**	**N**
	Toevoegingen aan reserves	8.634	116.432	156.375	39.943	N
	Totaal	**377.540**	**516.315**	**557.234**	**40.919**	

Onttrekkingen en toevoegingen aan reserves

Bedragen x € 1.000 (V=voordeel; N=nadeel)

Onttrekkingen aan reserves

Pr. nr.	Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening	
1	Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	4.369	5.832	4.036	1.796	N
2	Samen leven en ondersteunen	-	-	-	-	
3	Leefbaarheid, duurzaam en groen	228	500	697	-197	V
4	Vrije tijd	4.008	3.905	3.675	230	N
5	Veiligheid	-	-	-	-	
6	Dienstverlening en samenspraak	-	-	-	-	
7	Inrichting van de stad	988	9.581	16.245	-6.664	V
	Alg. dekkingsmiddelen en onvoorzien	4.416	21.228	32.109	-11.821	V
	Overhead	117	721	724	-3	V
	Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	
	Totaal	**14.126**	**41.767**	**57.486**	**15.719**	**V**

Toevoegingen aan reserves

Pr. nr.	Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening	
1	Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	1.650	4.446	4.446	-	
2	Samen leven en ondersteunen	-	-	-	-	
3	Leefbaarheid, duurzaam en groen	50	-	488	-524	N
4	Vrije tijd	1.807	1.830	963	5	V
5	Veiligheid	-	-	-	-	
6	Dienstverlening en samenspraak	-	-	-	-	
7	Inrichting van de stad	4.311	2.611	27.430	-24.819	N
	Alg. dekkingsmiddelen en onvoorzien	501	107.255	122.758	-15.503	N
	Overhead	315	290	290	-	
	Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	
	Totaal	**8.634**	**116.432**	**156.375**	**39.943**	**N**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

3.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Exploitatieresultaat
De primitieve begroting 2020 sloot met een nadelig resultaat van € 3,5 mln. Als primitieve begroting geldt de door de raad op 11 november 2019 vastgestelde begroting 2020.
In 2020 is de raad tweemaal door middel van een Tussenbericht geïnformeerd over de uitvoering van de begroting.
Op basis van het in de Perspectiefnota opgenomen Eerste Tussenbericht (TB1) (over de eerste vier maanden), die in de raad van 22 & 29 juni 2020 is behandeld, werd een nadelig resultaat van afgerond € 7,6 mln. Becijferd.
In het Tweede Tussenbericht (TB2), dat in de raad van 2 november 2020 is behandeld, is een nadelig resultaat van € 3,4 mln. Geprognosticeerd.
De begroting na alle wijzigingen laat een nadelig resultaat zien van € 13,6 mln. Hierin zijn alle door de raad vastgestelde begrotingswijzigingen voor het dienstjaar 2020 begrepen.
Het gerealiseerde resultaat bedraagt € 4,5 mln. Batig en is afzonderlijk op de balans opgenomen als onderdeel van het eigen vermogen.

Begrotingsonrechtmatigheid
Eventuele overschrijdingen aan de lastenkant van de programma's zijn tijdig gemeld aan de raad in de Tussenberichten (zie onderstaande tabel). Voor de programma's 2, 4, 5 en heffing vennootschapsbelasting is sprake van een overschrijding ten opzichte van hetgeen gemeld is. Deze overschrijdingen zijn verklaard bij de desbetreffende toelichten op de programma's. Er is dan ook geen sprake van onrechtmatige overschrijdingen op programmaniveau. De weergegeven lasten zijn exclusief reservemutaties.

Bedragen x € 1.000

Pr. nr.	Omschrijving	Begrote lasten	werkelijke lasten	verschil exclusief meldingen	Meldingen	Verschil na meldingen
1	Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	112.346	116.270	-3.924	-13.086	9.162
2	Samen leven en ondersteunen	99.323	110.945	-11.622	-10.373	-1.249
3	Leefbaarheid, duurzaam en groen	48.339	45.818	2.521	1.897	624
4	Vrije tijd	28.477	29.141	-665	-92	-573
5	Veiligheid	15.463	15.663	-200	48	-248
6	Dienstverlening en samenspraak	14.385	13.374	1.011	800	211
7	Inrichting van de stad	26.430	21.434	4.996	421	4.575
	Alg. dekkingsmiddelen en onvoorzien	9.534	2.530	7.004	2.818	4.186
	Overhead	45.380	44.833	547	-276	823
	Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	207	852	-645	0	-645
	Totaal	**399.883**	**400.860**	**-977**	**-17.843**	**16.866**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Toelichting verschillen tussen de begroting na wijziging en de rekening per programma

Programma 1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2020 (1)	Begroting 2020 na wijzigingen (2)	Rekening 2020 (3)	Verschil tussen begroting na wijz. en rekening (2) – (3)	Meldingen 2020
Baten	56.697	58.324	75.179	16.855 V*	17.038 V
Lasten	103.709	112.346	116.270	3.924 N*	13.086 N
Saldo van baten en lasten	**-47.012**	**-54.022**	**-41.091**	**12.931 V**	**3.952 V**
Onttrekkingen aan reserves	4.369	5.832	4.036	1.796 N	
Toevoegingen aan reserves	1.650	4.446	4.446	0	
Saldo mutaties reserves	**2.719**	**1.386**	**-410**	**1.796 N**	**0**
Resultaat	**-44.293**	**-52.636**	**-41.501**	**11.135 V**	**3.952 V**

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Baten 28,9 %, Lasten 3,5 %

Doelstelling 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren

Onderwijshuisvesting				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
42 N	2.677 V	1.777 N		858 V

De geraamde extra afschrijvingen van in totaal € 2.456.000 in verband met sloop in combinatie met nieuwbouw voor de locaties Velddreef, Chaplinstrook en Van Doorneplantsoen SSVOZ hebben door vertraging in de planning grotendeels niet plaatsgevonden. Wel is een deel van de locatie Van Doornenplantsoen per eind 2020 niet meer in gebruik en is hiervoor een bedrag van 345.000 als extra afschrijving verantwoord.
Voor de overige sloop is de gedeeltelijke dekking hiervan ten laste van de vrij inzetbare reserve van € 1.298.000 dus ook niet gerealiseerd in 2020. Hiervoor wordt een herfaseringsvoorstel voorgelegd.
De reguliere afschrijving is lager dan begroot door vertraging in de uitvoering van projecten uit het IHP 2016. Over een aantal projecten zoals Velddreef en Chaplinstrook is nog geen overeenstemming met de schoolbesturen, het schoolgebouw Overwater is in 2020 opgeleverd en worden dus pas vanaf 2021 afschrijvingskosten toegerekend en het project Moerbeigaarde is pas in 2020 gestart. De onttrekking ten laste van de egalisatiereserve investeringen schoolgebouwen als dekking van de afschrijving is hierdoor € 479.000 lager.

Naast de voordelen op de afschrijving (extra en regulier) zijn er eveneens voordelen op herstelkosten schades en vandalisme, alarmopvolging en inbraakbeveiliging van in totaal € 160.000. Dergelijke kosten zijn moeilijk te begroten en fluctueren jaarlijks. Een groot deel van deze kosten komen ten laste van de schoolbesturen. Zie ook lagere inkomsten.

Nadelen op de exploitatielasten zijn er door tijdelijke invulling van een vacature door inhuur hetgeen hogere kosten met zich meebrengt. Daarnaast is bij de begroting uitgegaan dat een deel van de schoolwoningen aan de Hodenpijlstraat kon worden afgestoten voor schoolgebruik. Echter op dit

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

moment zijn deze ruimten nog nodig voor onderwijsdoeleinden waardoor het bedrag voor aanhuur hoger is dan begroot. Tenslotte nog hogere kosten voor externe advisering voor het opstellen van een Masterplan schoolgebouwen in combinatie met het Integraal Huisvestingsplan 2021 en kosten eigen risico bij schadegevallen (zie ook baten verzekeringsgelden). Het totale nadeel bedraagt € 341.000.

Als baten zijn er extra verzekeringsgelden ontvangen voor onder meer waterschade aan Fivelingo en Alfrinkcollege, brandschade speelelementen Irisvaart en inbraakschade Clauslaan. Daar tegenover staan lagere bijdragen van schoolbesturen doordat de doorbelasting van kosten voor alarmopvolging en schades is gerelateerd aan de werkelijke gemaakte kosten (zie lagere lasten). Per saldo is er een gering nadeel van € 42.000.

Eenmalige subsidie SSVOZ

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	2.750 V			2.750 V

Op 12 oktober 2020 heeft de gemeenteraad de Verordening financiële materiële gelijkstelling onderwijs Zoetermeer vastgesteld, met een aanvullende voorziening voor extra materiële en personele kosten voor onderwijsinstellingen in financiële nood. SSVOZ verkeert in financiële nood en heeft voorjaar 2020 een fusiepartner in Lucas Onderwijs gevonden om de openbare scholen voortgezet onderwijs te laten voortbestaan. Voorwaarde voor deze bestuursoverdracht was een gemeentelijke financiële bijdrage in de noodzakelijke extra kosten die deze transitie met zich meebrengt. Op 14 december 2020 heeft SSVOZ hiervoor een aanvraag ingediend die voldeed aan alle toekenningscriteria zoals vastgelegd in bijlage I van de 'Verordening financiële materiële gelijkstelling onderwijs Zoetermeer 2020'. De vereiste stukken zoals jaarverslagen en het strategisch plan zijn overlegd. De minister heeft ook ingestemd met deze fusie. Het advies was daarom om het aangevraagde bedrag van € 2,75 mln. Beschikbaar te stellen via een eenmalige subsidie in 2020. Wegens het kerstreces is het echter niet gelukt om in 2020 in te stemmen met de verleningsbeschikking. Daarnaast heeft de juridische toetsing ook op een later moment plaats gevonden waardoor de uitbetaling van de eenmalige subsidie aan SSVOZ is verschoven naar 2021. Hierdoor is in 2020 een eenmalig voordeel ontstaan van € 2,75 mln.

Onderbesteding Rijksbijdrage onderwijsachterstandenbeleid (oab)

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
1.501 N	1.501 V			0

Zoals al eerder vermeld bij de jaarrekening 2019 en TB2 2020 is het budget voor onderwijsachterstandenbeleid (oab) sinds 2019 fors omhooggegaan in Zoetermeer. Alle wettelijke taken en gestelde doelen en ambities uit het gemeentelijk beleid zijn in 2020 gerealiseerd. Daarnaast is het afgelopen jaar zorgvuldig met de schoolbesturen, kinderopvangaanbieders en andere betrokkenen bekeken hoe de extra middelen effectief kunnen worden ingezet, rekening houdend met de (strenge) eisen die de wet- en regelgeving stelt aan de inzet van deze middelen. In 2020 is het ondersteuningsaanbod dan ook verder uitgebreid. Een deel van de extra middelen is in 2020 ingezet voor de uitbreiding van het voorschoolse educatie aanbod, waardoor nu op alle locaties voorschoolse educatie wordt aangeboden. Ook is extra ondersteuning op maat aangeboden aan kinderen met achterstanden en is er extra subsidie toegekend vanwege de opgelopen achterstanden door de tijdelijke sluiting van de opvanglocaties en de basisscholen. De partners zijn nu aan zet om, als er behoefte is aan nog meer activiteiten, aanvullende subsidie aan te vragen. Ondanks de extra inzet, is er ook in 2020 sprake van een forse onderbesteding. De rijksmiddelen mogen in een periode van 4 jaar besteed worden. Het deel dat na de periode van 4 jaar niet gebruikt is, moet terugbetaald

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

worden aan het rijk. De onderschrijding op het rijksbudget oab bedraagt voor 2020 voor zowel de lasten als de baten €1.501.000. Dit is ook gemeld in TB2.

Terugvordering taalklassen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	154 V			154 V
Sinds 2019 worden de taalklassen in het primair onderwijs uit de Rijksmiddelen voor onderwijsachterstanden gefinancierd en niet meer uit het gemeentelijk budget. In 2020 waren de middelen van € 79.000 voor deze activiteiten nog wel apart begroot. Dit budget is in 2020 niet besteed. Daarnaast bleken de taalklassen in het voortgezet onderwijs in 2019 geen extra gemeentelijke subsidie nodig te hebben. Zij hadden voldoende aan de middelen die zij hiervoor vanuit het Rijk hebben ontvangen. Deze middelen (€ 75.000) zijn in 2020 teruggevorderd. Hierdoor zijn de lasten over 2020 € 154.000 lager.				

Leerlingenvervoer				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	33 V			33 V
Leerlingenvervoer is aangepast vervoer voor kinderen die door een handicap niet (ook niet onder begeleiding) met het openbaar vervoer van en naar school kunnen reizen. Als gevolg van corona zijn er minder nieuwe verzoeken voor leerlingenvervoer binnengekomen. Hierdoor zijn er in 2020 ook ritten bij de vervoerder uitgevallen. Voor deze uitgevallen routegebonden ritten was de lijn van de VNG en het Rijk om 80% door te blijven financieren om de continuïteit van het doelgroepenvervoer te waarborgen. Dat het voordeel op de lasten lager is dan waarmee rekening was gehouden in TB2, wordt verklaard door deze 80%-maatregel in het kader van corona. De lasten zijn over 2020 € 33.000 lager. In TB2 was een voordeel van € 100.000 gemeld.				

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
10 V	95 V			105 V

Doelstelling 1.2 Beperken uitval in het onderwijs

Verstrekte inzet ontwikkeling onderwijsarbeidsmarkt				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
20 V	86 V			106 V
In het coalitieakkoord is afgesproken om meer aandacht te geven aan de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en 'ruimte voor praktijkgericht, hybride onderwijs' te organiseren. Om deze afspraak vorm te geven zijn voor de jaren 2019 tot en met 2022 middelen beschikbaar gesteld. In 2020 zijn de begrote budgetten niet volledig benut. Als gevolg van de COVID-19-maatregelen waren er restricties die de totstandkoming van projecten vrijwel onmogelijk maakte. Onderwijsinstellingen en bedrijven waren logischerwijs druk bezig om het hoofd te bieden aan datgene wat op hun afkwam en fysiek bijeenkomen met studenten, inwoners en andere partners was nauwelijks mogelijk. Hierdoor zijn de lasten over 2020 € 86.000 lager. Daarnaast is in 2020 een subsidie van € 20.000 ontvangen van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) voor het				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Living Lab Palenstein om de energietransitie in samenhang met het onderwijs te bevorderen. Dit heeft geleid tot een voordeel van € 20.000.

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
100 V	80 N			20 V

Doelstelling 1.3 Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat

Reclame-inkomsten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
112 N				112 N
De gemeente kent verschillende soorten inkomsten vanuit reclame. Dit betreft reclame aan afzonderlijke masten, lichtbakken aan lantaarnpalen, reclameframes, reclamevitrines, billboards en driehoeksborden. In de Programmabegroting is daarvoor jaarlijks een opbrengst opgenomen van ongeveer € 550.000. De COVID-19 pandemie heeft de economie hard geraakt. Een tweetal bedrijven heeft om deze reden het contract niet verlengd en het is vanwege de slechte economische vooruitzichten niet gelukt om vervangende contracten af te sluiten. Dit geeft een nadeel van € 112.000. Voor de negatieve effecten van pandemie is in het weerstandsvermogen € 5 mln. Geraamd.				

Doelstelling 1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
24 N	64 V			42 V

Doelstelling 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie

Bestuurlijke afspraken laaggeletterdheid				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	85 N			85 N
In de septembercirculaire 2019 is een decentralisatie-uitkering voor de aanpak van laaggeletterdheid opgenomen om uitvoering te geven aan de bestuurlijke afspraken laaggeletterdheid. Het betreft een aanvullende uitkering voor vijf jaar, bovenop op de geoormerkte rijksmiddelen Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) die Zoetermeer jaarlijks ontvangt voor de arbeidsmarktregio Zoetermeer. Deze decentralisatie-uitkering loopt via het gemeentefonds. In TB1 is gemeld dat het voor 2020 ging om € 129.000 voor de regio Zoetermeer. Dit budget is niet volledig besteed. De middelen zijn ingezet binnen de arbeidsmarktregio voor de coördinatie en implementatie van de bestuurlijke afspraken. De gerealiseerde lasten zijn € 85.000.				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Volwasseneducatie				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
119 N	106 V			13 N

De gemeente Zoetermeer was ook in 2020 regiogemeente voor de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB). Voor de inkomsten heeft de gemeente Zoetermeer door middel van subsidiëring en inkoop het aanbod volwasseneneducatie gerealiseerd voor de doelgroep laaggeletterden in de regio. Het WEB-budget 2020 is, inclusief meegenomen gelden uit 2019, grotendeels besteed in 2020 en het restant is overgeheveld naar 2021 volgens de meeneemregeling van de WEB. Daarnaast zijn de middelen die in voorgaande jaren niet besteed zijn in 2020 teruggevorderd door het Rijk (€ 165.000). Het gereserveerde bedrag dat vrijgevallen is in 2020 ter dekking van deze terugvordering was echter € 13.000 lager dan het teruggevorderde bedrag. Per saldo is hierdoor een verschil ontstaan in de baten en lasten van € 13.000.

Wet Sociale werkvoorziening 1. Inkomensoverdracht & Exploitatiebijdrage				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	94 V			94 V

De Wsw (Wet sociale werkvoorziening) wordt uitgevoerd (samen met Rijswijk en Leidschendam-Voorburg) door de DSW. Het gaat hierbij om:
1. “Inkomensoverdracht & exploitatieresultaat DSW” (€ 94.000 voordeel lasten)
2. “Implementatiekosten & afwikkeling voorziening DSW” (€ 236.000 voordeel baten, € 158.000 nadeel lasten) (zie volgend blok).

De inkomensoverdracht staat als last op programma 1, een even grote baat staat bij OAD.

Onderdeel 1. Komt uit op € 94.000 (€ 796.000 - € 702.000) voordeel op de lasten:
In de -met de andere gemeenten- afgesproken begrotingssystematiek (van DSW) werden in 2020 alle aanpassingen in de Rijksbijdrage 1 op 1 doorgezet (inkomensoverdracht) naar DSW. Elke verhoging van de inkomensoverdracht droeg bij aan een verbeterde exploitatie van DSW en dus ook aan de exploitatiebijdrage voor de gemeenten. Er hebben drie opwaartse mutaties van de rijksbijdrage plaatsgevonden. Een reguliere Ipo aanpassing € 154.000 en tweemaal een tranche Coronasteun € 352.000 + € 196.000. Gezamenlijk € 702.000 hoger dan begrote inkomensoverdracht.

Bij TB1 is op de exploitatie een nadeel gemeld van € 350.000, dit hield verband met het reserveren van een coronabuffer bij DSW eind 2019. Door de Coronasteun van het Rijk is deze buffer per saldo niet nodig gebleken en dus naar de gemeenten teruggevloeid. Dit zit verwerkt in de meldingen € 537.000 (TB2) + € 609.000 (TB3). De bijdrage exploitatie DSW komt daarmee uit op € 796.000 (€ 537.000 + € 609.000 - € 350.000) lager dan begroot.

Wet Sociale werkvoorziening 2. Liquidatie & Implementatie				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
236 V	158 N			78 V

Onderdeel 2. Komt uit op € 158.000 nadeel lasten en € 236.000 voordeel baten.

Voor de liquidatie van DSW heeft de gemeente Zoetermeer in 2017 een voorziening gevormd. Een deel van de lasten (proceskosten) is in 2019 ten laste van de voorziening gebracht, de overige liquidatiekosten zijn in 2020 ten laste van de voorziening gebracht. Omdat de uiteindelijke

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

liquidatiekosten lager uitvielen dan eerder gedacht, valt er € 236.000 (als inkomst) vrij, dit is al bij de waterstanden gemeld.
Voor de implementatiekosten van het recent opgerichte Werkbedrijf: “De Binnenbaan” was een implementatiebudget van € 1.520.000 begroot. De uitputting daarvan is € 66.000 lager dan begroot. De in de waterstanden benoemde frictiekosten i.v.m. verlofuren bedraagt € 224.000. Hierdoor is het saldo op de lasten € 158.000 (€ 66.000 - € 224.000) nadelig.

Perspectief op Werk Zoetermeer				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
95 N	95 V			0
Perspectief op Werk geeft een impuls aan de samenwerking tussen overheidsinstellingen, werkgeversorganisaties en onderwijsinstellingen om gerichter samen de matching in de arbeidsmarktregio’s te verbeteren. Gemeenten en UWV brengen personen in hun bestanden in beeld. Het onderwijs ontwikkelt bijscholings- en omscholingsroutes. Werkgevers zijn bereid om iedereen die werkfit en gemotiveerd is een baan, leerwerkplek of aangepaste plek aan te bieden. Deze situatie heeft invloed op de regionale projecten in Zuid-Holland Centraal en de projecten in Perspectief op Werk. De veranderde omstandigheden waren aanleiding voor aanscherping van de aanpak in de arbeidsmarktregio ZHC en reden om prioriteiten (bij) te stellen. Deze aanscherping hield in dat het oorspronkelijk voor gemeenten bedoelde maatwerkbudget voor 50% werd gehalveerd en ingezet voor de brede sectoraanpak. In TB2 is gemeld dat voor de gemeente Zoetermeer hierdoor € 95.000 minder budget beschikbaar was. De uitgaven werden hierop aangepast.				

ESF Arbeidstoeleiding PrO-vso ZHC III				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
388 V	385 N			3 V
Als centrumgemeente heeft Zoetermeer ESF € 388.000 voor het project “Arbeidstoeleiding PrO-vso ZUID-HOLAND CENTRAAL III” ontvangen. Van dit bedrag is € 380.000 naar de deelnemende scholen gegaan. Voor de gemeente Zoetermeer was € 5.000 bestemd. In TB2 is dit gemeld.				

Extra middelen voor de begeleiding van kwetsbare jongeren uit pro en vso				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	113 N			113 N
De impuls voor baankansen voor kwetsbare jongeren was bedoeld om in de arbeidsmarktregio’s afstemming te zoeken met pro en vso scholen en werkgevers en de samenwerking te organiseren ten behoeve van het adequaat ondersteunen van deze kwetsbare jongeren op weg naar duurzaam werk. Deze impuls werd met een jaar te verlengd, zodat deze ook voor het schooljaar 2020/2021 beschikbaar is. In TB2 is gemeld dat aan de deelnemende scholen € 113.000 is doorbetaald. De rijksuitkering zit in programma OAD.				

ESF Aan de slag in ZHC 2017-2018				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
272 N	276 V			4 V
Het project Aan de slag in ZHC is bedoeld om uitkeringsgerechtigden te begeleiden bij hun re-integratie op de arbeidsmarkt. De gemeente Zoetermeer heeft de subsidie als centrumgemeente				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

aangevraagd en verloopt daarmee over onze exploitatie. De einddeclaratie voor het project Aan de slag in ZHC 2017-2018 is recentelijk ingediend. De realisatie van de begrote kosten voor één deelnemende gemeente viel lager uit, doordat er minder klanten dan vooraf bedacht voldeden aan de eisen om onder de voorwaarden van de subsidie te vallen, deze gemeente zal hierdoor € 272.000 minder dan begroot aan subsidie ontvangen. Het nog te ontvangen bedrag van de eindafrekening valt hierdoor ook € 272.000 lager uit. Dit is in TB2 gemeld.

Trajectkosten Re-integratie				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	1.025 V			1.025 V
Het re-integratie beleid is gericht op sociale activering en het begeleiden naar werk of school van werkzoekenden. De maatregelen rondom COVID-19 hebben een grote impact op onze inwoners. Re-integratietrajecten zijn stil komen te liggen, proefplaatsingen werden beëindigd. Ook werden de re-integratie klantmanagers ingezet op afhandeling van Tozo-aanvragen. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 1,025 mln. Het in TB2 gemelde voordeel bedroeg € 0,8 mln.				

Pilot Veranderopgave inburgering				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	46 N			46 N
Het Ministerie van SZW initieert in aanloop naar het nieuwe inburgeringsstelsel een pilotprogramma om lessen op te halen voor de verdere inrichting van een adaptief inburgeringsstelsel en gemeenten voor te bereiden op de implementatie van de nieuwe wet. Het Ministerie van SZW wilde deze gemeenten faciliteren bij het evalueren van deze lopende initiatieven, zodat het nieuwe stelsel kan profiteren van de praktijkervaring die al is opgedaan door gemeenten. Zoetermeer heeft een pilot ingediend om de inburgeraars gedurende zes maanden te ontzorgen. Dit door middel van de vaste lasten via de uitkeringsadministratie te laten uitbetalen. Dit levert een nadeel op van €46.000. Het in TB2 gemelde budget van € 100.000 is hiervoor gebruikt.				

Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	546 V			546 V
Via de intentieverklaring Perspectief op Werk is op landelijk niveau getekend door ondernemers, overheid en onderwijs om gezamenlijk de krapte van de arbeidsmarkt aan te pakken. De wereld staat op zijn kop. Deze situatie heeft invloed op de regionale projecten (realiseren Banenafspraak) in Zuid-Holland Centraal en de projecten in Perspectief op Werk. De veranderde omstandigheden waren aanleiding voor aanscherping van de aanpak in de arbeidsmarktregio ZHC en reden om prioriteiten (bij) te stellen. Gemeenten en de partners in de regio, verenigd in de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal beslissen hoe deze gelden besteed dienen te worden. Deze partijen hebben besloten om de beschikbare gelden over meerdere jaren te besteden. Dit betekent dat nog € 546.000 beschikbaar is. In TB2 en TB3 is er een voordeel van € 323.000 gemeld.				

Fiscaliteit integratie				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
2.328 V				2.328 V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

De gemeente koopt op het gebied van re-integratie diensten in op de markt. Op grond van een uitspraak van de Hoge Raad is de daarop betrekking hebbende BTW volledig verrekenbaar met het BCF. Eerder bestond in ogen van de fiscus recht op gedeeltelijke teruggave en vormde de overige BTW voor de gemeenten een kostenpost. Als gevolg van de uitspraak in de zaak die de gemeente Barendrecht had aangespannen bij de Hoge Raad, heeft de gemeente nog recht op teruggave van in voorgaande jaren betaalde BTW. Dit leidt in de jaarrekening tot eenmalig voordeel van € 2,3 mln. In de tussenberichten is een voordeel van € 2,0 mln. Gemeld.

Uitvoeringskosten Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	515 N			515 N
Voor de uitvoering van de Tozo zijn er uitvoeringskosten op deze doelstelling gemaakt voor € 515.000, de dekking van deze uitvoeringskosten staat op doelstelling 1.6.				

Overige kosten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
39 N	112 V			73 V

Doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan

Verstrekking bijstandsuitkeringen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
2.193 V	321 V			2.514 V
De BUIG behelst het gemeentelijk budget voor de verstrekking van inkomensvoorzieningen (bijstand). De werkelijke lasten zijn € 0,321 mln. Lager dan begroot. Bij TB1 is melding gemaakt van een voordeel van € 0,622 mln., dit was vooral te danken aan een prijsverschil. Na het uitbreken van COVID-19 met de daaropvolgende intelligente lockdown is een voorzichtige inschatting gemaakt welke effect dit op het bijstandsvolume zou kunnen hebben. Bij TB2 is daarom een nadeel van € 1,1 mln. Gemeld. Na de zomer werd duidelijk dat de stevige bijstandsgroei slechts van korte duur was, dus is bij de waterstand een voordeel van € 0,650 mln. Gemeld. Per ultimo is het resultaat nog € 0,149 mln. (0,3%) beter. Het aantal Participatiewet uitkeringen is in 2020 met 2% (van 2.614 naar 2.665) gestegen. Het scenario dat ten grondslag lag aan de melding TB2 ging uit van 7% stijging. Dit was indertijd -afgezet tegen de prognoses van het CPB en inschattingen van andere gemeenten- een optimistisch scenario. De werkelijke baten zijn € 2,193 mln. Hoger dan begroot. Bij TB1 is melding gemaakt van een verwacht voordeel van € 0,557 mln. In het memo gevolgen septembercirculaire is een additioneel voordeel van € 1,6 mln. Genoemd.				

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
13.518 V	13.053 N			528 V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) is een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de COVID-19-crisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de COVID-19-crisis tot onder het sociaal minimum daalt. En in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de COVID-19-crisis op te vangen.
Vanuit het rijk is € 16,17 mln. Aan voorschot ontvangen om de uitkeringen te kunnen uitbetalen aan de ondernemers en de uitvoering te organiseren. Aan 2.600 ondernemers is voor €12,868 mln. Uitbetaald aan Tozo uitkeringen. De uitvoeringskosten daarvoor bedroegen € 700.000, waarvan € 515.000 is uitgegeven bij doelstelling 1.5. en € 185.000 bij doelstelling 1.6. Naar aanleiding van het verstrekte bedrijfskapitaal is hiervoor € 1,45 mln. Aan vorderingen opgeboekt. Voor eerder verstrekte voorschotten wordt € 700.000 aan vorderingen opgeboekt. De Tozo is een regeling die over de jaargrens heen loopt waar het rijk voorschotten voor verstrekt heeft. Er wordt vanuit gegaan dat er nog voor € 3,335 mln. aan kosten zullen volgen, dit bedrag is als vooruit ontvangen opgenomen. In TB2 is er een melding gemaakt van € 15,75 mln. van ontvangen baten en uitgaande lasten.

Besluit Bijstandsverlening Zelfstandige (BBZ)				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
51 N	149 V			98 V

Zelfstandigen met (financiële) problemen kunnen in bepaalde gevallen een beroep doen op het besluit bijstandverlening zelfstandigen (BBZ). Als gevolg van de tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) is er dit jaar een stuk minder gebruik gemaakt van de BBZ-regeling, waardoor er een voordeel van € 149.000 op de uitgaven is. Hiertegenover staat ook een nadeel op de inkomsten van € 51.000.

Armoedebeleid en Schuldhulpverlening				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	25 N			25 N

Voor noodzakelijke kosten voor levensonderhoud (zoals de inrichting van een nieuwe woning) voor mensen met beperkte financiële middelen kan een beroep gedaan worden op bijzondere bijstand. Het nadeel op deze individuele verstrekkingen is € 218.000. Oorzaak is de grote aanspraak op beschermingsbewind (ter bescherming van mensen die niet in staat zijn hun eigen financiën te regelen). Door het later van start gaan van bewindvoering in eigen beheer is er in TB2 een nadeel van € 100.000 gemeld. De aangevraagde bedragen voor subsidies bleken lager dan begroot deels door COVID-19 en afrekening van oude jaren. Dit geeft een voordeel van € 202.000. Op de overige posten is er een nadeel van € 9.000.

Individuele inkomenstoeslag				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	82 N			82 N

De individuele inkomenstoeslag is er voor mensen die voor lange tijd een laag inkomen hebben. Men krijgt deze uitkering als er geen uitzicht is op verbetering van het inkomen. Dit jaar waren er 1.462 cliënten die er aanspraak op hebben gemaakt. Dit waren er 162 meer dan begroot, nadeel € 82.000, bij TB1 is een nadeel van € 100.000 gemeld.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Collectieve ziektekosten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	341 V			341 V
Deze gemeentelijke zorgverzekering is onderdeel van een collectief. Men profiteert dus van een collectiviteitskorting op de basisverzekering en korting op een goedkoop aanvullend pakket. De gemeente betaalt daarnaast vanuit de bijzondere bijstand een deel van de verzekeringspremie. In de programmabegroting is rekening gehouden met 5.185 deelnemers. Uiteindelijk waren er 4.411 deelnemers waarvoor er een bijdrage is betaald; dit geeft een voordeel van € 341.000. Bij de overgang van twee verzekeraars overgegaan naar 1 verzekeraar (nu alleen Menzis) is altijd in het eerste jaar een daling van het aantal klanten te zien. In TB1 en 2 zijn hier meldingen van gedaan voor € 300.000.				

Zoetermeerpas				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	330 V			330 V
Met de ZoetermeerPas kunnen mensen met een laag inkomen korting krijgen op verschillende activiteiten zoals sport, cultuur en dagjes uit. Door COVID-19 hebben de deelnemers minder gebruik kunnen maken van de aangeboden activiteiten. Het ontstane voordeel is € 330.000.				

Subsidie Stichting Leergeld				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	124 V			124 V
De Stichting Leergeld Zuid-Holland Midden zet zich in voor kinderen uit gezinnen met minimale financiële middelen. De Leergeld formule is al jaren een integraal onderdeel van de aanpak van armoede in de gemeente. De stichting had aangegeven dit jaar € 124.000 minder subsidiebijdrage van de gemeente nodig te hebben, vanuit hun financiële status bezien. Bij TB2 is dit gemeld.				

Kwijtschelding bijstand debiteuren				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	557 N			557 N
De kwijtschelding van debiteuren moet volgens de geldende voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording als last in de exploitatie van het lopende jaar geboekt worden. In overeenstemming met dit voorschrift is dit jaar de systematiek voor de bepaling van de voorziening dubieuze debiteuren en de verwerking in de financiële administratie aangepast. Werden buiten invordering en kwijtschelding debiteuren tot en met 2019 rechtstreeks ten laste van de voorziening geboekt vanaf 2020 gold dit voor de kwijtschelding niet meer. Bij het opstellen van de begroting kon het effect hiervan niet ingeschat worden. Hierdoor ontstaat een nadeel van € 379.000 aan vorderingen kwijt te schelden. De herwaardering van de voorziening € 162.000 en de storting van € 16.000 om de voorziening op peil te houden zorgen eveneens voor een nadeel. Bij de programmabegroting 2022 wordt deze post opgenomen. In TB 2 is er een nadeel van € 500.000 gemeld.				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Vorderingen bijstand debiteuren				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
245 V				245 V
De opgelegde vorderingen aan klanten vormen mede de basis van de inkomstenkant van Werk, Zorg & Inkomen. Er is een baat van € 1,175 mln. Dit afgezet tegen de begroting 2020 van € 930.000 is het voordeel € 245.000 hoger uitvallen. Dit als gevolg van de eerdergenoemde reden in de post hierboven. In de programmabegroting zal dit hersteld worden. TB 2 hebben wij een voordeel van € 270.000 gemeld.				

Leenbijstand				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
32 N	416 V			384 V
Leenbijstand is een vorm van bijzondere bijstand in de vorm van een lening. De leenbijstand moet net als een gewone lening ook terugbetaald worden. Als gevolg van COVID-19 zijn er aanmerkelijk minder verstrekkingen (met name qua inrichting kosten), namelijk € 416.000 minder. In TB2 is een voordeel van € 270.000 gemeld. Er wordt voor € 32.000 minder aan vorderingen opgelegd dan begroot. In TB2 is een nadeel van € 60.000 gemeld.				

Automatiseringskosten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	95 V			95 V
Op het automatiseringsbudget is er een voordeel van € 95.000, welke voor het grootste deel wordt veroorzaakt door de vertraging van de aanschaf van het Burgerportaal.				

Kwijtscheldingen belastingen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
11 V	70 V			81 V
Inwoners van Zoetermeer kunnen kwijtschelding aanvragen voor onroerendezaakbelasting (OZB-woningen), rioolheffing, afvalstoffenheffing en hondenbelasting (alleen voor de eerste hond). In 2020 zijn 4.375 kwijtscheldingsverzoeken toegekend. Dit is 76% van het totaalaantal verzoeken. De totale kosten bedragen ongeveer € 1,3 mln. Het budget voor kwijtschelding belastingen bedraagt € 1,4 mln. Per saldo is € 80.000 minder kwijtschelding verleend dan begroot. Het voordeel op de kwijtschelding maakt onderdeel uit van de melding zoals genoemd bij de lasten.				

Overige kosten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
9 V	72 V			81 V

Begrotingsrechtmatigheid

Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid in dit programma.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Programma 2 Samen leven en ondersteunen

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2020 (1)	Begroting 2020 na wijzigingen (2)	Rekening 2020 (3)	Verschil tussen begroting na wijz. en rekening (2) – (3)	Meldingen 2020
Baten	1.330	1.336	4.318	2.982 V*	
Lasten	98.141	99.323	110.945	11.622 N*	10.373 N
Saldo van baten en lasten	**-96.811**	**-97.987**	**-106.627**	**8.640 N**	**10.373 N**
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	
Saldo mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**-96.811**	**-97.987**	**-106.627**	**8.640 N**	**10.373 N**

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Baten 223,2 %, Lasten 11,7 %

Doelstelling 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp

Jeugdhulp Zorg in Natura				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	7.738 N			7.738 N

De gemeente komt niet uit met het door het Rijk beschikbaar gestelde budget voor specialistische jeugdhulp. Met de memo's Uitspraak kort geding inzake inkoop jeugdhulp H-10 en Gevolgen uitkomst kort geding inkoop jeugdhulp 2020-2024 is de raad geïnformeerd over de uitspraak van de voorzieningenrechter op 22 oktober 2019 over de aanbestedingsprocedure van de H-10 voor specialistische jeugdhulp voor 2020 en verder. Op 21 november 2019 hebben de jeugdhulpaanbieders een aanbod gekregen voor een overbruggingscontract voor 2020. Uitgangspunt daarbij zijn de voorwaarden van de contracten van 2019, met indexering van de tarieven en aanpassing van de inhoud van twee producten. Deze voorwaarden hebben, met name vanwege de dubbele indexatie, een groot financieel nadeel.
Uit analyses blijkt dat de kostenstijging verder ook in 2020 met name gelegen is in een toename van de intensiteit van jeugdhulptrajecten: jeugdigen krijgen langer en/of meer jeugdhulp. De gemeente heeft diverse maatregelen genomen om het gebruik en de kosten van de jeugdhulp te beperken. De ervaring leert echter dat financiële effecten van genomen maatregelen niet direct zichtbaar zijn. Daarnaast liep de uitvoering en implementatie van diverse maatregelen vertraging op mede ten gevolge van de COVID-19-crisis, waardoor verwachte besparingen niet volledig werden gehaald.
In de gerealiseerde kosten voor Jeugdhulp Zorg in Natura is ook € 1,035 mln. Opgenomen voor compensatie van ongedekte kosten vanwege inkomstenderving en meerkosten in verband met de COVID-19-crisis. Het betreft uitgaven op basis van regionale regelingen waarbij jeugdhulpaanbieders worden gecompenseerd voor inkomstenderving tijdens de eerste golf in het voorjaar van 2020 en voor gemaakte meerkosten voor bijvoorbeeld mondkapjes en spatschermen.

In de Tussenberichten en in een aparte raadsmemo is een totaalnadeel van € 7,394 mln. Gemeld (TB1: € 3,474 mln. (incl. verbeterplan GI), TB2: € 2,760 mln., raadsmemo oktober € 0,675 mln., TB3: € 0,485 mln.).

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

PGB Jeugdwet				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	509 N			509 N

De Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB) voert de PGB's Jeugdwet uit. De SVB int maandelijks een voorschot bij de gemeente. De hoogte van dit voorschot varieert en is afhankelijk van de toegekende PGB's door de gemeente. Na afloop van het jaar ontvangt de gemeente van de SVB een prognose van de uitgaven op de PGB's Jeugdwet. Deze prognose wordt verwerkt in de gemeentelijke jaarrekening. Zes maanden na afloop van het jaar, wordt een verrekening van de SVB ontvangen. De afrekening over 2019 valt € 137.000 hoger uit ten opzichte van de jaarrekeningprognose.
Naast de verrekening over 2019 is ook nog een afrekening over 2018 ontvangen van € 131.000. Dit is een onverwachte extra afrekening, omdat al in juni 2019 een verrekening met de SVB heeft plaatsgevonden over 2018. Daarnaast is deze afrekening onverwacht, omdat PGB-houders gemaand worden om declaraties binnen 10 weken na afloop van de maand waarin zorg is verkregen, in te dienen.

Dit jaar is een afname gerealiseerd in het aantal unieke jeugdigen met een PGB (2020: 115, 2019: 151). De belangrijkste oorzaak hiervan is de overstap per 1 januari 2020 van één PGB-aanbieder naar de regionaal gecontracteerde Jeugdhulp Zorg in Natura. Op het totaalbudget van € 1,7 mln. Is een nadeel van € 241.000 ontstaan door een toename van een aantal hoge individuele budgetten. Het betreft een kleine groep zeer kwetsbare jeugdigen die langdurig intensieve hulpverlening nodig heeft. Deze toename is al zichtbaar sinds 2018. Vanaf 2020 vindt wel een meer gerichte check plaats of er geen andere voorliggende wetgeving van toepassing is.

In TB2 is een totaalnadeel van € 284.000 gemeld.

Regionale voorzieningen jeugdhulp o.b.v. beschikbaarheid				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	233 N			233 N

Regionaal zijn afspraken gemaakt over de beschikbaarheid van voorzieningen, waarbij de inzet niet direct is toe te schrijven aan een individuele jeugdige. Het gaat dan onder meer om het Crisis Interventieteam en het Expertisecentrum Complexe Scheidingen. Bekostiging van deze voorzieningen vindt plaatst naar rato van het inwoneraantal per gemeente in de regio Haaglanden (H-10). Bij het opstellen van de jaarrekening 2019 bleek dat de kosten voor deze voorzieningen van de voorgaande jaren onvoldoende inzichtelijk waren, waardoor er ook geen budget in de begroting 2020 voor was opgenomen. Vanaf 2021 zijn deze structurele kosten van budget voorzien.

In TB1 is een nadeel van € 280.000 gemeld.

Veilig Thuis				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
89 V	192 V			281 V

Personele uitbreiding bij Veilig Thuis was nodig, omdat zij te maken heeft met een grote stijging van het aantal meldingen (regionaal van ongeveer 8.458 naar 10.266 meldingen). Voor deze uitbreiding werd de begroting van de gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden en Veilig Thuis Haaglanden 2020 bijgesteld en werd een nadeel door ons in TB1 opgenomen. Door de extra

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

structurele rijksmiddelen en de extra incidentele middelen voor 2020 van de centrumgemeenten doet het nadeel zich echter niet voor en was er geen verhoging van de deelnemersbijdrage noodzakelijk.

In TB1 is een nadeel van € 85.000 gemeld. In TB3 is een voordeel gemeld van € 275.000 (saldo € 190.000 voordeel).

Terugvorderen subsidies 2019				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	156 V			156 V

Zoetermeer heeft van een aantal organisaties subsidiemiddelen terugontvangen die in 2019 waren bestemd voor preventief jeugdaanbod. Zo is over het beschikte bedrag van € 3,6 mln. Voor Stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West € 105.000 (3%) terugbetaald met als belangrijkste reden personele capaciteitsproblemen. Hierdoor konden niet alle taken op volledige sterkte worden uitgevoerd. De preventieve gezondheidszorg aan kinderen is in 2019 echter niet in het geding geweest en waar nodig zijn aanvullende activiteiten op maat toegepast. Voor 2020 was de formatie weer op orde. In nauw overleg met de gemeente is de voortgang van de activiteiten gemonitord.
De resterende subsidiemiddelen (€ 53.000) die Zoetermeer terugontvangt, betreffen per organisatie slechts kleine percentages van het totaal beschikte bedrag. Ook bij deze organisaties was er sprake van personele capaciteitsproblemen.

In TB2 is een voordeel van € 157.000 gemeld.

Beter Samenspel				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	193 V			193 V

Bij het project Beter Samenspel gaat het om het verbeteren van het samenwerkingsproces tussen de gemeenten en de gecertificeerde instellingen. De gecertificeerde instellingen willen één aanspreekpunt binnen de gemeente wanneer een gezin te maken heeft met verschillende gemeentelijke afdelingen. Binnen de gemeente wordt een verdiepingsslag gemaakt in het herkennen en doorbreken van patronen binnen een gezin, zijn de methodieken Gezamenlijk Inschatten van Zorgbehoeften en de Actuarieel Risicotaxatie Instrument voor Jeugdbescherming volledig geïmplementeerd en wordt er gebruik gemaakt van een gezinsplan.
Vanwege de COVID-19-crisis en wisseling van projectleiding heeft de lokale implementatie van het project tijdelijk stilgelegen. Eind dit jaar zijn nieuwe inzichten en vraagstukken geïnventariseerd en wordt het vervolg van dit project in 2021 beoordeeld.

In TB2 is een voordeel van € 100.000 gemeld.

Implementatie inkoop 2021 jeugdhulp				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	164 V			164 V

Vanwege het uitstellen van het inkoopproces voor specialistische jeugdhulp van 2020 naar 2021 ten gevolge van het juridische traject is de lokale implementatie van de inkoop (projectbudget € 393.000) verschoven naar de tweede helft van 2020 en het eerste kwartaal van 2021. Tot eind maart 2021 is inzet nodig voor mogelijk noodzakelijke (ICT) systeemaanpassingen, training/instructie van de nieuwe werkwijze voor de toegangsmedewerkers en extra personeel om het inkooptraject tot een

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

goed einde te brengen. Het gaat dan onder meer om het sluiten van de lokale resultaatovereenkomsten en het inregelen van de bijbehorende administratie.

In TB2 is een voordeel van € 100.000 gemeld.

Praktijkondersteuning huisartsen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	110 V			110 V

De Praktijkondersteuners Jeugd bij huisartsen (hierna: POH-jeugd) ondersteunen 54 huisartspraktijken in Zoetermeer bij het vervullen van hun rol van regievoerder en poortwachter bij het verlenen van jeugdhulp. Er is in 2020 ongeveer 1,0 fte minder POH-jeugd ingezet dan vooraf ingeschat en afgesproken met de Stichting Georganiseerde eerstelijnszorg Zoetermeer (budget € 520.000). Dit heeft twee oorzaken:

a) De praktijk wijst uit dat er minder uren per cliënt worden besteed voor vraagverheldering en preventief aanbod waardoor één POH-jeugd meer cliënten kan zien en er dus overall minder fte POH-jeugd ingezet hoeft te worden.
b) Aan de andere kant zijn er personele omstandigheden met als gevolg dat er invulling moet worden gezocht voor nog benodigde fte POH-jeugd.

In TB2 is een voordeel van € 100.000 gemeld.

Transformatie jeugdhulp				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	198 V			198 V

Voor het project Voorzorg is € 33.000 euro aan subsidiemiddelen beschikt aan Stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West (hierna: JGZ-ZHW). Dit betreft financiering voor de kostprijs van een jaarlijks traject voor zes gezinnen in plaats van de beoogde € 73.000 voor 13 gezinnen. Tijdens de implementatie van Voorzorg als nieuwe interventie binnen de JGZ-ZHW is in nauw overleg met de gemeente bepaald dat zes gezinnen haalbaar en meer realistisch is voor het eerste jaar. Hierbij is rekening gehouden met de tijd die een zorgvuldige implementatie kost en de tijd die het doorgaans kost om een verwijsstroom op gang te brengen. Het aanvullende bedrag (€ 39.000) is dit jaar daarom niet besteed.
Daarnaast is een bedrag beschikbaar van € 159.000 dat vrij inzetbaar is voor activiteiten die aanvullend bijdragen aan de transformatie van de jeugdketen. Deze middelen zijn voorgaande jaren ingezet bij organisaties die subsidiemiddelen ontvangen en waarbij uitbreiding van activiteiten wenselijk was. Hiermee kon bijvoorbeeld ingespeeld worden op recente ontwikkelingen en een toename van de vraag naar specifiek aanbod worden opgevangen. Hoewel in voorgaande jaren een groot deel van dit reservebedrag effectief werd ingezet, zijn deze aanvullende activiteiten dit jaar uitgebleven. Mede door de COVID-19-crisis ligt de prioriteit bij veel organisaties op de uitvoering van de al beschikte activiteiten en zijn er dit jaar geen middelen nodig geweest.

In TB2 is een voordeel van € 157.000 gemeld.

Jeugdhulpvervoer				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
5 V	122 V			127 V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Jeugdhulpvervoer is bedoeld voor jeugdigen die vanwege een medische noodzaak of beperkingen in de zelfredzaamheid vervoer nodig hebben naar een jeugdhulpvoorziening. Op het budget is een voordeel van € 127.000 behaald als gevolg van:
Er is in de periode maart tot en met mei 2020 minder gebruik gemaakt van vervoer van jeugdigen naar de jeugdhulpaanbieder door de COVID-19-maatregelen.
Kinderen zijn overgestapt van vervoer geleverd door een gecontracteerde jeugdhulpaanbieder naar de door de gemeente gecontracteerde vervoerder, waarbij laatstgenoemde goedkoper is.
Aanscherping in het collegebeleid heeft geleid tot minder toekenningen van vervoersaanvragen.

In TB2 is een totaalvoordeel van € 86.000 gemeld.

BTW-compensatie GR Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	91 V			91 V

De Belastingdienst heeft in 2015 aangegeven dat de gemeenschappelijke regeling Inkoopbureau H-10 de 'transparantiemethode' kan toepassen. Dat houdt in, dat de omzetbelasting die aan het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (zoals het Inkoopbureau H-10 sinds april 2020 heet) in rekening is gebracht, door haar wordt doorgeschoven aan de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling. De betreffende deelnemers kunnen deze doorgeschoven omzetbelasting opnemen in hun opgave van het BCF. Op deze wijze wordt het bedrag geclaimd bij het BCF. Omdat in 2018/2019 sprake was van een tijdelijke piek in kosten waarover BTW werd betaald (kosten van inhuur) is voor deze jaren € 50.000 resp. € 41.000 te verhalen op het BCF.

In TB2 is een voordeel van € 91.000 gemeld.

Jongerenwerk				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	136 V			136 V

Aan het begin van het jaar is er gestart met de invulling van het extra budget voor jongerenwerk vanuit het coalitieakkoord (totaal € 200.000). Er is geïnventariseerd hoe jongerenwerk in Zoetermeer is ingezet en waar deze extra middelen een meerwaarde vormen voor het aanbod. Door COVID-19 is deze analyse later afgerond. Na deze analyse is de uitvoerende organisatie gevraagd om mee te denken over de invulling van de extra middelen. Dit heeft geleid tot het project Move On. Move on richt zich op de jongeren die risico lopen om af te glijden naar de criminaliteit en hangt samen met onder andere het uitvoeringsoverleg van de gemeente, handhaving en politie.
De werving van medewerkers met de juiste competenties is na de zomer gestart en verliep moeizaam. Het project is pas in oktober 2020 van start gegaan, waardoor een aanzienlijk deel van het budget resteert.

Personeelskosten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
25 V	414 V			439 V

De tijdelijke extra beschikbaar gestelde formatie voor de uitvoering van de maatregelen uit het 'Actieplan Bouwen aan een toekomstbestendige jeugdhulp' is niet geheel benut vanwege vertrek van vaste en externe medewerkers. Invulling van de vacatures verliep moeizaam. Waarneming van taken is tijdelijk binnen de bestaande formatie opgelost.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Daarnaast is er een positief prijsverschil op de loonkosten omdat de salarislast lager is dan het maximum van de functionele schaal.

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
73 V	53 N			20 V

Doelstelling 2.2 Langer zelfstandig wonen

Wmo hulpmiddelen en onderhoud				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
3.035 V	4.895 N			1.860 N

Een hulpmiddel is een roerende zaak die bedoeld is om beperkingen in de zelfredzaamheid of participatie van een cliënt te verminderen of weg te nemen. De overschrijding van de hogere lasten in 2020 was het gevolg van een toename van het aantal cliënten dat gebruik maakt van de voorzieningen in combinatie met het faillissement van de gecontracteerde aanbieder voor het leveren van de hulpmiddelen.

Het aantal inwoners dat een beroep doet op een Wmo-voorziening stijgt als gevolg van de dubbele vergrijzing, langer zelfstandig thuis wonen en de landelijke verlaging van de Eigen Bijdrage. Deze toename zien we bij alle Wmo-voorzieningen, ook bij de hulpmiddelen. Dit is een landelijke trend. Daarnaast werd in april 2020 het Hulpmiddelencentrum (HMC) failliet verklaard. Eind 2019 kon HMC niet meer aan de contractuele verplichtingen voldoen. Voor het beëindigen van het contract is toen in overleg met de nieuwe tijdelijke leveranciers een zogenaamde vaststellingsovereenkomst (VSO) opgesteld. In deze VSO zijn afspraken zijn gemaakt over de vergoedingen die HMC moest betalen als compensatie voor de kosten waar de gemeente Zoetermeer mee geconfronteerd werd.

Ten opzichte van de begroting 2020 is een nadeel ontstaan van in totaal € 4,895 mln. Dit nadeel is drieledig. Een deel wordt verklaard door de toename van het aantal cliënten dat in 2020 gebruik maakte van een hulpmiddel. Het andere deel bestaat uit meerkosten om de voorzieningen die in het depot stonden weer gebruiksklaar te maken, een inhaalslag op de niet geleverde hulpmiddelen, het achterstallig onderhoud en de hogere tarieven die in rekening zijn gebracht door de tijdelijke contractanten ten opzichte van de failliete aanbieder. Het gaat om € 2,454 mln. De derde component betreft de ophoging van de voorziening dubieuze debiteuren (€ 2,441 mln.).

Een groot deel van de extra kosten die zijn gemaakt vanwege het faillissement van HMC zijn als vordering bij HMC ingediend op basis van de VSO. Het gaat om € 3,035 mln. Van deze openstaande vordering heeft HMC € 594.000 betaald aan de gemeente. Het restant van € 2,441 mln. Is door de curator op de lijst gezet van voorlopig erkende vorderingen. Hiervoor is ook een voorziening dubieuze debiteuren gevormd.

In TB2 is een totaal nadeel van € 2.855.000 gemeld

Wmo Woningaanpassingen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	462 N			462 N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Woningaanpassingen worden ingezet als inwoners vanwege een handicap beperkingen ondervinden bij het normale gebruik van de woning. Het aantal woningaanpassingen per jaar is moeilijk voorspelbaar. Dit leidt jaarlijks tot afwijkingen ten opzichte van de begroting. In 2020 is het nadeel op de woningaanpassingen € 462.000. In TB1 is een nadeel van € 119.000 gemeld.
Ten opzichte van 2019 zijn de lasten in 2020 met 11% gedaald van € 1,38 mln. Naar € 1,23 mln. In de jaren 2019 en 2020 liggen de lasten voor woningaanpassingen fors hoger dan in voorgaande jaren. Een reden voor de stijging van de lasten kan de aanzuigende werking van het abonnementstarief zijn. Daarnaast hebben inwoners meer woningaanpassingen nodig omdat ze ouder worden en langer thuis blijven wonen.

Regiotaxi

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	68 N			68 N

De regiotaxi is vervoer van deur-tot-deur en wordt ingezet voor inwoners die een beperking hebben m.b.t. vervoer. De lasten over 2020 vallen € 68.000 hoger uit dan begroot vanwege de betaalde covid compensatie, een congestietoeslag aan de vervoerder en een nadeel op de afrekening van de regiotaxikosten over 2019. Aan de andere kant is er juist minder congestie geweest waardoor het eerder gemelde nadeel in TB1 nu lager uitvalt.

In TB1 is een nadeel van €132.000 gemeld.

Huishoudelijke hulp

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	731 N			731 N

Huishoudelijke hulp wordt ingezet voor inwoners die niet meer in staat zijn huishoudelijk werk te verrichten. Huishoudelijke hulp wordt in natura of als persoonsgebonden budget (pgb) verstrekt. Door de aanzuigende werking van het Wmo abonnementstarief is het aantal cliënten dat gebruik maakt van huishoudelijke hulp in 2020 gestegen. Het gevolg is dat het aantal geïndiceerde uren dat werkelijk door de zorgverlener is ingezet ook is toegenomen. Verder vallen de lasten over 2019 lager uit dan verwacht bij de jaarrekening 2019, waardoor er in 2020 een vrijval is van de transitoria. Ook zijn er kosten gemaakt in het kader van de regeling compensatie inkomstenderving COVID-19. Voor huishoudelijk hulp zijn deze kosten echter minimaal. Het totale nadeel op de huishoudelijke hulp bedraagt € 731.000. Dit is inclusief het voordeel over 2019. In TB1 is in het kader van de aanzuigende werking van het abonnementstarief een nadeel gemeld van € 950.000.

Vrij inzetbare voorzieningen

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	651 V			651 V

De gemeente Zoetermeer heeft een aantal voorzieningen ingekocht als ‘vrij inzetbaar’. Dit betekent dat inwoners toegang tot deze voorzieningen kunnen krijgen via een lichte toets door de dienstverlener maar zonder verleningsbesluit van de gemeente. Onder vrij inzetbare voorzieningen vallen recreatieve dagbesteding, kortdurende individuele begeleiding (kib), zorgcoördinatie en waakvlamcontact. De gerealiseerde lasten in 2020 van de vrij inzetbare voorzieningen zijn € 651.000 lager dan begroot. Deels is dit verklaarbaar door de COVID-19. Daarnaast geeft de afwikkeling van de oude jaren ook een voordeel en is er verband met het nadeel op het budget van de maatwerkvoorziening individuele begeleiding.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Ondersteuning thuis				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
181 V	727 N			546 N

Onder ‘Ondersteuning thuis’ vallen de maatwerkvoorzieningen individuele begeleiding, arbeidsmatige dagbesteding (groepsbegeleiding), kortdurend verblijf en persoonlijke verzorging. Deze maatwerkvoorzieningen zijn voor de inwoners toegankelijk met een verleningsbesluit van de gemeente en kunnen in natura of als pgb worden verstrekt.
Het nadeel van € 727.000 op de lasten is te verklaren door het uitvoeren van de afspraken die het Rijk en de VNG hebben gemaakt over de financiering van zorgaanbieders tijdens de COVID-19-crisis. Zorgaanbieders (individuele begeleiding) die door COVID-19 minder omzet draaiden in 2020, hebben daarvoor een financiële compensatie van de gemeente gekregen. Dit betekent dat 100% van de gemiddelde maandomzet van 2019, aangevuld met de indexatie zoals in het contract toegepast voor 2020, is doorbetaald aan de zorgaanbieders die daarvoor facturen hebben ingediend bij de gemeente. In 2019 was er sprake van een volumestijging van de Wmo-voorziening begeleiding waardoor ook de compensatie in 2020 hoger is uitgevallen. In 2020 is € 361.000 gecompenseerd aan zorgaanbieders voor inkomstenderving. Daarnaast is voor 2020 € 171.000 gereserveerd (overlopende post) voor nagekomen facturen van zorgaanbieders die ook aanspraak kunnen maken op de compensatie voor inkomstenderving. Voor deze compensatieregeling staan geen inkomsten van het Rijk tegenover. In 2020 is een incidentele baat gerealiseerd in het kader van de uitvoering van de H6 gemeenten Wmo, deze baat (€ 181.000) is ingezet om in 2020 deel van deze incidentele kosten voor inkomstenderving te dekken.

Een tweede regeling is de vergoeding van meerkosten als gevolg van COVID-19 zoals bijvoorbeeld beschermende kleding en de huur van extra locaties. Hiervoor is in het verantwoordingsjaar 2020 een nog te betalen post opgenomen van € 268.000. Voor de meerkosten ontvangt de gemeente financiële compensatie van het Rijk via het gemeentefonds. Naast het nadeel op individuele begeleiding van € 800.000 vanwege de compensatieregelingen voor inkomstenderving en meerkosten, is als gevolg van de COVID-19-maatregelen ook een klein voordeel behaald op de overige maatwerkvoorzieningen. Dit heeft in totaal geleid tot een nadeel van € 727.000 aan de lastenkant.

In TB3 is een nadeel van € 350.000 gemeld.

Wmo personeel				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	105 N			105 N

Er is sprake van een verdere stijging van de Wmo-meldingen dit jaar. Vanwege deze stijging zijn er extra Wmo-consulenten en administratief Wmo-medewerkers nodig geweest om deze meldingen weg te kunnen werken. Hierdoor is er een overschrijding van € 235.000 ontstaan, welke al is gemeld bij TB1. Ook is er een eenmalig voordeel van € 120.000 ontstaan, door het afschalen van de aanvoerders. Deze werkzaamheden zijn overgegaan naar de Proces coördinatoren. Dit jaar zijn deze medewerkers al vroeg in het jaar weg bij de gemeente gegaan, waardoor dit incidentele voordeel is ontstaan.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Eigen bijdrage CAK				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
447 N				447 N

Sinds 2019 betalen alle Wmo-cliënten ongeacht het inkomen, vermogen of zorggebruik een vaste eigen bijdrage (abonnementstarief) voor de maatwerkvoorzieningen. In 2020 was het tarief € 19 per maand (per cliënt). Deze eigen bijdrage Wmo wordt geïnd door het Centraal administratiekantoor (CAK). Vanwege vertragingen bij het CAK in het opleggen en innen van de eigen bijdrage Wmo in 2020, is de afdrachtenstroom aan de gemeente pas in het laatste kwartaal van 2020 op gang gekomen. Dit heeft geresulteerd tot een zeer lage opbrengst aan eigen bijdragen Wmo in het verantwoordingsjaar 2020 (€ 280.000) ten opzichte van de begroting (€789.000). Daarnaast waren de werkelijk ontvangen afdrachten 2019 hoger dan was verwacht bij de jaarrekening 2019. Dit heeft geleid tot een voordeel van € 62.000 in 2020. De gerealiseerde baten in 2020 waren in totaal € 342.000.

Over de niet geïnde en afgedragen eigen bijdragen, heeft de Commissie BBV uitspraak gedaan. De Commissie geeft aan dat de gemeente alleen de werkelijk ontvangen afdrachten van het CAK mag verantwoorden in 2020 en het niet toegestaan is om in dit bijzonder jaar een overlopende post in de balans op te nemen zoals dit in het verleden altijd gedaan is. Volgens de Commissie is mede als gevolg van Covid-19 nog niet zeker dat de opgelegde eigen bijdragen daadwerkelijk worden geïnd. Als de opbrengsten toch direct in 2020 worden genomen, is er een risico dat de opbrengst in 2020 te hoog is omdat een deel nooit binnenkomt en wordt afgedragen door het CAK. Hierdoor is in 2020 een nadeel van € 447.000 ontstaan.

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
5 V	86 V			91 V

Doelstelling 2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden

Overige verschillen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
40 V	68 N			28 N

Doelstelling 2.4 Meedoen naar vermogen, ongeacht aard van de beperking

Wijkbudgetten (Wijk aan Zet en Budget wijkgericht werken)				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	226 V			226 V

Op het budget Wijk aan Zet (€ 113.000) is in 2020 een aanzienlijk geringer beroep gedaan als gevolg van de COVID-19-crisis, die een rem zette op gemeenschappelijke activiteiten. Er resteert op jaarbasis ongeveer € 81.000. In TB2 was € 80.000 gemeld.
Er resteert € 145.000 op het budget Wijkgericht werken (€ 356.000). Dit hangt samen met het feit dat in 2020 het accent op de twee pilotwijken Seghwaert en Oosterheem lag. In TB2 werd nog rekening gehouden met € 70.000.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Formatie wijkregisseurs				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	159 V			159 V
Op grond van het Coalitieakkoord is besloten de formatie wijkregisseurs in de periode 2020 tot en met 2022 tijdelijk uit te breiden met 3 fte (budget € 276.000). In het Coalitieakkoord was gepland het aantal pilotwijken snel uit te breiden met de bij behorende formatie. Ombuigen en Vernieuwen, het kiezen van de koers voor Zoetermeer 2040 en de COVID-19-crisis hebben echter geleid tot de keuze om eerst de werkwijze in de huidige twee pilotwijken goed door te ontwikkelen, voordat nieuwe pilotwijken worden opgezet. Daarom is voor de uitvoering van de taken maar gedeeltelijk een beroep gedaan op de extra formatie. De lasten zijn over 2020 € 159.000 lager, in TB2 was € 175.000 gemeld.				

Formatie Wmo Algemene voorzieningen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	268 V			258 V
Op een formatie van ongeveer 36,0 fte (personeelsbudget € 3,2 mln.) hebben zich in de loop van 2020 tijdelijke meevallers voorgedaan als gevolg van het feit dat vacatures niet onmiddellijk zijn ingevuld. In TB2 is € 180.000 gemeld. Dit bedrag is hoger uitgevallen.				

Koplopertraject cliëntondersteuning				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	123 V			123 V
Vanwege de COVID-19-crisis zijn van het Koplopertraject cliëntondersteuning (looptijd 2020 – 2021) de projecten B (Gebiedsgerichte ondersteuning) en C (Onafhankelijk advies) later gestart. In plaats van op 1 januari 2021 wordt nu op 1 mei 2021 een begin gemaakt met gebiedsgerichte ondersteuning en onafhankelijk advies. De kosten zullen daarom ook met name in de eerste vier maanden van 2021 worden gemaakt en niet, zoals begroot, grotendeels al in 2020. Verder is tot op heden project A (Loket welzijn en maatschappij, doorontwikkeling huidig Wmo-loket) nog niet gestart. Deze vertragingen leiden tot een onderbesteding van het budget 2020 van in totaal € 123.000. Gezien het feit dat het project wel gewoon doorgaat, zal dit projectbudget worden betrokken bij de voorstellen tot budgetoverheveling naar 2021 (projecten B. en C.) respectievelijk 2022 (project A.). In TB2 werd nog rekening gehouden met een lagere besteding van € 155.000.				

Integratie, inclusie en toegankelijkheid				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	158 V			158 V
De onderschrijding heeft diverse oorzaken: • Begeleiding van alleenstaande jongvolwassen vergunninghouders (€ 51.000 voordeel) heeft plaatsgehad met middelen uit het budget Wmo-maatwerk. Er is dus sprake van een verschuiving binnen programma 2 Samen leven en ondersteunen; • Lagere subsidievaststelling 2019 Stichting Vluchtelingenwerk (€ 14.000 voordeel); • Lagere kosten eigen personeel en inhuur Toegankelijkheid (€ 23.000 voordeel);				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

- Lagere uitgaven maatschappelijke initiatieven Toegankelijkheid (€ 34.000 voordeel);
- Overige verschillen (€ 36.000 voordeel).

Wijkactivering				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	140 V			140 V

De onderschrijding heeft diverse oorzaken:

- Vrijval budget 2020 sociaal-cultureel kinderwerk.
  In 2020 is € 47.000 dat voorheen werd besteed aan kinderwerk via Stichting Mooi Welzijn niet aangewend. Er zijn voldoende alternatieven aanwezig voor vrijetijdsactiviteiten voor kinderen onder de 12 jaar, waardoor geen extra kinderactiviteiten nodig zijn. Het budget voor 2021 e.v. wordt betrokken bij de invulling van Maatregel 98 Herinrichting Wmo en preventieve jeugdhulp. Dit is gemeld bij TB1.
- Het project Palenstein Leeft wordt geleidelijk afgerond, in de jaarschijf valt € 39.000 vrij.
- Overige verschillen (€ 54.000 voordeel).

Vrijwilligersondersteuning				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	159 V			159 V

Per 1 januari 2020 is de vrijwilligersondersteuning grondig vernieuwd. Nog niet alle onderdelen van de vernieuwing zijn voldoende bekend bij en/of benut door de gebruikers. Dit is mede het gevolg van de COVID-19crisis waardoor het niet mogelijk was om alle onderdelen (volledig) uit te voeren, of dat de betreffende vrijwilligersorganisaties kans zagen om nieuwe activiteiten te organiseren.
De belangrijkste onderschrijding betreft de nieuwe subsidieregeling vrijwilligersondersteuning, waarvan nog onvoldoende gebruik is gemaakt en het budget voor de Leercirkels die vanwege de beperkte mogelijkheden voor samenkomsten door de COVID-19-crisis onvoldoende uit de verf zijn gekomen. Dit heeft een onderbesteding van € 159.000 tot gevolg (totaal beschikbaar budget € 486.000). In TB2 werd nog rekening gehouden met € 130.000.

Ondersteuning mantelzorgers				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	86 N			86 N

In 2020 werden 2.467 mantelzorgwaarderingen verstrekt, overeenkomend met € 493.400. Het beschikbare budget bedroeg € 406.800, bestemd voor 2.034 waarderingen.
De overschrijding 2020 bedraagt daarmee € 86.600. In TB1 was rekening gehouden met € 90.000.

Maatschappelijke zorg				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	150 V			150 V

Oorzaken lagere lasten:
Voor implementatie van de taken Beschermd wonen (doordecentralisatie van de centrumgemeenten naar alle gemeenten vanaf 2021) is voor het voorbereidingsjaar 2020 eenmalig € 126.000 beschikbaar gesteld. In 2020 is gebleken dat de doordecentralisatie van de taken Beschermd Wonen

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

is uitgesteld naar 2023. In 2020 zijn de voorbereidingen gestart, maar het zwaartepunt van de implementatie ligt vanwege het uitstel in de jaren 2021 en 2022. Genoemd bedrag is in 2020 als gevolg van de gewijzigde omstandigheden voor een groot deel (€ 70.000) niet nodig gebleken. In TB2 werd nog rekening gehouden met € 105.000. De verwachting is dat de implementatiekosten in 2021 en 2022 wel zullen worden gemaakt. In verband daarmee is een voorstel voor budgetoverheveling gedaan. Lagere uitvoeringskosten Wet verplichte GGZ (€ 47.000 voordeel). Overige verschillen (€ 33.000 voordeel).

Overige verschillen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
24 N	157 V			143 V
Diverse oorzaken, waaronder: Overschrijding als gevolg van noodsteun aan Palet Welzijn ten bedrage van € 80.784. De overeenkomstige onttrekking aan de reserve COVID-19 is opgenomen op OAD. Vrijval bijdrage Sociaal Domein aan Stadsboerderij Balijhoeve in afwachting van de afronding van de verbouwing van de Stadsboerderij (€ 31.000 V); Geringer beroep op budget Transformatie Sociaal Domein / knelpuntenbudget (€ 57.000 voordeel); Lagere uitvoeringskosten Sociaal domein (€ 38.000 voordeel) Andere verantwoording kosten Zoetermeerwijzer (Doelstelling 2.2) (€ 38.000 voordeel) Overigen (€ 77.000 voordeel).				

Begrotingsrechtmatigheid

De overschrijding van het reeds gemelde bedrag wordt met name veroorzaakt door de extra kosten die wij als gemeente dienden te maken in het kader van de meerkosten die zorgaanbieders maakten als gevolg van COVID-19. Dit heeft geleid tot een overschrijding van € 0,1 mln ten opzichte van de melding. Gezien deze exacte inschatting niet eerder kon worden gemaakt is deze onrechtmatig maar telt dit niet mee in het oordeel van de accountant

Daarnaast heeft een overschrijding plaatsgevonden op de PGB jeugdwet van € 0,240 mln door een sterke stijging van het aantal hoge individuele budgetten voor een kleine groep zeer kwetsbare jeugdigen. Het inzicht in de totale uitnutting van deze budgetten kon pas na afloop van het boekjaar definitief worden vastgesteld, waardoor dit nadeel niet eerder kon worden gemeld. Hierdoor is de overschrijding onrechtmatig, maar telt deze niet mee in het oordeel van de accountant.

Tevens heeft er een overschrijding van de begroting plaatsgevonden als gevolg van de extra lasten die gemaakt zijn in het kader van de TOZO-regeling. Deze kosten worden direct gedekt door rijksbijdragen voor de TOZO. Derhalve is de post onrechtmatig, maar telt deze niet mee in het oordeel.

Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2020 (1)	Begroting 2020 na wijzigingen (2)	Rekening 2020 (3)	Verschil tussen begroting na wijz. en rekening (2) – (3)	Meldingen 2020
Baten	26.742	28.603	25.968	2.635 N*	3.341 N
Lasten	45.995	48.339	45.818	2.521 V*	1.897 V
Saldo van baten en lasten	**-19.253**	**-19.736**	**-19.850**	**114 N**	**1.444 N**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Onttrekkingen aan reserves	228	500	697	197	V	300	V
Toevoegingen aan reserves	50	0	488	488	N	386	N
Saldo mutaties reserves	**178**	**500**	**209**	**291**	**N**	**86**	**N**

Resultaat	**-19.075**	**-19.236**	**-19.641**	**405**	**N**	**1.530**	**N**

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Baten -9,2 %, Lasten -5,2 %

Doelstelling 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling

Milieu

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	63 N			63 N

De gemeente heeft een medewerker milieu in dienst voor het onderwerp luchtkwaliteit en geluidsoverlast. Deze discipline is onder andere van belang bij het beoordelen van aanvragen van omgevingsvergunningen. Door de toename van het aantal (externe) vergunningaanvragen, het beleidsadviezen op dit onderdeel en adviezen ten aanzien van wijzigingen van bestemmingsplannen als gevolg van interne en externe bouwplannen is er meer inzet geweest en is een overschrijding van ongeveer € 63.000 ontstaan. Deze overschrijding is voor ongeveer 60% gedekt van uit een stijging van de opbrengst vergunningen. In TB2 is dit gemeld (nadeel van € 60.000).

Voorbereidingskosten WKO Palenstein

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
93 V	120 N			27 N

Met Raadsbesluit 0637530580 – geamendeerd Actualisatie programma Duurzaam & Groen Zoetermeer is een besluit genomen over de besteding van de door de gemeente ontvangen gelden voor het rijkssubsidie project ‘proeftuin aardgasvriie wijken’ in Palenstein. Ln Palenstein zal in samenwerking met woningcorporaties een voorstel worden uitgewerkt om een collectief WarmteKoudeOpslag-net met rijkssubsidie aan te leggen. In 2020 zijn daartoe voorbereidingskosten gemaakt die in samenwerking met de partners zijn gedeeld. Dit geeft voor de gemeente extra lasten waar tegenover ook extra inkomsten staan en waarna voor het gemeentelijke aandeel een saldo resteert van € 27.000. De gemeente heeft voor de voorbereiding aanvullende middelen gehad welke voor 2021 en 2022 in de begroting zijn opgenomen.

Ledlampencampagne

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
1.582 N	1.582 V			0

Met Raadsbesluit 06376031 66 ‘Raadsvoorstel beschikbaar stellen toegekende rijkssubsidie voor LED- lampencampagne’ is op 21 september besloten € 1,652 mln. Beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de ledlampencampagne. De oorspronkelijke bedoeling was om de woningeigenaren een voucher te geven waarmee inwoners naar de lokale winkels konden gaan om ledlampen uit te zoeken. Met het toenemende aantal COVID-19 besmettingen van de tweede golf bleek deze aanpak niet haalbaar en is in het najaar gezocht naar alternatieven om de lampen COVID-19 proof te verspreiden. Dit is inmiddels gelukt en de campagne is begin 2021 gestart en afgerond in het 1e kwartaal. Het rijk heeft in januari uitstel bij de uitvoering verleend tot 31 december 2021. De

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

voortgang en het bijbehorende effect op de jaarrekening is gemeld in TB3. Om de campagne in gang te zetten zijn in december nog voorbereidingskosten gemaakt van totaal € 70.000.

Groenprojecten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
95 N	115 V			20 V

Voor Groenprojecten en bevordering van de biodiversiteit is gedurende de collegeperiode in 2020 tot 2022 een vast bedrag beschikbaar gesteld. Inclusief budgetoverheveling en projectbudget dat is gedekt is met budget van derden is in totaal ca. € 685.000 beschikbaar (en € 121.000 budget derden). In TB2 is een onderbesteding van € 120.000 gemeld. Omdat er in najaar toch nog veel werkzaamheden zoals bomen Noord Aa en voorbereidingen voor het project Broekwegwetering in gang konden worden gezet is de onderschrijding voor een belangrijk deel ingelopen. Hierdoor blijft het voordeel wegens onderschrijding van de kosten beperkt tot € 20.000 in plaats van het gemelde voordeel van € 120.000.

Afvalinzameling				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
654 N	242 N			896 N

Voor afvalinzameling en -verwerking en overige kosten afval is in de programmabegroting een budget opgenomen van ongeveer € 11,1 mln. Dit is exclusief de overige kosten die mogen worden toegerekend aan de afvalstoffenheffing zoals overhead, btw en veegkosten. Het budget voor de opbrengsten uit de afvalstoffenheffing (en overige opbrengsten afval) bedraagt ca. € 16,2 mln.
Op de opbrengsten is een nadeel ontstaan van € 654.000, op de kosten een nadeel van € 242.000.

Lagere opbrengsten
Er is minder afvalstoffenheffing ontvangen dan begroot. Het ontstane nadeel is € 374.000. De grootste oorzaak hiervan is dat er minder woningen zijn waar afvalstoffenheffing aan kon worden opgelegd dan geraamd. Dit lagere aantal wordt veroorzaakt door sloop in Palenstein en tehuizen die geen afvalstoffenheffing betalen omdat het geen huishoudens betreffen (zoals gemeld bij TB2).
De overige opbrengsten afval zijn daarnaast lager door lagere vergoedingen, zoals een lagere papierprijs, een lagere vergoeding van het verpakkingsfonds voor plastic, blik en drankverpakkingen (PBD) en geen vergoeding meer voor textiel. Het ontstane nadeel is totaal € 280.000.
Bij TB1 en TB2 was in totaal een nadeel gemeld van € 788.00 lagere opbrengsten. Het nadeel is minder hoog uitgevallen dan gedacht (€ 134.000). Dat komt omdat de opbrengsten van papier en PBD iets zijn meegevallen en er hogere opbrengsten zijn voor andere herbruikbare afvalstromen.

Hogere kosten
Door het thuiswerken vanwege COVID-19 is er meer restafval ingezameld. Ook is er een toename van het grof huishoudelijk afval, dit is te verklaren omdat er thuis veel is opgeruimd. Hierdoor zijn de kosten € 300.000 hoger dan begroot.
Zoals gemeld bij TB1 zijn er nieuwe contracten afgesloten voor het verwerken van gft en hout, voor het schoonmaken van de ondergrondse containers en voor de verzekering van de voertuigen. Dit geeft € 250.000 extra kosten. Bij TB1 was hiervoor een nadeel van € 229.000 gemeld.
Binnen de landelijke afspraken over de PBD-keten konden we per 1 april 2020 overstappen naar een ander regiemodel voor het sorteren en vermarkten van PBD. Door deze overstap is de gemeente alleen nog verantwoordelijk voor de inzameling van PBD.
Hierdoor zijn de kosten in 2020 € 184.000 lager. Bij TB2 waren er nog lagere kosten verwacht (€ 325.000 voordeel), maar vanwege afrekeningen van eerder jaren is het voordeel lager uitgevallen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Het onderhoud aan de ondergrondse containers en de kosten voor huisvesting van de Argonstraat heeft dit jaar € 124.000 minder gekost.

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	42 N			42 N

Doelstelling 3.2 Behouden aantrekkelijke & veilige openbare ruimte

Personele lasten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	64 V			64 V
In 2020 is de toekomst en doorontwikkeling van het proces rondom het beheer van het openbaar gebied in beeld gebracht en heeft een organisatiewijziging plaatsgevonden. Tot medio 2020 is een aantal vacatures ‘on hold’ gezet. In de tweede helft van 2020 is een inhaalslag gemaakt en zijn openstaande vacatures alsnog ingevuld. Hierdoor is het voordeel minder hoog dan gemeld in TB2. Dit heeft geleid tot een eenmalig voordeel van € 64.000 op de personele lasten. De verwachting is dat in het eerste kwartaal van 2021 de bezetting volledig zal zijn. In TB2 is een voordeel gemeld van € 300.000.				

Dagelijks Beheer en Onderhoud Openbare Ruimte				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
123 V	337 V			460 V
Op het dagelijks beheer en onderhoud is door invloeden van buitenaf een voordeel van € 337.000. Het voordeel is ontstaan door de effecten van het weer en COVID-19 waardoor werkzaamheden niet uitgevoerd konden worden. Daardoor zijn met name de variabele delen van de service-onderhoudscontracten niet volledig ingezet en is een voordeel ontstaan op dit budget. Het incidenteel voordeel op de inkomsten van € 123.000 komt onder andere doordat meer degeneratievergoeding is ontvangen. Degeneratievergoeding is een vergoeding van de schade door vermindering van de kwaliteit en/of verkorting van der duurzaamheid van de verharding, veroorzaakt door de uitvoering van graafwerkzaamheden onder verhardingsconstructies door derden. Er zijn dus meer graafmeldingen gedaan dan in de begroting was voorzien. De hoeveelheid graafmeldingen van de diverse nutsbedrijven fluctueert behoorlijk, dus de kans op een incidenteel voordeel of nadeel op deze inkomsten is elk jaar aanwezig.				

Gladheidsbestrijding				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	184 V			184 V
Het incidenteel voordeel van € 184.000 wordt veroorzaakt doordat er minder sneeuw- en vorstdagen zijn geweest dan voorzien. Hierdoor behoefde er ook minder te worden gestrooid in het winterseizoen en is een onderbesteding ontstaan op dit budget. Voor de gladheidsbestrijding is in 2020 € 406.000 beschikbaar gesteld.				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Toegankelijkheid				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	15 N			15 N
In het kader van het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een handicap, dat Nederland in juli 2016 heeft geratificeerd, zijn de richtlijnen voor toegankelijkheid toegepast in de openbare ruimte. De aanpak voor het verbeteren van de toegankelijkheid in de openbare ruimte focust zich op de aandachtsgebieden die afgestemd worden met de Toegankelijkheidsraad zoals bijvoorbeeld: winkelcentra, openbare gebouwen, multifunctionele (sport)accommodaties, scholen, parkeren en openbare verlichting. Daarnaast wordt ook er rekening gehouden met vergrijzing. In de programmabegroting zijn hiervoor nog geen middelen gereserveerd. Om toch invulling te geven aan het verdrag zijn in overleg met de Toegankelijkheidsraad de meest nijpende situaties aangepakt. Het incidenteel nadeel in 2020 is € 15.000. In TB2 is melding gemaakt van een nadeel van € 50.000.				

Dagelijks onderhoud kunstwerken				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	332 V			332 V
Het dagelijks onderhoud kunstwerken bestaat onder andere uit het reinigen, schilderen, repareren van leuningen, liggers en planken e.d. van alle onderdelen aan bruggen, tunnels, steigers en waterkeringen, maar ook het onderhouden en schoonmaken van de roltrappen, liften en glazen constructie van de Mandelabrug. In 2020 is voor de uitvoering van het dagelijks onderhoud kunstwerken een bedrag beschikbaar gesteld van € 666.000. Vanwege eerder groot onderhoud aan en vervanging van bruggen was er aan diverse kunstwerken minder dagelijks onderhoud nodig. Een voorbeeld daarvan is de Mandelabrug, waaraan in voorgaande jaren groot onderhoud is uitgevoerd. Een ander voorbeeld is dat een aantal houten bruggen vervangen is door nieuwe bruggen van staal/composiet en beton. Als het pakket aan groot onderhouds- en vervangingsprojecten is afgerond, wordt de begroting, o.a. op het gebied van dagelijks onderhoud, aangepast. Het geeft nu een incidenteel voordeel van € 332.000.				

Dagelijks onderhoud bomen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	39 N			39 N
De gemeente Zoetermeer heeft ongeveer 42.000 geregistreerde bomen in beheer. Het dagelijks onderhoud betreft vooral de boomveiligheidscontroles (BVC), de bestrijding van ongedierte (o.a. Eikenprocessierups en bladluis), snoeibeurten en het op (kleinschalig) niveau planten van nieuwe bomen. Voor het dagelijks onderhoud is in 2020 een bedrag beschikbaar gesteld van € 630.000. Dit budget is door twee oorzaken niet toereikend gebleken. Ook dit jaar had de gemeente Zoetermeer net als veel gemeenten in Nederland last van de eikenprocessierups en effecten van de essentaksterfte. Dit heeft geleid tot extra kosten van € 39.000. Hoewel er diverse ontwikkelingen zijn op het gebied van nieuwe bestrijdingsmethoden is de verwachting dat ook in komende jaren sprake zal zijn van extra kosten. In TB2 is melding gemaakt van een nadeel van € 80.000.				

Baggeren				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

	338 V			338 V
Binnen de begroting is een structureel budget opgenomen voor baggeren op basis van een langjarig gemiddelde. De planning van de baggerwerkzaamheden door de waterschappen vertoont een in de tijd wisselend beeld. Omdat de waterschappen dit aan de gemeente in rekening brengen leidt dit ook tot jaarlijkse fluctuaties in de gemeentelijke uitgaven. In 2020 is er niet gebaggerd door de waterschappen en is het incidenteel voordeel € 338.000. In TB3 is melding gemaakt van een voordeel van € 330.000.				

Energiekosten openbare verlichting				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	138 N			138 N
Voor de energielasten in de openbare ruimte is een bedrag gereserveerd van € 310.000. Daarin is het lagere energieverbruik als gevolg van de omschakeling naar Ledverlichting verwerkt. In TB2 is melding gemaakt van een structurele toename van de energiekosten als gevolg van een stijging van de tarieven voor de openbare verlichting met € 150.000. Deze stijging wordt veroorzaakt door toenames in de energiebelasting (van de overheid), de netbeheerkosten (van de netbeheerder) en de leveringskosten (van de energieleverancier). Dit geeft over 2020 een nadeel van € 138.000.				

Uitvoeringskosten i.v.m. COVID-19				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	181 N			181 N
De gemeente Zoetermeer levert in het kader van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte ook een bijdrage in de beleving en veiligheid van de bewoners. In verband met de COVID-19 crisis zijn extra niet begrote maatregelen genomen om de veiligheid van de bewoners te borgen. Hiertoe zijn op verschillende plekken in de stad markeringen, bebording, belijningen aangebracht en zijn verkeersregelaars en tekstkarren ingezet om de (verkeers)veiligheid te kunnen waarborgen. Het nadeel in 2020 is € 181.000. In TB2 is melding gemaakt van een nadeel van € 200.000.				

Parkeren maaiveld				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
758 N	133 V			625 N
In een groot deel van het centrum van Zoetermeer geldt betaald parkeren op het maaiveldniveau. De totale omvang van de parkeerinkomsten bedraagt normaal € 2,9 mln. Als gevolg van de COVID-19 crisis blijven de werkelijke inkomsten ver achter bij de begroting. Daarnaast zijn de parkeertarieven in 2020 verhoogd. Dit heeft ook een negatieve invloed op de opbrengsten. Het nadeel in 2020 is € 0,758 mln. In TB1, TB2 en de monitoring ombuigen en vernieuwen is een totaal nadeel van € 0,9 mln. Opgenomen. Omdat de gevolgen van de dalende parkeerinkomsten door de COVID-19 crisis landelijk spelen heeft het Rijk besloten om gemeenten hierin tegemoet te komen. De rijksuitkering is verantwoord in het programma OAD. Het voordeel van € 133.000 op de lasten komt voornamelijk door lagere kapitaallasten. Door capaciteitsproblemen bij de automatenleverancier in 2019 is er een vertraging is opgetreden bij de (begrote) vervanging van de parkeerautomaten in dat jaar. Dit heeft een doorwerking naar 2020 waardoor er in 2020 een incidenteel voordeel is op de kapitaallasten voor de vervanging van de parkeerautomaten van € 99.000.				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Begraven				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
102 V	62 V			164 V

Op een totale opbrengst van € 802.000 voor de inkomsten begraven is een positieve afwijking van € 102.000 behaald. Dit komt door voornamelijk doordat er, mogelijk mede door COVID-19, meer gebeurtenissen hebben plaatsgevonden dan begroot. Het hogere aantal gebeurtenissen leidt tot extra inkomsten zoals de verkoop van grafrechten.
Het voordeel van € 62.000 op de lasten komt door de recente investeringen op de begraafplaats. Hierdoor waren er minder onderhoudswerkzaamheden nodig.

Opbrengsten rioolheffing Vuilwater en lozingsrechten/ drainage Noordwest				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
79 V	89 V			168 V

Op een totale opbrengst van € 6,5 mln. Voor de rioolheffing is een voordeel van € 79.000 gerealiseerd. Dit komt door verschillende oorzaken: er zijn nog aanslagen uit oudere jaren opgelegd en er zijn afwijkingen het aantal aanslagen en de WOZ-waarden.

In 2020 is € 133.000 gereserveerd voor de waterschapsbelasting (lozingsrechten Noordwest). Het voordeel van € 89.000 wordt voornamelijk veroorzaakt door nagekomen voordeel op de definitieve aanslag voor de lozingsrechten van 2017.

Uitvoering nazorg afgesloten grondexploitaties				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	197 N	197 V		0 V

In de Brede Bestemmingsreserve zijn middelen gereserveerd voor nog uit te voeren werken die betrekking hebben op al afgesloten (delen van) grondexploitaties. Voor de uit te voeren werken is een meerjaren-onderhoudsplanning gemaakt. Elk jaar wordt deze planning bijgesteld naar aanleiding van de meldingen en inspecties, wat gedurende het jaar aan onderhoud moet worden uitgevoerd. Daarnaast kan het voorkomen dat niet elk jaar het volledige programma kan worden afgewerkt. Door een inhaalslag van niet uitgevoerde werkzaamheden in Oosterheem is in 2020 een nadeel van € 197.000 ontstaan. Hier stond in 2019 een voordeel tegenover waarvan in de jaarrekening 2019 melding is gemaakt. Tegenover het nadeel staat een even hoge onttrekking uit de Brede Bestemmingsreserve. In TB2 is melding gemaakt van een nadeel van € 300.000.

Groot Onderhoud Bovengronds				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
38 V	450 V		488 N	0 N

De begroting voor groot onderhoud en vervanging in de openbare ruimte is gebaseerd op een theoretische levensduur van kapitaalgoederen. Hiervoor wordt periodiek een meerjarig onderhoudsplan gemaakt. In het onderhoudsplan wordt daarbij uitgegaan van technische levensduur van de kapitaalgoederen. De werkelijke staat van kapitaalgoederen, zoals jaarlijks vastgesteld via inspecties, kan om verschillende redenen afwijken van deze verwachte staat, waardoor juist minder of meer uitgaven moeten worden verricht om de gewenste onderhoudsstaat te realiseren. Omdat de in de programmabegroting opgenomen budgetten uitgaan van de verwachte staat ontstaan er

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

jaarlijks afwijkingen. Voor het groot onderhoud is in 2020 ongeveer € 8,0 mln. Beschikbaar gesteld waarop een afwijking van in totaal € 450.000 is gerealiseerd. De afwijkingen zijn onder andere ontstaan bij kunstwerken. Tegenover de lagere kosten staat een even zo hoge dotatie in de Egalisatiereserve Groot onderhoud Bovengronds. In TB2 is melding gemaakt van een voordeel van € 350.000.

Kunstwerken
Op het uitvoeringsbudget voor groot onderhoud is vanwege de afwijkingen tussen de theoretische staat en de werkelijke staat een voordeel van € 450.000 in 2020. Het incidenteel voordeel bestaat uit twee delen, een voordeel van € 575.000 en een nadeel van € 125.000.

Het voordeel van € 575.000 wordt voornamelijk behaald op het groot onderhoud kunstwerken. Dit wordt veroorzaakt doordat vanuit duurzaamheid- en veiligheidsoverwegingen is gekozen voor het achterwege laten van groot onderhoud en in plaats daarvan te kiezen voor vervanging door een duurzamer materiaal, zoals bijvoorbeeld de brug over het Panamapad die geprogrammeerd stond als groot onderhoudsproject. Een vervangingsinvestering zorgt voor stijging van kapitaalslasten. Ook de houten bruggen die in 2019 en eerder vervangen zijn door betonbruggen vergen in 2020 minder groot onderhoud dan begroot. Hier staan in latere jaren wel nadelen vanwege groot onderhoud tegenover. Over de gehele levensduur van kunstwerken bezien wordt een voordeel verwacht. De tussentijdse aanpassingen worden verwerkt in het nieuwe onderhoudsplan.

Het resterend nadeel van ongeveer € 125.000 wordt o.a. veroorzaakt door verschuivingen van projecten in de tijd door langere voorbereidingstijd en afstemming met de stakeholders zoals bijvoorbeeld de herinrichting Jachtwerf.

Groot Onderhoud Bovengronds				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	108 N			108 N

Verkeersbindingen
De raad heeft in motie 1902-05 ‘Vaart met verkeersverbindingen’ verzocht om, vooruitlopend op de volledige transformatie van de Afrikaweg en Boerhaavelaan, maatregelen te treffen om tot een betere verkeerssituatie te komen. In TB2 en TB3 is een totaal nadeel gemeld van € 40.000. Dit was voor de vervanging van de huidige verkeerslichten op de kruising Afrikaweg-Van Leeuwenhoeklaan en de kruising Afrikaweg-Meerzicht door zogeheten intelligente VRI’s (I-VRI’s).
In de tweede helft van 2020 is gestart met de voorbereidingen voor het vervangen van de verkeerslichten op de Europaweg. Voor de voorbereidingskosten van € 108.000 is geen budget opgenomen. Deze kosten worden ten laste van het begrotingssaldo gebracht.

De daadwerkelijke vervanging van deze installaties is gepland in het eerste kwartaal van 2021.

Exploitatie parkeergarages, liften en fietsenstallingen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
1 N	38 N		36 N	75 N

Op de exploitatie van de parkeergarages, liften en fietsenstallingen is een nadeel van € 75.000 ontstaan door diverse voor- en nadelen. Bij TB1 is voor de liften theaterplein € 58.000 gemeld

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
20 V	18 V			38 V

Begrotingsrechtmatigheid

Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid in dit programma.

Programma 4. Vrije tijd

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2020 (1)	Begroting 2020 na wijzigingen (2)	Rekening 2020 (3)	Verschil tussen begroting na wijz. en rekening (2) – (3)	Meldingen 2020
Baten	7.615	9.090	8.966	124 N*	180 N
Lasten	25.113	28.477	29.141	664 N*	92 N
Saldo van baten en lasten	**-17.498**	**-19.387**	**-20.175**	**788 N**	**272 N**
Onttrekkingen aan reserves	4.008	3.905	3.675	230 N	
Toevoegingen aan reserves	1.807	1.830	964	866 V	
Saldo mutaties reserves	**2.201**	**2.075**	**2.711**	**636 V**	
Resultaat	**-15.297**	**-17.312**	**-17.464**	**152 N**	**272 N**

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Baten -1,4 %, Lasten 2,3 %

Doelstelling 4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorzieningen

Noodsteun gesubsidieerde instellingen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	218 N			218 N
Vanwege COVID-19 is noodsteun verleend aan de bibliotheek, museum De Voorde en voor de cultuur winter (voorschot van 80%). Deze noodsteun is in november en december verstrekt en zaten daarom niet in het raadsvoorstel van december. De kosten van de noodsteun bedragen € 218.000. Deze kosten vallen onder de categorie ‘bewust gemeentelijk beleid’.				

Personeel				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	94 N			94 N
Personeel wordt ingezet voor het realiseren van de producten. Het nadeel komt door een prijsverschil op de lonen (salarislast is hoger dan het in de begroting gehanteerde bedrag van het maximum van de functionele schaal) en door vervanging vanwege ziekte. In TB2 is een nadeel van € 67.000 gemeld.				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Aanleg beleeftuin en bijenlint op de Balijhoeve				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
75 N	75 V			0
Op de Balijhoeve wordt met subsidie van de provincie een beleeftuin aangelegd en er wordt een bijenlint gerealiseerd dat loopt van Zoetermeer richting Delft. Door COVID-19 zijn hier vertragingen ontstaan en kon het project niet in 2020 gerealiseerd worden. De baat stond begroot voor 2020. De werkelijke ontvangst van de bijdrage van de provincie is al in 2019 ontvangen en in de jaarrekening 2019 verantwoord.				

Exploitatie speel-, stadsboerderijen, tuinen en Speelmeer				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
63 N	118 V			55 V
Op de speel-, stadboerderijen en de tuin vindt een educatief aanbod plaats gericht op natuur, dieren, klimaat en voedsel. Basisthema's zijn hierbij groen, duurzaam, gezonde voeding, biodiversiteit en bewegen. Speelmeer organiseert jaarlijks voor kinderen diverse sport en spelactiviteiten waaronder de Natuursprong. Door COVID-19 zijn de activiteiten een tijd stilgelegd en voor een deel in kleinere groepen uitgevoerd. Hierdoor is er voor € 118.000 minder aan lasten uitgegeven. De tegenhanger is dat er ook lagere baten zijn uit de horeca en kaartverkoop Speelmeer.				

Bijdrage provincie voor COVID-19				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
200 V				200 V
De provincie heeft een bijdrage van € 200.000 verstrekt als bijdrage in de kosten van COVID-19 voor cultuur. De dekking van de kosten heeft echter plaatsgevonden ten laste van gemeentelijke middelen (noodfonds COVID-19).				

Stelposten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	47 V			47 V
In de begroting zijn stelposten opgenomen voor noodzakelijke vervanging van duurzame goederen. Dit gebeurt met stelposten omdat het exacte moment van vervanging afhankelijk is van de technische levensduur van de middelen. Soms gaan middelen namelijk langer mee dan verwacht. De stelposten voor de vervangingsinvesteringen bij het Stadstheater en stadsboerderij de Balij zijn dit jaar niet nodig omdat door COVID-19 de vervanging uitgesteld is. Dit geeft een voordeel van € 47.000.				

Exploitatie sportaccommodaties binnen- en buitensport				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
393 N	42 V	136 N		487 N
Door vertraging in de planvorming voor de bouw van een nieuwe was- en kleed accommodatie voor FC Zoetermeer (er zijn nog onderhandelingen gaande met het verenigingsbestuur om het project te combineren met aanpassing/nieuwbouw van het clubgebouw) heeft de geraamde extra afschrijving				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

in verband met sloop van de huidige accommodatie dit jaar niet plaatsgevonden. Hierdoor is ook geen onttrekking van € 92.000 ten laste van reserve vrij inzetbaar verantwoord.
De geplande duurzaamheidsmaatregelen aan de sportzaal Castellum zitten nog in de voorbereidingsfase, waardoor nog geen onttrekking aan de reserve Groot Onderhoud van € 44.000 nodig was. Via budgetoverheveling wordt voorgesteld deze middelen en onttrekkingen in 2021 beschikbaar te stellen.

Naast het voordeel door het niet realiseren van de extra afschrijving en groot onderhoud van totaal € 136.000 (zie hierboven) aan de lastenkant zijn de kosten van energie en waterverbruik in totaal € 120.000 lager uitgevallen doordat voor een langdurige periode de gym- en sportzalen, sporthallen en zwembaden door de COVID-19-maatregelen gesloten waren.
Er zijn hogere kosten voor regulier onderhoud voor buitenaccommodaties en kosten voor extra aanhuur van zwemwater in het Keerpunt in verband met een noodreparatie in zwembad De Veur van in totaal € 119.000.
Overige geringe nadelen op herstelkosten schades door vandalisme, afboeken van dubieuze debiteuren, eigen risico bij schades (zie ook ontvangen verzekeringsgelden) en zakelijke lasten als OZB en belastingen en heffingen van in totaal € 95.000.

De COVID-19-maatregelen hebben grote gevolgen gehad voor de huurinkomsten. Door lagere baten incidentele verhuur in de periode van 15 maart tot 1 september is een nadeel € 180.000 ontstaan (gemeld bij TB2).
Voor kwijtgescholden huur van een sportaccommodatie aan een amateursportorganisatie in de periode van 1 maart tot 1 juni 2020 vanwege de gedwongen sluiting van de accommodaties is een compensatiebedrag van het rijk ontvangen. Voor de periode na de gedeeltelijke lockdown vanaf 13 oktober is er nog geen compensatie van het rijk in de gederfde huurinkomsten aangevraagd. De verwachting is dat in maart 2021 hierover inzicht ontstaat. Ook de incidentele verhuur vanaf 13 oktober is stil komen te liggen.
Het nadeel voor de huurinkomsten en bijdrage in de servicekosten in deze periode komt uit op € 250.000.

Aan verzekeringsgelden is € 37.000 ontvangen in verband met (brand) schade sportcomplex De Veur en de sportzaal aan de Lijnbaan.

Sociaal- culturele en natuur en milieu- educatieve accommodaties

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
135 V	29 N	44 N	5 V	67 V

Het voordeel op de baten van € 135.000 bestaat uit een saldo van meerdere posten. Als gevolg van COVID-19 hadden we verwacht minder huurinkomsten voor de Boerderij en het Stadstheater te ontvangen. Op basis daarvan is de begroting van de baten naar beneden bijgesteld. Gedurende het jaar is gebleken dat we de Boerderij en het Stadstheater beter een zogenoemde COVID-19 bijdrage konden verstrekken. Deze bijdrage is als last genomen. Als gevolg hiervan is er op de lasten een nadeel van € 268.000 en op de baten een voordeel van € 268.000. Op de baten wordt dit voordeel echter naar beneden bijgesteld als gevolg van minder huuropbrengsten dan begroot voor Rakkersveld en Nathaliegang. De lagere huurinkomsten Rakkersveld worden verklaard door huurkorting in verband met bouwwerkzaamheden bij het project Palenstein. Na vertrek van de wijkpost uit Nathaliegang 79 is het nog niet gelukt om een andere huurder te vinden Verder heeft er door COVID-19 minder incidentele verhuur plaatsgevonden van de ontmoetingsruimten.
Op de lasten wordt het nadeel als gevolg van de COVID-19 bijdrage € 268.000 aan de Boerderij en het stadstheater gecompenseerd doordat een geplande extra afschrijving van € 224.000 ten aanzien van de bibliotheek niet heeft plaatsgevonden. De verwachting was namelijk dat de bibliotheek door

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

bezuinigingsmaatregelen twee accommodaties zou afstoten. De bibliotheek heeft deze bezuiniging nu anders ingevuld. De geplande duurzaamheidsmaatregelen aan het Castellum € 44.000 zit nog in de voorbereidingsfase daardoor heeft er ook geen onttrekking aan de reserve plaatsgevonden Door verhoging van de premie zijn de verzekeringskosten € 18.000 hoger Bij TB1 is € 17.000 gemeld.

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	2 N			2 N

Doelstelling 4.2 Bevorderen bruis

Personeel				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	75 V			75 V
Personeel wordt ingezet voor het realiseren van de producten. De lasten zijn lager uitgevallen door vacatureruimte en inzet voor de Zoetermeerpas, waardoor lasten zich niet hebben voorgedaan of dat er op een ander programma geschreven is. Zo zijn de uren van de combinatiefunctionaris voor het project ‘gezond en bewegen’ op programma 1 geschreven.				

Sport en spel activiteiten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
64 V	132 V			196 V
De sport en spel activiteiten worden ingezet om kinderen en volwassenen aan het bewegen te krijgen. De lasten zijn lager uitgevallen omdat door COVID-19 de activiteiten enige tijd stilgelegen hebben c.q. met lagere aantallen deelnemende kinderen uitgevoerd zijn. Zo zijn schoolsportactiviteiten zoals o.a. schoolvoetbal, maar ook de Koningsspelen en fittesten voor ouderen niet doorgegaan. De baten vallen hoger uit door een niet begrote rijksbijdrage voor het Sportakkoord en een hogere bijdrage voor schoolzwemmen.				

Investeringsimpuls				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	50 V	50 N		0
De reserve investeringsimpuls amateurverenigingen is bedoeld voor het stimuleren van initiatieven van instellingen die bijdragen aan het stichten of het zichtbaar duurzaam verbeteren van een accommodatie, de aanschaf van inventaris of andere duurzame kapitaalgoederen. Er zijn minder aanvragen geweest dan begroot waardoor er een voordeel van € 50.000 ontstaat. Het budget bedraagt € 132.000. Omdat de lasten lager zijn uitgevallen is er ook minder onttrokken aan de reserve investeringsimpuls.				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
8 V	2 N			6 V

Begrotingsrechtmatigheid

Als gevolg van de omzetting van de reserve groot onderhoud naar een voorziening groot onderhoud was de toevoegen aan de reserve begroot als een reservemutaties. Door de omzetting is deze gerealiseerd als een mutatie op de voorziening, waardoor deze wordt gerekend tot de lasten in programma 4. Deze toevoeging van € 0,8 miljoen mln.verklaart het ontstane verschil op programma 4. Gezien dit een technische wijziging is zonder resultaateffect is de overschrijding onrechtmatig maar telt deze niet mee in het oordeel van de accountant.

Programma 5. Veiligheid

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2020 (1)	Begroting 2020 na wijzigingen (2)	Rekening 2020 (3)	Verschil tussen begroting na wijz. en rekening (2) – (3)	Meldingen 2020
Baten	383	689	616	73 N*	
Lasten	15.373	15.463	15.663	200 N*	48 V
Saldo van baten en lasten	**-14.990**	**-14.774**	**-15.047**	**273 N**	**48 V**
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	
Saldo mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**-14.990**	**-14.774**	**-15.047**	**273 N**	**48 V**

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Baten -10,6 %, Lasten 1,3 %

Doelstelling 5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo

Doelstelling 5.2 Bevorderen /behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk

Team Handhaving				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	89 V			89 V
Bij Team Handhaving (BOA's) is een voordeel zichtbaar op de personele budgetten door tijdelijke vacatureruimte die later in het jaar kon worden ingevuld. Het voordelig saldo is € 89.000.				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Jaarwisseling				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	41 V			41 V
Door de COVID-19-maatregelen konden het jongerenfeest en de vuurwerkshow dit jaar niet doorgaan. In plaats van het jongerenfeest is een livestream voor jongeren georganiseerd. De kosten hierdoor waren lager, waardoor het voordelig financieel saldo € 41.000 is.				

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
50 N	56 V			6 V

Doelstelling 5.3 Behouden veiligheid in de stad

Aanpak ondermijning				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	58 V			58 V
De gelden voor de intensivering van de aanpak ondermijnende criminaliteit zijn door het Ministerie van Justitie en Veiligheid toegekend. Door middel van deze gelden wordt de bestaande aanpak van ondermijnende criminaliteit geïntensiveerd en wordt focus aangebracht op bedrijventerreinen, de malafide horeca en de autobranche. In 2020 is het budget € 242.000. De werkelijke uitgaven bedragen € 184.000. Het voordelig saldo is € 58.000. Het project is later van start gegaan in 2019 waardoor de kosten (m.n. kosten personele capaciteit) in de jaren erna verschuiven in de tijd.				

Versterkingsgelden radicalisering				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	137 V			137 V
De integrale aanpak radicalisering en extremisme omvat, naast de persoonsgerichte aanpak, het organiseren van activiteiten die bijdragen aan de doelen van de Versterkingsgelden, namelijk het bestrijden en verzwakken van extremistische bewegingen in Nederland en het voorkomen van aanwas en tegengaan van radicalisering. Door de COVID-19-crisis is er een afwijking ontstaan in de voortgang van de aanpak. Een aantal preventieve activiteiten, zoals trainingen voor ouders en professionals en de ontwikkeling van een preventief jongerenproject, zijn door de COVID-19-maatregelen niet of in aangepaste vorm doorgegaan. Het totale budget is € 481.000 en de financiële onderschrijding bedraagt € 137.000. Een aantal van de geplande activiteiten verschuiven van 2020 naar 2021. De geplande activiteiten worden alsnog uitgevoerd. Bij TB2 is een positief financieel resultaat gemeld van € 140.000.				

Veiligheidsregio Haaglanden				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	730 N			730 N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Een onderdeel van de deelnemersbijdrage van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) is het Functioneel Leeftijdsontslag (FLO). Een nadere uitwerking van het FLO-akkoord betreft het versneld sparen (gebruik makend van de levensloopregeling), zodat zoveel mogelijk de fiscale boete van 52% wordt voorkomen. Daarnaast is sprake van een netto garantie voor de werknemer. De exacte uitwerking van het versneld sparen is juni 2020 tussen werkgevers en bonden overeengekomen. De berekening van 'het versneld sparen' per individuele medewerker heeft de VRH december 2020 ontvangen van het Expertisebureau FLO van het Instituut Fysieke Veiligheid. Vervolgens zijn deze in januari 2021 besproken met de individuele gemeenten. Voor Zoetermeer leidt dit tot een nadeel van € 730.000 op het product VRH, mede veroorzaakt door het naar voren halen van het versneld sparen. Bij TB1 was een nadeel gemeld van € 179.000.

Handhavingsjuristen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	118 V			118 V
De afhandeling van handhavingsverzoeken op grond van de Wabo, APV, Drank- en Horecawet, Opiumwet ed., vallen binnen dit product. In het eerste half jaar van 2020 waren nog niet alle vacatures ingevuld, later in 2020 heeft opvulling alsnog plaatsgevonden. Het totale budget bedraagt € 601.000. Het financieel voordelig resultaat bedraagt € 118.000. Bij TB2 was een positief resultaat van € 100.000 gemeld.				

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
23 N	31 V			8 V

Begrotingsrechtmatigheid

De overschrijding op programma 5 wordt veroorzaakt door de extra bijdrage die wordt gevraagd door VRH in het kader van de FLO van € 0,7 mln. Deze bijdrage is in december 2020 bekend gemaakt door de VRH en kon hierdoor niet worden meegenomen in de meldingen of verwerkt worden in een begrotingswijziging. Wel hebben wij deze al gemeld middels een raadsmemo op 19 februari 2021. Hierdoor is de overschrijding onrechtmatig, maar telt deze niet mee in het oordeel van de accountant

Programma 6. Dienstverlening en participatie

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2020 (1)	Begroting 2020 na wijzigingen (2)	Rekening 2020 (3)	Verschil tussen begroting na wijz. en rekening (2) – (3)	Meldingen 2020
Baten	4.986	4.994	6.993	1.999 V*	1.800 V
Lasten	14.735	14.385	13.374	1.011 V*	800 V
Saldo van baten en lasten	**-9.749**	**-9.391**	**-6.381**	**3.010 V**	**2.600 V**
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	
Saldo mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Resultaat	**-9.749**	**-9.391**	**-6.381**	**3.010 V**	**2.600 V**

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Baten 40 %, Lasten -7 %

Doelstelling 6.1 Continueren klanttevredenheid

Leges Persoonsdocumenten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
110 N	40 V			70 N
De gemeente ontvangt leges voor de vervaardiging van persoonsdocumenten. Door COVID-19 is er een dip ontstaan in de aanvragen van de reisdocumenten. Daar waar andere jaren de periode voor de zomervakantie de drukste weken van het jaar is, zijn er nu nauwelijks aanvragen geweest. Verrassenderwijs is december de drukste maand van het jaar geworden, daar waar de wintermaanden normaal juist de rustigste zijn. De maanden voor december werd er gemiddeld €40.000 per maand opgehaald, in december het driedubbele. Bij TB2 was nog een te verwachten afwijking gemeld van € 200.000 gemeenteleges en € 100.000 rijksleges. Uiteindelijk is er een afwijking van € 70.000 op de gemeenteleges en € 40.000 op de rijksleges. De rijksleges wijken af aan zowel baten- als aan lastenkant. Dit omdat de rijksleges een neutraal verschil geven, omdat de gemeente deze alleen incasseert voor het Rijk. Er wordt vooralsnog uitgegaan van een eenjarig effect, omdat de verwachting is dat, als het weer enigszins is toegestaan om te reizen, men weer als vanouds op vakantie gaat naar het buitenland.				

Leges naturalisaties				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
70 V	70 N			0
De gemeente ontvangt leges voor het doen van naturalisaties. De afgelopen jaren zijn er veel vluchtelingen naar Nederland gekomen, van wie er velen nu een aanvraag voor naturalisatie hebben gedaan. Er waren 70% meer naturalisaties in vergelijking met andere jaren. Dit is niet voor- of nadelig voor de gemeente, omdat vrijwel alle inkomsten rijksleges zijn en dus ook weer terugvloeien naar het Rijk. Er wordt vooralsnog uitgegaan van een eenjarig effect.				

Kosten Verkiezingen Tweede Kamer				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	82 N			82 N
In maart 2021 zijn de verkiezingen voor de Tweede Kamer. Door COVID-19 zal deze verkiezing echter heel anders zijn dan andere verkiezingen. Er is allemaal noodwetgeving en extra regelgeving opgesteld om de verkiezingen ondanks COVID-19 toch nog te kunnen laten doorgaan op een veilige manier. Al deze extra maatregelen leidden niet alleen tot onvermijdelijke extra kosten, maar ook tot een run op bepaalde materialen. Om niet mis te grijpen en om alles op tijd binnen te hebben, zijn bepaalde hygiënemaatregelen al in 2020 besteld en geleverd. De overschrijding in 2020 is € 82.000.				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Voorbereiding Omgevingswet				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	377 V			377 V
Voor de implementatie van de Omgevingswet is in 2020 € 873.000 beschikbaar gesteld. De ontwikkeling van de Omgevingswet is nog in beweging waardoor het Rijk de inwerkingtredingsdatum van de wet met één jaar heeft uitgesteld naar 1 januari 2022. Door het later beschikbaar komen van vereisten/specificaties is het noodzakelijk een groter deel van de werkzaamheden door te schuiven in de tijd waardoor er een eenmalig voordeel van € 377.000 is. Bij TB2 is een voordeel gemeld van € 200.000.				

Inkomsten bouwleges				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
1.900 V				1.900 V
Voor het afhandelen van WABO-vergunningen worden leges in rekening gebracht. In TB3 is aangegeven dat in 2020 een voordeel wordt verwacht van € 2,1 mln. Het voordeel is € 200.000 lager, omdat een aantal vergunningen naar 2021 zijn doorgeschoven.				

Wabo en toezicht				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	613 V			613 V
Voor het afhandelen van WABO-vergunningen worden vergunningverleners, toezichthouders en juristen ingezet. De werkelijke personele inzet is minder dan verwacht. Vacatures zijn moeilijk vervulbaar en de flexibele schil kan minder vaak worden ingezet, mede als gevolg van de COVID-19-crisis. Het budget op dit product is € 3,0 mln. De financiële onderschrijding is € 613.000. Bij TB2 is een voordeel gemeld van € 500.000.				

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
35 V				35 V

Doelstelling 6.2 Bevorderen van de participatie

Griffie				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
73 V	83 V			156 V
Het voordeel bij de baten betreft een detacheringsvergoeding van € 73.000 voor griffiepersoneel. Hier staan extra loonkosten van € 71.000 nadelig tegenover. Bij de raadsvergoeding is een onderschrijding van € 137.000. Voornamelijk doordat er minder aanspraak is gedaan op de nieuwe rechtspositieregelingen voor raadsleden. De overige voordelen betreffen € 17.000.				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Juridische aangelegenheden & bestuursondersteuning				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	40 N			40 N
In 2020 is de rekenrente waarmee de omvang van de voorziening wethouders pensioenen wordt berekend verlaagd van 0,29% naar 0,082%. Als gevolg van de lage rentestand is er een aanvullende dotatie gedaan op de post voorziening wethouders pensioenen wat een nadeel oplevert van € 173.000. Anderzijds laten door corona de collegebudgetten en de post bestuurlijke samenwerking een onderschrijding zien van resp. € 99.000 en € 34.000.				

Potje van de raad				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
V/N	V/N	V/N	V/N	V/N
Het potje van de raad is in 2020 volledig besteed.				

Begrotingsrechtmatigheid

Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid in dit programma.

Programma 7. Inrichting van de stad

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2020 (1)	Begroting 2020 na wijzigingen (2)	Rekening 2020 (3)	Verschil tussen begroting na wijz. en rekening (2) – (3)	Meldingen 2020
Baten	19.864	18.540	32.472	13.932 V*	652 V
Lasten	20.684	26.430	21.434	4.996 V*	421 V
Saldo van baten en lasten	**-820**	**-7.890**	**11.038**	**18.928 V**	**1.073 V**
Onttrekkingen aan reserves	988	9.581	16.245	6.664 V	1.050 N
Toevoegingen aan reserves	4.311	2.611	27.430	24.819 N	
Saldo mutaties reserves	**-3.323**	**6.970**	**-11.185**	**18.155 N**	**1.050 N**
Resultaat	**-4.143**	**-920**	**-147**	**773 V**	**23 V**

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Baten 75,1 %, Lasten -18,9 %

Doelstelling 7.1 Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
59 V	35 V			94 V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Doelstelling 7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio

Grondexploitatie									
Baten		Lasten		Onttrekking aan reserve		Toevoeging aan reserve		Saldo	
13.237	V	2.705	V	8.937	V	24.819	N	60	V

Voor de uitvoering van het Grondbeleid is ca. € 15,0 mln. Aan lasten en baten in de Programmabegroting opgenomen. Het Grondbeleid wordt gevoerd om een programma (woningen, kantoren, voorzieningen en bedrijfsterreinen) te realiseren. De uitgangspunten hierbij zijn het rijks-, provinciale en regionale beleid en de gemeentelijke visie op het toekomstige ruimtelijk beleid. In de Nota Grondbeleid worden de kaders en uitgangspunten weergegeven voor het grondbeleid van de gemeente.

Er is een relatie tussen de lasten, baten, mutaties in reserves en boekwaarde van de verschillende grondexploitaties (en faciliterend grondbeleid) op de balans. Het resultaat van de grondbedrijf functie wordt per saldo via een mutatie in de voorraad neutraal verwerkt, zodat de ontstane afwijkingen in de regel geen invloed hebben op het rekeningresultaat van de gemeente. Ook kan er jaarlijks sprake zijn van faseringsverschillen. De redenen zijn vaak divers en zijn vaak exogeen van aard. Met projectontwikkelaars is vaak een afnamecontract afgesloten, maar het tempo van de afname bepalen ze zelf. Het effect van de faseringsverschillen wordt verwerkt in het Meerjarenperspectief Grondbeleid (MPG).

Het MPG bevat naast informatie over de voortgang, ook een actualisatie van de grondexploitaties, de resultaatprognoses en de risico's. In het MPG is het effect van de werkelijke voortgang meegenomen. Het resultaat van deze actualisatie is verwerkt in de jaarrekening en komt tot uitdrukking in mutaties in reserves en de winstafdrachten en het al dan niet vrijvallen van (een deel) van voorzieningen en reserves. De verwerking van het resultaat is vastgesteld in de notitie Grondbeleid en gaat via vastgestelde stappen: in eerste instantie voor 50% toegevoegd aan de reserve Financiële Positie Grondbedrijf en voor 50% aan de reserve RIF. Vervolgens wordt de maximale omvang van de reserve Financiële Positie Grondbedrijf en de risicoreserve bepaald aan de hand van de benodigde weerstandscapaciteit. Het surplus wordt afgeroomd naar de reserve RIF. In de paragraaf Grondbeleid is een inhoudelijke toelichting opgenomen op de uitvoering van het grondbeleid.

Baten

Het voordeel op de baten € 13,2 mln. Bestaat uit hogere grondopbrengsten van ca. € 0,7 mln. (faseringsverschil) en een hogere vrijval van verschillende voorzieningen ten gunste van de exploitatie van in totaal € 4,1 mln. (voordeel) en een hogere mutatie in de voorraad onderhanden werken van ca. € 8,4 mln. (voordeel). De hogere mutatie Onderhanden werken houdt verband met het hogere winstafdracht bij de lasten.

Lasten

Het voordeel op de lasten van € 2,7 mln. Ontstaat doordat begrote werkzaamheden voor bouw- en woonrijpmaken van € 3,8 mln.doorschuiven naar een volgend boekjaar. Tegenover dit voordeel staat ook een nadeel in de mutatie voorraad grond van € 1,1 mln. Het faseringsverschil bij het bouw- en woonrijpmaken is onder meer ontstaan in de grondexploitaties Oosterheem € 1,1 mln., Palenstein € 0,3 (nadeel) en grondexploitaties in uitvoering en in het faciliterend grondbeleid in totaal ongeveer € 3 mln. (o.a. Dwarstocht, Kwadrant en Boerhaavelaan).

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Onttrekkingen reserves
Voor onttrekkingen aan de Reserve risico's ontwikkelingsbedrijf is € 0,2 mln. Geraamd. Op basis van herziening grondexploitaties behoefde niets te worden onttrokken. Dit geeft een nadeel van € 0,2 mln. In de exploitatie.

De reserve Financiële positie Grondbedrijf wordt elk jaar herijkt op basis van een herziening van grondexploitaties. De herijking heeft geleid tot een extra afroming van de reserve FiPo van € 9,1 mln. Ten gunste van het Rif (V). De extra afroming geeft een voordeel bij de baten die echter weer afgestort wordt in het RIF, dit is een "nadeel" bij de toevoegingen.

Toevoegingen reserves
Op basis van het grondbeleid komt het resultaat van de grondexploitaties voor 50% ten gunste van de reserve Versterking financiële positie Grondbedrijf (FiPo) en voor 50% ten gunste van de reserve investeringsfonds 2030 (Rif). In totaal is ongeveer € 11,3 mln. Meer toegevoegd dan begroot. Op basis van de lagere risico's is er ultimo 2020 minder weerstandscapaciteit nodig voor de grondbedrijfactiviteiten. Het surplus in de reserve FiPo valt dan – volgens de systematiek – vrij ten gunste van de reserve Investeringsfonds. Als gevolg van het resultaat van de afroming is er, inclusief voordelig resultaat grondzaken mede als gevolg van de vrijval van de voorziening, in totaal € 13,0 mln. Meer gestort in het Rif. Tot slot is de begrote de als negatieve uitgave begrote versterking van de reserve FiPO niet nodig gebleken dit geeft een aanvullend nadeel van € 0,5 mln.

Gemeentelijke eigendommen

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
419 V	129 N			290 V

De gemeente heeft grond in haar bezit en voor de exploitatie (regulier beheer, advisering en begeleiding verkopen) is in de Programmabegroting een budget opgenomen van ongeveer € 0,8 mln. Aan uitgaven en ongeveer € 1,8 mln. Aan inkomsten. In 2020 zijn extra inkomsten gerealiseerd vanwege incidentele grondverkopen en lagere inkomsten uit huren en pachten van in totaal € 419.000. Incidentele verkopen kunnen gezien het onvoorspelbare karakter niet begroot. Wanneer ze zich voordoen en de omvang is groter dan € 100.000 wordt dit opgenomen in de Tussenberichten.
Tegenover het voordeel staan ook overige lasten die verband hebben met deze extra verkopen van in totaal € 129.000. In TB2 is melding gedaan van € 460.000 extra inkomsten en € 70.000 extra kosten.

Schaalsprong

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	584 V	584 N		0

De raad heeft met raadsbesluit 0637519222-geamendeerd 'Beschikbaar stellen budgetten Schaalsprong 2020 en 2021' verschillende budgetten beschikbaar gesteld. In 2020 is een afwijking van ongeveer € 584.000: Tegen over de lagere kosten staat een even hoge lagere onttrekking uit het RIF. De onderbesteding is als het volgt ontstaan:

Wijkaanpak Meerzicht € 275.000 V
Voor de wijkaanpak Meerzicht is inclusief herfasering een budget van € 330.000 beschikbaar gesteld. De uitgaven blijven achter, doordat de werving van de programmamanager kwaliteitsimpuls Meerzicht langer heeft geduurd dan gepland. De programmamanager is in het najaar aangetrokken en is per 1/1 2021 gestart. Bij de raming voor de uitgaven was ook rekening gehouden met

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

kleinschalige activiteiten en aanpassingen in de openbare ruimte. De uitgaven zijn opgeschort door het uitbreken van COVID-19. Hierdoor was het voor een langere tijd niet mogelijk om op de juiste manier in contact te komen met bewoners. Daardoor zijn kleinschalige activiteiten en gesprekken tot aanpassingen in de openbare ruimte niet tot stand gekomen. In TB2 is een melding gemaakt van € 150.000 lagere kosten.

Regie, voorbereiding en samenhang/investeringsagenda € 194.000 V
Voor de regie, voorbereiding en samenhang en het opmaken van een investeringsagenda is inclusief herfasering in totaal € 571.000 beschikbaar gesteld. Door personele mutaties gedurende het jaar zijn twee functies niet het hele jaar bezet geweest, waardoor er een voordeel is ontstaan van € 94.000. In TB2 is een voordeel gemeld van € 100.000. Daarnaast is de voorbereiding op het opmaken van een investeringsagenda in afwachting van de uitwerking van Zoetermeer 2040 opgeschort. Dit levert voor 2020 een voordeel op van € 100.000. In 2021 zal een financiële doorkijk naar volgende jaren en een investeringsagenda worden gemaakt.

Bouwprogrammering en voorbereiding bestemmingsplannen € 68.000 V
Voor de woningbouwprogrammering en voorbereiding bestemmingsplannen is € 250.000 beschikbaar gesteld. Door de COVID-19 pandemie konden externen de bij hen uitgezette opdrachten niet volledig worden uitgevoerd. De opdrachten zullen in 2021 worden afgerond.

Relatienetwerk/investeren in stad € 47.000 V
Voor Relatienetwerk/investeren in stad is een budget verstrekt van € 120.000. Het was de planning hiervoor een website te maken en om externe bijeenkomsten te houden om marktpartijen te interesseren (o.a. de Provada). Vanwege COVID-19 was het niet mogelijk om in 2020 dergelijke externe bijeenkomsten te organiseren. In plaats daarvan is in 2020 vervroegd de focus verlegd naar de ontwikkeling van een stadsbouwakkoord. Het stadsbouwakkoord is in concept gereed en de planning is dat dit in 2021 kan worden voorgelegd aan het college en kan worden ondertekend door marktpartijen. De ontwikkeling van de website zal worden opgepakt in 2021.

Gemeentelijke inzet versnelling 700 woningen/ Nieuwe Initiatieven				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	808 V	808 N		0

Met raadsbesluit 0637519222-geamendeerd Beschikbaar stellen budgetten Schaalsprong 2020 en 2021 is € 0,55 mln. Beschikbaar gesteld voor de gemeentelijke inzet voor de uitvoering woningbouwagenda (versnelling 700 woningen) en € 0,25 mln. Voor het in gang zetten van nieuwe initiatieven. Daarnaast is € 98.000 voor de woningbouwversnelling geherfaseerd vanuit 2019, zodat in totaal ongeveer € 0,9 mln. Beschikbaar is.
Het in voorgaande jaren benutte budget heeft zijn vruchten afgeworpen en veel initiatieven zijn inmiddels in gang gezet en in een volgende fase gebracht. Omdat de huidige projecten om veel capaciteit vragen en het aantal nieuwe projecten vanuit de markt beperkt bleef, is in TB2 een onderbesteding gemeld van € 0,8 mln.

Entree en stationsomgeving				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	268 V	268 N		0

Met raadsbesluit 0637519222, Geamendeerd Beschikbaar stellen budgetten Schaalsprong 2020 en 2021 en raadsbesluit 063756406 raadsvoorstel versnelling Entree is inclusief herfasering ongeveer

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

€ 1,8 mln. Beschikbaar gesteld voor de Entree en is € 270.000 beschikbaar gesteld voor het aanliggende stationsgebied.

Entree € 183.000 V
De versnelling van de Entree heeft resultaat gehad en er zijn in 2020 forse stappen gezet ten aanzien de uitwerking van het structuurontwerp, het beeldkwaliteitsplan, het planuitwerkingskader, de ontwikkeling van een gebiedsbusinesscase en een principeakkoord met 5 van de 6 eigenaren over anterieure overeenkomsten over kostenverhaal. Daarnaast is gestart met de bestemmingsplan-procedure en de MER. Hiertoe zijn verschillende milieuonderzoeken gestart. De planning van afgelopen voorjaar was erop gericht om het ruimtelijk kader en de gebiedsbusinesscase eind 2020 aan de raad voor te leggen maar dit is (net) niet gelukt. De aanvullende werkzaamheden zijn inmiddels in 2021 uitgevoerd en het voorstel wordt in het voorjaar aan de raad voorgelegd. De bestemmingsplanprocedure en de MER worden in 2021 afgerond.

Stationsomgeving € 85.000 V
In 2020 is gezien de ontwikkelingen in de Entree van onder andere De Raad Vastgoed (naast het station) de prioriteit gelegd bij een haalbaarheidsstudie naar de plannen voor station Zoetermeer. De geplande haalbaarheidsstudie voor het verplaatsen van het busstation Centrum West zal in 2021 volgen. De haalbaarheidsstudie voor het station is in concept gereed gekomen en planning is om een voorstel aan de raad voor te leggen om de haalbaarheidsstudie vast te stellen als richtinggevende visie voor de ontwikkeling voor het deelgebied station Zoetermeer. In 2021 wordt deze verder uitgewerkt tot een structuurontwerp voor het stationsgebied. Vooruitlopend op deze uitwerking is in 2020 ook overleg met derden gevoerd over een eventuele bijdrage aan een upgrade van de noordzijde van het station. Over een eventuele uitvoering van de gebiedsvisie voor het stationsgebied en een eventuele uitvoering van de upgrade van de noordzijde zal in 2021 een afzonderlijk voorstel aan de raad worden voorgelegd.

Centraal Park en Markt 10

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	191 V	191 N		0

In 2020 is met raadsvoorstel 0637589359 Geamendeerd raadsvoorstel businesscase Markt 10 budget verstrekt voor de realisatie van een grondexploitatie Markt 10, een ondergrondse parkeergarage, een evenemententerrein en een fietsenstalling. Onderdeel van de in dit voorstel verstrekte budgetten is dat de in 2019 en in het eerste halfjaar 2020 gemaakte kosten naar deze onderdelen worden toebedeeld. De opsplitsing heeft plaatsgevonden en is in de jaarrekening verwerkt. De verwerking geeft, omdat de kosten ook naar een grondexploitatie en een investeringsproject zijn toebedeeld, een nagekomen bate van ongeveer € 41.000. Ten opzichte van de begrotingspost van in totaal ongeveer € 150.000 geeft deze administratieve verwerking een voordeel van € 191.000.
De begrotingspost bestaat uit een herfasering van voorbereidingsbudget uit 2019 (€ 35.000) en het verstrekte budget voor de voorbereiding van het Centraal Park van in totaal € 115.000. De mogelijkheid van een nagekomen bate is toegelicht in de financiële bijlage van het raadsvoorstel van de businesscase Markt 10.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Kapitaallasten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	118 V			118 V
In de begroting zijn kapitaallasten opgenomen voor investeringen. Een van de investeringswerken is de aanleg van een brug nabij station Lansingerland-Zoetermeer en het Dutch Innovation Park. Het investeringsbudget en de bijbehorende lasten is verstrekt met raadsbesluit nr. DOC-2017-007969 'visie Dutch Innovation Park en verbinding OV-knooppunt'. In het raadsbesluit is aangegeven dat het opdrachtgeversoverleg van de projectgroep Vervoersknoop Bleizo de aanleg als scope wijziging heeft meegenomen, maar dat de gemeente hiertoe garant moet blijven staan totdat er duidelijkheid is of er projectbudget overblijft voor de aanleg van deze brug. Vanwege deze onduidelijkheid is toen besloten om de kapitaallasten van de brug in de begroting op te nemen totdat er duidelijkheid is over de dekking. In najaar is deze duidelijkheid gekomen en is besloten om de aanleg van de brug voor rekening van het budget van de vervoersknoop te nemen. Dat houdt in dat met uitzondering van de rentelasten over de grond een groot deel van het gereserveerde budget van ongeveer € 80.000 vrij kan vallen voor 2020 en volgende jaren.				

Werken voor derden				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
156 V	99 N			57 V
De gemeente heeft in opdracht van de MRDH en andere partijen de afgelopen jaren verschillende openbaar vervoer werken verricht. Deze werken zijn in 2020 voor een belangrijk deel afgerond en daartoe zijn verschillende eindafrekeningen ten behoeve van de subsidieverstrekker opgesteld. Uit de subsidieafrekeningen is naar voren gekomen dat er voor de aanleg van het laatste stukje van de Zoro-buslijn naar het station enkele kosten volgens de subsidieregeling slechts tot een forfaitair bedrag subsidiabel zijn en voor rekening van de gemeente moeten worden genomen. Dit geeft een nadeel van € 99.000. Tegenover deze last staat ook een nagekomen bate van de aanleg van de Verlengde Oosterheemlijn van € 157.000. In dit geval geldt dat de subsidieregeling in het voordeel van de gemeente heeft gewerkt, waardoor de baten hoger uitvallen dan de kosten. Deze bate is ten gunste van het resultaat gebracht.				

Personeel strategie				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	91 V			91 V
De gemeente heeft voor advisering voor strategische vraagstukken personeel in de begroting opgenomen. Gedurende 2020 is de bezetting niet volledig geweest. Dit levert een voordeel op van € 91.000.				

Wijkplan Palenstein				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
10 V	50 V	60 N		0
Voor de uitvoering van het Wijkplan Palenstein is een budget beschikbaar gesteld van € 149.000. De besteding van het budget over de jaren geschiedt in relatie tot de voortgang van de realisatie van het programma Palenstein. In 2020 zijn een aantal activiteiten niet of niet volledig uitgevoerd, waaronder				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

het beperkt invulling geven aan wensen van bewoners, het vieren van mijlpalen met de bewoners, activiteiten rondom het nieuwe winkelcentrum en bijdragen in speelvoorzieningen.

Parkeerinkomsten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
150 V				150 V
In de programmabegroting zijn middelen opgenomen voor het opheffen van de functie maaiveldparkeren ten gunste van de bouw van een ondergrondse parkeergarage op Markt 10. Deze opheffing leidt voor de gemeente tot inkomstenderving. Het verlies is ingeschat op € 150.000 per jaar. De middelen waren opgenomen vanaf 2020. Met raadsvoorstel 0637589359 geamendeerd raadsvoorstel businesscase Markt 10 is duidelijk geworden dat de bouw niet eerder start dan 2022. De middelen zijn via een melding in TB1 en Perspectiefnota 2021 voor 2020 en 2021 vrijgevallen.				

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
22 N	124 V	50 N		52 V
Dit betreft het voordelige opgetelde resultaat van verschillende begrotingsposten waaronder het voordelige resultaat op de opslag voor indirecte kosten van € 76.000.				

Aanvullende kosten Engelandlaan 270				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
Voor het bouw- en woonrijpmaken van het woningversnellingsproject Engelandlaan 270 zijn aanvullende kosten benodigd. In TB1 is hiervan een melding gedaan en is voor de kosten € 305.000 beschikbaar gesteld. Doordat er aanpassingen in het bouwplan benodigd waren, is de uitvoering vertraagd en niet in 2020 tot stand gekomen. Het plan is inmiddels zodanig aangepast dat de commissie ruimtelijke kwaliteit hierop een positief advies heeft uitgebracht en voorontwerp bestemmingsplan in procedure kon worden gebracht. De planning is dat in 2021 het ontwerp bestemmingsplan en besluit omgevingsplan worden vastgesteld en ter visie worden gelegd en dat ook de anterieure overeenkomst met de ontwikkelaar kan worden getekend. Naar verwachting zal de eigenaar/ontwikkelaar daarna het gebouw gaan slopen en kan de gemeente het terrein bouwrijpmaken (planning eind 2021/begin 2022). Het woonrijpmaken zal in 2023 plaatsvinden. Omdat er sprake is van een melding, is er geen afwijking ten opzichte van de begroting maar alleen ten opzichte van de melding.				

Doelstelling 7.3 Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte

Woonwagenhuisvesting				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	412 V			412 V
De gemeente heeft de afgelopen jaren verschillende langdurig bestaande knelpunten op het gebied van woonwagenhuisvesting aangepakt. Een van de lopende knelpunten is de herinrichting van de woonwagenlocatie Bleiswijkseweg. Voor de aanpassing van de buitenruimte van de				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

woonwagenlocatie is ongeveer € 412.000 beschikbaar gesteld, maar nog niet uitgegeven. Onderdeel van het woonwagendossier was de verhuizing van het oude gemaal naar het Gooimeer. Inmiddels is deze uitgifte volledig afgerond en kan er worden begonnen met de herinrichting van de Bleiswijkseweg. De verwachting was dat in het tweede halfjaar zou kunnen worden gestart, maar dat is om uiteenlopende redenen (o.a. door COVID-19) nog niet gelukt. Er is een start gemaakt met de tweede fase d.m.v. bewonersgesprekken om de aanpassing van de buitenruimte en de inpassing van de autosloperij af te stemmen. Om de toekomstbestendigheid van de locatie te waarborgen geldt het creëren van draagvlak en het kiezen van een gezamenlijke uitgangspositie met de bewoners als zwaarwegende factor. Het is niet mogelijk gebleken om de fysieke bewonersgesprekken op het gemeentehuis voort te zetten. Vanwege de verschillende COVID-19 maatregelen is de voortgang hiervan sterk bemoeilijkt. In deze fase zijn geen kosten gemaakt. Naar verwachting zullen de werkzaamheden, na afronding van de bewonersgesprekken, in het tweede kwartaal van 2021 starten en zal het beschikbare budget volledig worden ingezet. In TB2 is een voordeel van € 200.000 gemeld.

Woonvisie				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	43 V			43 V
Met raadsbesluit 0637565623 Raadsvoorstel besteding woonvisiegelden is voor 2020 € 143.000 beschikbaar gesteld voor het Architectuurpunt, de doorstroommakelaar en de verbetering van de leefomgeving. In het TB2 is op dit laatste onderdeel vanwege vertraging een voordeel gemeld van € 80.000. Omdat in de tweede helft van 2020 het toch gelukt is om te starten met een onderdeel van de verbetering van de leefomgeving (het onderdeel ‘bouwen op daken’), is het voordeel beperkt gebleven tot € 43.000.				

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
29 N	4 V			25 N

Doelstelling 7.4 Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid

OV schaalsprong				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	85 V	85 N		0
De raad heeft met raadsbesluit 0637519222-geamendeerd “Beschikbaar stellen budgetten Schaalsprong 2020 en 2021”, budget voor de OV schaalsprong ter beschikbaar gesteld. Inclusief herfasering bedraagt dit budget € 226.000. Het budget is aangewend voor de uitvoering van een eerste maatschappelijke kosten-batenanalyse van een lightrailverbinding tussen Zoetermeer en Rotterdam. Als gevolg hiervan, en de vaststelling daarvan in het bestuurlijk overleg MIRT, is de ZoRo-verbinding inmiddels ook opgenomen in het landelijke Toekomstbeeld OV. Het overleg en de lobby kosten tijd en de volgende stap is een verdiepende studie naar de ZoRo verbinding op basis waarvan een ontwikkelstrategie kan worden opgesteld. Daarnaast is met enige vertraging eind 2020 in samenwerking met de provincie Zuid-Holland gestart met een studie naar de verbinding Leiden-Zoetermeer. Dit en het tussentijdse bestuurlijke overleg geeft voor 2020 een voordeel van € 85.000 waar een even hoog nadeel van de onttrekking van het Rif tegenover staat.				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
12 N	64 N	12 N		88 N

Doelstelling 7.5 Overige

Personeel				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	526 N			526 N
In 2020 is door de aanwezigheid van boventalligen, langdurige zieken, de daarbij noodzakelijk en duurdere vervanging en wegens het dekkingsverlies van direct productieve uren door COVID-19 een nadeel ontstaan van € 526.000. In TB2 is € 525.000 gemeld.				

Vastgoed				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
36 N	296 V	215 N		45 V
In de begroting is budget voor de exploitatie van het commercieel vastgoed en het groot onderhoud van de ambtelijke huisvesting opgenomen. De lasten vallen lager uit doordat de geplande verduurzaming van het pand Welkom 2 nog in de voorbereidingsfase zit (voordeel € 215.000). Hier staat een lagere onttrekking uit de reserve tegenover (nadeel € 215.000). Daarnaast is het exploitatierecht voor de kiosk aan de Nelson Mandelabrug verkocht (voordeel € 42.000). De opbrengst van verkoop is gemeld in TB2. Tot slot zijn de verzekeringskosten € 12.000 hoger (nadeel € 12.000), dit is gemeld in TB1. De overige baten en lasten geven een voordeel van € 15.000.				

Begrotingsrechtmatigheid

Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid in dit programma.

Overhead

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2020 (1)	Begroting 2020 na wijzigingen (2)	Rekening 2020 (3)	Verschil tussen begroting na wijz. en rekening (2) – (3)	Meldingen 2020
Baten	494	1.242	1.619	377 V*	
Lasten	38.646	45.380	44.833	547 V*	276 N
Saldo van baten en lasten	**-38.152**	**-44.138**	**-43.214**	**924 V**	**276 N**
Onttrekkingen aan reserves	117	721	724	3 V	
Toevoegingen aan reserves	315	290	290	0	
Saldo mutaties reserves	**-198**	**431**	**434**	**3 V**	**0**
Resultaat	**-38.350**	**-43.707**	**-42.780**	**927 V**	**276 N**

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Baten 30,4 %, Lasten -1,2 %

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Hieronder wordt per taakveld Overhead een toelichting gegeven op de activiteiten die binnen het taakveld worden uitgevoerd en worden de verschillen tussen begroting en rekening toegelicht.

Informatievoorziening en Automatisering				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
3 V	81 V			84 V

Het saldo van Informatievoorziening en Automatisering bedraagt € 84.000 positief.
Dit saldo is opgebouwd uit een nadeel op personele kosten van € 150.000, een voordeel op materiële kosten van € 234.000. De overschrijding op de personele kosten wordt onder meer veroorzaakt door hogere opleidingskosten in kader van kwaliteitsverbetering informatiebeheer, kennisverdieping applicaties en outplacement. Bij de materiële kosten is de onderschrijding het gevolg van herfasering van budgetten voor het programma procesgericht werken en de doorlichting van de organisatie welke gepland zijn van 2020 tot en met 2022. Hierdoor heeft € 254.000 betrekking op prestaties die in de komende jaren zullen worden afgerond. Dit is gemeld in TB2. Het jaarbudget voor Informatievoorziening en Automatisering bedraagt ongeveer € 10,0 mln.

COVID-19
Vanwege COVID-19 is in totaal € 379.000 extra kosten gemaakt. Bij de servicedesk is bijvoorbeeld extra personeel ingezet (€ 81.000) om de werkdruk op te vangen en zijn alle medewerkers voorzien van de nodige ICT-middelen (beeldschermen, headsets, dockingsstations, etc.) om het thuiswerken zo optimaal mogelijk te faciliteren (€ 260.000). Door het thuiswerken zijn daarnaast ook de kosten van mobiele datagebruik en gesprekskosten gestegen (€ 38.000). Deze extra COVID-19-kosten zijn echter nagenoeg volledig gedekt binnen de eigen begroting. Dit wordt gerealiseerd doordat onder andere een aantal dure internetaansluitingen zijn opgezegd dan wel vervangen door goedkopere, de verwachte achtervang op de continuïteit van databasebeheer niet nodig is geweest, het programma procesgericht werken nog niet het volledige budget heeft kunnen inzetten en tot slot middelen die eenmalig zijn vrijgekomen omdat een applicatie-uitbreiding vorig jaar al heeft plaatsgevonden.

Communicatie COVID-19				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
50 N	52 N			102 N

Door COVID-19 zijn de medewerkers van Communicatie veelal anders ingezet dan vooraf was verwacht. Er is hierdoor een nadeel ontstaan van € 50.000 aan de batenkant doordat er geen inkomsten zijn gegenereerd door deelname aan projecten.
Er zijn ook diverse voordelen omdat bepaalde activiteiten onder andere rondom promotie en evenementen niet zijn gedaan.
Tenslotte zijn er heel veel zaken en communicatie gedaan rondom COVID-19 waaronder een digitale sinterklaasintocht, busreclames over COVID-19, podcasts, mondkapjes met gemeentelogo, digischermen op de Mandelabrug, afname pagina's in het Streekblad en het opstellen van een communicatieplan met winkeliers Stadshart over veilig winkelen. Per saldo was er een nadeel van € 52.000 aan lastenkant.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Personele inhuur communicatie				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	90 N			90 N
Vanwege een langdurig absentie door ziekte is er vervanging ingehuurd. Bij TB2 werd nog een overschrijding van ongeveer € 110.000 verwacht. Het nadeel was uiteindelijk € 90.000 doordat er minder inzet nodig was op de evenementen en citymarketing als gevolg van het niet doorgaan van bepaalde activiteiten door COVID-19. Vooralsnog wordt uitgegaan van een eenjarig effect.				

Citymarketing				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	150 V			150 V
Na vaststelling van het citymarketingadvies door de raad (raadsbesluit nr. DOC-2016-006580) heeft de raad het college de opdracht geven om een uitgebreid actieplan voor vier jaar te ontwikkelen. Het college heeft in het coalitieakkoord hier budget voor vrijgemaakt. Begin 2020 is een realisatievoorstel voor het citymarketingadvies vastgesteld door het College. De middelen die beschikbaar waren voor 2020 zijn niet geheel besteed in 2020, mede doordat vanwege COVID-19 veel niet door kon gaan op de eerder geplande manier. Omdat in 2020 een groot deel van de activiteiten niet kon worden uitgevoerd zal bij de komende Perspectiefnota een aanvraag voor budgetoverheveling worden gedaan. Voor dit jaar resteert er daardoor een positief saldo van € 150.000.				

Ambtelijke huisvesting en facilitaire voorzieningen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
120 V	836 N			716 N
Door de verbouwing van het stadhuis is een deel van het meubilair niet meer in gebruik. Daardoor is de boekwaarde € 469.000 in een keer afgeboekt ten laste van de exploitatie. Bij TB3 is hiervoor € 469.000 gemeld. Daartegenover staat dat de jaarlijkse afschrijvingslasten vrijvallen ten gunste van de exploitatie. Door prijsstijgingen en binnenklimaat maatregelen zijn de energiekosten € 98.000 hoger Hiervoor is bij TB1 € 80.000 gemeld. Het aantal vergaderingen onder andere de raad- en commissievergaderingen is door de COVID-19 maatregelen behoorlijk afgenomen. Hierdoor zijn de kosten € 80.000 lager. De onderhoudskosten zijn, door prijsstijgingen in de bouw- en installatiesector waardoor de contractkosten ook hoger zijn, € 74.000 hoger. Waarvan € 28.000 is doorbelast. Per saldo een nadeel van € 48.000. Bij TB1 is een nadeel van € 75.000 gemeld. De abonnement- en reprokosten zijn per saldo € 80.000 lager onder andere door het thuiswerken. Het nadeel op de schoonmaakkosten bedraagt € 82.000 door prijsstijgingen bij de recente aanbesteding en door de “wet arbeidsmarkt”. Van deze kosten wordt € 22.000 veroorzaakt door COVID-19-maatregelen. Bij TB1 is € 63.000 gemeld. De personeelskosten zijn € 230.000 hoger onder andere door verschillen tussen de functionele schaalindeling en het feitelijke salaris. Hiervoor is in TB2 € 250.000 gemeld. De tarieven voor de verzekeringen zijn het afgelopen jaar flink gestegen. Het nadeel bedraagt € 15.000. Hiervoor is in TB1 € 10.000 gemeld. Door het thuiswerken (COVID-19) is er voor koffie en thee € 94.000 minder uitgegeven daar staat tegenover dat de inkomsten via de koffiebijdrage van het personeel in het laatste kwartaal is afgeschaft € 13.000. Per saldo € 81.000.				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Het nadeel € 85.000 op meubilair is veroorzaakt doordat hergebruikte bureaustoelen zijn aangeschaft en beschikbaar gesteld voor het thuiswerken. Hiervoor is € 50.000 gemeld. Verder een voordelig saldo € 71.000 door diverse voor en nadelen.

Juridische Aangelegenheden en bestuursondersteuning				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
58 V	221 V			279 V
Het voordelig resultaat aan de lastenkant wordt veroorzaakt door personele kosten die lager zijn uitgevallen als gevolg van nog niet invullen van vacatures (€81.000), lagere opleidingskosten (€ 72.000), en lagere OR-kosten (€26.000) vanwege corona. De overige voordelen zijn (€ 19.000). Ook de kosten van de WA-verzekering zijn €75.000 lager uitgevallen doordat er per abuis voor € 50.000 aan BTW is geboekt in plaats van aan assurantiebelastingen. Van het voordeel op de WA-verzekering is in TB2 een voordeel gemeld van € 27.000. Daarnaast zijn er aan de lastenkant op de post Inkoopkracht Zuid-Holland meer kosten (€ 52.000) gemaakt als gevolg van een toename van het aantal aanbestedingen van de deelnemende gemeenten. Hier staan meer inkomsten (€ 58.000) tegenover door hogere bijdragen van de deelnemende gemeenten.				

Financiën				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
83 N	651 V			568 V
Het nadeel wordt voor € 100.000 verklaard doordat er minder uren aan projectadministratie/-control aan specifieke projectbudgetten/kredieten zijn doorbelast. Er was minder inzet noodzakelijk. Die lagere inzet komt aan de lastenkant terug door een lager dan geraamde inhuur voor deze activiteit. Van het voordeel van € 651.000 heeft € 390.000 betrekking op personeel en € 261.000 op overige lasten. De kosten van personeel en inhuur vallen lager uit als gevolg van het niet of lager invullen van vacatures en een lager dan verwachte inhuur op tijdelijk werk door derden. De lagere inhuur was onder meer mogelijk door een lagere inzet voor projectadministratie/control. Het totale verschil (baten en lasten) op personeel/inhuur bedraagt € 290.000. In TB2 is op het onderdeel personeelskosten/inhuur een voordeel van € 250.000 gemeld. De nog niet ingevulde vacatures zijn opgevangen met een laag ziekteverzuim, overwerk en herfasering van werk. Op het onderdeel overige lasten is sprake van lagere kosten voor automatisering door uitstel van vervanging van het financieel systeem en minder onderhoud (€ 135.000), minder gebruik van opleidingen en lagere kosten voor (dienst)reizen en arbo (€ 100.000). Tenslotte is sprake van een beperkt voordeel op diverse posten van geringe omvang (totaal € 25.000).				

Concern Control				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
V	45 N			45 N
Het nadelig resultaat wordt veroorzaakt door de nog niet ingevulde stelpost efficiency van € 0,1 mln. Enerzijds en een onder uitputting op personele lasten anderzijds.				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Flankerend beleid				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
V	346 V			346 V
Voor het invullen en uitvoeren van de maatregelen van flankerend (personeels)beleid, als gevolg van het traject 'ombuigen en vernieuwen' is in 2020 € 500.000 aan budget beschikbaar gesteld. De gevolgen van de maatregelen zullen vooral in 2021 en 2022 merkbaar zijn. In 2020 is er dan ook een financiële onderschrijding van € 346.000 op dit budget. In TB2 is al een onderschrijding gemeld van € 140.000.				

Directie				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	68 N			68 N
Bij directie is er een overschrijding op het inhuurbudget door kosten organisatieontwikkeling. Het financieel nadeel bedraagt € 68.000.				

Afdelingsoverhead				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
13 V	275 V			288 V
Dit product betreft de budgetten van het management en de directe ondersteuning (secretariaat) en de budgetten voor personeelsgerelateerde kosten zoals opleidingskosten, contributie, werkkleding, vergoeding dienstreizen, etc. (exclusief overheadafdelingen). De onderschrijding is vooral ontstaan door vacatures op managementniveau en lagere kosten voor opleidingen.				

Overig				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
18 V	35 N			17 N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2020 (1)	Begroting 2020 na wijzigingen (2)	Rekening 2020 (3)	Verschil tussen begroting na wijz. en rekening (2) – (3)	Meldingen 2020
Baten	241.728	338.151	347.536	9.385 V*	4.375 V
Lasten	6.302	9.534	2.530	7.004 V*	2.818 V
Saldo van baten en lasten	**235.426**	**328.617**	**345.006**	**16.389 V**	**7.193 V**
Onttrekkingen aan reserves	4.416	21.228	32.109	10.881 V	16.841 V
Toevoegingen aan reserves	501	107.255	122.758	15.503 N	15.500 N
Saldo mutaties reserves	**3.915**	**-86.027**	**-90.649**	**4.622 N**	**1.341 V**
Resultaat	**239.341**	**242.590**	**254.357**	**11.767 V**	**8.534 V**

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Baten 2,8 %, Lasten -73,5 %

Hieronder wordt een toelichting gegeven op de activiteiten die binnen OAD worden uitgevoerd en worden de verschillen tussen begroting en rekening toegelicht.

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
431 1N	2 V			429 N

Bezwaarschriften
Vanwege langdurige ziekte van een aantal medewerkers en de toename van het aantal bezwaarschriften is extra personeel ingehuurd om de bezwaarschriften binnen de gestelde termijn af te handelen. Hierdoor ontstaat een tekort van € 54.000. In TB2 is een verwachte overschrijding gemeld van € 110.000.

Opbrengst OZB
Per saldo is de opbrengst OZB € 100.000 lager dan geraamd (ongeveer 0,3% van de begroting). Dit wordt veroorzaakt doordat over de voorgaande jaren tot en met 2019 een lagere opbrengst over het gebruikersdeel van niet-woningen is gerealiseerd dan eerder ingeschat. Oorzaken hiervan zijn leegstand en transformatie van kantoren naar woningen.

Hondenbelasting
Na een periode van jaarlijkse afname is het aantal honden ten opzichte van vorig jaar licht toegenomen. De opbrengst blijft ongeveer € 44.000 achter op de begroting.

Opbrengst toeristenbelasting
Als gevolg van de COVID-19-crisis is de opbrengst toeristenbelasting met ongeveer € 105.000 lager uitgevallen dan aanvankelijk geraamd. Door de maatregelen is het aantal hotelovernachtingen ten opzichte van vorig jaar met 40% gedaald. In TB2 werd een tekort voorspeld van € 120.000. Voor de komende tijd bestaat een financieel risico. Niet alleen vanwege de verlengde maatregelen voor de horeca maar de verwachting is ook dat door toename van online werken er minder zakelijke bewegingen zullen zijn en daarmee ook minder hotelovernachtingen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Opbrengst precariobelasting
De gemeente heeft besloten om over 2020 geen precariobelasting op te leggen voor terrassen en uitstallingen. De opbrengst valt hierdoor ongeveer € 124.000 lager uit. Dit is gemeld in TB2.

Algemene uitkering en integratie-uitkering Sociaal Domein uit het Gemeentefonds				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
9.586 V	3.456 V			13.042 V

Baten
Algemene uitkering
De uitkering voor het kalenderjaar 2020 is € 9,6 mln. Hoger dan geraamd. Naar aanleiding van de ontvangen circulaires is in de Tussenberichten voor € 4,4 mln. Eerder melding gemaakt. In het memo septembercirculaire is melding gemaakt van een hogere inkomst van € 0,7 mln. In het memo decemberciruculaire is de volledige COVID-19-compensatie gemeld.
De hogere uitkering voor 2020 heeft de volgende oorzaken:

Groei (accres)	€ 1,5 mln.
Decentralisatie-uitkeringen	€ 1,6 mln.
Herverdeeleffecten	€ 1,9 mln.
COVID-19-compensatie	€ 3,8 mln.
COVID-19 compensatie (WSW)	€ 0,5 mln.

Wegens afrekeningen over oude jaren (2018 en 2019) is in 2020 per saldo € 0,3 mln. Meer ontvangen.

Via de resultaatbestemming zullen de middelen voor de regionale samenwerking Zuid-Holland Zuid gereserveerd worden.

Lasten
Reservering prijscompensatie
Aan de lastenkant is een voordeel ontstaan van ongeveer € 1,3 mln. Dit voordeel is veroorzaakt door een inschatting van hogere prijscompensatie, die aan de lastenkant is verantwoord en bij de Tussenberichten is gemeld.

Reserveringen ten behoeve van verwachtte lastenmutaties
In de begroting is rekening gehouden met mogelijke kosten van taakmutaties voor € 2,4 mln., die niet begrotingstechnisch zijn doorvertaald. In de Tussenberichten is hiervan € 1,6 mln. Gemeld en in het memo septembercirculaire € 0,5 mln.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Beleggingen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
240 V				240 V
Aandelen NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank) De gemeente bezit 3.510 aandelen van de BNG Bank (0,0063% van het aandelenkapitaal). De BNG Bank heeft in 2020 in verband met de COVID-19 geen dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders. Dit betekent dat de geraamde uitkering van € 3.000 niet is gerealiseerd. Aandelen Eneco Holding N.V. en Stedin De gemeente heeft de aandelen Eneco in 2020 verkocht, maar bezit nog wel 116.280 aandelen van Stedin (2,34% van het aandelenkapitaal). Stedin heeft in 2020 een dividend uitgekeerd dat € 0,2 mln. Meer is dan begroot. In de tussenberichten is melding gemaakt van dit hogere dividend.				

Renteresultaat (saldo van de financieringsfunctie en de overige algemene dekkingsmiddelen)				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
8 N	250 N	118 V	N	140 N
Het renteresultaat is nadelig door de aflossing van startersleningen (€ 76.000 gemeld in TB), wat leidt tot een onttrekking uit de rente-egalisatiereserve. Daarnaast is er boeterente betaald aan de belastingdienst over opgelegde aanslagen Vennootschapsbelasting.				

Waardevast houden reserves en voorzieningen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	5 N	0		5 N
Als gevolg van hogere stand op 1 januari van verschillende reserves en voorzieningen is er meer compensatie toegekend.				

Covid-19 kosten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
	3.798 V	4.738 N		940 N
Voor het doen van eigen keuzes van COVID-19-steun is een bedrag van € 5 mln. Gereserveerd, hiervan is € 1,2 mln. Begrotingstechnisch afgeraamd naar andere programma's. Per saldo is er een bedrag van € 3,8 mln. Nog beschikbaar. Een groot deel van het gewijzigde bedrag kan gedekt worden door de compensatie van het Rijk. Een bedrag van € 262.000 zal ten laste van de reservering voor de COVID-19-compensatie voor eigen keuzes. (€ 5 miljoen ten laste van de enecomiddelen). Hier resteert nog een saldo van € 4,7 mln. De verwachtte onttrekking uit de reserve vrij inzetbaar van € 1,3 mln., zoals gemeld in TB2, is veel lager door compensatie van het Rijk. De detaillering is opgenomen in bijlage 6.				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Reservemutaties				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
		15.500 V	15.500 N	
De reservemutaties als gevolg van de verkoop van Eneco, de verbetering van het weerstandsvermogen en de reservering voor COVID-19-kosten zijn verwerkt. Dit heeft geleidt tot een melding, zowel aan de lastenkant als de batenkant van € 15,5 mio in de Tussenberichten.				

VPB

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2020 (1)	Begroting 2020 na wijzigingen (2)	Rekening 2020 (3)	Verschil tussen begroting na wijz. en rekening (2) – (3)	Meldingen 2020
Baten	0	0	584	584 V*	
Lasten	207	207	851	644 N*	
Saldo van baten en lasten	**-207**	**-207**	**-267**	**60 N**	**0**
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	
Saldo mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**-207**	**-207**	**-267**	**60 N**	**0**

* Afwijking in percentage t.o.v. Totaal (2): Lasten 311,1 %

Hieronder wordt een toelichting gegeven op de verschillende posten VPB en worden de verschillen tussen begroting en rekening toegelicht.

VPB				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserve	Toevoeging aan reserve	Saldo
584 V	644 N			60 N
De Vpb-grondexploitaties valt € 60.000 hoger uit dan begroot. De Vpb-last over de grondexploitaties is afhankelijk van de fiscale resultaten van de grexen. Deze last maakt deel uit van het resultaat Grondbedrijf en wordt verrekend met de Grondbedrijf reserves en de reserve Investeringsfonds 2030 (RIF). Hierdoor sorteert het geeft effect op de gemeentelijke exploitatie. De Vpb-reclame-inkomsten is niet in de begroting opgenomen omdat de gemeente het standpunt heeft dat reclame-inkomsten niet onder het regime van de VPB vallen. De fiscus is echter van mening dat dit wel het geval is en legt de gemeente daarom vanaf 2016 Vpb-reclame-inkomsten op. Voor de jaren 2016 t/m 2020 wordt naar verwachting € 584.000 opgelegd. De gemeente heeft hiertegen bezwaar aangetekend en gaat er vanuit dat teruggave van Vpb volgt. In de paragraaf weerstandsvermogen wordt dit als risico vermeld.				

Overzicht van de aanwending van het begrotingsbedrag voor onvoorzien

In 2020 is geen gebruik gemaakt van een post onvoorzien.
De stelpost onvoorzien is niet in de begroting opgenomen en dus ook geen mutaties in de jaarrekening.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Overzicht van de incidentele baten en lasten

In de programmarekening zijn incidentele baten en lasten begrepen. Dit zijn baten en lasten met een tijdelijk karakter waarbij in principe een norm van drie jaar wordt gehanteerd. Bij het bepalen hiervan is, met uitzondering van de in de begroting vermelde incidentele baten en lasten, een ondergrens van € 100.000 aangehouden. Het overzicht van de incidentele baten en lasten is bedoeld om de vraag te beantwoorden of de rekening materieel sluitend is (structurele baten dekken de structurele lasten). Om de inzichtelijkheid te verbeteren zijn trendmatig afwijkende baten en lasten waar bij volgende meerjarenbegrotingen rekening mee zal worden gehouden buiten dit overzicht gelaten.

In het overzicht zijn van de baten en lasten die verband houden met COVID-19 alleen de baten en lasten opgenomen die zich zonder COVID-19 niet zouden hebben voorgedaan. De effecten van COVID-19 op de reguliere activiteiten van de gemeente staan niet in dit overzicht.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Geraamde incidentele		Werkelijke incidentele	
	baten	lasten	baten	lasten
Programma's				
Progr. 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie				
Schuldhulpverlening		161		161
Schuldhulpverlening, BTW	2.000		2.328	
ESF arbeidstoeleiding	388	388	388	385
Begeleiding kwetsbare jongeren uit pro en vsp (baten op OAD)		113		113
ESF Aan de slag in ZHC 2017-2018	707	707	707	711
Sociale activering Aandacht werkt		260		260
Uitvoeringsbudget Economische Zaken		110		110
Versterking hoger onderwijs en kenniseconomie		295		169
Verbind jongeren aan de stad		25		0
Arbeidsparticipatie- en scholing		161		161
Pilot veranderopgaven inburgering (baten op OAD)		100		74
Nieuwe wet inburgering (baten op OAD)		0		0
Taalonderwijs (Schakelklas vergunninghouders)		75		0
Taalonderwijs (RMC/leerplicht)		50		67
Voortzetting extra inzet voor afstemming binnen MRDH		97		71
Organisatie inrichtingsplan werkbedrijf		1.520		1.454
Frictiekosten oprichting Binnenbaan inzake verlofuren				224
Vrijval voorziening DSW (liquidatietekorten GR)	234		236	
Perspectief op werk (baten op OAD)		600		566
Bestuurlijke afspraken laaggeletterdheid (baten op OAD)		129		85
Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal (res.best., zie OAD)		247		165
Voortgang voortgezet onderwijs		3.908		0
Tozo-regeling	15.000	15.000	17.570	17.664
Tozo-regeling, uitvoeringskosten	750	750	750	690
Progr. 2 Samen leven en ondersteunen				
Uitbreiding wijkregisseurs		224		230
Wijkbudget		356		211
Taalonderwijs voor vergunninghouders		79		14
Extra gelden mantelzorgwaaardering		100		100
Sociale eetgelegenheden		160		160

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Voortzetting uitvoeringskosten Sociaal Domein		969		969
Zoetermeer, Open Stad		123		72
Beschermd wonen en maatschappellijke opvang		21		56
Verbeterplan gercertificeerde instelllingen Jeugd, incidenteel		142		195
Project 'Beter Samenspel'		123		30
Extra inzet jeugdzorg, 5,5 fte anderhalf jaar		450		338
Koplopergemeente onafhankelijke clientondersteuning (zie OAD)		0		33
Implementatie inkoop jeugdhulp (res.best.)		293		229
Wmo, meerkosten faillissement HMC		2.855	3.035	4.895
Corona, meerkosten Wmo				244
Corona, meerkosten jeugd				268
Progr. 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen				
Programma duurzaam&groen biodiversiteit SB		400		483
Programma duurzaam&groen biodiversiteit SO		350		341
Groenprojecten		-120		0
Kwaliteitsverbetering Openbare Ruimte		750		749
Programma duurzaam&groen Energietransitie		500		573
LED-lampencampagne	0	0		70
Uitvoeringskosten i.v.m. coronacrisis (baten op OAD)		200		181
Progr. 4 Vrije tijd				
Uitstel gymworld, lagere/latere lasten		-204		-136
Extra bruisbudget evenementen en citymarketing		150		150
Verduurzaming gemeentelijke panden (zie reserves)		88		0
Coronakosten, incidentele steun (zie OAD)	-501	670	508	508
Opheffen reserve/instellen voorziening GO		3.492		3.492
Verkoop Dorpsstraat 7			1.000	37
Progr. 5 Veiligheid				
Uitbreiding team handhaving en juridische achtervang		416		416
Voorkomen ondermijning		97		97
Aanpak ondermijnende criminaliteit	157	242	157	184
Versterkingsgelden aanpak radicalisering (res.best.)	276	481	302	344
Progr. 6 Dienstverlening en samenspraak				
Ìnvoering omgevingswet		673		496
Uitbreiding college		150		150
Progr. 7 Inrichting van de stad				
Grondzaken (inclusief af te dragen VPB)	15.100	12.697	28.337	10.052
Voortzetting extra inzet voor afstemming binnen MRDH		97		88
Besteding Woonvisiegelden		142		99
Aanvullende kosten Engelandlaan		305		0
Stationsomgeving en schaalsprong ov (tlv RIF)		250		141
Bleiswijkseweg		212		0
Uitwerking Centraal Park (tlv RIF)		115		0
Verduurzaming gemeentelijke panden (zie reserves)		215		0
Coronakosten, incidentele steun (zie OAD)	-31		-31	
Grondverkopen	390		520	
Overzicht Overhead				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

SD, ondersteunende afdelingen		255		255
Citymarketing		300		150
Bedrijfsvoering F&C		133		107
Uitbreiding college (inclusief ondersteuning)		100		100
Doorlichting organisatie kosten		200		100
Flankerend beleid		360		154
Kosten overhead		766		766
Thuiswerkvoorzieningen		190		345
Opheffen reserve/instellen voorziening GO		3.945		3.945
Verkoop Industrieweg 12			811	1.442
Budgetoverheveling Zaakgericht werken		211		57
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				
Perspectief op werk (Zie P1)	1.000		1.000	
Bestuurlijke afspraken laaggeletterdheid (zie P1)	129		129	
Begeleiding kwetsbare jongeren uit pro en vsp (zie P1)	113		113	
Pilot veranderopgave inburgering (zie P1)	150		178	
Nieuwe wet inburgering (zie P1)	249		249	
Correctie Gymworld, P4		-200		0
Afwegingskader corona, incidentele steun		3.798		0
Koplopergemeente onafhankelijke clientondersteuning (zie OAD)	156		261	
Jeugdmiddelen	300		300	
Corona, rijksbijdrage	390		1.038	
Verrekeningen met reserves:				
Progr. 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie				
Voortgang voortgezet onderwijs		2.796		2.796
Progr. 4 Vrije tijd				
Voortgang voortgezet onderwijs		862		862
Verduurzaming gemeentelijke panden	88		0	
Opheffen reserve/instellen voorziening GO	3.492		3.492	
Verkoop Dorpsstraat 7				963
Progr. 7 Inrichting van de stad				
Grondzaken	208	2.611	9.145	27.430
Stationsomgeving en schaalsprong ov (tlv RIF)	250		141	
Uitwerking Centraal Park (tlv RIF)	115		0	
Verduurzaming gemeentelijke panden	215		0	
Opheffen reserve/instellen voorziening GO	3.945		3.945	
Overhead				
Verkoop Industrieweg 12			631	
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				
Vrijval rente-egalisatiefonds	2.500		2.500	
Bijdrage RIF ter dekking van prog duurzaam en groen	250		250	
Bijdrage RIF herschikking mobiliteitsgelden	1.000		1.000	
Afwegingskader corona, incidentele steun	5.000		0	
Budgetoverhevelingen en resultaatbestemming 2019	1.927		1.927	
Verduurzaming gemeentelijke panden	1.274	1.274	1.274	1.274
Totaal	**57.221**	**70.560**	**84.191**	**90.435**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

In 2015 is de regelgeving van het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) aangepast. In de toelichting op de gewijzigde BBV staat dat ervan uit wordt gegaan dat toevoegingen en onttrekkingen aan reserves in principe incidenteel van aard zijn. Er zijn echter ook verrekeningen met reserves die structureel van aard zijn. Om een goed beeld kunnen vormen of structurele lasten worden gedekt door structurele baten schrijft de BBV voor dat zowel in de begroting als in de rekening een overzicht moet worden opgenomen waarin de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves is weergegeven.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Geraamde structurele		Werkelijke structurele	
	baten	lasten	baten	lasten
Reserve egalisatie invest. Schoolgebouwen		47		34
Reserve investeringsfonds 2030		350		350
Vrij inzetbare reserve		290		290
Totaal	**0**	**687**	**0**	**674**

Overzicht van topinkomens

De Wet normering topinkomens (WNT) schrijft topfunctionarissen een bezoldigingsmaximum voor; over 2020 is dat € 201.000. Daarnaast geldt een maximum norm ontslagvergoedingen per individu voor topfunctionarissen van € 75.000 (één jaarsalaris). Topfunctionarissen zijn personen die leiding even aan de gehele organisatie. Bij gemeenten zijn dat de griffier en de gemeentesecretaris. Politieke ambtsdragers vallen niet onder de wet.
De WNT verplicht tot een jaarlijkse publicatie in de jaarrekening van de bezoldiging (en eventuele ontslagvergoedingen) van iedere (gewezen) topfunctionaris, ongeacht de hoogte ervan en van iedere andere (reguliere) functionaris in dienstbetrekking, indien de bezoldiging of de ontslaguitkering het bezoldigingsmaximum voor topfunctionarissen overschrijdt.
Onderstaand overzicht is opgemaakt met inachtneming van de door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties vastgestelde Uitvoeringsregeling WNT.

In 2020 waren er geen (gewezen) reguliere functionarissen in dienstbetrekking van wie de totale bezoldiging hoger was dan de maximumnorm. Geen van de genoemde personen heeft een uitkering wegens beëindiging van het dienstverband ontvangen.

	B.J.D. Huykman	**R. Blokland**
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 134.857	€ 113.439
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.855	€ 20.207
Totale bezoldiging	**€ 155.712**	**€ 133.646**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 201.000	€ 201.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Gegevens 2019	B.J.D. Huykman	R. Blokland
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	**€ 126.355**	**€ 108.252**
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.890	€ 18.253
Totale bezoldiging	**€ 146.245**	**€ 126.505**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 194.000	€ 194.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

3.3 Balans

Bedragen x € 1.000

ACTIVA	31-12-'20	31-12-'19
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	**368**	**885**
a Kosten van onderzoek en ontwikkeling (grondexploitaties)	368	885
Materiële vaste activa	**355.730**	**351.923**
a Investeringen met een economisch nut		
1 gronden uitgegeven in erfpacht	4.771	4.771
2 overige investeringen met economisch nut	316.751	316.690
b Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	13.889	14.187
c Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	20.319	16.275
Financiële vaste activa	**4.921**	**6.180**
a Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	107	9
b Overige langlopende geldleningen	4.814	6.170
Totaal vaste activa	**361.019**	**358.988**
Vlottende activa		
Voorraden	**34.959**	**16.642**
a Grond- en hulpstoffen:	124	125
b Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	34.835	14.517
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**105.274**	**13.014**
a Vorderingen op openbare lichamen	1.688	755
b Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen	87.453	112
c Overige vorderingen	16.133	12.147
Liquide middelen	**172**	**131**
a Kas- en banksaldi	172	131
Overlopende activa	**30.363**	**31.564**
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen a voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel		
1 van het Rijk	124	812
2 van overige Nederlandse overheidslichamen	2.487	4.174
b Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	27.752	26.578
Totaal vlottende activa	**170.768**	**59.351**
Totaal-generaal activa	**531.787**	**418.339**

Bedrag waarvan het recht bestaat op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969	0	0

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Bedragen x € 1.000

PASSIVA	31-12-'20	31-12-'19
Vaste passiva		
Eigen vermogen	**342.993**	**246.201**
a Reserves:		
1 Algemene reserves	34.333	22.880
2 Bestemmingsreserves	304.157	212.353
b Gerealiseerde resultaat	4.503	4.367
Voorzieningen	**52.149**	**44.504**
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	**78.355**	**80.427**
a Onderhandse leningen van:		
1 binnenlandse banken en overige financiële instellingen	58.345	60.417
2 buitenlandse instellingen	20.000	20.000
b Waarborgsommen	10	10
Totaal vaste passiva	**473.497**	**364.531**
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**22.097**	**24.045**
a Overige kasgeldleningen	0	5.000
b Banksaldi	9.987	8.148
c Overige schulden	12.110	10.897
Overlopende passiva	**36.192**	**29.763**
a Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	21.742	19.671
b De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren		
1 van Europese overheidslichamen	0	0
2 van het Rijk	8.454	1.872
3 van overige Nederlandse overheidslichamen	4.921	7.382
c Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate komen van volgende begrotingsjaren	1.075	838
Totaal vlottende passiva	**58.289**	**53.808**
Totaal-generaal passiva	**531.786**	**418.339**

Gewaarborgde geldleningen	651.626	634.927
Garantstellingen (bankgaranties)	5.938	5.978

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

3.4 Toelichting op de balans

3.4.1 ACTIVA

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa zijn investeringen die niet tastbaar zijn. Door wijziging in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) worden de voorbereidingskosten voor grondexploitaties vanaf 2016 geactiveerd als kosten van onderzoek en ontwikkeling. Na maximaal 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actuele grondexploitatie dan wel worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat. Het verloop hiervan in 2020 is als volgt:

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Boekw. 1-1-2020	Investe-ringen	Desin-vestering	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Duurzame waardever-mindering	Boekw. 31-12-2020
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling	885		401	56		60	368

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn investeringen die een meerjarig nut hebben en in termijnen worden afgeschreven. Onderscheid wordt gemaakt tussen investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.
In de toelichting bij de reserves is vermeld uit welke bestemmingsreserves middelen zijn onttrokken voor de (gedeeltelijke) dekking van de afschrijvingen van geactiveerde investeringen.

Investeringen met een economisch nut

Gronden uitgegeven in erfpacht

Dit betreffen de gronden die in erfpacht uitgegeven zijn, waarvoor jaarlijks een canon in rekening wordt gebracht. Het verloop hiervan in 2020 is als volgt:

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Boekw. 1-1-2020	Investe-ringen	Desin-vestering	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Duurzame waardever-mindering	Boekw. 31-12-2020
Gronden en terreinen	4.771						4.771

Overige investeringen met een economisch nut

Investeringen met een economisch nut zijn investeringen die kunnen bijdragen aan het genereren van middelen en/of verhandelbaar zijn. Het verloop hiervan in 2020 is als volgt:

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Boekw. 1-1-2020	Investe-ringen	Desin-vestering	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Duurzame waardever-mindering	Boekw. 31-12-2020
Gronden en terreinen	55.967	2.645	9.409	450			48.753
Woonruimten	461						461
Bedrijfsgebouwen	241.607	15.822	2.000	5.095			250.334
Grond-/weg-/water-bouwkundige werken	6.139			359			5.780
Vervoermiddelen	468	44		74			438
Machines, apparaten en installaties	6.194	782		1.048			5.928
Overige materiële vaste activa	5.854	138	469	466			5.057
Totaal	**316.690**	**19.431**	**11.878**	**7.492**	**0**	**0**	**316.751**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

De belangrijkste **investeringen** in 2020 waren:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	
Aanleg parkeergarage markt 10	507
Bouw Overwater 1	3.334
Bouw zwembad	934
Bouw turn- en gymaccommodatie Amerikaweg	8.428
Huis van beeldende kunst	772
Totaal	**13.975**

De belangrijkste **desinvesteringen** in 2020 waren:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	
Overboeking boekwaarde Dwarstocht	7.499
Overboeking boekwaarde Markt 10	544
Totaal	**8.043**

Gronden, bestemd voor de gemeentelijke gebiedsontwikkeling

De categorie gronden bestemd voor gemeentelijkegebiedsontwikkeling betreft een nieuwe categorie onder de materiële vaste activa in 2020, volgens de notitie grondbeleid in begroting en jaarverslaggeving 2019 (juli 2019) van de Commissie BBV (hierna: notitie grondbeleid 2019). De gemeente Zoetermeer heeft twee percelen die bestemd zijn voor gemeentelijke gebiedsontwikkeling in 2020 oftewel 'warme gronden'. Deze zijn voor 2020 verworven en blijven om die reden tegen de bestaande boekwaarde gewaardeerd, volgens de notitie grondbeleid 2019.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Bestemming		Boekwaarde ultimo 2020
	Huidig	Toekomstig	
Kwadrant project B+F.	Volkstuin	Woningbouw	2.999
Rokkeveenseweg (Numicoterrein)	Openbaar / Groen	Woningbouw	313
Totaal			**3.312**

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Dit betreffen de boekwaarden van de begraafplaats (gronden, gebouwen en infrastructurele werken), de afvalinzameling (huisvuilauto's, overige tractiemiddelen, mini- en ondergrondse containers) en de apparatuur voor het betaald parkeren. Het verloop hiervan in 2020 is als volgt:

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Boekw. 1-1-2020	Investe-ringen	Desin-vestering	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Duurzame waardever-mindering	Boekw. 31-12-2020
Gronden en terreinen	1.683						1.683
Bedrijfsgebouwen	1.687			39			1.648
Grond-/weg-/water-bouwkundige werken	2.363	147		32			2.478
Vervoermiddelen	456			184			272
Machines, apparaten en installaties	1.171	59		50			1.180
Overige materiële vaste activa	6.827	44		243			6.628
Totaal	**14.187**	**250**	**-**	**548**	**-**	**-**	**13.889**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Investeringen met een maatschappelijk nut betreffen de investeringen die worden gedaan in met name groen, wegen, kunstwerken. Het verloop hiervan in 2020 is als volgt:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekw. 1-1-2020	Investe-ringen	Desin-vestering	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Duurzame waardever-mindering	Boekw. 31-12-2020
Grond-/weg-/water-bouwkundige werken	16.275	8.004		417	3.543		20.319

De belangrijkste **investeringen** in 2020 waren:

Omschrijving	
Herinrichting Stadshuisplein boven en ondergrond	1.025
Aanleg Vervoersknoop Bleizo	2.198
Asfalt verharding	1.871
Elementen verharding	790
Betonnen bruggen, viaducten en tunnels	1.493
Totaal	**7.377**

De aanleg van het vervoersknoop Bleizo wordt voor een groot deel gefinancierd door bijdragen vanuit de Metropoolregio Rotterdam Den Haag.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	
Investeringsbijdrage MRDH	2.545
Totaal	**2.545**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen

De kapitaalverstrekking aan deelnemingen betreft het volgende:

Omschrijving	Aantal	Nominaal (€)	Waarde (€)
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)	3.510	2,50	8.775
De Binnenbaan	980	100,00	98.000

Hiernaast bezit de gemeente nog de volgende aandelen die in de balans tegen € 0,00 zijn opgenomen:

Omschrijving	Aantal	Aandeel	Nominaal (€)	Waarde (€)
Stedin	0	0%	0,00	0
Stedin	111.280	2,34%	0,00	0
Dunea	387.302	9,68%	5,00	1.936.510
Dataland B.V.	57.504	onb.	0,10	5.750

Verkoop aandelen Eneco

Op 17 december 2019 besloot het college tot de verkoop van alle aandelen in Eneco Groep N.V. (hierna: Eneco) en op 27 januari 2020 stemde de raad in met de verkoop. In 2020 is deze verkoop onvoorwaardelijk geworden en zijn op 24 maart 2020 de aandelen Eneco formeel overgedragen door de gemeente Zoetermeer aan Mitsubishi en Chubu voor € 95,2 mln. En is op dezelfde datum in één bedrag per bank ontvangen. De boekwaarde van de aandelen Eneco bedroeg € 1.162,80 zodat de boekwinst op de verkooptransactie nagenoeg gelijk is aan het ontvangen bedrag. Dit betekent dat de liquide middelen in 2020 als ook het resultaat over het boekjaar 2020 toenemen met 95,2 mln.

Overige langlopende geldleningen

De overige langlopende geldleningen betreffen de volgende leningen:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	31-12-2020	31-12-2019
Startersleningen	4.814	6.171

In 2020 zijn via het Stimuleringsfonds Vereniging Nederlandse Gemeenten (SVn) geen startersleningen verstrekt. De starterslening is bij aanvang renteloos en aflossingsvrij. Bij voldoende financiële draagkracht wordt vanaf het vierde jaar door de SVn een marktconform rentepercentage gehanteerd gebaseerd op 15 jaar vast en aflossing op basis van annuïteiten. Naast de reguliere aflossingen van € 0,12 mln. Werden in 2020 leningen vervroegd gedeeltelijk of geheel afgelost tot € 1,24 mln.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Vlottende activa

Voorraden

Grond- en hulpstoffen

De grond- en hulpstoffen bestaan uit:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	31-12-2020	31-12-2019
Onderdelenmagazijn autowerkplaats afd. Afvalinzameling	96	93
Voorraad dieselolie afd. Afvalinzameling	28	32
Totaal	**124**	**125**

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Deze categorie betreft de lopende grondexploitaties. Het zijn de projecten waarvoor de raad de grondexploitatie voor de volledige looptijd heeft vastgesteld.

De grondexploitaties zijn herzien naar de situatie per ultimo 2020. Bij negatieve grondexploitaties is de Voorziening Nadelige complexen op de juiste hoogte gebracht. Dit deel van de voorziening is in de balans in mindering gebracht op de boekwaarde. In de gevallen dat de voorziening hoger is dan de boekwaarde per complex dan gebeurd dit tot de (netto) boekwaarde per complex nihil is. Het restant wordt in dat geval vermeld bij de Voorziening nadelige complexen grondbedrijf aan de passiva zijde. In het licht van de huidige marktomstandigheden zijn de materiële vastgoedwaarderingen belangrijke schattingsposten. Er bestaat een wezenlijk risico dat zich materiële aanpassingen kunnen voordoen in de waardering in het volgende boekjaar als gevolg van gewijzigde marktomstandigheden of onvoorziene omstandigheden.

Bedragen x € 1.000

Pr. nr.	Complex	Boek-waarde 31-12-19	Voor-ziening 31-12-19	Balans-waarde 31-12-19	Boek-waarde 1-1-20	Inves-tering	Inkom-sten	Winstne ming / Afsluitin g complex	Boek-waarde 31-12-20	Voor-ziening 31-12-20	Balans-waarde 31-12-20
5	Dwarstocht	-	-	-	-	8.197	-100	7	8.103	-	8.103
11	Lansinghage	-2.008	-	-2.008	-2.008	165	-20	-466	-2.328	-	-2.328
18	Oosterheem	15.273	-	15.273	15.273	2.289	-8.829	12.828	23.560	-	23.560
20	Zegwaartseweg Noord	-2.947	-	-2.947	-2.947	74	-290	644	-2.518	-	-2.518
22	Gasfabriekterr. Delftsewallen	2.744	2.577	167	2.744	20	40	-	2.804	2.233	571
26	Cadenza 2	1.709	1.709	-	1.709	224	-	-	1.933	63	1.870
32	Van Leeuwenhoeklaan	2.547	1.428	1.118	2.547	77	-	-	2.623	471	2.153
37	Boerhaavelaan	868	-	868	868	14	-	-	882	-	882
40	Van Duvenvoordepad	-135	-	-135	-135	268	-233	101	-	-	-
42	Palenstein	7.039	7.039	-	7.039	1.874	-	-	8.912	8.912	-
44	Tango locatie (vm)	279	279	-	279	8	-	-	287	287	-
97	Katwijkerlaan-tracé	-66	-	-66	-66	361	-1.630	1.000	-335	-	-335
102	Amerikaweg	389	389	-	389	413	-755	-	47	47	-
108	Voorweg Noord	2.347	233	2.114	2.347	52	-	-	2.399	196	2.203
115	Toverberg	88	-	88	88	94	-336	46	-109	-	-109
125	Jongerenwoningen Saturnusgeel	64	64	-	64	11	-	-75	-	-	-
128	Reigersblauw	45	-	45	45	132	-283	-	-106	-	-106
129	Plataanhout jongerenwoningen	152	152	-	152	38	-	-	190	190	-
130	Markt 10	-	-	-	-	889	-	-	889	-	889
	Totaal	28.388	13.870	14.517	28.388	15.200	-10.436	14.085	47.233	12.399	34.835

In onderstaand overzicht zijn de geraamde lasten en baten opgenomen van de bouwgronden in exploitatie en het geschatte eindresultaat. De inschattingen zijn gebaseerd op externe makelaarsrapporten en kostencalculaties van derden.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

	Boekwaarde ultimo 2020	Lasten	Baten	Rente	Resultaat
Totaal Grondexploitaties	**47.233**	**44.230**	**94.878**	**-245**	**3.659**

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar bestaan uit:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	31-12-2020	31-12-2019
a. Vorderingen op openbare lichamen	1.688	755
b. Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	245	112
c. Rekening-courantverhoudingen met Rijk (schatkistbankieren)	87.209	0
d. Overige vorderingen:		
Belastingvorderingen	4.377	*3.888*
Af: Voorziening dubieuze belastingdebiteuren	*-597*	*-652*
Vorderingen bijstand	13.347	*11.721*
Af: Voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren	*-9.590*	*-9.637*
Overige vorderingen	11.080	*6.889*
Af: Voorziening dubieuze debiteuren	*-2.482*	*-62*
Totaal overige vorderingen	16.135	12.147
Afrondingsverschil	-3	
Totaal	**105.274**	**13.014**

Vorderingen op openbare lichamen
De vorderingen op openbare lichamen bestaan uit vorderingen op de volgende openbare lichamen, waaronder gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, het Rijk en overige openbare lichamen.

Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen
Dit betreft een rekening-courantverhouding met de stichting Stimuleringsfonds Nederlandse Gemeenten (SVn), waar de startersleningen worden geadministreerd. Via deze rekening-courant worden de kosten (beheervergoeding) en opbrengsten van de startersleningen verrekend.

Rekening-courantverhoudingen met het Rijk (Schatkistbankieren)
De wet Schatkistbankieren verplicht decentrale overheden om hun overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist van het Rijk. Het betreft middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. Tot een bepaald bedrag (drempelbedrag, gebaseerd op de begrotingsomvang) mogen de decentrale overheden overtollige middelen buiten de schatkist van het Rijk aanhouden.

(1)	**Drempelbedrag**	**2.831**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	416	1.143	80	104
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	2.415	1.689	2.751	2.727
(3b) = (2) > (1)	**Overschrijding van drempelbedrag**	**-**	**-**	**-**	**-**

In geen van de kwartalen is sprake van een overschrijding van het drempelbedrag.

Overige vorderingen
De overig vorderingen zijn verdeeld naar categorieën op basis van de aard van de vordering.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Belastingvorderingen
De openstaande vorderingen betreffen de belastingjaren 2011 tot en met 2020. Hiervan is € 0,6 mln. Als dubieus aangemerkt. Voor dit bedrag is een voorziening dubieuze belastingdebiteuren getroffen, die in de balans is verrekend met de betreffende vorderingen.

Vorderingen bijstand
De openstaande vorderingen hebben voornamelijk betrekking op vorderingen op (voormalige) bijstandscliënten. Hiervan is € 9,6 mln. Als dubieus aangemerkt, o.a. door het ontbreken van afloscapaciteit bij de bijstandscliënten of doordat cliënten vertrokken zijn met een onbekende bestemming. Voor dit bedrag is een voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren getroffen, die in de balans is verrekend met de betreffende vorderingen. Het percentage oninbare debiteuren is in 2020 met 10% gedaald ten opzichte van 2019, namelijk 72%. Deze sterke daling is toe te schrijven aan het opleggen van vorderingen Tozo, waarvoor nog geen ervaringscijfers zijn en daardoor het percentage oninbaar nog op 0% is gesteld. In 2020 heeft een aanwending i.v.m. oninbaar gestelde debiteuren van in totaal € 655.000 plaatsgevonden, waarvan € 224.000 buiten invorderingen en € 431.000 kwijtscheldingen. Op grond van de debiteurenpositie per ultimo 2020 is € 47.000 aan de voorziening onttrokken.

Overige vorderingen
De openstaande vorderingen betreffen diverse overige debiteuren. Hiervan is € 2,5 mln. Als dubieus aangemerkt. Voor dit bedrag is een voorziening dubieuze debiteuren getroffen, die in de balans is verrekend met de betreffende vorderingen.
De grootste posten zijn:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	
Leges omgevingsvergunningen	1.618
Bijdragen in de exploitatielasten scholen	1.361
Vorderingen op zorgaanbieders i.v.m. voorschotten Jeugdhulp	556
Totaal	**3.535**

Liquide middelen
De liquide middelen bestaan uit kasgelden en banksaldi.

Schatkistbankieren
De wet Schatkistbankieren verplicht decentrale overheden om hun overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist van het Rijk. Het betreft middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. Tot een bepaald bedrag (drempelbedrag, gebaseerd op de begrotingsomvang) mogen de decentrale overheden overtollige middelen buiten de schatkist van het Rijk aanhouden.

(1)	**Drempelbedrag**	**2.701**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten ‘s Rijks schatkist aangehouden middelen	416	1.143	80	104
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	2.415	1.689	2.751	2.727
(3b) = (2) > (1)	**Overschrijding van drempelbedrag**	**-**	**-**	**-**	**-**

In geen van de kwartalen is sprake van een overschrijding van het drempelbedrag.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel
Het verloop hiervan in 2020 is als volgt:

bedragen x € 1.000

	Uitkeringen van het Rijk	Saldo 1-1-2020	Toevoe-gingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2020
1	Min.van Sociale Zaken en Werkgelegenheid / project ZHC Aan De Slag (onderdeel ESF)	791		667	124
2	Min. Van Volksgezondheid, Welzijn en Sport / Specifieke uitkering stimulering sport	21		21	
Totaal		**812**		**688**	**124**

	Uitkeringen van overige Nederlandse overheidslichamen	Saldo 1-1-2020	Toevoe-gingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2020
1	MRDH / subsidie nachtnet fiets 2016	14		14	
2	MRDH / subsidie nachtnet fiets	216		216	
3	MRDH / subsidie Big data innovatiehub	59		59	
4	MRDH / subsidie Zoro busbaan	1.459			1.459
5	MRDH / subsidie Randstadrail Stadhuis Zoetermeer	876		262	614
6	MRDH / subsidie Snelfietsroute Zoetermeer	668		383	285
7	MRDH / subsidie Verbeteren afslag A12 Z'meer	71		39	32
8	MRDH / Fietspad Meerpolder	125		125	
9	MRDH/ Haalbaarheidsstudie AVLM Dutch Innovation Park	9			9
10	MRDH / Landelijke MONO-campagne	28		28	
11	MRDH / Verkeersveiligheid winkelcentra	75		75	
12	MRDH / Reconstructie Karel Doormanlaan	234		234	
13	MRDH / Innolab-structuur Dutch Innovation Park	16	20	9	27
14	MRDH / Praktische fietslessen	20	20	20	20
15	MRDH / Kleine maatregelen OV	110		110	
16	MRDH / 1e en 2e fase actualisatie bewegwijzering fietspaden	32			32
17	Gemeente Leidschendam-Voorburg / DHW Fietspad Meerpolder	146		146	
18	Provincie ZH / project weidevogels	14		14	
19	MRDH / School op Seef		9		9
Totaal		**4.172**	**49**	**1.734**	**2.487**

Totaal		**4.984**	**49**	**2.422**	**2.611**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

De overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen bestaan uit diverse posten van verschillende aard en omvang. De grootste posten zijn als volgt:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	
Nog te ontvangen	
Teruggave exploitatiebijdrage 2020 DSW	1.154
BTW Compensatiefonds	13.940
BTW Compensatiefonds Re-integratie correctie 2013-2019	2.328
Vooruitbetaalde bedragen	
Bijdrage 1e half jaar 2021 Veiligheidsregio Haaglanden	4.849
Vs deelnemersbijdrage 1e helft '21 Omgevingsdienst Haaglanden	561
Totaal	**22.832**

Onder de overige nog te ontvangen bedragen bevinden zich ook vorderingen in het kader van faciliterend grondbeleid. Volgens de notitie grondbeleid 2019 van de Commissie BBV zijn deze onderverdeeld naar de onderstaande categorieën. De verhaalbare kosten betreffen de projecten waarvoor al een anterieure overeenkomst is gesloten. De nog te verrekenen kosten betreffen de projecten waarvoor nog geen anterieure overeenkomst is gesloten.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	
Verhaalbare kosten	
Faciliterend grondbeleid	422
Nog te verrekenen kosten	
Faciliterend grondbeleid	
Totaal	**422**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

3.4.2 PASSIVA

Vaste passiva

Eigen vermogen

Reserves

In de jaarrekening (realisatie) zijn toevoegingen of onttrekkingen aan reserves slechts verantwoord als daarvoor bij de begroting of begrotingswijziging autorisatie door de raad is verleend en voor zover ook nodig en tot maximaal het daarvoor gebudgetteerde bedrag. Uitzondering hierop zijn de volgende resultaatbestemmingen, die in de jaarrekening zijn verantwoord ongeacht de hiervoor begrote bedragen:

- De aan een aantal reserves toegevoegde inflatie om de betreffende reserves waardevast te houden. De hoogte van de inflatie wordt vastgesteld bij de begroting en de werkelijk storting is gebaseerd op de werkelijke stand van de reserve. Deze werkwijze is geautoriseerd op grond van het raadsbesluit bij de rentenota 2018 op 5 november 2018.
- De (voorlopige) bestemming van het resultaat van het Grondbedrijf, dat in de jaarrekening voor 50% is verrekend met het Investeringsfonds 2030 en voor 50% met de reserve versterking financiële positie Grondbedrijf. Dit is vanaf 2008 geautoriseerd op grond van raadsbesluit van 17 november 2008 betreffende TB2.
- De over- of onderschrijding op de budgetten voor groot onderhoud bovengronds worden op basis van de Begrotingsraad op 11 november 2013 verrekend met de egalisatiereserve groot onderhoud bovengronds. Voorts wordt de reserve afgeroomd ten gunste van de vrij inzetbare reserve als deze uitstijgt boven het maximum van € 5 mln.
- De afroming van de rente-egalisatiereserve boven de vastgestelde bovengrens ten gunste van de vrij inzetbare reserve. Deze generieke gedragslijn is door de raad vastgesteld op 5 november 2018 (rentenota 2018).
- Bij verkoop van vastgoed worden incidentele verkoopresultaten (positief en negatief) in de vorm van een hogere / lagere verkoopopbrengst ten opzichte van de restant boekwaarde ten gunste of ten laste van de vrij inzetbare reserve gebracht. Dit is door de raad besloten op 27 juni 2016 (Perspectiefnota 2017 en gevolgen Gemeentefonds 2016).
- Het verschil tussen de maximale garantstelling afgegeven aan de GR Bleizo en het tekort Bleizo ten laste dan wel ten gunste te brengen van de brede bestemmingsreserve.
- Bij een beroep op specifieke voor het doel in leven geroepen bestemmingsreserves wordt het bedrag van de feitelijke onttrekking gelijkgetrokken aan de gemaakte kosten tot maximaal de raming van de kosten. Deze werkwijze is geautoriseerd op grond van het raadsbesluit bij de perspectiefnota 2020 op 1 juli 2019.
- Meldingen van resultaatbestemmingen in de Tussenberichten.
- Bij een beroep op specifiek voor het doel in het leven geroepen bestemmingsreserve is het bedrag van de feitelijke onttrekking gelijk aan de gemaakte kosten tot maximaal de raming van de kosten. Deze beleidslijn maakt het mogelijk om bij lagere kosten dan geraamd ook een lagere aanwending van de reserve te kunnen verantwoorden conform de nota reserves en voorzieningen.

B. Gerealiseerd resultaat

Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening is afzonderlijk in de balans vermeld als onderdeel van het eigen vermogen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Toelichting reserves

Het verloop van de reserves in 2020 is als volgt:

bedragen x € 1.000

Reserve	Saldo 1-1-2020	Resultaat-bestem-ming 2018	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen	Vermin-deringen ivm dekking afschrijving activa	Saldo 31-12-2020
A Algemene reserves:						
1 Vrij inzetbare reserve	16.931	4.367	15.989	6.913	-	30.374
2 Reserve versterking financiële positie grondbedrijf	4.302	-	7.079	9.145	-	2.236
3 Reserve ivm risico's grondbedrijf	1.647	-	75	-	-	1.722
Afrondingsverschil	1	-	1	1	-	1
Totaal A. Algemene reserves	**22.881**	**4.367**	**23.144**	**16.059**	**-**	**34.333**
B Bestemmingsreserves:						
1 Reserve algemeen dekkingsmiddel	158.707	-	831	1.500	-	158.038
2 Brede bestemmingsreserve	14.558	-	4.302	7.844	-	11.016
3 Rente-egalisatie reserve	4.808	-	-	2.619	-	2.189
4 Reserve flankerend beleid	-	-	-	-	-	-
5 Investeringsfonds 2030	23.833	-	26.643	4.762	-	45.714
6 Reserve EU-initiatieven	93	-	-	-	-	93
7 Reserve groot onderhoud ambtelijke huisvesting	3.945	-	-	3.945	-	-
8 Reserve Integraal Veiligheidsbeleid	183	-	-	-	-	183
9 Reserve egalisatie investering schoolgebouwen	2.004	-	4.348	1.321	-	5.031
10 Reserve investeringsimpuls amateurverenigingen	132	-	-	82	-	50
11 Reserve groot onderhoud welzijnsaccommodaties	3.492	-	-	3.492	-	-
12 Reserve beeldende kunst in de openbare ruimte	436	-	146	100	-	482
13 Egalisatiereserve groot onderhoud bovengronds	161	-	488	-	-	649
14 Reserve dekking kapitaallasten	-	-	1.274	-	-	1.274
15 Reserve Enecogelden	-	-	95.200	15.762	-	79.438
Afrondingsverschil	1	-	-1		-	
Totaal B. Bestemmingsreserves	**212.353**	**-**	**133.231**	**41.427**	**-**	**304.157**
Totaal alle reserves	**235.234**	**4.367**	**156.375**	**57.486**	**-**	**338.490**

Exploitatieresultaat 2019

Het voordelig exploitatieresultaat van 2019 is op grond van het raadsbesluit van 2 juni 2020 (Resultatendebat) toegevoegd aan de vrij inzetbare reserve.
De definitieve resultaatbestemming heeft plaatsgevonden in de raad van 29 juni 2020 bij de behandeling van de Perspectiefnota 2021; deze is verwerkt in de toevoegingen en onttrekkingen bij de betreffende reserves.

Hierna volgt een toelichting van de aard en de reden van elke reserve en de mutaties daarin. De vermelde bedragen zijn x €1.000.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

A1. Vrij inzetbare reserve

Deze reserve dient om reservemiddelen waarop geen verplichting rust in beeld te brengen. Hierdoor vervult deze reserve ook de functie van financiële buffer voor het opvangen van negatieve rekeningresultaten en risico's. Als zodanig maakt deze reserve deel uit van het weerstandsvermogen zoals aangegeven in de nota weerstandsvermogen en risicomanagement van 14 december 2020.

Toevoegingen	Bedrag
Van OAD Enecogelden	15.500
Van OAD Vrijval omgevingswerken Randstadrail	71
Van Overhead i.v.m. terugbetaling afwaardering stadhuis	290
Van progr. 4 Vrije Tijd i.v.m. groot onderhoud SCA	128
Totaal toevoegingen	**15.989**

Onttrekkingen	Bedrag
Naar Overhead i.v.m. Industrieweg 12	632
Naar OAD Resultaatbestemming 2019	3.796
Naar OAD Dekking kapitaallasten	1.274
Naar OAD i.v.m. budgetoverhevelingen van 2019 naar 2020	571
Naar OAD i.v.m. budgetoverhevelingen van 2018 naar 2020	534
Naar OAD i.v.m. budgetoverhevelingen van 2017 naar 2020	107
Totaal onttrekkingen	**6.913**

A2. Reserve versterking financiële positie grondbedrijf

Deze reserve dient om samen met de reserve in verband met risico's Grondbedrijf te waarborgen dat het totaal van de risico's binnen het Grondbedrijf afdoende kan worden gedekt.
Deze reserve vormt het belangrijkste onderdeel van de weerstandscapaciteit van het Grondbedrijf.
Vooruitlopend op de definitieve resultaatbestemming wordt jaarlijks 50% van het resultaat van het Grondbedrijf aan deze reserve toegevoegd dan wel onttrokken.

Toevoegingen	Bedrag
Van programma 7 i.v.m. 50% winstneming	7.079
Totaal toevoegingen	**7.079**

Onttrekkingen	Bedrag
Naar progr 7 i.v.m. afroming omdat reserve versterking financiële positie Grondbedrijf uitstijgt boven weerstandsratio van 1,2	9.145
Totaal onttrekkingen	**9.145**

A3. Reserve in verband met risico's Grondbedrijf

Deze reserve dient ter beperking van het risico dat vanuit de winstgevende grondexploitaties te vroeg winst wordt genomen en maakt ook deel uit van de weerstandscapaciteit Grondbedrijf.
Het risico heeft uitsluitend betrekking op de grondexploitaties waarvoor tussentijds winst is genomen.
Deze reserve bedraagt op peildatum 2,5% van de nog te maken kosten en de nog te realiseren verkoopopbrengsten tot maximaal het bedrag van de gecumuleerde tussentijdse winstnemingen.

Toevoegingen	Bedrag
Van programma 7 i.v.m. dotatie 2020 risicoreserve grondbedrijf	75
Totaal toevoegingen	**75**

B1. Reserve algemeen dekkingsmiddel

Deze reserve staat tegenover de activa op de balans en zorgt ervoor dat niet voor alle activa een lening hoeft worden aangetrokken. Dit zorgt voor lagere rentelasten in de exploitatie.

Toevoegingen	Bedrag
Van progr. 4 gedeelte van verkoopopbrengst Dorpstraat 7	831
Totaal toevoegingen	**831**

Onttrekkingen	Bedrag

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Naar progr. 1 t.b.v. overheveling naar de reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen	1.500
Totaal onttrekkingen	**1.500**

B2. Brede bestemmingsreserve

Deze reserve dient om expliciet door de raad aangegeven kosten te dekken. Deze reserve heeft een financieel-technisch karakter.

Toevoegingen	**Bedrag**
Via OAD van vrij inzetbare reserve i.v.m. resultaatbestemming 2019 (klimaatakkoord, aardgasvrije werken, werkbedrijf en perspectief op werk)	4.229
Van progr. 7 t.b.v. dekking kosten nazorg gesloten grondexploitaties	73
Totaal toevoegingen	**4.302**

Onttrekkingen	**Bedrag**
Naar OAD vrijval middelen Wijkplan Palenstein	25
Naar OAD vrijval middelen Omgevingswerken randstadrail	71
Via OAD naar RIF 2030 middelen Bleizo	6.100
Naar progr. 3 t.b.v. nazorg afgesloten grondexploitaties 2020	697
Naar progr. 7 t.b.v. Wijkplan Palenstein	89
Naar Overhead t.b.v. dekking kapitaallasten i.v.m. aanpassing bedrijfsrestaurant	92
Naar prog. 1 t.b.v. implementatiekosten Werkbedrijf	770
Totaal onttrekkingen	**7.844**

B3. Rente-egalisatie reserve

Deze reserve dient om de effecten van een wijziging in rentedruk voor de exploitatie van de begroting op te vangen. Door de aanwezigheid van deze reserve zijn schommelingen in de marktrente niet van invloed op het rekeningresultaat.

Bij raadsbesluit van 5 november 2018 (Rentenota 2018) is besloten tot de generieke gedragslijn om de reserve boven de bovengrens bij de jaarrekening af te romen ten gunste van de vrij inzetbare reserve. De bovengrens is bepaald op 1,5% van de financieringsbehoefte voor 4 jaar.

Onttrekkingen	**Bedrag**
Naar OAD i.v.m. vrijval rente-egalisatieserve	2.500
Naar OAD i.v.m. saldo rentelasten en baten	119
Totaal toevoegingen	**2.619**

B4. Reserve flankerend beleid

Deze reserve dient om kosten op te vangen die het gevolg zijn van taakstellingen, ombuigingen en procesinnovaties die leiden tot organisatieveranderingen.

B5. Investeringsfonds 2030

Deze reserve dient om de investeringskosten die voortvloeien uit de stadsvisie 2030 te dekken (raadsbesluit 14 december 2009).

Toevoegingen	**Bedrag**
Van programma 7 i.v.m. 50% winstneming	7.079
Van progr. 7 i.v.m. storting uit reserve versterking financiële positie Grondbedrijf i.v.m. afroming boven weerstandsratio van 1,2	13.114
Van OAD i.v.m. bijdrage exploitatie wegvallende ISV	350
Van OAD i.v.m. BBR-middelen Bleizo	6.100
Totaal toevoegingen	**26.643**

Onttrekkingen	**Bedrag**
Naar progr. 1 t.b.v. dekking Dutch Innovation Park	445
Naar progr. 7 t.b.v. dekking kosten stadsomgeving	185
Naar progr. 7 t.b.v. dekking kosten Entree	1.627
Naar progr. 7 t.b.v. dekking kosten gebiedsontwikkeling Dobbeplas en omgeving	-41

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Naar progr. 7 t.b.v. dekking kosten gebiedsontwikkeling Dorpsstraat	13
Naar progr. 7 t.b.v. dekking kosten OV Schaalsprong	141
Naar progr. 7 t.b.v. dekking kosten Schaalsprong	687
Naar progr. 7 t.b.v. dekking kosten mobiliteit	13
Naar progr. 7 t.b.v. dekking kosten upgrade Binnenstad	353
Naar progr. 7 t.b.v. dekking kosten nieuwe initiatieven	89
Naar OAD i.v.m. dekking coalitieakkoord	250
Naar OAD i.v.m. dekking veiligheid en og	1.000
Totaal onttrekkingen	**4.762**

B6. Reserve EU-initiatieven

In 2004 is een zogeheten 'Revolving Fund subsidieverwerving' ingesteld. In 2006 is dit gewijzigd in de huidige reserve. De reserve wordt gevoed uit de netto-subsidieopbrengsten van EU-projecten (het surplus aan vrije subsidiemiddelen). Uit dit budget kan de incidentele inzet van vakinhoudelijke medewerkers aan subsidieverwervingsprojecten worden gedekt. De restrictie hierbij is, dat de netto inkomsten uit de betreffende subsidieprojecten jaarlijks worden toegevoegd aan het 'revolving fund'. Het plafond van de reserve is gesteld op een maximum van € 150.000. In 2020 is er geen onttrekking gedaan.

B7. Reserve groot onderhoud ambtelijke huisvesting

Deze reserve diende om instandhoudingskosten van accommodaties van de ambtelijke huisvesting te egaliseren. In 2010 was de reserve gevormd voor de centrale huisvesting aan het Stadhuisplein 1, Zuidwaarts en het pand aan de Argonstraat. Met de vorming van het Vastgoedbedrijf per 1 januari 2011 zijn hier in 2011 de overige decentrale accommodaties, het pand aan de Brusselstraat en de strategische panden die het Vastgoedbedrijf beheert aan toegevoegd. Voor deze panden zijn meerjarige onderhoudsplannen aanwezig. Deze reserve is opgeheven bij raadsbesluit op 14 december 2020. De middelen zijn overgeheveld naar de voorziening groot onderhoud gemeentelijke panden.

Onttrekkingen	**Bedrag**
Naar prog. 7 t.b.v. dekking kosten groot onderhoud gemeentelijke panden	3.945
Totaal onttrekkingen	**3.945**

B8. Reserve Integraal Veiligheidsbeleid

Deze reserve dient om de kosten te dekken van maatregelen tegen onveilige situaties in de openbare ruimte, waaronder cameratoezicht (raadsbesluit 9 juli 2007).

B9. Reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen

Deze reserve dient om pieken en dalen in de lasten van investeringen te egaliseren. Op deze wijze ontwikkelen de lasten zich in de jaren geleidelijk en minder schoksgewijs. Dit is noodzakelijk omdat de schoolgebouwen (vooral in het voortgezet onderwijs) in een relatief korte periode zijn neergezet en daarom ook de kosten van renovatie of herbouw in een korte periode op de gemeente af zullen komen.

De reserve wordt om de vijf jaar herijkt. In de raad van 23 mei 2016 is het integraal huisvestingsplan primair onderwijs 2016-2020 vastgesteld dat de basis vormt voor de herijking van de reserve. In 2021 zal de volgende tussentijdse herijking plaatsvinden. Naast de reguliere storting is in 2020 tot een extra storting besloten in verband met vervroegde nieuwbouw (van 2027 naar 2022) SSVOZ-locatie aan het Van Doornenplantsoen.

Toevoegingen	**Bedrag**
Van OAD i.v.m. waardevast houden	34
Van progr. 1 conform beheerbegroting	1.518
Van progr 1 i.v.m. afschrijvingsverschil	2.796
Totaal toevoegingen	**4.348**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Onttrekkingen	Bedrag
Naar progr. 1 t.b.v. dekking afschrijvingen van geactiveerde investeringen schoolgebouwen	1.321
Totaal onttrekkingen	**1.321**

B10. Reserve investeringsimpuls amateurverenigingen

Deze reserve dient ter dekking van subsidies op grond van de verordening investeringssubsidie en gemeentegarantie amateurverenigingen, die op 23 februari 2006 door de raad is vastgesteld.

Onttrekkingen	Bedrag
Naar progr. 4 t.b.v. dekking kosten investeringssubsidies aan amateurverenigingen	82
Totaal onttrekkingen	**82**

B11. Reserve groot onderhoud welzijnsaccommodaties

Deze reserve diende om de instandhoudingskosten van de welzijnsaccommodaties te egaliseren. De reserve was ingesteld bij raadsbesluit van 17 november 2008 op basis van het gelijktijdig vastgestelde Beheerkader Welzijnsaccommodaties 2008-2047. In de onderliggende prognose voor groot onderhoud wordt ervan uitgegaan dat alle welzijnsaccommodaties eeuwigdurend in stand worden gehouden. De reserve bestond uit de volgende twee sub-reserves:

- Reserve groot onderhoud sociaal-culturele accommodaties
- Reserve groot onderhoud sportaccommodaties

Deze reserve is opgeheven bij raadsbesluit op 14 december 2020. De middelen zijn overgeheveld naar de voorziening groot onderhoud gemeentelijke panden.

Onttrekkingen	Bedrag
Naar progr. 4 t.b.v. dekking kosten groot onderhoud sportaccommodaties	2.054
Naar progr. 4 t.b.v. dekking kosten groot onderhoud sociaal-culturele accommodaties	1.438
Totaal onttrekkingen	**3.492**

B12. Reserve beeldende kunst in de openbare ruimte

Deze reserve dient om de kosten van het realiseren van beeldende kunst in de openbare ruimte te dekken. De reserve is ingesteld bij raadsbesluit van 11 mei 2009, gelijktijdig met het opheffen van de reserve kunstopdrachten en de vaststelling van een geactualiseerde verordening “Percentageregeling beeldende kunst in de openbare ruimte”.

Toevoegingen	Bedrag
Van progr. 4 i.v.m. kunst voor Terra	5
Van progr. 1 i.v.m. 1 procent regeling nieuwbouw scholen	132
Van progr. 7 i.v.m. 1 procent regeling	9
Totaal toevoegingen	**146**

Onttrekkingen	Bedrag
Naar progr. 4 t.b.v. dekking kosten beeldende kunst	100
Totaal onttrekkingen	**100**

B13. Egalisatiereserve groot onderhoud bovengronds

Deze reserve dient om wisselingen/pieken in feitelijke uitgaven door de jaren op te vangen. De reserve is in 2014 ingesteld bij de vaststelling van de begroting 2014 (op 11 november 2013). De hoogte van deze reserve is gemaximeerd op € 5 mln. Als de reserve boven dit bedrag uitkomt, wordt deze bij de jaarrekening afgeroomd ten gunste van de vrij inzetbare reserve. Over- of onderschrijding op de budgetten voor groot onderhoud worden verrekend met de reserve.

Toevoegingen	Bedrag
Naar progr. 3 i.v.m. onderschrijding budgetten voor groot onderhoud openbaar gebied	488
Totaal onttrekkingen	**488**

B14. Reserve dekking kapitaallasten

De reserve dient ter (gedeeltelijke) dekking van kapitaallasten. Op basis van de laatste BBV-regelgeving dienen meer investeringen te worden geactiveerd. Waar in het verleden bijvoorbeeld

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut mochten worden gedekt uit reserves, moeten deze nu net zoals investeringen met economisch nut worden geactiveerd. De daaruit voortvloeiende kapitaallasten drukken structureel op het saldo van de begroting. De reserve dekking kapitaallasten wordt aangewend ter (gedeeltelijke) dekking van kapitaallasten en heeft zodoende een dempende werking op het begrotingssaldo.

Toevoegingen	Bedrag
Van OAD i.v.m. gedeeltelijke dekking kapitaallasten aardgasvrij maken Croesinckplein (Welkom 2), Castellum Rakkersveld (sport) en Castellum Rakkersveld (sca)	1.274
Totaal onttrekkingen	**1.274**

B15. Reserve Enecogelden

Deze reserve heeft nog geen concreet bestedingsdoel. In 2021 wordt hiervoor een bestedingsplan opgesteld. De reserve kan worden ingezet voor een scala aan activiteiten waarbij te denken valt aan:

- Vergroting weerstandscapaciteit algemene dienst door overheveling naar Vrij inzetbare reserve
- Duurzaamheid, economie, citymarketing
- Versterking fysieke en sociale structuur
- Sociaal domein, gebiedsontwikkeling en Zoetermeer 2040
- Lokale maatregelen en aanpassingen in de stad vanwege gevolgen Corona-virus

Uitgangspunt is dat de financiële bijdrage aan activiteiten niet leidt tot een structureel hogere beheer- of exploitatielast en dat deze een langdurig c.q. meerjarig rendement voor stad, inwoners en bedrijven oplevert.

Toevoegingen	Bedrag
Van OAD i.v.m. Enecogelden	95.200
Totaal onttrekkingen	**95.200**

Onttrekkingen	Bedrag
Dekking afwegingskader incidentele steun Corona 2020	262
Via OAD naar vrij inzetbare reserve	15.500
Totaal onttrekkingen	**1.6702**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2020 is als volgt:

bedragen x € 1.000

Voorziening		Saldo 1-1-2020	Toevoe-gingen	Vrijval tgv de exploitatie	Aanwen-dingen	Saldo 31-12-2020
A	**Middelen van derden die specifiek besteed moeten worden, m.u.v. de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren**					
1	Voorziening afkoopsommen onderhoud graven	576	2	0	-	578
2	Voorziening afvalstoffenheffing	1.204	79			1.283
3	Voorziening riolering	21.789	1.965	-		23.754
	Afrondingsverschil	-	-	-	-1	1
Totaal A. Middelen van derden enz.		**23.569**	**2.046**	**-**	**-1**	**25.616**
B	**Egalisatievoorzieningen:**					
1	Voorz. Onderhoud schoolgebouwen gemeente	1.260	215	-	18	1.457
2	Voorziening groot onderhoud overige accommodaties	-	10.300	-	2.020	8.280
Totaal B. Egalisatievoorzieningen		**1.260**	**10.515**	**-**	**2.038**	**9.737**
C	**Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:**					
1	Voorziening spaarverlof	9	-	-	-	9
2	Voorziening wethouderspensioenen	6.021	420	-	154	6.287
3	Voorziening juridische geschillen	-	-	-	-	-
4	Voorziening Bleizo	-	-	-	-	-
5	Voorziening nadelige complexen Grondbedrijf	11.935	445	1.996	1.164	9.220
6	Voorziening pensioencomp. Zwembadmedew.	495	-	-	47	448
7	Voorziening verplichtingen afgesloten grondexploitaties	839	-	-	6	833
8	Voorziening opheffing gemeenschappelijke regeling	376	-	376	-	-
	Afrondingsverschil	-1	1	-	1	-1
Totaal C. Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's		**19.674**	**866**	**2.372**	**1.372**	**16.796**
Totaal voorzieningen		**44.503**	**13.427**	**2.372**	**3.409**	**52.149**

Hierna volgt een toelichting van de aard en de reden van elke voorziening en de mutaties daarin.

A1. Voorziening afkoopsommen onderhoud graven

Deze voorziening dient ter dekking van de kosten die de gemeente de komende jaren moet maken voor de aangegane verplichting om het onderhoud aan graven en bijbehorende omgeving te plegen en de graven te ruimen.

De waardeaanpassing en de van derden ontvangen afkoopsommen voor onderhoud zijn aan de voorziening toegevoegd. Jaarlijks vindt er een vrijval plaats ter dekking van het onderhoud.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

A2. Voorziening afvalstoffenheffing
Deze voorziening is in 2016 gevormd om uitgestelde investeringen met betrekking tot de afvalstoffeninzameling in latere jaren te compenseren. Per ultimo 2017 is het eindsaldo van de reserve groot onderhoud ondergrondse afvalcontainers overgeboekt naar de voorziening in verband met de vereisten vanuit het BBV. In 2020 zijn de kosten voor groot onderhoud ondergrondse containers en de voorbereidingskosten van het nieuwe afvalbeleidsplan gedekt uit de voorziening

A3. Voorziening riolering
De van burgers ontvangen bedragen uit de rioolheffing moeten ook besteed worden aan kosten van de riolering. Een resultaat op het rioolbudget (waarvan dat budget gedekt is uit de inkomsten uit rioolheffing) als gevolg van bijvoorbeeld niet uitgevoerd werk moet gestort worden in de voorziening, zodat deze middelen in de toekomst beschikbaar zijn voor het uitvoeren van deze werken. Een positief resultaat komt dus niet ten gunste van het rekeningresultaat.

B1. Voorziening onderhoud schoolgebouwen gemeente
Per 1 januari 2015 is de verantwoordelijkheid voor het onderhoud buitenzijde van schoolgebouwen voor primair en (voortgezet) speciaal onderwijs verlegd van gemeenten naar schoolbesturen. De kosten voor brandbeveiliging, die op initiatief van de gemeente zijn aangebracht, blijven voor rekening van de gemeente. Dat geldt ook voor de kosten van extra onderhoud aan schoolpleinen door openbaar gebruik.
Het doel van deze voorziening is om de kosten voor onderhoud aan schoolgebouwen, waarvoor de gemeente geheel of gedeeltelijk verantwoordelijk blijft (multifunctionele gebouwen met onder meer een onderwijsbestemming) te egaliseren. Daarmee worden sterke fluctuaties van uitgaven voor gebouwenonderhoud voorkomen. Omdat deze voorziening is gebaseerd op contante waarde wordt deze aangepast met inflatierente. Op basis van het raadsbesluit van 2 februari 2015 is in de voorziening € 857.000 gereserveerd voor een eenmalige verrekening met schoolbesturen voor uitgesteld onderhoud van voor 1 januari 2015.
Aan de basis van deze voorziening ligt het beheerplan onderhoud schoolgebouwen, dat eens in de vijf jaar wordt herijkt. In de raad van 23 mei 2016 is het integraal huisvestingsplan primair onderwijs 2016-2020 vastgesteld, dat is opgesteld in overleg met de schoolbesturen. In 2021 zal de volgende tussentijdse herijking plaatsvinden. Na actualisatie van de beheerplannen groot onderhoud eind 2016 blijkt dat een jaarlijkse storting van € 150.000 in de voorziening voldoende is om de kosten groot onderhoud over een periode van 50 jaar te kunnen opvangen.
De toevoeging in 2020 betreft de waardeaanpassing en de jaarlijkse storting. De aanwending bestaat uit verricht groot onderhoud aan een zevental scholen die ten laste komt van deze voorziening.

B2. Voorziening groot onderhoud overige accommodaties
Deze voorziening is ingesteld bij raadsbesluit op 14 december 2020 en vervangt de reserve groot onderhoud welzijnaccommodaties. Deze voorziening dient om de instandhoudingskosten van de welzijnsaccommodaties te egaliseren. In de onderliggende prognose voor groot onderhoud wordt ervan uitgegaan dat alle welzijnsaccommodaties eeuwigdurend in stand worden gehouden. De onttrekkingen vinden plaats uit de voorziening en bedroegen in 2020 € 2.019.949.

C1. Voorziening spaarverlof
De voorziening is getroffen voor de bekostiging bij het opnemen van het spaarverlof. Op grond van de cao (CAR-UWO) hadden ambtenaren tot 1 april 2006 de mogelijkheid om uren te sparen, om deze later gedurende een aaneengesloten periode op te nemen (bijvoorbeeld om eerder met pensioen te gaan).
Per ultimo 2020 resteert er nog 1 deelnemer. De hoogte van de voorziening voldoet om de toekomstige verplichtingen te kunnen dekken.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

C2. Voorziening wethouderspensioenen

Op grond van de Wet Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa) is een voorziening getroffen voor de pensioenverplichtingen aan wethouders. Jaarlijks worden de verplichtingen op basis van nieuwe actuariële berekeningen herijkt. Voor het bepalen van de hoogte van deze voorziening wordt sinds 2015 – op advies van BZK, de wettelijke overdrachtsrente gehanteerd. Dit is het door het rijk vastgestelde rentepercentage voor pensioenfondsen. Eind 2020 is deze rente verder verlaagd naar 0,082%.

Ultimo 2020 zijn er 17 ex-bestuurders die een (nabestaanden) pensioen ontvangen en er zijn 17 huidige en voormalige bestuurders, die pensioenrechten hebben opgebouwd, maar nog niet de pensioenleeftijd hebben bereikt. De aanwending betreft de uitbetaling van pensioenen.

C3. Voorziening juridische geschillen

Deze voorziening is in 2010 gevormd voor de kosten en/of schadevergoeding in juridische procedures waartoe de gemeente naar verwachting zal worden veroordeeld. Deze voorziening kent geen saldo, omdat per eind 2020 geen lopende zaken zijn waarvan het risico dermate groot is dat de voorziening moet worden gevuld.

C4. Voorziening Bleizo

De gemeente Zoetermeer heeft in 2015 een garantstelling afgegeven aan de gemeente Lansingerland voor de ontwikkeling van de Vervoersknoop Bleizo voor € 9,5 mln. Het eindresultaat voor de GR Bleizo is omgeslagen naar een winst, dus is de verliesvoorziening per ultimo 2019 vrij komen te vallen (waterstand 2019 d.d. 22 januari 2020).

C5. Voorziening nadelige complexen Grondbedrijf

Voor de complexen waarvoor een nadelig resultaat wordt verwacht dat als onvermijdelijk is te beschouwen is de voorziening nadelige complexen getroffen ter grootte van het volledige nadeel.
De voorziening nadelige complexen is gewaardeerd op eindwaarde. De voorziening is in de balans in mindering gebracht op de boekwaarde van deze complexen (activazijde van de balans). In de gevallen waarbij de voorziening hoger is dan de boekwaarde per complex is dat gebeurd tot de (netto) boekwaarde per complex nihil is. Het restant blijft in de voorziening aan de passiefzijde van de balans. Dit bestaat per ultimo 2020 uit:

Bedragen x € 1.000

Complex :	
Bouwgrond in exploitatie	**Bedrag**
042 – Palenstein Herstructurering	8.843
044 – Tango locatie (vm)	19
102 – Amerikaweg	298
128 – Reigersblauw	38
129 – Jongerenwoningen Plataanhout	22
Totaal	**9.220**

C6. Voorziening pensioencompensatie zwembadmedewerkers

Op grond van de uitplaatsing van een zestal zwembadmedewerkers is in 2015 een voorziening getroffen voor toekomstige verplichtingen die voortvloeien uit rechten op pensioen- en loonsuppletie.

C7. Voorziening verplichtingen afgesloten grondexploitaties

Deze voorziening is ingesteld bij raadsbesluit van 28 november 2016 (Technische aanpassingen grondexploitaties BBV) voor verplichtingen i.v.m. afrondende werkzaamheden die voortvloeien uit grondexploitaties die worden afgesloten.
De aanwendingen in 2020 betreffen met name werkzaamheden voor de voormalige grex Hospice (Schoolstraat).

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

C8. Voorziening opheffing gemeenschappelijke regeling

In 2017 is door de deelnemende gemeenten van de gemeenschappelijke regeling DSW een intentieverklaring getekend voor het opheffen van de gemeenschappelijke regeling en het op een andere wijze invulling geven aan de uitvoering van de activiteiten. In 2020 heeft de finale afrekening van de liquidatiekosten DSW plaatsgevonden. Dus is het resterende bedrag van de voorziening ten gunste van de exploitatie geboekt.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen

De onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen betreffen de volgende leningen:

Bedragen x € 1.000

Bank	Looptijd	31-12-2020	31-12-2019
Bank voor Nederlandse Gemeenten	30 jaar (3 jan. 1994 / 2024)	180	220
Bank voor Nederlandse Gemeenten	30 jaar (3 jan. 1994 / 2024)	161	197
Bank voor Nederlandse Gemeenten	10 jaar (19 dec. 2017 / 2027)	10.000	10.000
Bank voor Nederlandse Gemeenten	5 jaar (20 juni 2019 / 2024)	20.000	20.000
Bank voor Nederlandse Gemeenten	10 jaar (6 dec. 2019 / 2029)	18.004	20.000
Nederlandse Waterschapsbank	10 jaar (8 dec. 2011 / 2021)	10.000	10.000
Totaal		**58.345**	**60.417**

B. Onderhandse leningen van buitenlandse instellingen

De onderhandse leningen van buitenlandse instellingen betreffen de volgende leningen:

Bedragen x € 1.000

Bank	Looptijd	31-12-2020	31-12-2019
AG Insurance	20 jaar (27 feb. 2018 / 2038)	20.000	20.000
Totaal		**20.000**	**20.000**

De totale rentelast voor de vaste schulden in 2020 bedraagt afgerond € 0,8 mln.

C Waarborgsommen

De waarborgsommen hebben vooral betrekking op verhuurde objecten en aangekochte gronden. Als de afspraken zijn nagekomen door de andere partij wordt de waarborgsom teruggestort.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overige kasgeldleningen

Saldo van de overige kasgeldleningen is € 0

B. Banksaldi

De banksaldi betreffen negatieve banksaldi bij de BNG.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

C. Overige schulden

De overige schulden bestaan uit een veelvoud aan kortlopende schulden aan diverse crediteuren. De volgende posten zijn groter dan € 0,5 mln.:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	
Belastingdienst loonheffing december 2020	5.280
ABP pensioen december 2020	1.113
Totaal	**6.393**

Overlopende passiva

A. Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

Deze post bestaat uit diverse posten van verschillende aard en omvang. De grootste posten zijn als volgt:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	
Nog te betalen aan het Rijk bedrijfskredieten TOZO 2020	1.404
Binnenbaan	1.079
Zorg in Natura	4.620
Verplichtingen WMO	3.077
Vakantietoeslag uitkeringsgerechtigden	1.189
Totaal	**11.369**

De overige posten betreffen veel diverse posten met een individuele omvang van minder dan € 1 mln.

B. De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

Het verloop hiervan in 2020 is als volgt:

bedragen x € 1.000

	Uitkeringen van het Rijk	Saldo 1-1-2020	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terug-betalingen	Saldo 31-12-2020
1	Rijksbijdrage Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (Wet Oké)	1.105	3.064	1.606	2.563
2	Rijksbijdrage Volwasseneneducatie	268	1.164	1.175	257
3	Rijkssubsidie sanering verkeerslawaai	31			31
4	Rijksbijdrage Aanval op de Uitval	44	239	231	52
5	Rijksbijdrage AMIF-projecten	424			424
6	Rijksbijdrage Basta-traject	-	50	-	50
7	Rijksbijdrage RRE subsidie	-	1.652	70	1.582
8	Rijksbijdrage Toeslagenaffaire	-	160	-	160
9	Rijksbijdrage TOZO		16.170	12.835	3.335
Totaal		**1.872**	**22.499**	**15.917**	**8.454**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

	Uitkeringen van overige Nederlandse overheidslichamen	Saldo 1-1-2020	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terug-betalingen	Saldo 31-12-2020
1	Provincie Zuid-Holland / ISV-subsidie	111		85	26
2	GR Bleizo / Bijdrage Vervoersknoop Bleizo	7.067		2.354	4.713
3	MRDH / subsidie Reconstructie kruispunt Franklinstraat / Wattstraat	28		28	-
4	Gemeente Leidschendam-Voorburg / DHW Landschapstafel verblijfsvoorz. Fauna buitengebied	17	84		101
5	Zonmw / Van kijken naar zien	89		27	62
6	GR Bleizo e.a. / A12 Corridor	70		51	19
Totaal		**7.382**	**84**	**2.545**	**4.921**

C. Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate komen van volgende begrotingsjaren
Deze post bestaat uit diverse posten van verschillende aard en omvang. Hier zijn geen posten groter dan € 0,5 mln.

Gewaarborgde geldleningen en garantstellingen buiten de balanstelling

Gewaarborgde geldleningen
In het volgende overzicht is een specificatie opgenomen naar de aard van de geldleningen, waarvoor de gemeente garant staat. Hierbij worden twee categorieën van gewaarborgde geldleningen onderscheiden:

- Primair risico (gemeente verstrekt garantie op een door de instelling bij een derde aangetrokken lening).
- Secundair risico (gemeente werkt mee aan garantie via extern garantiefonds; garantstelling met achtervang dan wel vrijwaring via een waarborgfonds).
-

bedragen x € 1.000

Geldnemer	Doel van de geldlening	Oorspron-kelijk bedrag geldlening	% waarvoor borg is verleend	Restant geldlening 31-12-'19	Restant geldlening 31-12-'20
Primair risico:					
Woningcorporaties	Gemeentegarantie	175.758	100%	148.758	148.758
Zorgcentra/gezondheidsinstellingen	Gemeentegarantie	29.496	100%	6.135	5.258
Sportverenigingen c.a.	Gemeentegarantie	985	100%	688	502
Overige instellingen	Gemeentegarantie	1.549	100%	1.107	588
Overige instellingen	Gemeentegarantie	850	15%	644	644
Secundair risico:					
Woningcorporaties	Achter vang	429.765	50%	405.030	423.587
Woningcorporaties	Vrijwaring WSW	90.201	50%	72.565	71.440
Sportverenigingen	Vrijwaring SWS	309	50%	361	348
Totaal		**728.913**		**635.288**	**651.625**

Woningcorporaties
In het overzicht zijn de leningen voor de woningcorporaties onderverdeel in de volgende categorieën:
Primair risico
- Gemeentegaranties
Dit zijn leningen, op één lening na waarvoor in 2009 een uitzondering is gemaakt door de raad, waarvoor de garantie voor 1996 is verstrekt (met een looptijd van meestal 50 jaar). In het overzicht

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

staan ook (ingangs-) data van leningen, van na 1996 deze hebben betrekking op de herfinanciering/ nieuwe rentevaste periode van een lening die binnen de gestelde voorwaarde van de verstrekte garantie zijn toegestaan.

In 2020 is voor twee leningen ingestemd met herfinanciering/ nieuwe rentevaste periode voor een bedrag van € 27.000.000.

Secundair risico
- Vrijwaring WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw)
Dit zijn leningen waarvoor gemeentegarantie is verstrekt waarvan het WSW deze garantie van de gemeente heeft overgenomen.

- Achter vang
Dit zijn leningen waarvoor na 1996 een garantstelling is verstrekt door het WSW nadat de gemeente met de lening heeft ingestemd om een achter vang positie in te nemen. Deze leningen zijn noodzakelijk voor de Diensten van Algemeen en Economisch Belang (DAEB)* van een woningcorporatie.
** Onder DAEB wordt verstaan: investeringen in nieuwe en bestaande sociale huurwoningen en de directe leefomgeving gedaan door een woningcorporatie. DAEB-activiteiten komen ten goede aan de primaire doelgroep (mensen met een laag tot modaal inkomen).*

In 2020 is ingestemd met de achter vang positie voor twee nieuwe leningen die noodzakelijk zijn om het volkshuisvestelijk beleid binnen de gemeente te kunnen uitvoeren voor een bedrag van € 19.000.000.

Eigen woningen
Niet in het overzicht opgenomen zijn de gemeentegaranties voor eigen woningen. In het verleden zijn hiervoor ongeveer 10.000 gemeentegaranties verstrekt, die gevrijwaard zijn door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW). Nieuwe garanties voor eigen woningen worden niet meer door de gemeente verstrekt maar door het WEW. De gemeente fungeert als achter vang voor het WEW. Het risico dat de gemeente hierop wordt aangesproken, wordt miniem geacht.
Het Rijk en de VNG zijn overeengekomen dat het Rijk vanaf 1 januari 2011 de achter vang van nieuwe leningen volledig op zich neemt. Hiervoor is de gemeente op 29 juni 2010 een wijzigingsovereenkomst met het WEW aangegaan. Het fondsvermogen van het WEW blijft voor alle gevallen beschikbaar.

Zorgcentra, gezondheidsinstellingen en sportverenigingen en overige instellingen
Er zijn leningen afgesloten door gezondheidsinstellingen, sportverenigingen en andere instellingen met een maatschappelijk nut, waarvoor de raad een garantie heeft verstrekt. De meeste garanties zijn van vóór 1996; in dat jaar heeft de raad besloten in beginsel geen garanties meer te verstrekken. Als onderdeel van de investeringsimpuls voor amateurverenigingen heeft de raad in november 2005 besloten om dit instrument in relatie tot deze verenigingen weer toe te passen.

In 2020 zijn er geen nieuwe garantie afgegeven.

Toezicht op risico's
De omvang en de risico's van de garanties worden bewaakt en regulier via de geëigende instrumenten van de P&C-cyclus gerapporteerd aan de raad.
Specifiek voor garantstellingen zijn de financiële risico's gemeentegaranties in beeld (zie de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing):
- Geldleningen aan woningbouwcorporaties
- Eigen woningen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Bijlage 4
In bijlage 4 van deze jaarrekening is een overzicht opgenomen van alle gewaarborgde geldleningen.

Garantieaanspraken
In 2020 zijn door de gemeente geen betalingen verricht wegens verleende borg- of garantiestellingen.

Garantstellingen (bankgaranties)
Per ultimo 2020 waren bij de gemeente 36 bankgaranties met een totaalwaarde van afgerond € 5,9 mln. Aanwezig. Het betreffen vooral garanties van aannemersbedrijven die de gemeente als financiële zekerheid vraagt bij de uitvoering van werken.

Toelichting niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen

Per ultimo 2020 bestonden de volgende niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen voor de toekomst (met een ondergrens van € 0,5 mln.):

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	
1. Jeugdhulp en -zorg	43.117
2. Schoolmaatschappelijk werk	740
3. Praktijkondersteuning huisartsen	515
4. Licenties	1.028
5. Overslag, transport en verwerking (grof) huishoudelijk afval	10.616
6. GFT overslag en verwerking	1.000
7. Reiniging containeropstellingen	596
8. Schoonmaak sport en scholen incl. sociaal cultureel	643
9. Schoonmaak Stadhuis en Afvalinzameling	1.873
10. Installatie en bouwkundige werkzaamheden	9.000
11. Regulier Onderhoud Stadhuis	960
12. Wegen	12.456
13. Riool	7.320
14. Groen	522
15. Programma 1	2.750
16. Verkeer / ovl / overig	5.109
17. Functioneel leeftijd ontslag brandweer	504
18. Opstalverplichting	350
Totaal	**99.099**

1 Jeugdhulp
Voor de Jeugdhulp zijn in H01-verband regionaal nieuwe contracten per 1 januari 2021 afgesloten, uitgezonderd de Gecertificeerde Instellingen Jeugdhulp Plus die al eerder aanbesteed waren. Met de nieuwe contractering wordt gewerkt met een bestedingsruimte per aanbieder.

2. Schoolmaatschappelijk werk
Het contract voor het uitvoeren van schoolmaatschappelijk werk op de (speciale) basisscholen met Stichting Jeugdformaat is verlengd met een jaar. De werkzaamheden betreffen het uitvoeren van preventieve activiteiten op scholen, signaleren van hulpvragen en het bieden van ondersteuning (individueel of groepsgewijs) aan leerkrachten, leerlingen en hun ouders.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

3. Praktijkondersteuning huisartsen
Met het inzetten van praktijkondersteuning huisartsen jeugd wordt de eerstelijns jeugdzorg vanuit huisartsenpraktijken versterkt en is er een verbinding met het brede veld van de jeugdhulpverlening. Hierdoor zullen kinderen en jeugdigen passende zorg ontvangen, zullen huisartsen worden ondersteund en zal de inzet van onnodig dure jeugdhulp worden voorkomen.

4. Licenties
Voor Microsoft licentie is een drie jarig contract afgesloten voor de jaren 2019 tot en met juli 2022. Het contract biedt de mogelijkheid om dit te verlengen met telkens drie jaar.

5. Overslag, transport en verwerking (grof) huishoudelijk afval.
Voor de verwerking van het (grof) huishoudelijk afval is een vijfjarig contract voor de jaren 2015 tot en met 2019 gesloten, met een optie tot 3x een verlenging van 2 jaar. Contract is nu verlengd tot en met 2023. Hierna nog 1 verlenging van 2 jaar mogelijk (tot en met 2025).

6. GFT-overslag en verwerking
Voor de overslag en verwerking van het GFT-afval is een drie jarig contract voor de jaren 2020 tot en met 2022 gesloten, met een optie tot 2x een verlenging van 1 jaar tot en met 2024.

7. Reiniging containeropstelling
Voor het reinigen van diverse containeropstellingen is een drie jarig contract afgesloten voor de jaren 2019 tot en met augustus 2022, met een optie tot 1x een verlenging van 1 jaar tot en met augustus 2023.

8. Schoonmaakcontracten sport en scholen incl. sociaal cultureel
Dit betreft een contract voor het schoonmaken van de sportaccommodaties, en sociaal culturele accommodaties voor de periode 1 december 2018 tot en met 1 december 2021.

9. Schoonmaak Stadhuis en Afvalinzameling
Dit betreft een contract voor het schoonmaken van het stadhuis en het schoonmaken van het pand waarin het personeel van de afvalinzameling gehuisvest is

10. Installatie en bouwkundige werkzaamheden
Dit betreft de contacten voor het regulier- en groot-/vervangingsonderhoud aan:
de elektrotechnische- en werktuigbouwkundige installaties van de objecten binnen de portefeuille van het Vastgoedbedrijf voor de periode van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2021.
De bouwkundige elementen van de objecten binnen de portefeuille van het Vastgoedbedrijf voor de periode van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2022.

11. Regulier onderhoud Stadhuis
Dit betreft het contract voor het regulier onderhoud aan de installatietechnische- en bouwkundige elementen van het Stadhuis Forum voor de periode 1 mei 2017 tot 1 mei 2032.

12. Wegen
Diverse raamovereenkomsten en contracten voor werkzaamheden van percelen voor asfalt en elementenverharding en markering en belijning.

13. Riool
Diverse contracten voor werkzaamheden, waaronder onderhoudsovereenkomst pompen en gemalen, schoonmaak riolering, camera-inspectie in diverse wijken, rioolrenovatie, relining en reiniging riolering.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

14. Groen
Diverse contracten voor groenwerkzaamheden. Het betreft o.a. Inspectie bomen en verwijderen Eikenprocessierups en het leveren van speeltoestellen.

15. Programma 1
De gemeente heeft een zorgplicht om te voorzien in voldoende openbaar onderwijs voor haar inwoners. Vanwege financiële problemen van de Stichting Stedelijk Onderwijs Zoetermeer (SSVOZ) heeft de raad in oktober 2020 ingestemd met een bestuursoverdracht aan de Stichting Lucas Onderwijs en een subsidie aan SSVOZ toegezegd van € 2,750 mln. Het gaat om een bijdrage in de exploitatie over de periode januari 2021/april 2022.

16. Verkeer / ovl / overig
Raamovereenkomsten onderhoud verkeersregelinstallaties diverse kruispunten Zoetermeer en leveren & vervangen lichtmasten/armaturen. Dienstverleningsovereenkomst afhandelingsservice betaalpassen. Het verzorgen van parkeerbeheer en onderhoud fietsenstalling.

17. Functioneel leeftijd ontslag brandweer
Een onderdeel van de deelnemersbijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) betreft de kosten van het functioneel leeftijd ontslag (FLO). Een inhoudelijke uitwerking van het FLO-akkoord betreft het versneld sparen. Dat onderdeel is ingegeven door een fiscale gunstige regelgeving voor de pensioengerechtigde. Het versneld sparen leidt in 2020 en 2021 tot tijdelijk hogere kosten van de FLO. Voor 2021 is dit bedrag berekend op € 504.000.

18. Opstalverplichting
De gemeente heeft per 1 september 2020 het recht van opstal opgezegd van een horecagelegenheid vanwege ernstige tekortkomingen in de nakoming van de opstalverplichtingen.
Als gevolg van de opzegging is de gemeente weer volledig eigenaar van het vastgoedobject. Tevens heeft de gemeente door de opzegging de wettelijk verplichting om aan de opstalhouder een vergoeding te betalen voor de waarde van het opstalrecht en opstal. Een onafhankelijke taxateur heeft de waarde hiervan op basis van de gecorrigeerde vervangingswaarde getaxeerd op € 350.000.-

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

3.5 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding
De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële Verordening gemeente Zoetermeer daarvoor geeft.

Waarderingsgrondslagen

Algemeen
De waardering van de materiële vaste activa geschiedt op basis van verkrijging- of vervaardigingsprijs. Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde of eindwaarde zijn gewaardeerd.

Vaste activa algemeen
In de Financiële verordening gemeente Zoetermeer zijn regels voor het financieel beheer opgenomen, waaronder regels voor waardering en afschrijving van vaste activa. Hierbij is de ondergrens voor het activeren van investeringen met een economisch nut bepaald op € 50.000, waarbij bedragen onder de € 10.000 niet worden geactiveerd (uitgezonderd gronden en terreinen die altijd geactiveerd moeten worden). Bij bedragen tussen de € 10.000 en € 50.000 is er een keuzemogelijkheid die in het raadsvoorstel voor de kredietaanvraag moet worden gemotiveerd.

Bij het activeren en afschrijven van vaste activa is ook de op de Financiële verordening aansluitende nota activa- en afschrijvingsbeleid gevolgd.

Immateriële vaste activa
Onder immateriële vaste activa zijn opgenomen kosten voor onderzoek en ontwikkeling, zijnde voorbereidingskosten voor grondexploitaties. Hierop wordt niet jaarlijks afgeschreven.
De kosten mogen maximaal 5 jaar geactiveerd blijven staan onder de immateriële vaste activa. Na maximaal 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve grondexploitatie danwel worden afgeboekt t.l.v. het jaarresultaat.

Op geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven als was het actief, waarvoor de bijdrage wordt verstrekt, in bezit van de gemeente.

Materiële vaste activa
Activa die ultimo 2016 nog op de balans waren opgenomen als niet in exploitatie genomen bouwgronden, zijn per 1 januari 2016 grotendeels tegen dezelfde boekwaarde op de balans opgenomen onder de materiële vaste activa.

Investeringen met economisch nut
Geactiveerde investeringen met een economisch nut worden afgeschreven op basis van de annuïteitenmethode, tenzij hierop bij specifiek kredietbesluit van de raad is afgeweken.
Op gronden wordt niet afgeschreven. Materiële vaste activa, waarop specifieke investeringsbijdragen van derden in mindering zijn gebracht, worden op het saldo afgeschreven.

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut:
Zoals voorgeschreven in de verslaggevingsregels (BBV) zijn vanaf 2017 ook de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut geactiveerd. Dit zijn investeringen waar geen markt voor is, die niet verhandelbaar zijn en waarvan het gebruiksnut langer is dan één jaar, zoals de aanleg van wegen, straten, pleinen, groen en water en het levensduur verlengende onderhoud.
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden onder € 100.000 niet geactiveerd, maar ten laste van de exploitatie gebracht.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Afschrijvingsbeleid

Op 17 november 2017 is de nota activa- en afschrijvingsbeleid vastgesteld. Voor materiële vaste activa gelden op grond van deze nota de volgende afschrijvingstermijnen:

Categorie	Afschrijvingstermijn
Gronden en terreinen	Niet afschrijven
Woonruimten	40 jaar
Bedrijfsgebouwen:	
- Schoolgebouwen (investeringen vanaf 17 december 2012)	50 jaar
- Schoolgebouwen die volgens het in 2012 herijkte beheerplan geheel worden gesloopt en vervangen door nieuwbouw	50 jaar
- Per 17 december 2012 bestaande schoolgebouwen die bij of na het bereiken van de 25 jarige leeftijd, technisch en/of functioneel worden aangepast	25 jaar*
- Overige gebouwen grotendeels van steen	40 jaar
- Overige gebouwen grotendeels van hout	20 jaar
- Tijdelijke gebouwen / noodlokalen / loodsen / opslagplaatsen	15 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	
- Wegen	
Asfaltverharding	50 jaar
Elementenverharding	50 jaar
- Kunstwerken	
Bruggen hout	35 jaar
Bruggen staal	60 jaar
Geluidsschermen	40 jaar
- Water	
Kademuren	80 jaar
- Overige	
Parkeerverwijssysteem	10 jaar
Liften	20 jaar
Roltrappen	20 jaar
Vervoermiddelen:	
- Personenauto's	6 jaar
- Bedrijfsauto's	8 jaar
Machines, apparaten en installaties	5 jaar
Overige materiële vaste activa:	
- Inventaris	10 jaar
- ICT hardware	4 jaar
- ICT software	Per investering in raadsvoorstel
- Rioolstelsel	50 jaar
- Ondergrondse inzamelmiddelen t.b.v. afvalinzameling (excl. betonbakken)	30 jaar
- Ondergrondse betonbakken	Niet afschrijven
- Sportvoorzieningen	20 jaar

De eerste (volle jaar) afschrijving vindt plaats in het jaar volgend op het jaar waarin de geactiveerde investering tot stand is gekomen c.q. in exploitatie is genomen.

De in (voortdurend en eeuwigdurend) erfpacht uitgegeven percelen met canonbetaling zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij de eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, worden tegen een geringe registratiewaarde opgenomen. Erfpachtgronden worden onder de materiële vaste activa opgenomen. Bij raadsbesluit kan worden afgeweken van de standaard afschrijvingstermijnen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Financiële vaste activa
Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Uitgezette geldleningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Op financiële vaste activa wordt niet afgeschreven, enkel op het moment dat sprake is van een duurzame waardevermindering van de aandelen zal een afwaardering plaatsvinden naar de lagere marktwaarde.

Voorraden
Grond- en hulpstoffen
De overige voorraden zijn als volgt gewaardeerd tegen kostprijs of netto-opbrengstwaarde, als deze lager is.
• onderdelenmagazijn autowerkplaats: laatst bekende inkoopprijs exclusief omzetbelasting;
• voorraad dieselolie: inkoopprijs exclusief omzetbelasting;

Onderhanden werk/ bouwgrond in exploitatie
Dit zijn gronden waarvoor de raad een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.
Deze gronden zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs, verhoogd met de genomen winsten of verminderd met de gerealiseerde opbrengsten, of de lagere marktwaarde. Aan de boekwaarde aan het begin van het jaar wordt rente toegerekend. Voor zover, op basis van de voorcalculaties (grondexploitatieberekeningen), sprake is van winstgevende grondexploitaties, wordt die winst genomen naar rato van de voortgang van het complex (POC-methode). Voor de complexen waarvoor een nadelig resultaat wordt verwacht dat als onvermijdelijk is te beschouwen, wordt een voorziening nadelige complexen getroffen op basis van eindwaarde. Dit deel van de voorziening wordt in de balans in mindering gebracht op de boekwaarde. In de gevallen waarbij de voorziening hoger is dan de boekwaarde per complex gebeurt dat tot de (netto) boekwaarde per complex nihil is. Het restant wordt in dat geval vermeld bij de Voorziening nadelige complexen grondbedrijf aan de passiefzijde van de balans.
De waardering van de voorziening is gebaseerd op de Voortgangsrapportage ruimtelijke fysieke projecten (inclusief herziening grondexploitaties per 1-1-2020).

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (vorderingen), liquide middelen en overlopende activa
Deze activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid kan een daarvoor gevormde voorziening in mindering worden gebracht.

De hoogte van de voorzieningen voor dubieuze bijstandsdebiteuren en belastingdebiteuren wordt ingeschat op een percentage oninbaarheid van de vorderingen op basis van ervaringscijfers. Jaarlijks wordt bij de voorziening voor dubieuze belastingdebiteuren op grond van werkelijke en ingeschatte oninbare vorderingen een beoordeling gemaakt op toereikendheid van de voorziening.
Voor de overige vorderingen wordt een voorziening wegens oninbaarheid gevormd op basis van een beoordeling op oninbaarheid, bijvoorbeeld ingeval van een dreigend faillissement.

Eigen vermogen:
Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves het gerealiseerd resultaat in het boekjaar. Mutaties in deze reserves komen enkel tot stand op basis van genomen raadsbesluiten over de toevoegingen en onttrekkingen aan de specifieke reserves. Regel hierbij is dat toevoegingen volgens raadsbesluit dienen plaats te vinden. Onttrekkingen dienen in beginsel volgens raadsbesluit plaats te vinden, tenzij anders is besloten. Hierbij kan een onttrekking plaatsvinden op basis van werkelijke kosten of saldoregulatie van een product.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Voorzieningen
De voorzieningen zijn gewaardeerd tegen het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De volgende voorzieningen zijn gewaardeerd op de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige (onderhouds- of uitkerings-) verplichtingen: afkoopsommen onderhoud graven, onderhoud schoolgebouwen, groot onderhoud ondergronds, spaarverlof en wethouder pensioenen.
De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die hiervoor geformuleerd zijn. In de in het jaarverslag opgenomen paragraaf “onderhoud kapitaalgoederen” is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Schattingsmethodiek
De hoogte van de voorziening nadelige complexen wordt berekend aan de hand van een inschatting van het eindresultaat van de complexen (eindwaarden), veelal op basis van kostencalculaties van derden en externe makelaarsrapporten.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen.

Vlottende passiva
De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is hiervan een specificatie opgenomen.

Grondslagen voor resultaatbepaling
Volgens het BBV is voor de jaarstukken een voor gemeenten gemodificeerd stelsel van baten en lasten gehanteerd. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Dat wil zeggen dat het jaar waarin de prestatie is verricht (levering van goederen of diensten), bepalend is voor de toerekening. Of de baat of last al feitelijk ontvangen of betaald is, doet niet ter zake.

Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen in het jaar waarin het dividendbesluit is genomen.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende verlofaanspraken en dergelijke.

Per balansdatum nog lopende verplichtingen (met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume) of rechten betreffende het boekjaar zijn alsnog verschuldigde (nog te betalen) c.q. nog te vorderen (nog te ontvangen) bedragen opgenomen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Het bovenstaande toerekeningsbeginsel (prestatiemoment) is eveneens bij interne leveringen (tussen organisatieonderdelen) toegepast.

In het totaal van de baten en lasten wordt ook opgenomen de over het eigen vermogen en de voorzieningen berekende bespaarde rente.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

3.6 Bijzondere gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum geweest die een toelichting of aanpassing van de cijfers in de jaarrekening vereisen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

3.7 SiSa (Single information Single audit)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021

JenV	**A5**	**Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme** Gemeenten		Naam hoofdcategorie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A5/01*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per hoofdcategorie (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: A5/02*	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T) per hoofdcategorie. Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: A5/03*	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m jaar T) per hoofdcategorie Vanaf SiSa 2021 Incl. SiSa tussen medeoverheden *Aard controle R* *Indicator: A5/04*	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/Nee) in (jaar T) per hoofdcategorie - bij Ja is indicator 06 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A5/05*	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens projectplan per hoofdcategorie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A5/06*
			1	Analyse van de lokale problematiek met betrekking tot radicalisering en extremisme en de evaluatie van de aanpak van radicalisering en extremisme;	Ja	€ 59.085	€ 59.085	Nee	
			2	Persoonsgerichte aanpak van geradicaliseerde personen;	Ja	€ 198.000	€ 198.000	Nee	
			3	Opbouwen, behouden en faciliteren van een netwerk van personen en organisaties die betrokken zijn bij de preventie van radicalisering;	Nee	€ 3.750	€ 3.750	Ja	Door de coronamaatregelen konden niet alle activiteiten worden uitgevoerd die voor 2020 waren gepland. Deze worden zo mogelijk in 2021 alsnog uitgevoerd.
			4	Deskundigheidsbevordering en voorlichting van personen en organisaties die betrokken zijn bij de preventie van radicalisering;	Nee	€ 14.404	€ 14.404	Ja	Door de coronamaatregelen konden niet alle activiteiten worden uitgevoerd die voor 2020 waren gepland. Deze worden zo mogelijk in 2021 alsnog uitgevoerd.
			5						
			6						
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A5/07*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A5/08*				
				Nee	Nee				
FIN	**B1**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten		Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen *Aard controle R* *Indicator: B1/01*	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/03*	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/06*
				0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
BZK	**C1**	**Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik** Gemeenten		Totaal ontvangen bedrag beschikking *Aard controle R* *Indicator: C1/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/02*				
				€ 1.652.400	Nee				
				Projectnaam/nummer per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/03*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C1/04*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/05*	Besteding (jaar T) aan afwijkingen. Alleen invullen bij akkoord ministerie. *Aard controle R* *Indicator: C1/06*		
			1	2019-621327	€ 70.248	Ja			
				Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/07*	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/09*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/10*		
			1	2019-621327	€ 70.248		Nee		
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten		Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*		
				€ 1.561.115	€ 1.185.667	€ 81.135	€ 858.316		
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*		
			1						
OCW	**D10**	**Volwasseneneducatie** Contactgemeenten		Verstrekte uitkering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D10/01*	Besteding (jaar T) van educatie *Aard controle R* *Indicator: D10/02*	Reservering besteding van educatie in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) *Aard controle R* *Indicator: D10/03*	Onttrekking besteding van educatie in jaar T van volgend kalenderjaar (jaar T+1) *Aard controle R* *Indicator: D10/04*		
				€ 1.164.774	€ 1.135.870	€ 296.740	€ 0		

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

IenW	**E3**	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R* *Indicator: E3/04*	Correctie over besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/05*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/06*
			1 IenW/BSK-2017/191978	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/08*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/09*	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/10*	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/12*
			1 IenW/BSK-2017/191978	€ 5.050	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 38.510.809	€ 135.144	€ 2.435.103	€ 3.566	€ 102.798	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/12*
			€ 103.898	€ 10.641	€ 0	€ 1.020.592	€ 0	Ja
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 6.319	€ 0	€ 0	€ 20.010
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/07*					
			Ja					
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 7.021.765	€ 840.037	€ 24.291	€ 16.600	€ 9.414
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 2.210.800	€ 331.478	€ 1.970	€ 0	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 1.492.941	€ 232.638	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020) *Aard controle R* *Indicator: G4/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	1.865	136	€ 71.168	Ja	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	601	78		Ja	
			3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	561	45		Ja	
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/12*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/16*	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)					

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R.* *Indicator: H4/01*	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*					
			€ 2.246.102	€ 24.776					
				Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
			1	Exploitatie stimulering sport	€ 882.428	€ 0	€ 0	€ 882.428	
			2	Investeringen sport nieuwbouw	€ 1.262.215	€ 1.262.215	€ 0	€ 0	
			3	Investeringen sport renovatie	€ 76.683	€ 76.683	€ 0	€ 0	
				Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/09*	Totale besteding (jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/10*	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/11*			
			1	Exploitatie stimulering sport	€ 882.428	39%			
			2	Investeringen sport nieuwbouw	€ 1.262.215	56%			
			3	Investeringen sport renovatie	€ 76.683	3%			
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord**	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/01*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/02*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/03*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*		
			€ 18.150	€ 47.118	€ 18.150	€ 47.118	Nee		

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

3.8 Overzicht taakvelden

Bedragen x € 1.000

		Begroting 2020	Rekening 2020
0.1 - Bestuur			
	U	-4.928	-4.922
	I	0	73
Saldo		***-4.928***	***-4.849***
0.2 - Burgerzaken			
	U	-5.076	-5.188
	I	1.281	1.277
Saldo		***-3.795***	***-3.911***
0.3 - Beheer overige gebouwen en gronden			
	U	-466	-544
	I	1.804	3.032
Saldo		***1.338***	***2.488***
0.4 - Overhead			
	U	-46.544	-45.933
	I	1.118	1.485
Saldo		***-45.426***	***-44.448***
0.5 - Treasury			
	U	-677	-905
	I	98.071	98.309
Saldo		***97.394***	***97.404***
0.7 - Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds			
	U	-1.210	0
	I	204.026	213.202
Saldo		***202.816***	***213.202***
0.8 - Overige baten en lasten			
	U	-5.997	-451
	I	-410	1
Saldo		***-6.407***	***-450***
0.9 - Vennootschapsbelasting (VpB)			
	U	-207	-851
	I	0	584
Saldo		***-207***	***-267***
0.10 - Mutaties reserves			
	U	-116.432	-156.375
	I	41.767	57.486
Saldo		***-74.665***	***-98.889***
0.61 - OZB woningen			
	U	-956	-990
	I	20.974	21.097
Saldo		***20.018***	***20.107***
0.62 - OZB niet-woningen			
	U	-431	-431
	I	14.244	13.963
Saldo		***13.813***	***13.532***
0.63 - Parkeerbelasting			
	U	0	0
	I	2.919	2.150
Saldo		***2.919***	***2.150***

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

0.64 - Belastingen overig			
	U	-50	-48
	I	938	769
Saldo		***888***	***721***
1.1 - Crisisbeheersing en brandweer			
	U	-8.996	-9.806
	I	0	0
Saldo		***-8.996***	***-9.806***
1.2 - Openbare orde en veiligheid			
	U	-5.041	-4.431
	I	660	610
Saldo		***-4.381***	***-3.821***
2.1 - Verkeer en vervoer			
	U	-17.589	-17.989
	I	679	949
Saldo		***-16.910***	***-17.040***
2.2 - Parkeren			
	U	-1.178	-1.188
	I	0	-1
Saldo		***-1.178***	***-1.189***
3.1 - Economische ontwikkeling			
	U	-635	-536
	I	80	56
Saldo		***-555***	***-480***
3.2 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur			
	U	-3.140	-2.502
	I	4.546	5.202
Saldo		***1.406***	***2.700***
3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen			
	U	-633	-600
	I	326	295
Saldo		***-307***	***-305***
3.4 - Economische promotie			
	U	-2.326	-2.262
	I	891	644
Saldo		***-1.435***	***-1.618***
4.1 - Openbaar basisonderwijs			
	U	-118	-129
	I	28	39
Saldo		***-90***	***-90***
4.2 - Onderwijshuisvesting			
	U	-11.434	-9.139
	I	1.779	1.738
Saldo		***-9.655***	***-7.401***
4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingenzaken			
	U	-14.078	-9.571
	I	6.079	4.583
Saldo		***-7.999***	***-4.988***
5.1 - Sportbeleid en activering			
	U	-1.731	-1.466
	I	10	64
Saldo		***-1.721***	***-1.402***
5.2 - Sportaccommodaties			

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

	U	-7.810	-8.630
	I	3.817	3.424
Saldo		***-3.993***	***-5.206***
5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie			
	U	-9.456	-9.192
	I	1.157	1.659
Saldo		***-8.299***	***-7.533***
5.4 - Musea			
	U	-809	-870
	I	1.151	1.153
Saldo		***342***	***283***
5.5 - Cultureel erfgoed			
	U	-231	-260
	I	0	0
Saldo		***-231***	***-260***
5.6 - Media			
	U	-4.866	-4.652
	I	998	964
Saldo		***-3.868***	***-3.688***
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie			
	U	-12.521	-11.335
	I	398	167
Saldo		***-12.123***	***-11.168***
6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie			
	U	-20.707	-19.449
	I	3.072	3.002
Saldo		***-17.635***	***-16.447***
6.2 - Wijkteams			
	U	-8.016	-6.309
	I	48	74
Saldo		***-7.968***	***-6.235***
6.3 - Inkomensregelingen			
	U	-59.218	-71.166
	I	46.827	62.801
Saldo		***-12.391***	***-8.365***
6.4 - Begeleide participatie			
	U	-9.319	-9.383
	I	0	236
Saldo		***-9.319***	***-9.147***
6.5 - Arbeidsparticipatie			
	U	-14.087	-13.092
	I	1.575	3.886
Saldo		***-12.512***	***-9.206***
6.6 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)			
	U	-5.090	-10.203
	I	0	3.232
Saldo		***-5.090***	***-6.971***
6.71 - Maatwerkdienstverlening 18+			
	U	-22.387	-24.193
	I	789	325
Saldo		***-21.598***	***-23.868***
6.72 - Maatwerkdienstverlening 18-			
	U	-38.068	-46.524

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

	I	0	5
Saldo		***-38.068***	***-46.519***
6.81 - Geëscaleerde zorg 18+			
	U	-839	-689
	I	0	0
Saldo		***-839***	***-689***
6.82 - Geëscaleerde zorg 18-			
	U	-5.182	-4.892
	I	0	89
Saldo		***-5.182***	***-4.803***
7.1 - Volksgezondheid			
	U	-1.476	-1.543
	I	0	40
Saldo		***-1.476***	***-1.503***
7.2 - Riolering			
	U	-5.116	-5.500
	I	6.614	6.765
Saldo		***1.498***	***1.265***
7.3 - Afval			
	U	-11.292	-11.538
	I	16.183	15.530
Saldo		***4.891***	***3.992***
7.4 - Milieubeheer			
	U	-3.641	-2.427
	I	1.652	163
Saldo		***-1.989***	***-2.264***
7.5 - Begraafplaatsen en crematoria			
	U	-707	-645
	I	600	701
Saldo		***-107***	***56***
8.1 - Ruimtelijke ordening			
	U	-9.254	-5.506
	I	852	632
Saldo		***-8.402***	***-4.874***
8.2 - Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)			
	U	-10.429	-8.584
	I	11.167	23.263
Saldo		***738***	***14.679***
8.3 - Wonen en bouwen			
	U	-5.919	-4.396
	I	4.024	6.018
Saldo		***-1.895***	***1.622***
TOTAAL			
	U	-516.313	-557.235
	I	502.734	561.736
Afrondingsverschillen		0	2
SALDO		***-13.579***	***4.503***

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Bijlage 1 Afkortingen en begrippen

Lijst afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
AMVO	Ambtelijk vooroverleg
ANBI	Algemeen Nut beogende Instelling
A&O	Arbeidsmarkt en Opleidingsfonds gemeenten
AOW	Algemene Ouderdomswet
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ARBO	Arbeidsomstandigheden
ATB	All Terrain Bike
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBR	Brede Bestemmingsreserve
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BCF	BTW-CompensatieFonds
BDU	Brede Doeluitkering
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BIZ	Bedrijveninvesteringszone
BKOR	Beeldende Kunst Openbare Ruimte
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BOR	Beheervisie openbare ruimte
BPH	Businesspark Haaglanden
BRP	Basisregistratie Personen
BTW	Belasting over Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BV	Besloten Vennootschap
BVC	Boomveiligheidscontrole
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAK	Centraal Administratiekantoor
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CAR-UWO	Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling - Uitwerkingsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CISO	Chief Information Security Officer
CKC	Centrum voor Kunst en Cultuur
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
COL	COVID-19 – Overbruggingsregeling
CPB	Centraal Planbureau
CRK	Commissie Ruimtelijke Kwaliteit
CV	Commanditaire Vennootschap
CVW	Centrum Veilig Wonen
DB	Dagelijks Bestuur
DHW	Drank- en Horecawet
DPIA	Dataprotection Impact Assessment
DSW	Dienst Sociale Werkvoorziening
DUVO	Doeluitkering Vrouwenopvang
E-	Elektronische (e-depot / e-facturering / e-mail)
ECB	Europese Centrale Bank
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

EURIBOR	Euro Interbank Offered Rate
F&C	Financiën en Control
FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
FIPO	Financiële Positie Grondbedrijf
FLO	Functioneel Leeftijdsontslag
FTE	Full Time Equivalent (formatieplaats(en))
GB	Grondbedrijf
GDO	Gemeenten voor Duurzame Ontwikkelingen
GFT	Groente-, Fruit-, en Tuinafval
GGD	Gemeentelijke Geneeskundige Dienst
GGD-VT	Gemeentelijke Geneeskundige Dienst – Veilig Thuis
GGI	Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur
GGZ	Gemeentelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GIP	Gemeentelijk Informatiepunt
GO	Groot-onderhoud
GR	Gemeenschappelijke regeling
GREX	Grondexploitatieberekening
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
GTI	Gemeentelijk Team Incidentbestrijding
GW	Gemeentewet
HA	Hectare
HBO	Hoger Beroepsonderwijs
HSD	The Hague Security Delta
HSL	Hogesnelheidslijn
I&A	Informatie en automatisering
IB	Informatiebeheer
IBT	Interbestuurlijk Toezicht
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IKC	Integrale Kindcentra
ILO	International Labour Organisation
IMVA	Immateriële Vaste Activa
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
IT	Informatietechnologie
JGZ	Jeugd Gezondheidszorg
J&V	Justitie en Veiligheid (ministerie)
KCB	Kernteam Continuïteit Bedrijfsvoering
KIB	Kortdurende Individuele Begeleiding
KRW	Kaderrichtlijn Water
KTA	Korte Termijn Aanpak
LKS	Loonkostensubsidie
LLO	Leven Lang Ontwikkelen
LTF	Lange Termijn Financiering
LTO	Land- en Tuinbouworganisatie
LLZ	Lange Land Ziekenhuis
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MER	Milieu-effectrapportage
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport
MIVA	Mindervalide
MKB	Midden- en Kleinbedrijf

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

MOB	Medewerkersonderzoek Bevlogenheid
MOVE	Mobiliteit en Verstedelijking
MOVV	Metropolitaan Openbaar Vervoer en Verstedelijking
MPG	Meerjarenperspectief Grondbeleid
MRDH	Metropoolregio Rotterdam Den Haag
MS	Microsoft
MW	Megawatt
NAB	Nieuw Arbeidsbeperkten
NAR	Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement
NOM	Nul op de Meter
NS	Nederlandse Spoorwegen
NV	Naamloze Vennootschap
OAD	Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen
OC	Orthopedisch Centrum
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
ODH	Omgevingsdienst Haaglanden
OG	Openbaar Gebied
OGGZ	Openbaar Geestelijke Gezondheidszorg
OM	Openbaar Ministerie
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerendezaakbelasting
Q3	Derde kwartaal
P&C	Planning & Control
PBD	Plastic, Blik, Drankenkartons
PGB	Persoonsgebonden Budget
PMO	Preventief Medisch Onderzoek
PN	Perspectiefnota
P&O	Personeel en Organisatie
POH	Praktijkondersteuning Huisarts
PRO VSO	Praktijkonderwijs Voortgezet Speciaal Onderwijs
RBT	Regionaal Beleidsteam
RES	Regionale Energiestrategie
RGT	Wet Revitalisering Generiek Toezicht
RIF	Reserve Investeringsfonds 2030
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdige schoolverlaters
ROM	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij
ROT	Regionaal Operationeel Team
SBO	Speciaal Basisonderwijs
SCA	Sociaal Culturele Accommodaties
SE	Standaardeenheid
SGZ	Stichting Georganiseerde eerstelijnszorg Zoetermeer
SISA	Single Information Single Audit
SMITZH	Smart Manufactoring Industriële Toepassing Zuid-Holland
SO	Speciaal Onderwijs
SSVOZ	Stichting Stedelijk Voortgezet Onderwijs Zoetermeer
SUWI	Wet Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen
SV	Sportvereniging
SVB	Sociale Verzekeringsbank
SVN	Stimuleringsfonds Vereniging Nederlandse gemeenten
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ministerie)
TB (1/2)	Tussenbericht (eerste / tweede)
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

TUZ	Toetsingscommissie Urgentieverklaringen Zoetermeer
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VANL	Vereniging Agrarisch Natuur- en landschapsbeheer
VGO	Voorziening Groot Onderhoud Ondergronds
VGPP	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VMBO	Voorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs
VN	Verenigde Naties
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VRH	Veiligheidsregio Haaglanden
VRI	Verkeersregelinstallaties
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
VT	Veilig Thuis
VTA	Voorbereiding, Toezicht en Administratie
VTH	Vergunningsverlening, Toezicht en Handhaving
VVE	Vereniging van Eigenaren
VVE	Voor en Vroegschoolse Educatie
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ministerie)
WA	Wettelijke Aansprakelijkheid
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WW	Werkloosheidswet
WZN	Wijkzorgnetwerk
ZHC	Zuid-Holland Centraal
ZHW	Zuid-Holland West
ZORO	Zoetermeer – Rotterdam
ZZP	Zelfstandige Zonder Personeel

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Begrippenlijst

Accres	Jaarlijkse groei van de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds, gekoppeld aan de groei van de netto gecorrigeerde Rijksuitgaven. Stijgen de Rijksuitgaven dan stijgt ook de omvang van het Gemeentefonds en andersom.
Afschrijving	Jaarlijkse afboeking van een deel van de boekwaarde van een geactiveerd goed. De afschrijving wordt geacht waardevermindering van het actief tot uitdrukking te brengen. De afschrijving wordt ten laste gebracht van de raming van baten en lasten.
Algemene reserves	Deel van het eigen vermogen dat dienstdoet als weerstandsvermogen en als buffer voor calamiteiten.
Algemene uitkering	Uitkering uit het Gemeentefonds, aan alle gemeenten op basis van algemene verdeelmaatstaven, vastgelegd in de Financiële verhoudingswet, met het karakter van algemene, vrij te besteden middelen.
Baten	De aanduiding in het BBV voor de opbrengsten/inkomsten van de gemeente.
Begroting	Jaarlijkse verwachtingen op het gebied van beleid (programmaplan en paragrafen) en financiën (overzicht van baten en lasten met toelichting en uiteenzetting van de financiële positie met toelichting).
Bestemmingsreserves	Reserves waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.
Budgettair neutraal	Een maatregel die de begroting van baten en lasten per saldo niet beïnvloedt.
Collegeprogramma	Dit zijn de hoofdlijnen van het beleid voor een betreffende collegeperiode.
Contractloonstijging	Stijging van het inkomen per werknemer als gevolg van een afgesloten collectieve arbeidsovereenkomst (CAO).
Dekkingspercentage	Bepaalde gemeentelijke lasten kunnen aan de inwoners worden doorberekend (bijvoorbeeld de kosten van de riolering en reiniging). De mate waarin dit gebeurt wordt tot uitdrukking gebracht door het dekkingspercentage. Bij een volledige doorberekening is er sprake van een dekkingspercentage van 100%.
Doelmatigheid	Verhouding tussen ingezette middelen (kosten) en gerealiseerde doelen (opbrengsten).
Financiering	De wijze waarop de gemeente in de behoefte aan geld en kapitaal voorziet: het geldbeheer. Uitgaven en inkomsten gaan niet altijd gelijk op en voor investeringen wordt in principe geld geleend. Daardoor kunnen overschotten of tekorten ontstaan. Op de geld- (kort geld) en kapitaalmarkt (lang geld) wordt dit glad gestreken.
Gemeentefonds	Het landelijke begrotingsfonds onder ministerieel beheer waarin een deel van de opbrengst van de meeste Rijksbelastingen wordt gestort. Uit dit fonds worden jaarlijks (algemene) uitkeringen gedaan aan de gemeenten ter dekking van een deel van hun uitgaven. Deze gelden zijn doorgaans vrij besteedbaar.
Incidenteel	Eenmalig, dat wil zeggen niet jaarlijks terugkerende lasten en baten.
Integratie-uitkeringen	Uitkering uit het Gemeentefonds van tijdelijk aard ter overbrugging van een gefaseerde overheveling van specifieke Rijksuitkeringen naar de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds.
Investering met economisch nut	Betreft een aanschaf van een bedrijfsmiddel waarvoor op de markt een prijs te krijgen is.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	Betreft een aanschaf van een bedrijfsmiddel waarvoor op de markt geen prijs te krijgen is.
Jaarstukken	Jaarlijkse realisatie op het gebied van beleid (in het jaarverslag met een programmaverantwoording en de paragrafen) en financiën (in de jaarrekening met een programmarekening met toelichting en de balans met toelichting).
Kapitaallasten	Kapitaallasten bestaan uit de componenten afschrijving en rentekosten. Het zijn exploitatiekosten van activa. De rentekosten ontstaan omdat beslag op vermogen wordt gelegd. Door de dalende boekwaarde vanwege jaarlijkse afschrijving nemen de rentekosten in de loop van de jaren af.
Kasgeldlimiet	Deel van het financieringstekort dat maximaal tegen kort geld mag worden geleend. Is het financieringstekort hoger dan de kasgeldlimiet dan moet dat via lang geld worden gefinancierd.
Kengetal	Een absoluut getal of een verhoudingsgetal dat is uitgedrukt in fysieke- of in geldeenheden en dat de toestand van of de ontwikkeling op een beleidsterrein in beeld brengt.
Kerngegevens	Opsomming van relevante gegevens met het doel in één oogopslag een indruk te geven waar het in het desbetreffende werkterrein om gaat.
Kort geld	Gelden die worden geleend op de geldmarkt.
Lang geld	Gelden die worden geleend op de kapitaalmarkt.
Leges	Betaling voor een gemeentelijk goed of een dienst op een publiekrechtelijke grondslag (bijvoorbeeld leges voor paspoorten, leges voor rijbewijzen). Leges mogen kostendekkend zijn.
Liquiditeitsplanning	Een liquiditeitsplanning geeft inzicht in tijdstip, omvang en periode waarvoor financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken. Door een tijdig inzicht in het toekomstig liquiditeitsverloop wordt voorkomen dat dure ad-hoc maatregelen moeten worden genomen.
Missie	Bestaansrecht (boodschap) van de organisatie, bezien vanuit de maatschappelijke functie die zij vervult.
Nominale compensatie	De aanpassingen van de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds ter compensatie van loon- en prijsontwikkelingen.
Onderuitputting	Onderbesteding van budgetten in enig jaar.
Open-einde-regelingen	Regeling op grond waarvan derden buiten de overheid recht hebben op geldelijke bijdrage van de overheid of de sociale fondsen ongeacht of deze overheid / fondsen voldoende budget daarvoor hebben. Deze derden moeten voldoen aan in de regeling vastgelegde voorwaarden. Anders dan door het aanpassen van deze voorwaarden kan de overheid het beroep op een openeinderegeling niet beheersen.
Perspectiefnota	Nota van het college aan de raad, die in het voorjaar verschijnt en tijdens het zogenoemde voorjaarsdebat wordt besproken. Hierin worden de uitgangspunten voor het beleid voor de komende jaren voorgelegd. Daarvan afgeleid worden centrale thema's voor het volgende jaar aangegeven.
Precariobelasting	Belasting voor het gebruiken van openbare grond of water. De belasting kan worden geheven van degenen die voorwerpen onder, op of boven openbare gemeentegrond of water hebben of van degene voor wie dit gebeurt.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Stelpost	Een begrotingspost waarop bedragen worden geraamd die nog niet specifiek benoemd kunnen worden of nog te verdelen zijn.
Treasury	De treasury is het geheel van activiteiten in verband met de financiering.
Treasurystatuut	Hierin worden de uitgangspunten, doelstellingen, beleidsmatige en organisatorische kaders voor de treasuryfunctie vastgelegd. Ook worden regels opgenomen over de inhoud, vorm en periodiciteit van de verantwoordingsinformatie van de ambtelijke organisatie aan het college. In het treasurystatuut worden ook regels opgenomen over de treasuryparagraaf.
Tussenbericht	Tussentijdse informatie van het college aan de raad over de realisatie van de begroting van het lopende boekjaar.
Voorziening	Bedrag gereserveerd voor toekomstige uitgaven waarvan de aard en in mindere mate de omvang bekend zijn of om fluctuaties in (exploitatie) kosten op te vangen. Voorzieningen vormen geen deel van het eigen vermogen maar kunnen wel als eigen financieringsmiddelen dienen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Bijlage 2 Staat van de gemeente

RAPPORTAGE INTERBESTUURLIJK TOEZICHT OVER 2020

Zoetermeer

Op te voeren door gemeente in P&C cyclus/jaarrekening

Financiën		TOELICHTING
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht in de begroting 2021 en/of het laatste jaar van de meerjarenraming 2022-2025		Het eerste jaar van de Programmabegroting 2021-2024 is structureel in evenwicht. In het laatste jaar is er sprake van een tekort. Daarom de kleur oranje. Dit kan worden opgelost door extra rijksmiddelen voor de tekorten in de jeugdzorg en de Wmo. In afwachting van het kabinetsbeleid wordt vooralsnog afgezien van extra bezuinigingen.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Ruimtelijke ordening		TOELICHTING
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevings-verordening Zuid-Holland.		Alle bestemmingsplannen van Zoetermeer voldoen aan de provinciale Omgevingsverordening.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Omgevingsrecht		TOELICHTING
Voor zowel de milieutaken als de bouw- en woningtoezichts-taken zijn tijdig een beleids-plan VHT (vóór 15 mei 2020), het uitvoerings-programma (vóór 1 februari 2020) en de evaluatie (vóór 1 mei 2020) vastgesteld en met de jaar-rapportage over de uitvoering bekend gemaakt aan de gemeenteraad. Binnen twee maanden na vaststelling wordt hierover mededeling gedaan aan de provincie Zuid-Holland.		De gemeente Zoetermeer kent een Vergunningen-, Toezicht- en Handhavingsbeleid (VTH-beleid) en een Uitvoeringsprogramma. Het Uitvoeringsprogramma bevat ook de evaluatie van het voorgaande jaar. Op 2 april 2019 heeft het college van burgemeester en wethouders het VTH-beleid vastgesteld voor de periode 2019-2022. Hiermee wordt voldaan aan de eis dat er tijdig een beleidsplan is vastgesteld. Op 18 februari 2020 heeft het college van burgemeester en wethouders het Uitvoeringsprogramma – en daarmee dus ook de evaluatie – vastgesteld. Op 17 maart 2020 is het Uitvoerings-programma bekendgemaakt aan de gemeenteraad. Op 16 april 2020 is hierover mededeling gedaan aan de provincie. De evaluatie is in dit kader tijdig vastgesteld, bekendgemaakt aan de gemeenteraad en medegedeeld aan de provincie. Echter, het Uitvoeringsprogramma is niet tijdig vastgesteld en daardoor niet op tijd bekendgemaakt aan de gemeenteraad en medegedeeld aan de provincie. Hierdoor is de beoordeling oranje.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Monumentenzorg		TOELICHTING
De gemeente beschikt over een deskundige advies-commissie met betrekking tot de (rijks)monumenten		Sinds 1 augustus 2020 bestaat de erfgoedcommissie uit twee erfgoeddeskundigen en de stadsbouwmeester. Hiermee wordt voldaan aan de Erfgoedwet/Monumentenwet.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	
Archief- en informatiebeheer		TOELICHTING
Het archief- en informatie-beheer van de gemeente zijn		Archief- en Informatiebeheer heeft in 2020 goede stappen gezet om de structurele problemen die de gemeente op dit vakgebied kent

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

op orde		onder de aandacht te brengen en de bewustwording rondom het beheer van de informatie te vergroten. Daarmee zijn we er nog niet en vraagt dit taakveld nog meerdere jaren onze expliciete aandacht, maar kunnen we wel melden dat een eerste goede aanzet is gegeven. Zo is al vroeg in de coronapandemie de hotspot Covid19 bestuurlijk vastgesteld en lukt het ons hier gestructureerd en organisatiebreed invulling aan te geven. Met de hotspot leggen we alle informatie die hoort bij Covid 19 of daar een gevolg van is, goed vast en bewaren deze blijvend. Op de aard en omvang van het probleem en het niet 'in control' zijn, is in de jaarstukken 2019 (pag. 83 en 84) uitvoerig ingegaan, met daarbij het perspectief dat we meerjarig extra inzet plegen om de achterstand op het beheer te herstellen. In 2020 is het e-depot t.b.v. digitaal archiveren gerealiseerd en de fysieke vernietiging over de jaren 2019 en 2020 uitgevoerd. Er is een blauwdruk ontworpen voor de digitale vernietiging en er ligt een plan voor het versneld uitfaseren van het oude zaaksysteem. Het afgelopen jaar hebben de medewerkers van IB meerdere opleidingen gevolgd. Desalniettemin is het gat naar dat wat nodig is voor een goed kunnen uitvoeren van de taken nog niet gedicht. Vanuit visie willen we komend jaar hier weer een stuk achterstand in dichtlopen. Hiertoe is nodig dat er veel aandacht is en blijft voor het goed Informatiebeheer vanuit alle lagen van de organisatie.	
Is er reden voor extra aandcht?	Nee		
Huisvesting Vergunninghouders		TOELICHTING	
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaar-taakstelling en er is geen achterstand		**Gevraagde informatie**	**Stand van zaken**
		Voorsprong of achterstand per 1 januari van het verantwoordingsjaar	Voorsprong (van 5)
		Fase interventieladder op 1 januari	Taakstelling gerealiseerd
		Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	39
		In het eerste halfjaar gehuisveste vergunninghouders	31
		Voorsprong/achterstand per 1 juli van het verantwoordingsjaar (doorhalen wat niet van toepassing is)	Achterstand (van 2)
		Fase interventieladder op 1 juli	Signaleren
		Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	46
		In het tweede halfjaar gehuisveste vergunninghouders	59
		Voorsprong/achterstand per 31 december van het verantwoordingsjaar (doorhalen wat niet van toepassing is)	Voorsprong (van 11)
		Fase interventieladder op 31 december	Taakstelling gerealiseerd
		Toelichting	
		De achterstand (van 2) per 1 juli is het tweede halfjaar ingelopen en daarmee is de taakstelling van 2020 gerealiseerd.	
Is er reden voor extra aandacht?	Nee		

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Bijlage 3 Verbonden partijen

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
Doel	Het doel/beleid van de gemeente is het gemeentelijke belang, samen met de andere aandeelhouders vanuit het publiek domein als bezitter van de BNG, handhaven.
Beleid	De gemeente ziet het aandelenbezit in de BNG als een duurzame belegging.
Financiële effecten (gemeente)	Het dividend 2019, in 2020 vastgesteld, bedraagt € 4.500, per aandeel € 1,27 (2018 € 10.000, per aandeel € 2,85). Op aanbeveling van de Europese Centrale Bank (ECB) is deze dividenduitkering echter in ieder geval opgeschort tot 2021.
Risico	De politieke, economische en monetaire ontwikkelingen. BNG heeft als rating tweemaal AAA en eenmaal een AA+.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente heeft 3.510 aandelen (nominaal à € 2,50, totaal € 8.775). Dit is een belang van 0,0063%.
Bijdrage aan doel–stelling programma	Het dividend is een algemeen dekkingsmiddel.
Relatie met programma	Programma OAD.
Beleidsvoornemens / beleidskader	De gemeente heeft geen specifieke beleidsvoornemens.
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel / openbaar belang	Substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sector en het semipublieke domein. Een redelijk rendement voor de aandeelhouders. Excellente kredietwaardigheid en adequate risicobeheersing. Een scherpe inkooppositie. Effectieve en efficiënte bedrijfsvoering.
Beleid /voortgang	Streven naar zo laag mogelijke tarieven voor de publieke sector en dus niet naar winstmaximalisatie. Nadrukkelijk blijven onderscheiden op de financiële markten ten aanzien van de omvang en kwaliteit van haar kapitaal. Dit komt tot uiting in het gewenste ratingprofiel: een rating gelijk aan die van de Nederlandse Staat. Vanuit haar functie voor de publieke sector een voortdurende en stabiele aanwezigheid in de markt realiseren en ook in moeilijke tijden aan de kredietvraag blijven voldoen. Een prudente liquiditeitspositie nastreven, met inachtneming van scherpe interne criteria en het uitgangspunt altijd aan haar verplichtingen op korte termijn kunnen voldoen. Het behoud door de stakeholders van de perceptie als quasi-overheid met een excellente kredietwaardigheid en een hoogstaande reputatie en integriteitsprofiel. Prominent blijven profileren als specialistische sectorbank met een hoge niche-deskundigheid. Dienstverlening bieden op maat tegen concurrerende tarieven.
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2019: € 4.991 mln., waarvan € 4.257 mln. van aandeelhouders Per eind 2019: € 4.887 mln., waarvan € 4.154 mln. van aandeelhouders
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2019: € 133.252 mln. Per eind 2019: € 145.535 mln.
Resultaat verbonden partij	De nettowinst 2019 voor aandeelhouders bedraagt € 142 mln. (2018: € 318 mln.). Hiervan wordt 50,0% uitgekeerd als dividend (€ 1,27 per aandeel, 2018 50%: € 2,85).

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

	Op aanbeveling van de Europese Centrale Bank (ECB) is deze dividenduitkering echter in ieder geval opgeschort tot 2021.

STEDIN	
Doel	Het aandelenbezit Stedin betreft een duurzame belegging.
Beleid	De gemeente ziet het aandelenbezit in Stedin als een duurzame belegging. De gemeente heeft geen prestatiedoelstellingen.
Financiële effecten (gemeente)	Het nettoresultaat Stedin 2019 bedraagt € 325 mln. (waarbij € 251 mln. door verkoop bedrijfsonderdeel) waarvan € 64 mln. ten gunste van de aandeelhouders (2018: € 92 mln.). Van dit bedrag wordt 50% als dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders en als eenmalige extra wordt nog € 20 mln. aan dit dividend toegevoegd, totaal uit te keren (€ 32 mln. + € 20 mln.) € 52 mln. Dit betekent een dividenduitkering van € 10,46 per aandeel (over 2018 € 9,18). De dividenduitkering voor de gemeente Zoetermeer bedraagt € 1.220.000 (2018 € 1.070.000).
Risico	Een aantal ontwikkelingen heeft naar verwachting aanzienlijke (negatieve) invloed op het dividend: De investeringen ten behoeve van de Energietransitie betreffen aanzienlijke bedragen, waardoor de financieringsbehoefte de komende jaren sterk toeneemt. De landelijke netbeheerder Tennet brengt hogere kosten aan de regionale netbeheerders in rekening die in ieder geval in 2020 (basis voor dividend 2021) nog niet in de tarieven kunnen worden vertaald. Als gevolg van 'Het Methodebesluit regionale netbeheerders elektriciteit en gas' kunnen de uit de hogere financieringsbehoefte voortkomende extra rente en afschrijvingslasten pas op een later moment en mogelijk niet volledig in de tarieven worden doorbelast. Beide ontwikkelingen leiden ertoe dat zowel het resultaat als het voor dividend beschikbare deel daarvan onder druk staat. Stedin heeft als een rating van A-.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente bezit 116.280 aandelen (een belang van 2,34%).
Bijdrage aan doel-stelling programma	Het aandelenbezit ENECO betreft een duurzame belegging.
Relatie met programma	Programma OAD. Programma 3: Leefbaarheid, duurzaam en groen.
Beleidsvoornemens / beleidskader	Op grond van haar wettelijke taken op het gebied van de leveringszekerheid van transport van energie en het rijksbeleid op gebied van de energietransitie staat Stedin aan de vooravond een langjarig en omvangrijk investerings-programma. Stedin verwacht tot 2030 voor € 7 miljard te moeten investeren in de netwerken. Stedin bereidt in overleg met de aandeelhouders in het kader van het project Lange Termijn Financiering (LTF) voorstellen voor om in de toegenomen financieringsbehoefte te voorzien. Om de verhouding tussen vreemd vermogen en eigen vermogen in balans te houden, wil Stedin in deze financieringsbehoefte onder meer voorzien door een extra kapitaalstorting (in eigen vermogen) tussen € 750 mln. en € 1 miljard.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

	De mogelijke voorstellen om in de extra kapitaalstorting te voorzien zijn eind 2020 nog niet afgerond; de verwachting is dat deze voorstellen in het eerste kwartaal 2021 aan de aandeelhoudende de gemeenten worden aangeboden. De aandelen Stedin kunnen alleen vervreemd worden door een aan/verkoop aan overheidsinstellingen.
Vestigingsplaats	Rotterdam
Doel / openbaar belang	Samen werk maken van een leefwereld vol nieuwe energie. Dat is onze missie. Met elkaar werken we aan een duurzame energievoorziening van vandaag en morgen. We zijn ervan overtuigd dat we de energietransitie mogelijk kunnen maken door focus op onze kerntaken voor (toekomstig) netbeheer en met excellente dienstverlening naar klanten. We richten ons daarbij op drie strategische speerpunten: beter netbeheer, energietransitie mogelijk maken en duurzame bedrijfsvoering.
Beleid /voortgang	<u>Beter netbeheer</u> Betrouwbare netten: zodat levering van energie op hoog niveau verzekerd blijft. Betaalbare en efficiënte dienstverlening: zodat de energie-infrastructuur zo betaalbaar mogelijk blijft. Hoge kwaliteit van producten en diensten: zodat klanten en stakeholders goed worden bediend. <u>De energietransitie mogelijk maken</u> Toekomstbestendige netten: onze netten geschikt maken en houden tijdens de energietransitie. Beschikbare netinformatie: om stakeholders (marktpartijen, gemeenten) te faciliteren. Versnellen door samenwerking: alleen door samen te werken is de energietransitie te realiseren. <u>Duurzame bedrijfsvoering</u> Veilige werkomstandigheden: Veiligheid waarborgen voor medewerkers en de omgeving. Vakbekwame medewerkers nu en straks: Onszelf ervan verzekeren dat we over de juiste vaardigheden beschikken. Financieel gezond: voldoen aan onze ratio's en rendementsdoelstellingen. Positieve milieu-impact: Onze eigen bedrijfsvoering verduurzamen conform de One Planet Thinking gedachte.
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2019: € 2.699 mln. Per eind 2019: € 2.949 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2019: € 4.292 mln. Per eind 2019: € 4.340 mln.
Resultaat verbonden partij	De nettowinst 2019 voor aandeelhouders bedraagt € 64 mln. (2018: € 92 mln.). Over € 64 mln. is 50% uitgekeerd als dividend 2019 + eenmalig € 20 mln., € 10,46 per aandeel (2018: € 9,18).

Dunea	
Doel	Het gemeentelijk belang, samen met de andere aandeelhouders vanuit het publiek domein als bezitter van Dunea, handhaven.
Beleid	Het aandelenbezit Dunea betreft een duurzame belegging.
Financiële effecten (gemeente)	Volgens de statuten keert Dunea geen winst of dividend uit aan de aandeelhouders.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Risico	Dunea investeert de komende jaren aanzienlijk in het zogenaamde multi-bronnenprogramma (nieuwe bronnen en technieken om drinkwater te maken en de overbruggingscapaciteit uit te breiden om minder afhankelijk te worden van de Maas en minder kwetsbaar voor externe factoren als droogte en verontreinigingen). Onderzoek loopt naar de bekostiging van dit project,
Financieel en bestuurlijk belang	Vastgelegd is dat de verdeling van de aandelen Dunea naar rato van het inwonertal van de aandeelhoudende gemeenten is: Periodiek (ongeveer eenmaal per vijf jaar, laatste maal in 2018) vindt herverdeling van het geplaatste aandelenkapitaal plaats om niet. De gemeente bezit 387.302 (9,68%) aandelen à € 5 nominaal. Er wordt aan precariorechten op waterleidingen € 300.000 geheven. Na 2021 wordt het precario (wettelijk) afgeschaft.
Bijdrage aan doel–stelling programma	Er zijn geen specifieke beleidsvoornemens.
Relatie met programma	Programma 3: Leefbaarheid, duurzaam en groen. Programma OAD
Beleidsvoornemens / beleidskader	In 2020 is de dochter BV Dunea Warmte opgericht. Er zijn goede mogelijkheden om, tegen economisch rendabele prijzen, warmte met behulp van aquathermie op te wekken en te distribueren met behulp van de capaciteit van Dunea. Hiermee kan een bijdrage worden geleverd aan oplossingen in kader van de door het kabinet beoogde energietransitie. Afgeleid belang is dat Dunea grip houdt/invloed heeft op een geordend en goed gebruik van de (ondergrondse) ruimte waarin haar waterleidingnetwerk ligt, waardoor zij beter in staat is haar drinkwaterbelangen en - kwaliteit te borgen en drinkwater betaalbaar te houden.
Vestigingsplaats	Voorburg
Doel / openbaar belang	Onze klanten kunnen elke dag rekenen op natuurlijk, goed drinkwater en op rust en ruimte in de Randstad. Dunea zorgt voor duin & water. Water en duinen dragen bij aan een goed leven. In een veranderende wereld werkt Dunea aan een duurzame toekomst, waarin duin & water nog net zo vanzelfsprekend zijn als vandaag. Dat doen we in verbinding met onze omgeving. Luisterend naar onze klanten willen wij onze dienstverlening continu verbeteren en de drinkwaterprijs zo laag mogelijk houden. Door strikt te zijn waar het moet en flexibel waar het kan, werken we resultaatgericht. Zo zijn we een betrokken en betrouwbare partner. Dunea is/wordt, vanwege haar kennis en leidingennetwerk, steeds meer betrokken/ingeschakeld bij projecten die een bijdrage leveren aan de energietransitie. De betrokkenheid van Dunea is van belang om bij de voorbereiding en/of realisatie van projecten waarbij gebruik wordt gemaakt van de fysieke ondergrond, de belangen van de watertaken in een zo vroeg mogelijk stadium te onderkennen. Vanwege de bepalingen in de Waterwet en de eisen van de toezichthouder heeft Dunea voor haar inzet bij projecten op gebied van de energietransitie een dochter BV opgericht. Op die manier kunnen de taken van de dochter juridisch en financieel worden onderscheiden van taken die vallen onder de uitvoering van de Waterwet. Daarnaast heeft het ruimere taakgebied van Dunea geleid tot een aanpassing van de statuten met betrekking tot het doel van Dunea en de bepalingen rond governance.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Beleid /voortgang	Belangrijke beleidsuitgangspunten zijn verwoord in het beleidsdocument Koers 2020: Betrokken en Betrouwbaar: Onderdelen van dit beleid zijn: Voor onze klant: Betrokken bij onze klanten weten we wat zij willen en handelen we ernaar. Samen oplossen: Samen met onze gemeenten en andere stakeholders werken we aan toekomstbestendige drinkwaterlevering en natuurbeheer In de maatschappij: We dragen bij aan de gezondheid van onze klanten door het leveren van duurzame producten. In het buitenland delen wij onze kennis via projecten Continue kwaliteit: Nu en in de toekomst zijn wij een betrouwbare leverancier van de kwaliteitsproducten drinkwater en natuur Optimale prijs: Om de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk te houden, optimaliseren wij alles wat wij doen Gerichte aanpak: Onze aanpak is gericht op eenvoud en wendbaarheid. Wij zijn transparant en resultaatgericht
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2019: € 220,9 mln. Per eind 2019 € 231,5 mln.

GR Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden	
Doel	Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden is een bedrijfsvoeringsorganisatie die tot doel heeft het behartigen van de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken jeugdhulp. De bedrijfsvoeringsorganisatie is een samenwerkingsverband van de gemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Voorschoten, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.
Beleid	De samenwerking richt zich met name op het uitvoeren van de gezamenlijke inkoop en contractering, het op verzoek namens gemeenten optreden richting leveranciers om de voorwaarden en eisen, waaronder de overeenkomsten worden afgesloten te harmoniseren en het op verzoek van een individuele (of cluster van) gemeente(n) contracteren met leveranciers.
Financiële effecten gemeente	De door het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden begrote uitgaven worden door de gemeenten gedragen overeenkomstig vastgelegde verdeelafspraken. De bijdrage voor Zoetermeer bedraagt voor 2020 € 329.620 (excl. BTW). Eventuele resterende tekorten worden verdeeld naar evenredigheid van het aantal inwoners van iedere gemeente.
Risico's	Terugtredende deelnemers is een risico voor de continuïteit van het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden.
Financieel en bestuurlijk belang	Het bestuur van het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden wordt gevormd door een voorzitter, plaatsvervangend voorzitter en een penningmeester. Financiële tekorten worden verdeeld naar evenredigheid van het aantal inwoners van iedere gemeente per 1 januari van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop de begroting betrekking heeft.
Bijdrage aan doelstelling programma	Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden draagt bij aan de doelstelling Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp.
Relatie met programma	Programma 2 Samen leven en ondersteunen
Vestigingsplaats	Pijnacker-Nootdorp

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Beleid/voortgang	In 2020 is de gemeenschappelijke regeling gewijzigd naar een regeling voor onbepaalde tijd. De naam van de regeling is daarbij ook gewijzigd van Inkoopbureau H-10 naar Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden.
Eigen vermogen verbonden partij	Per eind 2019: - € 37.358.
Vreemd vermogen verbonden partij	N.v.t.
Resultaat verbonden partij	N.v.t.

GR Gemeentelijke Gezondheidsdienst en Veilig Thuis Haaglanden	
Doel	Doel van de Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst en Veilig Thuis Haaglanden (hierna: GR GGD en VT Haaglanden) is: • Het bevorderen, beschermen en bewaken van de publieke gezondheid; • Het voorkomen van en de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. • De Wet publieke gezondheid verplicht gemeenten gezamenlijk een GGD in te stellen en in stand te houden. De Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet bieden de wettelijke grondslag voor een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, dat op grond van de GR de uitvoeringsorganisatie Veilig Thuis wordt genoemd. • De GR GGD en VT Haaglanden is de voortzetting van de GR GGD Haaglanden en is per 1 januari 2018 aangegaan door de gemeenten Den Haag, Delft, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.
Beleid	Het takenpakket van de GR GGD VT Haaglanden bestaat uit het basispakket GGD, het pluspakket GGD en het pakket VT. Het uitvoeringsniveau van de takenpakketten wordt vastgesteld door het Algemeen Bestuur (AB) van de GR GGD en VT Haaglanden. De taken worden uitgevoerd door de uitvoeringsorganisaties GGD en VT van de gemeente Den Haag. Om de relatie opdrachtgever en opdrachtnemer invulling te geven en te versterken zijn afspraken en voorwaarden over de uitvoering vastgelegd in een raamovereenkomst en is een dienstverleningshandvest gesloten tussen de GR (het openbaar lichaam) en de gemeente Den Haag. De uitwerking van het uitvoeringsniveau van de takenpakketten is vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst. Tot het basispakket GGD behoren de taken die wettelijk verplicht door de GGD uitgevoerd moeten worden. Tot het pluspakket GGD behoren met name de lijkschouw, de reizigersadvisering en –vaccinatie en de gemeenschappelijke taken over de inspectie van seksinrichtingen. Tot het pakket VT behoren de instandhouding van een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling en taken als voorlichting, coördinatie huisverbod en het verstrekken van informatie en advies. De deelnemende gemeenten kunnen desgewenst ook kiezen voor een zogenoemd lokaal pakket. Dit valt echt buiten de scope van de GR GGD en VT Haaglanden. De afspraken over de lokale taken worden vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst tussen de gemeente Den Haag en de betreffende regiogemeente. De lokale taken worden uitgevoerd door de betreffende uitvoeringsorganisatie GGD of VT van de gemeente Den Haag.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

	Voor de taken uit het basispakket GGD worden de kosten bij de deelnemers in rekening gebracht op basis van het inwonertal (inwonerbijdrage). Uitzondering betreft de taak Toezicht kinderopvang die wordt bekostigd op basis van een tarief per eenheid. Dat geldt ook voor de taken uit het pluspakket GGD. Voor het pakket VT geldt dat in de begroting van VT een onderscheid wordt gemaakt tussen een Wmo-deel en een jeugddeel. Het eerste deel komt voor rekening van de centrumgemeenten Delft en Den Haag. Bij de bekostiging van het jeugddeel worden de variabele lasten verdeeld op basis van o.a. het aantal meldingen en adviezen. Daarnaast worden de vaste lasten verdeeld op basis van een inwonerbijdrage.
Financiële effecten gemeente	De bijdrage 2020 van Zoetermeer aan de GGD bedraagt voor 2020 in totaal € 1.354.000, waarvan € 1.299.000 voor het basispakket en € 55.000 voor het pluspakket. De bijdrage Veilig Thuis voor Zoetermeer is voor 2020 vastgesteld op € 1.020.000. De totale bijdrage 2020 aan de GR GGD en VT Haaglanden bedraagt daarmee € 2.374.000. De cijfers zijn gebaseerd op het voorlopig rekeningresultaat 2020 GR GGD en VT Haaglanden (raadsbrief DB GR GGD en VT Haaglanden d.d. 10 februari 2021). De cijfers zijn nadrukkelijk onder voorbehoud van de definitieve eindafrekening met controleverklaring, instemming definitieve eindafrekening door het DB en vaststelling van de jaarstukken 2020 van de GR door het AB. Ondanks het voorwaardelijk karakter is in de gemeentelijke jaarrekening 2020 wel rekening gehouden met het voorlopige rekeningresultaat.
Risico's	In de GR is bepaald dat financiële tekorten van de uitvoeringsorganisaties GGD en VT, die niet worden gedekt door voorzieningen daaromtrent in de dienstverleningsovereenkomst, niet ten laste van het openbaar lichaam komen. Kosten in verband met veranderingen in taken of eisen aan de GR als gevolg van wetswijzigingen, calamiteiten e.d. zijn – voor zover deze niet binnen bepaalde bandbreedtes vallen – voor rekening van het openbaar lichaam. Eventuele additionele kosten worden ten laste van het weerstandsvermogen van de GR gebracht en - indien deze niet toereikend is - rechtstreeks in rekening gebracht bij de GR-deelnemers. Het in de begroting 2020 opgenomen risico ten aanzien van calamiteiten in de dienstverlening (begroting 2020: GGD3 en begroting 2021: risico C) heeft zich voorgedaan door de uitbraak van de COVID-19-pandemie. Het in de begroting opgenomen risico ten aanzien van het takenpakket GGD (begroting 2020: risico GGD3 en begroting 2021: risico A) heeft zich voorgedaan doordat de Minister van VWS op grond van de Wet publieke gezondheid opdrachten heeft verstrekt aan de Directeuren Publieke Gezondheid c.q. de GGD-en. In de tweede begrotingswijziging 2020 zijn de volgende beheersmaatregelen vastgesteld om financiële impact op de deelnemende gemeenten te voorkomen: • Verkregen toezegging van VWS over volledige declareerbaarheid van de hiermee gemoeide meerkosten. • Afspraak met gemeente Den Haag over bewaking van aansluiting tussen uitgaven en declareerbaarheid en tijdige signalering van noodzakelijke maar niet declareerbare extra uitgaven.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente wordt door de wethouder Zorg vertegenwoordigd in het AB. Op grond van de GR kan het AB-commissies van advies aan het AB instellen, waaronder vaste bestuurlijke commissies, bestaande uit leden van colleges

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

	van B&W die deelnemen aan de regeling en Veilig Thuis en/of GGD in portefeuille hebben. In de vergadering van het AB van de GR GGD en VT Haaglanden op 9 juli 2018 heeft het AB besloten om vooralsnog geen Bestuurlijke Advies Commissie voor zowel GGD als VT in te stellen. Maar op elk moment waarop daar behoefte aan is, kan deze door het AB worden ingesteld. Daarnaast is besloten om de ambtelijke vaste commissies van advies Veilig Thuis en GGD, bestaande uit beleidsambtenaren met Veilig Thuis en/ of GGD in portefeuille, in stand te houden.
Bijdrage aan doelstelling programma	Van programma 2 Samen leven en ondersteunen zijn de volgende doelstellingen van belang: Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp en Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden.
Relatie met programma	Programma 2 Samen leven en ondersteunen
Vestigingsplaats	Den Haag
Beleid/voortgang	Het AB evalueert voor 1 januari 2023 en nadien ten minste eenmaal per vier jaar het functioneren van de regeling. Vanwege het aflopen van de garantstelling van de gemeente Den Haag voor de taken Epidemiologie en Gezondheidsbevordering per 1-1-2021 is in 2019 een doelmatigheidsonderzoek regionaal takenpakket Epidemiologie en Gezondheidsbevordering uitgevoerd. Eventuele consequenties hiervan worden meegenomen in de voorjaarsbrief 2021. De groei van het aantal meldingen bij Veilig Thuis heeft in 2020 ondanks het COVID-19-virus niet doorgezet. Wel is er een stijging van het aantal adviezen. Veilig Thuis heeft voornamelijk vaker geadviseerd aan professionals die zich zorgen maakten over een kind of gezin in COVID-19-tijd. Verder is in 2020 geïnvesteerd in het op orde brengen van de personele capaciteit, een efficiënter werkproces en het versterken van de samenwerking met ketenpartners.
Eigen vermogen verbonden partij	Het eigen vermogen per 31-12-2019 is per saldo € 724.000 negatief. Het bestaat uit de volgende posten: Bestemmingsreserves € 318.000 Gerealiseerd resultaat 2019 -/- € 1.042.000 De bestemmingsreserve Veilig Thuis DUVO-middelen dient ter dekking van de kosten van de implementatie van de aanscherping meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. De omvang van het eigen vermogen per 31-12-2020 is, in afwachting van de definitieve jaarstukken 2020, nog niet bekend.
Vreemd vermogen verbonden partij	N.v.t.
Resultaat verbonden partij	De voorlopige eindafrekening 2020 toont op het programma GGD een voordeel ten gunste van de GR van + € 1.004.000 (stand per 20-01-2021). De voorlopige eindafrekening 2020 vermeldt op het programma VT een voordeel van de GR van + € 784.000 (stand per 20-01-2021). Wat hiervan de gevolgen zijn voor de bijdragen 2020 van de gemeente Zoetermeer aan beide programma's is hiervoor weergegeven (Financiële effecten gemeente).

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

GR Veiligheidsregio Haaglanden	
Doel	De VRH is een regionaal samenwerkingsverband van de negen gemeenten in de regio. De begroting 2018 - 2021 is gebaseerd op de missie van de veiligheidsregio Haaglanden: het vergroten van de veiligheid van iedereen die in Haaglanden woont, werkt en/of bezoekt.
Beleid	Het bevorderen van de veiligheid en zorg van allen die zich in het gebied van de VRH bevinden door de samenwerking tussen burgers, private en publieke partijen te stimuleren en te faciliteren.
Financiële effecten (gemeente)	De bijdrage voor 2020 is € 9,449 mln.
Risico	Het weerstandsvermogen van de VRH is op orde (algemene reserve 1% van de begrotingsomzet).
Financieel en/of bestuurlijk belang	De gemeente Zoetermeer heeft zowel een financieel als bestuurlijk belang in de VRH. Burgemeester Bezuijen is lid van het algemeen en dagelijks bestuur.
Bijdrage aan doelstelling programma	Versterken van de brandveiligheid en voorzien en beheersen van de gevolgen van een mogelijke ramp.
Relatie met programma	Programma 5 Veiligheid.
Beleidsvoornemens/ beleidskader	De VRH is een regionaal samenwerkingsverband van de negen gemeenten in de regio Haaglanden o.b.v. de Wet veiligheidsregio's, de Tijdelijke wet ambulancezorg, de Wet toelating zorginstellingen, de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Gemeentewet.
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel/openbaar belang	De VRH beoogt: • Betere bescherming burgers. • Betere hulpverlening en nazorg. • Brandweerzorg, geneeskundige zorg (GHOR), en rampenbestrijding en crisisbeheersing. • Versterking bestuurlijke en operationele slagkracht.
Beleid/voortgang	De kerntaken van de VRH zijn: • Risicobeheersing (brandveiligheid). • Incidentenbestrijding (redden mens en dier). • Rampenbestrijding en crisisbeheersing. Daarbij zijn voorkomen, beperken, bestrijden en nazorg aandachtsgebieden.
Eigen vermogen verbonden partij	Per eind 2019: € 8,777 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per eind 2019: € 110,871 mln.
Resultaat verbonden partij	Het financieel resultaat 2019 bedraagt voordelig € 3,8 mln. Het resultaat van 2020 is nog onbekend.

GR Dienst Sociale Werkvoorziening Rijswijk (DSW) / Werkbedrijf de Binnenbaan BV vanaf 2021	
Doel	DSW heeft primair tot doel om zo effectief en efficiënt mogelijk de Wsw (Wet sociale werkvoorziening) uit te voeren voor mensen met een sw-indicatie voor de Zoetermeer, Rijswijk en Leidschendam-Voorburg. DSW speelt daarnaast een rol bij het uitvoeren van nieuwe voorzieningen voor mensen met een beperking (Beschut Werk en in mindere mate Werken met

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

	loonkostensubsidie) in het kader van de Participatiewet. Deze voorzieningen vervangen de Wsw voor mensen met een beperking. De DSW levert ook nog re-integratie-trajecten voor mensen met een uitkering en een grote afstand tot de arbeidsmarkt.
Beleid	Met de komst van de participatiewet in 2015 is de instroom in de Wsw afgesloten. Wel blijft DSW verantwoordelijk voor de huidige sw-werknemers, en speelt ze een rol in het aanbieden van de voorziening Beschut Werk onder de Participatiewet. Het door de instroomstop dalende aantal sw-werknemers heeft vanaf 2012 geresulteerd in een herstructureringsproces. Door de beweging van binnen naar buiten te intensiveren en de bijbehorende infrastructuur naar rato af te bouwen, worden kosten bespaard en opbrengsten verhoogd. In 2018 hebben de deelnemende gemeenten in de GR de intentie uitgesproken de DSW op te heffen, waarbij Zoetermeer heeft aangegeven een nieuw Werkbedrijf te starten waar de sw-werknemers een werkplek zullen krijgen. De beoogde overgangsdatum naar het nieuwe werkbedrijf is 1-1-2021.
Financiële effecten gemeente	De deelnemende gemeenten ontvangen een bijdrage van het rijk voor de uitvoering van de Wsw. Deze bijdrage wordt één op één doorbetaald aan DSW. De rijksbijdrage per arbeidsjaar zal de komende jaren naar verwachting met zo'n 10% teruglopen. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor een eventueel exploitatietekort van DSW. Dit exploitatietekort wordt verdeeld onder de drie deelnemende gemeenten op basis van het aantal SW-werknemers per gemeente. Zoetermeer draagt als grootste gemeente gemiddeld 62% van het exploitatietekort.
Risico	De dalende rijksbijdrage en instroomstop leidt bij ongewijzigd beleid tot een stijgende gemeentelijke bijdrage. Het bestuur onderzoekt toekomstscenario's om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden. Mogelijk kiezen de drie gemeenten voor een verschillend toekomstscenario t.a.v. de DSW. Dit kan tot eenmalige kosten leiden voor de drie gemeenten omdat de regeling dan herzien dient te worden.
Financieel en bestuurlijk belang	DSW is een publiekrechtelijk lichaam en kent geen aandeelhouders. DSW is zelf enig aandeelhouder in een Personeels-BV (Krijnen BV) waarin de dienstverbanden van het ondersteunend personeel zijn ondergebracht. De wethouder Werk en Inkomen en de wethouder Financiën maken namens de gemeente Zoetermeer deel uit van het Algemeen Bestuur. De gemeente Zoetermeer heeft daarin twee van de zes zetels. Rijswijk en Leidschendam-Voorburg hebben er ieder ook twee. De wethouder Sociale Zaken van Zoetermeer is qualitate qua voorzitter van zowel AB als DB. In het dagelijks bestuur hebben de deelnemende gemeenten elk een zetel. De voorzitter heeft een doorslaggevende stem. **GR DSW** 2020 was het laatste exploitatiejaar van de gemeenschappelijke regeling DSW. Ondanks de COVID-19 tegenwind is het mogelijk gebleken het merendeel van de werkactiviteiten in aangepaste vorm voort te zetten. Een uit het jaarresultaat 2019 aangehouden reserve kon, dankzij de rijksvergoeding voor COVID-19, minder Wsw'ers en een hogere SE-vergoeding, aan de deelnemende gemeenten worden uitbetaald. Ook is de gemeentelijke vergoeding lager uitgevallen dan begroot. Uit de voorlopige jaarcijfers over 2020 blijkt dat 2020 voor de GR DSW ondanks COVID-19 een qua exploitatie goed jaar is geweest. Voor 2021 resteert nog de

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

	liquidatie en (fysieke) verevening van het openbaar lichaam DSW (die op papier al heeft plaatsgevonden). **Start Werkbedrijf De Binnenbaan BV** In 2020 is succesvol toegewerkt naar de start van De Binnenbaan per 1-1-2021. Medio 2020 is het Werkbedrijf opgericht met het vaststellen van de statuten en de aandeelhoudersovereenkomst. In de tweede helft 2020 zijn de overige governance documenten zoals het aanwijsbesluit, het mandaatbesluit en de dienstverleningsovereenkomst opgesteld. Daarnaast is de technische inrichting en personele bezetting van de Binnenbaan gerealiseerd.
Bijdrage aan doelstelling programma	Bieden van passende arbeid en begeleiding aan mensen met een arbeidshandicap.
Relatie met programma	Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie
Beleidsvoornemens/ beleidskader	Zie hierboven bij beleid.
Vestigingsplaats	Statutaire vestigingsplaats in Rijswijk; Hoofdvestiging in Zoetermeer, nevenlocaties in Leidschendam-Voorburg en Rijswijk.
Doel/openbaar belang	Werkvoorziening voor personen met een arbeidshandicap. Dat is een publiek belang.
Beleid/voortgang	Deelnemende gemeenten voeren de regie op de DSW en beheren de geldstromen (rijksbijdrage + gemeentelijke bijdrage). De gemeenten nemen de re-integratie van de doelgroep met een hogere loonwaarde zelf ter hand.
Financiële effecten	De gemeente Zoetermeer stort naast de rijksbijdrage naar rato van het aantal werknemers waarvoor de gemeente verantwoordelijk is een bijdrage in het exploitatietekort. In 2019 was het behaalde exploitatiesaldo gunstiger dan begroot. In verband met de onzekerheden over COVID-19 in 2020 werd bij het opmaken van de jaarrekening 2019 van DSW besloten een deel van het exploitatiesaldo toe te voegen aan de algemene reserve. De bijdrage van Zoetermeer kwam hierdoor uit op € 7.252.387 Rijksvergoeding + € 756.254 exploitatiebijdrage.
Eigen vermogen verbonden partij	Per 31 december 2019: € 1.835.000
Vreemd vermogen verbonden partij	Vreemd vermogen (gedefinieerd als passiva – eigen vermogen) bedraagt op 31 december 2019: € 7.022.000 – € 1.835.000 = € 5.187.000
Resultaat verbonden partij	Het totale resultaat (na gemeentelijke bijdrage) voor 2019 is € 0.

GR Omgevingsdienst Haaglanden	
Doel	De gemeenschappelijke regeling is getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de in artikel 5.1 Wabo genoemde wetten: • Wet Natuurbescherming • Kernenergiewet • Monumentenwet 1988 • Natuurbeschermingswet 1998 • Ontgrondingenwet

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

	• Wet bescherming Antarctica • Wet bodembescherming • Wet geluidhinder • Wet inzake de luchtverontreiniging • Wet milieubeheer • Wet ruimtelijke ordening • Waterwet • Woningwet
Beleid	Als principe geldt dat de deelnemers verantwoordelijk zijn voor het beleid. Beleidsvorming gebeurt aan de hand van landelijke kaders, landelijke regelgeving, aanwezige eigen beleidsruimte en gemeentelijke en provinciale bestuurlijke ambities. De uitvoering van deze beleidskaders wordt gelegd bij de ODH, voor zover het de uitvoering van over te dragen taken betreft. Bij het ontbreken van beleidsdocumenten volgt de ODH de voor die betreffende overheid geldende landelijke wet- en regelgeving en/of adviseert de opdrachtgevers om beleid op te stellen.
Financiële effecten (gemeente)	De deelnemersbijdrage 2021 voor Zoetermeer bedraagt € 1.123.148. In 2016 is de begroting overgegaan naar een begroting op outputbasis. Met ingang van 2019 worden producten en diensten met de individuele deelnemers verrekend op basis van nacalculatie.
Risico	Om goed zicht te houden op het niveau van taakuitvoering, de omvang van de taakuitvoering per deelnemer versus de door de deelnemer beschikbaar gestelde middelen, is 3 jaar na aanvang van de ODH (in 2015) een evaluatie uitgevoerd. Eventuele risico's (bestuurlijk, financieel, uitvoering) zijn door de ODH in beeld gebracht. De strategische koers voor de periode t/m 2020 zijn in het koersplan 2018- 2021 beschreven,
Financieel en/of bestuurlijk belang	De gemeente heeft zowel een financieel als bestuurlijk belang in de regeling. De deelnemers zijn samen eigenaar van de ODH en sturen deze samen aan. De vertegenwoordiger is met ingang van 2 juli 2015 wethouder Paalvast (lid AB en DB) en voorzitter van zowel het Algemeen Bestuur als het Dagelijks Bestuur.
Bijdrage aan doelstelling programma	De ODH zorgt voor een zo eenduidig mogelijke taakuitvoering in het gehele gebied van Haaglanden, met maatwerkafspraken als het gaat om ambities en bestuurlijke keuzes van de individuele organisaties. De ODH zorgt er voor dat de taakuitvoering beduidend efficiënter gaat plaatsvinden dan de som van de huidige taakuitvoering in de situatie voorafgaand aan de start van de ODH.
Relatie met programma	Programma 5 Veiligheid (onderdeel toezicht en handhaving) Programma 6 Dienstverlening en participatie (onderdeel vergunningverlening).
Beleidsvoornemens/ beleidskader	De ODH is een samenwerkingsverband van de deelnemende gemeenten en de provincie Zuid-Holland o.b.v. de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (ingangsdatum 1 april 2013).
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel/openbaar belang	Op grond van het beoogde profiel en de daarbij behorende kenmerken is aan de ODH een aantal concrete doelstellingen verbonden. Deze zijn als volgt: • Zorgt ervoor dat de taakuitvoering gaat voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen zoals die gelden voor robuustheid, onder voorwaarde dat zij daarvoor de opdracht en de financiële middelen krijgt. • Zorgt voor een goede afstemming/samenwerking met partijen. • Zorgt voor een zo eenduidig mogelijke taakuitvoering in het gehele gebied van Haaglanden, met maatwerkafspraken als het gaat om ambities en bestuurlijke keuzes van de individuele organisaties.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

	• Zorgt ervoor dat de taakuitvoering beduidend efficiënter gaat plaatsvinden dan de som van de huidige taakuitvoering in de situatie voorafgaand aan de start van de ODH. • Zorgt voor een breder pallet aan ontwikkelingsmogelijkheden in termen van specialisme vorming en doorgroeimogelijkheden dan de huidige die er zijn binnen de deelnemende organisaties. • Zorgt er voor dat specifieke expertise wordt geborgd en waar mogelijk verder wordt uitgebouwd. • Zorgt als klantgerichte organisatie voor borging van de relaties en contacten met de deelnemers c.q. opdrachtgevers (bestuurlijk en ambtelijk) en de bedrijven.
Beleid/voortgang	De ODH staat voor professionele dienstverlening op gebied van milieuvergunningverlening en –handhaving en op het gebied van complexe milieu en ruimtelijke ordeningstaken in de regio Haaglanden. Uitgangspunten daarbij zijn slagvaardigheid en kwaliteit. De ODH geeft hieraan vorm door de capaciteit en gespecialiseerde kennis van de aan deze gemeenschappelijke regeling deelnemende overheden te bundelen. Eén van de nog in te vullen ambities van de ODH is het groeien naar een gezamenlijk ambitieniveau binnen vijf jaar na start. De meerwaarde van de ODH ligt de komende Jaren vooral op het gebied van complexe milieu- en ruimtelijke ordeningstaken.
Eigen vermogen verbonden partij	31-12-2018: € 1.334.186 31-12-2019: € 1.071.385
Vreemd vermogen verbonden partij	31-12-2018: € 16.163.304 31-12-2019: € 17.357.762
Resultaat verbonden partij	De jaarrekening 2019 heeft een positief resultaat van € 528.651.

Gemeenschappelijke Regeling Bleizo	
Doel	De Gemeenschappelijke Regeling Bleizo is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Zoetermeer en Lansingerland. De GR Bleizo heeft als doel realisatie van de Vervoersknoop Bleizo en het ontwikkelen van het gebied rondom de Vervoersknoop tot een hoogwaardig gebied met functies als kantoren, bedrijven en ‘leisure’.
Beleid	Het ontwikkelen van het gebied rond het OV-knooppunt Bleizo, vindt plaats volgens de in 2014 door de raden vastgestelde ontwikkelingsaanpak ‘Ontwikkeling Bleizo van plan naar strategie’. Voor het gebied Bleizo-West vindt een heroverweging plaats van de gewenste ontwikkelrichting. Eerder zijn hiertoe studies verricht door Kuiper Compagnons en TwynstraGudde. In 2020 is een bestuurlijke vervolgopdracht vastgesteld om te komen tot een ontwikkelperspectief en ontwikkelstrategie. December 2020 is de uitvoering van deze opdracht gestart. In Q3 2021 is besluitvorming over het ontwikkelperspectief voorzien.
Financiële effecten (gemeente)	Er zijn geen directe geldstromen tussen de gemeente Zoetermeer en de GR Bleizo, afgezien van betaling door de GR Bleizo aan Zoetermeer voor de geleverde ambtelijke inspanning op basis van (detacherings)afspraken. De deelnemende gemeenten delen ieder voor 50% in de winst of in het verlies van de gemeenschappelijke regeling. Tussentijdse bewaking van het resultaat geschiedt door het periodiek herzien van de grondexploitatie.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

	De huidige verwachting is dat de grondexploitatie wordt afgesloten met een positief resultaat van € 11,1 mln. op prijspeil 1-1-2020.
Risico	Het risico bestaat dat het resultaat van de grondexploitatie minder positief wordt. Eventuele tegenvallers worden in eerste instantie opgevangen binnen het verwachte positieve resultaat van de grondexploitatie. Uit de risicoanalyse van de actualisatie van de grondexploitatie per 1-1-2020 blijkt dat alle ingeschatte risico's opgevangen kunnen worden binnen het resultaat van de grondexploitatie.
Financieel en bestuurlijk belang	De deelname in de gemeenschappelijke regeling heeft geen structureel financieel effect op de begroting. De vertegenwoordiging in de gemeenschappelijke regeling is als volgt: Algemeen bestuur: wethouders Iedema en Rosier en raadsleden Van Steenis en Zinck. Dagelijks bestuur: wethouders Iedema en Rosier.
Bijdrage aan doelstelling programma	Het project Bleizo ligt buiten de gemeentegrenzen van Zoetermeer maar is van directe invloed op de ontwikkeling van Zoetermeer.
Relatie met programma	Programma 7 Inrichting van de stad
Beleidsvoornemens/ beleidskader	Versterken van de OV-bereikbaarheid van Zoetermeer imago, economie en werkgelegenheid.
Vestigingsplaats	Gemeente Lansingerland
Doel/openbaar belang	De GR Bleizo opereert binnen een publiekrechtelijke setting met name in privaatrechtelijke zin.
Beleid/voortgang	In 2018 is gestart met onderzoek naar een optimaler programma/ontwikkeling voor het gebied Bleizo-West met specifiek de toevoeging woningbouw, waardoor ook een positieve bijdrage aan de vervoerswaarde van het OV-knooppunt wordt gecreëerd. Als vervolg daarop is in 2020 aan de gemeenteraden van Lansingerland en Zoetermeer een onderzoek gepresenteerd naar de contexten van de ontwikkeling van het gebied Bleizo-West. Vervolgens is in december 2020 gestart met de uitvoering van de bestuurlijke opdracht om te komen tot een ontwikkelperspectief en een ontwikkelstrategie voor Bleizo-West. Besluitvorming door de beide gemeenteraden over een nieuw ontwikkelperspectief is voorzien in Q3 2021. Voor het deelgebied Bleizo-Oost zijn in 2020 twee zeer grote kavels uitgegeven voor grote distributiecentra. Er zijn per januari 2021 geen uitgeefbare kavels meer. In 2021 richt GR Bleizo zich op de aanleg van de openbare ruimte van Bleizo-oost, inclusief de overdracht hiervan aan de gemeente Lansingerland en de afronding van het project Vervoersknoop Bleizo, waarvoor GR Bleizo de rol van (mede)opdrachtgever vervult. Voor het project Vervoersknoop Bleizo zijn de maatregelen tegen wind- en geluidhinder uitgevoerd en worden ontwerpwerkzaamheden voor de fietshelling aan de zuidzijde uitgevoerd.
Eigen vermogen verbonden partij	Het eigen vermogen als zijnde de gerealiseerde resultaten bedraagt afgerond € 1,5 mln. per ultimo 2019.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per 1-1-2019: € 59 mln. Per 31-12-2019: € 78 mln.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Resultaat verbonden partij	Er wordt geen tussentijdse winst uitgekeerd. De grondexploitatie laat een positief eindresultaat zien aan het einde van de looptijd. Van het saldo aan het einde van de looptijd komt 0% ten gunste van de gemeente Zoetermeer.

GR Bedrijvenschap Hoefweg/Prisma	
Doel	De Gemeenschappelijke Regeling Bedrijvenschap Hoefweg is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Zoetermeer en Lansingerland. Het doel is het ontwikkelen van vestigingsmogelijkheden voor bedrijven uit Lansingerland en Zoetermeer, alsmede uit de Metropoolregio Rotterdam Den Haag, alsmede voor bedrijven van elders die een belangrijke bijdrage leveren aan de werkgelegenheid.
Beleid	De van de algemene doelstelling “realiseren van een bedrijventerrein” afgeleide subdoelstellingen zijn vastgelegd en financieel vertaald in de grondexploitatie van het Bedrijvenschap. Partijen zijn met de marktpartijen die ook grondposities bezitten een vorm van samenwerking (CV/BV-structuur) overeengekomen, genaamd Prisma, die gericht is op een optimale en integrale realisering van het gehele plangebied.
Financiële effecten (gemeente)	De gemeente Zoetermeer neemt op basis van 50%-50% verdeling deel in de gemeenschappelijke regeling. Dat betekent dat de gemeente voor 50% participeert in het tekort of het overschot dat de gemeenschappelijke regeling uiteindelijk behaalt met de ontwikkeling van haar deel van het bedrijventerrein Prisma. Tussentijdse bewaking van dat resultaat gebeurt door het periodiek herzien van de grondexploitatie. De deelname in de gemeenschappelijke regeling heeft geen structureel financieel effect op de begroting. De verwachting is dat de grondexploitatie wordt afgesloten met een verwacht positief resultaat van € 12,9 mln. op prijspeil 1-1-2020.
Risico	Het risico bestaat dat het resultaat van de grondexploitatie minder positief wordt. Vrijwel alle gronden zijn uitgegeven per 1-1-2021 het risico op de grondexploitatie is daarmee beperkt. Eventuele tegenvallers worden in eerste instantie opgevangen binnen het verwachte positieve resultaat van de grondexploitatie. Uit de risicoanalyse van de actualisatie van de grondexploitatie per 1-1-2020 blijkt dat alle ingeschatte risico’s opgevangen kunnen worden binnen het resultaat van de grondexploitatie.
Financieel en bestuurlijk belang	De deelname in de gemeenschappelijke regeling heeft geen structureel financieel effect op de begroting. De vertegenwoordiging in de gemeenschappelijke regeling is als volgt: Algemeen bestuur: wethouders Iedema en Rosier en raadsleden Van Steenis en Zinck. Dagelijks bestuur: wethouders Iedema en Rosier.
Bijdrage aan doelstelling programma	De ontwikkeling van het bedrijventerrein heeft een directe positieve invloed op de werkgelegenheid en het vestigingsklimaat voor bedrijven in Zoetermeer en haar omgeving.
Relatie met programma	Programma 7 Inrichting van de stad
Beleidsvoornemens/ beleidskader	Het realiseren van vestigingsmogelijkheden voor bedrijven door het aanbieden van bouwrijpe grond. Dit leidt tot een toename van de werkgelegenheid voor onder andere de Zoetermeerse bevolking.
Vestigingsplaats	Gemeente Lansingerland

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Doel/openbaar belang	Het Bedrijvenschap Hoefweg opereert binnen een publiekrechtelijke setting met name in privaatrechtelijke zin.
Beleid/voortgang	Eind 2020 zijn de laatste reguliere bedrijfskavels uitgegeven. Er resteert nog de afwikkeling van de verkoop van twee molenstomplocaties. Het Bedrijvenschap houdt de overige nog uitgeefbare gronden (6 ha) voor Bleizo-west beschikbaar voor de realisatie van de visie die momenteel gezamenlijk met de gemeente Lansingerland wordt ontwikkeld. Na besluitvorming over en nieuw ontwikkelperspectief door de raad in Q3 2021 wordt de opdracht voor het Bedrijvenschap Hoefweg mogelijk aangepast. De beëindiging van Bedrijvenschap Hoefweg is volgens de gemeenschappelijke regeling bepaald op 1 januari 2025. Na afronding van de operationele ontwikkelingstaken in de loop van 2021, zal Bedrijvenschap Hoefweg op een kostenefficiënte wijze worden gecontinueerd tot het moment dat de gemeenschappelijke regeling kan worden opgeheven. De opheffing van Hoefweg is afhankelijk van de voortgang van de ontvlechting van het samenwerkingsverband Prisma en van de ontwikkelingen rond de planvorming voor de laatste 6 ha die deel uitmaakt van Bleizo-West.
Eigen vermogen verbonden partij	Bedrijvenschap Hoefweg heeft per 31-12-2019 een eigen vermogen van € 9,3 mln. Dit is opgebouwd via door de BBV-richtlijnen voorgeschreven tussentijdse winstnemingen. Op basis van de verwachting van een positief eindresultaat van de grondexploitatie wordt aan het einde van de looptijd een voordelig saldo verwacht dat voor 50% ten gunste van Zoetermeer komt.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per 1-1-2019: € 47 mln. Per 31-12-2019: € 35 mln.
Resultaat verbonden partij	Er wordt geen tussentijdse winst uitgekeerd. De grondexploitatie laat een positief eindresultaat zien aan het einde van de looptijd. Van het saldo aan het einde van de looptijd (2025) komt 50% ten gunste van de gemeente Zoetermeer.

GR Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)	
Doel	Het realiseren van een welvarende en bereikbare Metropoolregio Rotterdam Den Haag door het vrijwillig samenwerken met 23 gemeenten
Beleid	Om deze doelstelling te halen wordt er in de MRDH gezamenlijk gewerkt aan het verbeteren van de bereikbaarheid en het vernieuwen van de economie. Daarbij is de op 12 juli 2019 vastgestelde Strategische Agenda MRDH (SA-MRDH) leidend. Het strategische kader voor de begroting 2021 wordt gevormd door de vier ambities die in de SA-MRDH zijn opgenomen: Vernieuwen economie, versterken stad en omgeving, verbeteren bereikbaarheid en veranderen energie. Vanuit de Vervoersautoriteit wordt in de komende periode vooral gewerkt aan: de schaalsprong openbaar vervoer, het metropolitane fietsroute netwerk, ketenmobiliteit, verbeteren doorstroming op aansluitingen van hoofdwegen op het onderliggende wegennet, innovaties op het gebied van mobiliteit, CO2-reductie in het verkeer en het vergroten van de verkeersveiligheid. Om de gevolgen van COVID-19 op het openbaar vervoer op te vangen, heeft de bestuurscommissie Vervoersautoriteit op 25 november 2020 een maatregelenpakket Transitieprogramma OV vastgesteld. Dit pakket is ingegaan op 3 januari 2021 en betreft maatregelen voor de eerste helft van 2021. In december 2020 is de MRDH gestart met het uitwerken van een OV-Transitieprogramma voor de periode daarna.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

	Om het economisch Vestigingsklimaat te verbeteren werkt de MRDH in de komende periode vooral aan: het stimuleren van innovatie en economische groei, de verbeteren aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, aan ruimte om te werken, het stimuleren van groen en recreatie als vestigingsfactor en een goede digitale connectiviteit. Ook zet de MRDH in op meer regionale samenwerking bij de energietransitie. Ook wordt er gezamenlijk inspanning geleverd om de regionale woningbouwbehoefte af te stemmen met de mobiliteitsvraagstukken en de economische groei. Deze drie pijlers (mobiliteit, economisch vestigingsklimaat en wonen) zijn samen de basis van de versterking van de agglomeratiekracht van onze regio. In 2020 is er vanuit het economisch vestigingsklimaat het 'sterker uit de crisis' programma gestart. Met het programma worden gedurende de COVID-19-crisis gemeenten en het bedrijfsleven ondersteunt bij innovatie. Dit programma bestaat uit vier lijnen: digitalisering mkb, slim produceren in de regio i.s.m. de maakindustrie, innovatieprogramma zorgtechnologie en flexibele en skills-georiënteerde arbeidsmarkt. Dit programma wordt in 2021 doorgezet.
Financiële effecten (gemeente)	De gemeente Zoetermeer heeft op haar eigen begroting jaarlijks een inwonerbijdrage van € 2,68 voor de bijdrage aan de MRDH. In 2020 komt dit op € 334.858.
Risico	In 2019 is een geactualiseerde beleidsnota Risicomanagement en Weerstandsvermogen opgesteld. De beleidsnota is 12 juli 2019 vastgesteld. Voor de activiteiten binnen verkeer en vervoer is binnen de projecten een risicobuffer aanwezig. Wanneer deze niet toereikend is worden projecten uitgesteld of wordt de bijdrage vanuit BDU-middelen lager. Voor de infrastructurele projecten voor de komende jaren wordt overgegaan tot een 'overplanning'. Dat kan inhouden dat in enig jaar het BDU-fonds (tijdelijk met een maximum van 3 jaar) negatief is. Aan het einde van deze periode dient het saldo nihil te zijn. Voor 2021 en de meerjarenbegroting tot en met 2024 worden geen tekorten voorzien. Wel staan door rijkskortingen op de BDU-middelen en de stijgende kosten op de exploitatie de investeringsruimte onder druk. De MRDH heeft in december 2016 de verantwoordelijkheid voor de financiering van de investeringen in railvoertuigen en railinfrastructuur van de regionale OV-bedrijven overgenomen van de gemeenten Den Haag en Rotterdam. Dat brengt risico's met zich mee, die in een in 2016 uitgevoerd extern onderzoek nader zijn geduid. Om de risico's te dekken is een reserve gevormd die gevoed wordt vanuit een opslag die de vervoersbedrijven betalen. Voor het eventueel wegvallen van een deel van de inwonersbijdrage voor het Economisch vestigingsklimaat is in 2015 een reserve gevormd. Voor risico's die samenhangen met de strategische agenda economisch vestigingsklimaat is (nog) geen weerstandsvermogen beschikbaar. De MDRH zal extra prudent zijn bij het aangaan van verplichtingen. De COVID-19-crisis heeft in 2020 en vermoedelijk ook komende jaren een grote invloed op het gebruik van het openbaar vervoer. Hiervoor hebben de

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

	vervoerbedrijven in de MRDH (RET en HTM) ondersteuning gehad van het Rijk. Ondanks deze steun zal er invloed zijn op de financiële positie van de vervoersbedrijven. In hoeverre de bedrijfsvoering tijdig zal kunnen/moeten worden aangepast of dat het Rijk verder bijspringt vormt een punt van aandacht. Momenteel lopen er gesprekken tussen het Rijk, decentrale overheden en vervoerders over een Beschikbaarheidsvergoeding voor de eerste helft van 2021 en een Transitieprogramma voor de tweede helft van 2021, doorlopend tot en met 2024.
Financieel en bestuurlijk belang	De deelnemers zijn de 23 gemeenten en hebben daardoor een financieel en bestuurlijk belang. De burgemeester heeft zitting in het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur. Wethouder van Driel neemt deel aan de bestuurscommissie Economisch Vestigingsklimaat en is ook vicevoorzitter en lid van het presidium Economisch Vestigingsklimaat. Wethouder Rosier is zowel lid van de bestuurscommissie Vervoersautoriteit als portefeuillehouder middelen, waardoor hij ook deel uitmaakt van het presidium van de Vervoersautoriteit.
Bijdrage aan doelstelling programma	1.3 bevorderen vestigings-en ondernemersklimaat 1.4 bevorderen groei werkgelegenheid 3.1 bevorderen duurzame ontwikkeling 7.2 bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio 7.4 behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid
Relatie met programma	Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen Programma 7 Inrichting van de stad
Beleidsvoornemens/ beleidskader	Uitvoering geven aan de in de Strategische Agenda MRDH opgenomen ambities.
Vestigingsplaats	Vanaf 1 november 2017 Rotterdam
Doel/openbaar belang	Realisatie van een duurzame internationale metropoolregio waarin bewoners en bedrijven zich optimaal kunnen ontplooien, (internationale) bezoekers zich welkom voelen en belangrijke bestemmingen eenvoudig en goed bereikbaar zijn. Versterken internationale concurrentiepositie en economisch vestigingsklimaat
Beleid/voortgang	• Bijdrage aan voorbereiding van de snelfietsroutes • Bijdrage aan uitvoering RNet-verbindingen Zoetermeer-Rotterdam en Zoetermeer-Delft • Ontwikkeling van lightrailverbinding Zoetermeer-Rotterdam • Verbetering van de verkeersafwikkeling aansluiting A12 • Aanpakken knelpunten geluidsoverlast/luchtkwaliteit • Uitvoering programma Duurzame mobiliteit • SMITZH programma: Big Data Innovatiehub • Voortzetten innovatieve maatregelen gericht op ander reisgedrag • Regionale afstemming lokale transformaties bedrijventerreinen • TransformatieWijzer Werklocaties opgesteld als afwegingskader beoordeling transformaties • Werkplaats Metropolitaan OV • Participatie in programma Digitale connectiviteit langs de lijnen 5G antennebeleid, glasvezel, fieldlabs en digitale strategie • Participatie in het programma vrijetijdseconomie • Bijdrage detailhandelsbeleid: Compacte en Levendige Dorpsstraat • Bijdrage detailhandelsbeleid: toekomstperspectief Seghwaert, Leidsewallen, De Leyens • Bijdrage campusontwikkeling (Innolabs)

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2019: € 15,4 mln. Per eind 2019: € 22,0 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2019: € 1.543,3 mln. Per eind 2019: € 1.555,7 mln.
Resultaat verbonden partij	2019 € 6,7 mln. (2018: € 7,9 mln.)

VNG	
Doel	De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is de organisatie die alle gemeenten in Nederland en de overzeese gebieden verbindt. De vereniging heeft als doel om de lokale overheid te versterken, zodat gemeenten hun inwoners optimaal kunnen bedienen.
Beleid	De VNG houdt zich bezig met alle beleidsvelden waar gemeenten zich mee bezig houden. Belangenbehartiging, kennisuitwisseling en het gezamenlijk uitvoeren van maatschappelijke opgaven zijn de kerntaken van de VNG.
Financiële effecten (gemeente)	Het bedrag dat een gemeente aan contributie betaalt, is afhankelijk van het aantal inwoners. Het uitgangspunt voor het aantal inwoners wordt per 1 januari van het betreffende jaar bepaald aan de hand van de cijfers van het CBS: Zoetermeer had op 1 januari 2019 124.695 inwoners. Zoetermeer valt onder de categorie van 25.000 tot 200.000 inwoners en betaalde € 1,309 per inwoner. In 2019 was dit € 163.244. De contributie steeg in 2020 met 3,2%. Hiervan was 2,2% bedoeld voor compensatie van loon- en prijsstijgingen en 1% om te komen richting de volledige dekking van de kosten van de kernorganisatie vanuit de contributie.
Risico	Geen
Financieel en bestuurlijk belang	In 2020 waren op persoonlijke titel wethouder Van Driel lid van de Commissie Participatie, Schuldhulpverlening en Integratie en Wethouder Iedema lid van het college voor Arbeidszaken.
Bijdrage aan doelstelling programma	De inspanningen op het gebied van belangenbehartiging, kennisuitwisseling en het gezamenlijk uitvoeren van maatschappelijke opgaven van de VNG droegen bij aan alle programma's.
Relatie met programma	Alle
Beleidsvoornemens / beleidskader	De gemeente heeft geen specifieke beleidsvoornemens
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel / openbaar belang	Drie pijlers, kennisdeling, belangenbehartiging en dienstverlening voor gemeenten vormen de basis van de vereniging.
Beleid /voortgang	Om de vier jaar presenteert de VNG haar strategie, De verenigingsstrategie 2020-2024. Voor de komende vier jaar hebben de gemeenten gezamenlijk in kaart gebracht wat de belangrijkste thema's voor de komende jaren zijn en wat deze betekenen voor de rol en het functioneren van het lokaal bestuur. Ook is er voor 2021 een specifieke agenda opgesteld met daarin o.a. de inzet voor de Kamerverkiezingen.
Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2019: € 64,627 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2019: vreemd vermogen= schulden (€ 86,221 mln.) en voorzieningen (€ 2,764 mln.) = € 88,985 mln.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Resultaat verbonden partij	Financieel resultaat 2019: € 1,174 mln. negatief

Stichting Land van Wijk en Wouden	
Doel	1 De stichting heeft ten doel: a. - Het behouden en versterken van de landschappelijke, economische en ecologische kwaliteiten die bepalend zijn voor de identiteit van het werkgebied; - Het vergroten van de betekenis van het gebied voor de omliggende steden, onder meer door de toegankelijkheid en de aantrekkingskracht te vergroten; - Het verbeteren van de relaties tussen stad en land, onder meer door bestuurlijke samenwerking te bevorderen. b. Het (doen) uitvoeren van projecten die bijdragen aan de verwezenlijking van de onder a. genoemde doelen. c. Het onderhouden van contacten met andere binnen het taakveld van de stichting relevante partijen, waaronder overheden, ten einde het benodigde draagvlak te verkrijgen van de doelstellingen van de Stichting in het algemeen en van de onder b. genoemde projecten in het bijzonder; d. Het verrichten van verdere handelingen die met het vorenstaande in de ruimste zin verbandhouden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn. 2 De stichting beoogt het algemeen belang te dienen. 3 De stichting beoogt het niet maken van winst.
Beleid	De doelen zijn opgenomen in de Integrale visie Land van Wijk en Wouden. Voor de uitvoering van de verschillende projecten is een uitvoeringsprogramma beschikbaar. Om deze doelstelling te bereiken wordt nauw samengewerkt met verschillende participanten en organiseert de stichting activiteiten (o.a. Polderdag, streekmarkten) en communicatie richting het publiek (zoals het KOE Alert) en heeft de stichting een adviserende rol over de circulaire economie. De stichting voert het programmamanagement uit van het pilotproject Groene Cirkel Bijenlandschap. De Groene Klaver beheert en coördineert de boerenlandpaden in het land van Wijk en Wouden. Door het Land van Wijk en Wouden voert een ATB-route waarvoor de stichting een coördinerende rol vervult.
Financiële effecten (gemeente)	De gemeente draagt jaarlijks ongeveer € 21.000* bij in de exploitatie. De gemeente doet dit samen met de gemeenten Leiden, Leiderdorp en Zoeterwoude. Deze vaste bijdragen maken de jaarlijkse activiteiten mogelijk (met aanvullende financiering door bijdragen van de deelnemers en de deelnemende gemeenten) en zorgen ervoor dat de stichting een loket kan bieden, deel kan nemen aan gebiedsbijeenkomsten en projecten kan acquireren, projecten die aanvullende financiering opleveren. Daarnaast ontvangt de stichting gericht bijdrage van met name de provincie Zuid-Holland. *zie ook onderdeel risico. Voor 2021 geen nieuwe bijdrage nodig, budget blijft in afwachting van onderzoek beschikbaar voor vergelijkbare activiteiten.
Risico	Voor de gemeente zijn er geen financiële risico's aanwezig. Bij een eventueel financieel risico van de stichting is de gemeente maximaal de eigen bijdrage voor 1 jaar kwijt. Zie ook beleid/voortgang.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente participeert met drie andere gemeenten in de stichting. Vanwege het belang dat de (stedelijke) gemeenten hebben bij de hierboven onder 2 genoemde kwaliteiten van hun buitengebied en de belangrijke rol die de agrarische sector speelt bij het tot stand brengen en in stand houden van deze kwaliteiten, bestaat het bestuur statutair uit vertegenwoordigers van de (gemeentelijke) overheden en de agrarische sector. De gemeente Zoetermeer neemt op dit moment geen deel aan het bestuur van de stichting. Het betreft hier een roulerende deelname aan het bestuur. Het bestuur legt verantwoording af en legt nieuwe plannen voor via een gebiedsplatform. Het voorzitterschap wordt vervuld door de gemeente Leiderdorp. De jaarlijkse bijeenkomsten van het Gebiedsplatform worden voorbereid door een Ambtelijk Vooroverleg (AMVO), bestaande uit ambtelijke vertegenwoordigers van de aan het Gebiedsplatform deelnemende organisaties en overheden. Wethouder Groeneveld participeert namens de gemeente in dit platform. De huidige deelnemers zijn de provincie Zuid-Holland, het Hoogheemraadschap van Rijnland, de gemeenten Leiden, Leiderdorp, Zoeterwoude, Zoetermeer, Alphen aan den Rijn, Voorschoten, Leidschendam-Voorburg en Kaag en Braassem, het samenwerkingsverband Holland-Rijnland, de maatschappelijke organisaties De Groene Klaver, LTO Rijn- en Vlietlanden, VANL Wijk en Wouden, Vereniging Agrarisch Natuurbeheer Ade, Agrarische Natuurvereniging Santvoorde, Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging Geestgrond.
Bijdrage aan doelstelling programma	3.1 - Bevorderen duurzame ontwikkeling 4.1 - Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorzieningen 7.3 - Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte
Relatie met programma	3. Leefbaarheid, duurzaam en groen 4. Vrije tijd 7. Inrichting van de stad
Beleidsvoornemens / beleidskader	Invulling geven aan het vastgestelde beleidsplan 2017-2021 en de uitvoeringsagenda. Zie beleid/voortgang
Vestigingsplaats	Leiden
Doel/openbaar belang	De visie van de stichting is: “De regio is een voedingsbodem voor fantastische initiatieven en producten maar deze worden nog onvoldoende gevonden. Door stad en land op een goede, duurzame manier met elkaar te verbinden bevorderen we de leefbaarheid in de regio en brengen we stad en land dichter bij elkaar.” De missie van de stichting is: • Het buitengebied meer onderdeel te maken van de leefwereld van de stedelingen. • Door hen het gebied (natuur, cultuurhistorie en streekproducten) zelf te laten beleven. • Om hen op die manier te enthousiasmeren en hun kennis over de regio te vergroten.
Beleid/voortgang	Belangrijke ambities uit het beleidsplan 2017-2021 zijn: • Oom de vaste (subsidie)relatie met de omliggende gemeenten in stand te houden; • Om de stichting een zekere onafhankelijke positie te laten behouden; daartoe zal aanvullend een beleid t.a.v. donateurs ontwikkeld worden, waarmee bewoners van het werkgebied uitgenodigd worden direct aan de stichting bij te dragen, met als uitgangspunt de ANBI-status van de stichting;

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

	• Om de stichting meer te laten zijn dan een (uitvoerende) projectenorganisatie. • In 2017 is een traject gestart voor actualisatie van de missie/visie van de stichting. Vanaf 2019 was de stichting zich aan het herorienteren op de te voeren strategie. Hiervoor zijn o.a. naast de bestaande activiteiten als de KOE-alert en Polderdag ook twee waardeketens in ontwikkeling, genaamd: 'Stap uit je stad' en 'Zet je tanden in Wijk en Wouden'. Waardeketens zijn samenhangende initiatieven die elkaar steunen om samen recreatieve, educatieve, ecologische en economische waarde toe te voegen aan de regio. Bij 'Stap uit je stad' gaat het om toegangspoorten, beleeflagen op bestaande routes, betere promotie en opbouw van recreatieve activiteiten en arrangementen. 'Zet je tanden in Land van Wijk & Wouden' gaat over gaat over een impuls geven aan de afname van lokale producten en de kennis over de productiewijze en de (oogst)seizoenen. Voor Zoetermeer is oa een project in ontwikkeling genaamd 'Oogst/voedselkaravaan'. Hierin wordt de samenwerking met o.a. een aantal wijktuinen verkend voor het organiseren van diverse wijkmaaltijden in het kader van kennismaken met agrarische producten uit de omgeving (korte ketens/koop lokaal) en sociale cohesie. Door de COVID-19-beperkingen konden veel geplande activiteiten in 2020 geen doorgang vinden of slechts in aangepaste vorm. Ook het nieuw in ontwikkeling zijnde project voor Zoetermeer, genaamd de Oogst/voedselkaravaan, heeft daardoor vertraging opgelopen. Losstaand van de effecten door COVID-19 bleek het draagvlak bij de gemeenten in het bestuur van de stichting te klein voor voortzetting/doorontwikkeling van de nieuwe strategie van de stichting. Eind 2020 hebben de gemeenteraden van Zoeterwoude, Leiden en Leiderdorp besloten de financiële bijdrage aan de stichting vanaf 2021 stop te zetten. Hierdoor is de stichting niet in staat haar activiteiten te continueren. Vandaar dat het bestuur van de stichting heeft besloten stichting Land van Wijk & Wouden per 31 juli 2021 op te heffen. Wel wordt er een afscheidsevenement voor relaties en stakeholders gepland, maar de vorm en planning is afhankelijk van de dan geldende COVID-19-maatregelen. Voor de regio betekent dit dat de stichting per 1 januari 2021 stopt met het organiseren van activiteiten zoals de jaarlijkse Koe Alert nieuwsbrief en de Polderdag en Streekmarkt Doezastraat. Nieuw ontwikkelde activiteiten als de gethematiseerde broedsessies en de Polderkalender krijgen geen vervolg. De stichting is in overleg met o.a. de deelnemende gemeenten over hoe de resterende budgetten worden ingezet en/of naar evenredigheid teruggeheveld. Dit wordt in het voorjaar van 2021 verder uitgewerkt. Voor het project Oogst/Voedselkaravaan wordt als verzelfstandigd project een voorlopige doorstart voorzien van de ontwikkeling en uitvoering met als gepland evaluatiemoment juni 2021. Hierna wordt besloten of de gemeente de financiering van dit project zal voortzetten.
Eigen vermogen	Per begin 2019: € 66.515 Per eind 2019: € 72.229

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

verbonden partij (geconsolideerd)	
Vreemd vermogen verbonden partij (geconsolideerd)	Per begin 2019: € 64.889 Per eind 2019: € 43.813
Resultaat verbonden partij (geconsolideerd)	2019 € 5.714 voordelig (2018 € 29.670 nadelig) (Jaarrekening 2020 van de stichting was nog niet beschikbaar)

Vereniging De BredeStroomversnelling	
Doel	Uitvoering van het klimaatbeleid. De raad heeft met de vaststelling van het programma Duurzaam & Groen Zoetermeer op 12 september 2016 besloten om Nul op de Meter concepten toe te passen waar mogelijk.
Beleid	Stroomversnelling en haar leden hebben als oogmerk een impuls te geven aan de energietransitie in de gebouwde omgeving. Stroomversnelling is in eerste instantie een vereniging van corporaties, bouwers, toeleverende industrie, netwerkbedrijven en regionale overheden maar de bedoeling - van de initiatiefnemers en de huidige trekkers – is breder. Stroomversnelling wil een beweging zijn waarin deelnemers zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor de energietransitie en waarin ze, door samen op te trekken, versnelling weten te realiseren in het realiseren van deze doelstelling.
Financiële effecten (gemeente)	Jaarlijkse lidmaatschapsbijdrage € 5.000.
Risico	Ten tijde van het uitbrengen van de jaarrekening 2018 van de vereniging is er sprake van onduidelijkheid met betrekking tot het recht op teruggave van omzetbelasting op inkopen en de verplichting tot het afdragen van omzetbelasting over subsidieontvangsten. Hierover is overleg gaande met de belastingdienst. Het overleg met de belastingdienst kan ertoe leiden tot zowel een teruggave als een naheffing van omzetbelasting over de periode 2015 tot en met 2018. Een betrouwbare inschatting van de financiële gevolgen kan op dit moment niet worden gemaakt. Het eigen vermogen van de vereniging is toereikend om dit risico te dragen. De gemeente is alleen lid en is geen risicodrager. Als de vereniging bij ontbinding een tekort heeft, hoeft de gemeente als lid daaraan niet bij te dragen. Dit hangt samen met de rechtspersoonlijkheid van de vereniging en het feit dat de vereniging een eigen, afgescheiden vermogen heeft. Als de vereniging wordt ontbonden, gaat dat volgens de regels over de vereffening van het afgescheiden vermogen.
Financieel en bestuurlijk belang	Stroomversnelling heeft op dit moment ongeveer 60 leden en meerdere partnerschappen. De samenstelling van het ledenbestand geeft direct een helder beeld van de breedte van Stroomversnelling: woningcorporaties, aanbieders (bouwbedrijven), toeleverende industrie, gemeentes en netwerkbedrijven. Daarnaast heeft Stroomversnelling al een aantal partners - CVW, Federatie Ruimtelijke Kwaliteit, Efectis en de Woonbond -. Nieuwe partnerschappen zijn gerealiseerd met Aedes (vernieuwingsagenda) en de Hogeschool Utrecht. Stroomversnelling staat open voor elke partij die inzet wil leveren op, en kan bijdragen aan, de (door)ontwikkeling van woningconcepten en de transitieopgave. Omdat het een vereniging is van koplopers en actieve volgers wordt altijd kritisch gekeken hoe partijen die zich willen aansluiten de beweging

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

	en benodigde ontwikkeling verder kunnen versterken. Het doel is daarom niet veel groter te worden in aantallen dan ongeveer 100 leden. Deze beperkte groeidoelstelling heeft consequenties voor de financiële slagkracht van de vereniging. Om die reden is er veel aandacht voor bijdragen van overheden.
Bijdrage aan doelstelling programma	3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling
Relatie met programma	7 Inrichting van de stad
Beleidsvoornemens / beleidskader	1 Volop werken aan de ontwikkeling, van het aanbod, de vraag en de daaraan gerelateerde marktcondities voor concepten waarmee woningen en/of wijken aardgasvrij en spijtvrij CO2- en/of energieneutraal gemaakt kunnen worden in alle marktsegmenten. 2 De realisatie van een zodanige kostprijsreductie (schatting 25%-30%), op NOM of NOM-Ready aanbod met gegarandeerde functionele prestaties (minimaal rond energie, binnenmilieu en veiligheid), waarmee een woonlastenneutraal aanbod voor de bewoner en een gezonde business case voor de investeerder in de oplossingen (inclusief de afnemers) mogelijk is.
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel / openbaar belang	De vereniging Stroomversnelling heeft als doel het verenigen van leden die renovatie- en nieuwbouwbouwconcepten met minimaal het ambitieniveau van Nul op de Meter (NOM) ontwikkelen, bouwen, afnemen of het afnemen willen faciliteren. De leden beogen NOM te bereiken met uitsluitend gebruik van duurzame energie, opgewekt uit niet fossiele brandstoffen.
Beleid /voortgang	Ad 1. Pas wanneer 25% van het potentieel is bereikt, is de fase van ontwikkeling (door koplopers en volgers) afgerond en de fase van autonome opschaling bereikt. Ad 2. Jaarlijkse productieaantallen van 50.000 gekoppeld aan renovatie, 25.000 aan nieuwbouw en 100.000 aan installatievervanging.
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2019: € 403.687 Per eind 2019: €292.023
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2019: € 763.207 Per eind 2019: € 892.365 (Vorderingen: € 583.343)
Resultaat verbonden partij	2019: - € 111.664

Stichting BusinessPark Haaglanden (BPH)	
Doel	Het versterken van de regionale samenwerking tussen de deelnemende gemeenten op het gebied van bedrijfshuisvesting ten behoeve van het behouden en vestigen van bedrijven en daarmee de werkgelegenheid in de Haagse regio. Met de samenwerking het Thema ‘werken’ een gelijkwaardige plek geven in de complexe integrale Verstedelijkingsopgave. Deelnemende gemeenten zijn: Den Haag, Rijswijk, Midden-Delfland, Pijnacker, Nootdorp, Delft, Leidschendam-Voorburg en Zoetermeer.
Beleid	De Stichting tracht haar doel te bereiken door onder meer: • Het (verder) professionaliseren van het regionaal loket (front-office) van Businesspark Haaglanden voor ondernemers. • Het intensiveren van de samenwerking met adviseurs in bedrijfshuisvesting.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

	• Het begeleiden van het proces van uitplaatsingen van bedrijven als gevolg van transformatie/herstructurering. • Het leveren van een bijdrage aan het formuleren van nieuw beleid (door monitoring & signalering vraag/aanbodontwikkeling binnen de regio) en het tot uitvoering brengen van beleid. • Het meedenken om te komen tot nieuwe werklocaties binnen de Haagse regio. • Het als netwerkorganisatie aanspreekpunt zijn voor de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en de Provincie Zuid-Holland.
Financiële effecten (gemeente)	De gemeente Zoetermeer heeft op haar eigen begroting jaarlijks ongeveer € 25.000 voor de bijdrage aan de stichting. Dit bedrag is gebaseerd op de verdeelsleutel die staat opgenomen in het reglement. Zoetermeer draagt 15% van de jaarlijkse kosten bij.
Risico	Voor de gemeente zijn er geen financiële risico's aanwezig. Bij een eventueel financieel risico van de stichting is de gemeente maximaal de eigen bijdrage voor 1 jaar kwijt.
Financieel en bestuurlijk belang	De deelnemers zijn de 7 gemeenten en hebben daardoor een financieel en bestuurlijk belang. De wethouder economie heeft zitting in het Bestuur. De teammanager van team economie neemt deel aan de Directieraad.
Bijdrage aan doelstelling programma	1.3 bevorderen vestigings-en ondernemersklimaat 1.4 bevorderen groei werkgelegenheid
Relatie met programma	Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie
Beleidsvoornemens/ beleidskader	Uitvoering geven aan het jaarplan. Centrale actiepunten zijn: BPH deelt als netwerkorganisatie beschikbare kennis en kunde. BPH is een netwerkorganisatie en gesprekspartner voor PZH en MRDH en andere samenwerkingsverbanden gericht op bedrijvigheid. BPH heeft het aanbod van bedrijfshuisvesting van de deelnemende gemeenten scherp in beeld. Vragen uit de markt worden geregistreerd. BPH draagt op de schaal van de Haagse regio bij aan het bij elkaar brengen van vraag naar en aanbod van voldoende en passende bedrijfshuisvesting.
Vestigingsplaats	Zetel in de gemeente 's- Gravenhage
Doel/openbaar belang	De schaal waarop de bedrijventerreinenmarkt zich beweegt, is bovengemeentelijk. Bedrijven kijken veelal op regionale schaal naar vestigingsplaatsen en uitbreidingsmogelijkheden. Activiteiten van bedrijven volgen zelden bestuurlijke grenzen maar vinden plaats in een marktregio. Binnen de MRDH is de Haagse regio één van de drie marktregio's, waarbinnen bedrijven zich vestigen dan wel uitbreiden en/of verhuizen. De gezamenlijke doelen zijn economische ontwikkeling en het creëren en behoud van werkgelegenheid in de Haagse regio, het bieden van voldoende passende vestigingsplekken op bedrijventerreinen en het tegengaan van onnodige onderlinge concurrentie tussen gemeenten. Businesspark Haaglanden werkt vraaggericht en zoekt naar pragmatische oplossingen, op het juiste schaalniveau.
Beleid/voortgang	In 2020 lag de focus op het neerzetten van de organisatie (nieuwe samenwerking) en de formalisering van de toetreding van de drie nieuwe gemeenten (Delft, Leidschendam-Voorburg en Zoetermeer). Een aantal acties is voortvarend opgepakt, zoals de professionalisering van het front-office en het inventariseren van vraag en aanbod van bedrijfshuisvesting. Deze acties worden voortgezet.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Eigen vermogen verbonden partij	Per eind 2019: € 11.705 Per begin 2019: € 9.456
Vreemd vermogen verbonden partij	Per eind 2019: € 0 Per begin 2019: € 0
Resultaat verbonden partij	2019 € 2.249 voordelig 2018 € 14.450 voordelig

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Bijlage 4 Gewaarborgde geldleningen

Geldnemer	Doel van de geldlening	Oorspron-kelijk bedrag geldlening	% waarvoor borg is verleend	Restant bedrag geldlening 31-12-2019	Aflossing 2020	(Her)-financiering 2020	Restant geldlening 31-12-2020	Jaar afloop garant-stelling
Primair risico:								
Woning-corporaties	Gem.garantie	10.890.725	100%	10.890.725			10.890.725	2029
	Gem.garantie	4.300.000	100%	4.300.000			4.300.000	2032
	Gem.garantie	4.764.692	100%	4.764.692			4.764.692	2038
	Gem.garantie	4.500.000	100%	4.500.000			4.500.000	2038
	Gem.garantie	12.480.000	100%	12.480.000			12.480.000	2032
	Gem.garantie	7.124.350	100%	7.124.350			7.124.350	2026
	Gem.garantie	8.500.000	100%	8.500.000			8.500.000	2063
	Gem.garantie	5.000.000	100%	5.000.000			5.000.000	2032
	Gem.garantie	6.400.000	100%	6.400.000			6.400.000	2032
	Gem.garantie	6.400.000	100%	6.400.000			6.400.000	2032
	Gem.garantie	6.000.000	100%	6.000.000			6.000.000	2032
	Gem.garantie	3.500.000	100%	3.500.000			3.500.000	2063
	Gem.garantie	11.500.000	100%	11.500.000			11.500.000	2063
	Gem.garantie	6.300.000	100%	6.300.000			6.300.000	2023
	Gem.garantie	**12.000.000**	100%	12.000.000	12.000.000		0	2020
	Gem.garantie	7.800.000	100%	7.800.000			7.800.000	2033
	Gem.garantie	4.500.000	100%	4.500.000			4.500.000	2031
	Gem.garantie	**15.000.000**	100%	15.000.000	15.000.000		0	2020
	Gem.garantie	11.798.285	100%	11.798.285			11.798.285	2034
	Gem.garantie	15.000.000	100%	0		15.000.000	15.000.000	2038
	Gem.garantie	12.000.000	100%	0		12.000.000	12.000.000	2039
TOTAAL		***175.758.052***		***148.758.052***	***27.000.000***	***27.000.000***	***148.758.052***	
Zorgcentra/ gezondheids instellingen	Gem.garantie	3.403.000	100%	1.021.006	85.084		935.922	2031
	Gem.garantie	4.538.000	100%	955.347	119.418		835.929	2027
	Gem.garantie	4.538.000	100%	930.831	116.353		814.478	2027
	Gem.garantie	4.538.000	100%	930.857	116.357		814.500	2027
	Gem.garantie	4.538.000	100%	1.021.006	113.446		907.560	2028
	Gem.garantie	4.538.000	100%	1.021.006	113.446		907.560	2028
	Gem.garantie	3.403.000	100%	255.251	212.709		42.542	2023
TOTAAL		***29.496.000***		***6.135.304***	***876.813***	***0***	***5.258.491***	
Sport-verenigingen c.a.	Gem.garantie	199.000	100%	58.465	58.465		0	2023
	Gem.garantie	34.000	100%	24.527	1.543		22.984	2032
	Gem.garantie	682.000	100%	566.576	22.728		543.848	2039
	Gem.garantie	70.000	100%	38.582	3.010		35.572	2039
TOTAAL		***985.000***		***688.150***	***85.746***	***0***	***602.404***	
Overige instellingen	Gem.garantie	549.000	100%	178.601	58.127		120.474	2022
	Gem.garantie	100.000	100%	82.903	5.004		77.899	2036
	Gem.garantie	900.000	100%	845.076	55610		789.466	2033
TOTAAL		***1.549.000***		***1.106.580***	***118.741***	***0***	***987.839***	
	Gem.garantie	850.000	15%	643.532	0		643.532	2025
TOTAAL		***850.000***		***643.532***	***0***	***0***	***643.532***	
Secundair risico:								
Woning-corporaties	Achtervang	5.445.363	50%	686.972	340.574		346.398	2021
	Achtervang	4.319.988	50%	3.343.474	102.728		3.240.745	2044
	Achtervang	25.000.000	50%	25.000.000			25.000.000	2036
	Achtervang	15.000.000	50%	15.000.000			15.000.000	2058
	Achtervang	15.000.000	50%	15.000.000			15.000.000	2057

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

	Achtervang	20.000.000	50%	20.000.000			20.000.000	2034
	Achtervang	20.000.000	50%	20.000.000			20.000.000	2035
	Achtervang	9.000.000	50%	9.000.000			9.000.000	2036
	Achtervang	9.000.000	50%	9.000.000			9.000.000	2037
	Achtervang	50.000.000	50%	50.000.000			50.000.000	2060
	Achtervang	25.000.000	50%	25.000.000			25.000.000	2058
	Achtervang	25.000.000	50%	25.000.000			25.000.000	2058
	Achtervang	25.000.000	50%	25.000.000			25.000.000	2058
	Achtervang	100.000.000	50%	100.000.000			100.000.000	2060
	Achtervang	15.000.000	50%	15.000.000			15.000.000	2021
	Achtervang	6.000.000	50%	6.000.000			6.000.000	2025
	Achtervang	20.000.000	50%	20.000.000			20.000.000	2053
	Achtervang	10.000.000	50%	10.000.000			10.000.000	2049
	Achtervang	12.000.000	50%	12.000.000			12.000.000	2035
	Achtervang	**9.000.000**	50%	0		9.000.000	9.000.000	2040
	Achtervang	**10.000.000**	50%	0		10.000.000	10.000.000	2040
TOTAAL		***429.765.351***		***405.030.446***	***443.302***	***19.000.000***	***423.587.143***	
Woning-corporaties	Vrijwaring WSW	2.936.746	50%	640.851	154.559		486.292	2023
	Vrijwaring WSW	20.619.773	50%	20.619.773			20.619.773	2029
	Vrijwaring WSW	15.882.308	50%	13.613.406			13.613.406	2030
	Vrijwaring WSW	3.153.773	50%	679.527	163.960		515.567	2023
	Vrijwaring WSW	2.858.815	50%	1.571.931	93.316		1.478.615	2033
	Vrijwaring WSW	7.941.154	50%	7.941.154			7.941.154	2036
	Vrijwaring WSW	10.527.701	50%	10.527.701			10.527.701	2036
	Vrijwaring WSW	1.019.070	50%	220.067	53.328		166.739	2023
	Vrijwaring WSW	1.160.070	50%	196.427	64.248		132.179	2022
	Vrijwaring WSW	22.235.231	50%	16.146.562	496.671		15.649.889	2043
	Vrijwaring WSW	1.866.000	50%	407.267	98.224		309.043	2023
TOTAAL		***90.200.641***		***72.564.666***	***1.124.306***	***0***	***71.440.358***	
Sport-verenigingen	Vrijwaring SWS	110.000	50%	30.250	1.100		29.150	2033
	Vrijwaring SWS	170.000	50%	131.878	2.830		129.048	2039
	Vrijwaring SWS	14.375	50%	11.499	1438		10.061	2027
	Vrijwaring SWS	14.375	50%	187.520	7680		179.840	
TOTAAL		***308.750***		***361.147***	***5.368***	***0***	***348.099***	
TOTAAL ALLE LENINGEN		**728.912.794**					**650.638.079**	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

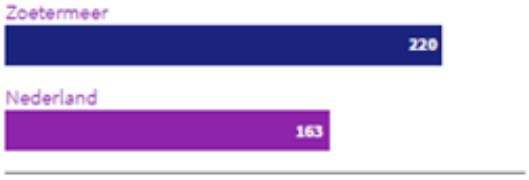
Bijlage 5 Verplichte indicatoren

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Omvang huishoudelijk restafval

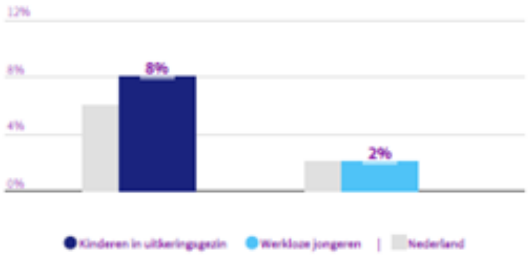
kg per inwoner

CBS statistiek Huishoudelijk afval | 2019

Achterstand onder jeugd

Zoetermeer

CBS Jeugd | 2019

Hernieuwbare elektriciteit

5,1% Zoetermeer

17,6% Nederland

Klimaatmonitor-RWS | 2018

Netto arbeidsparticipatie

68,3% Zoetermeer

68,8% Nederland

CBS | 2019

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ waarde

x €1.000

CBS - WOZ | 2016 - 2020

Nieuw gebouwde woningen

per 1.000 woningen

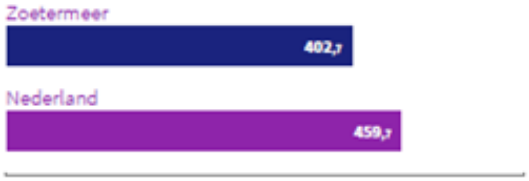
5,5 Zoetermeer

9,2 Nederland

BAG/ABF | 2019

Personen met een bijstandsuitkering

per 10.000 inwoners

CBS | 2020

Lopende re-integratievoorzieningen

per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

472,4 Zoetermeer

202,0 Nederland

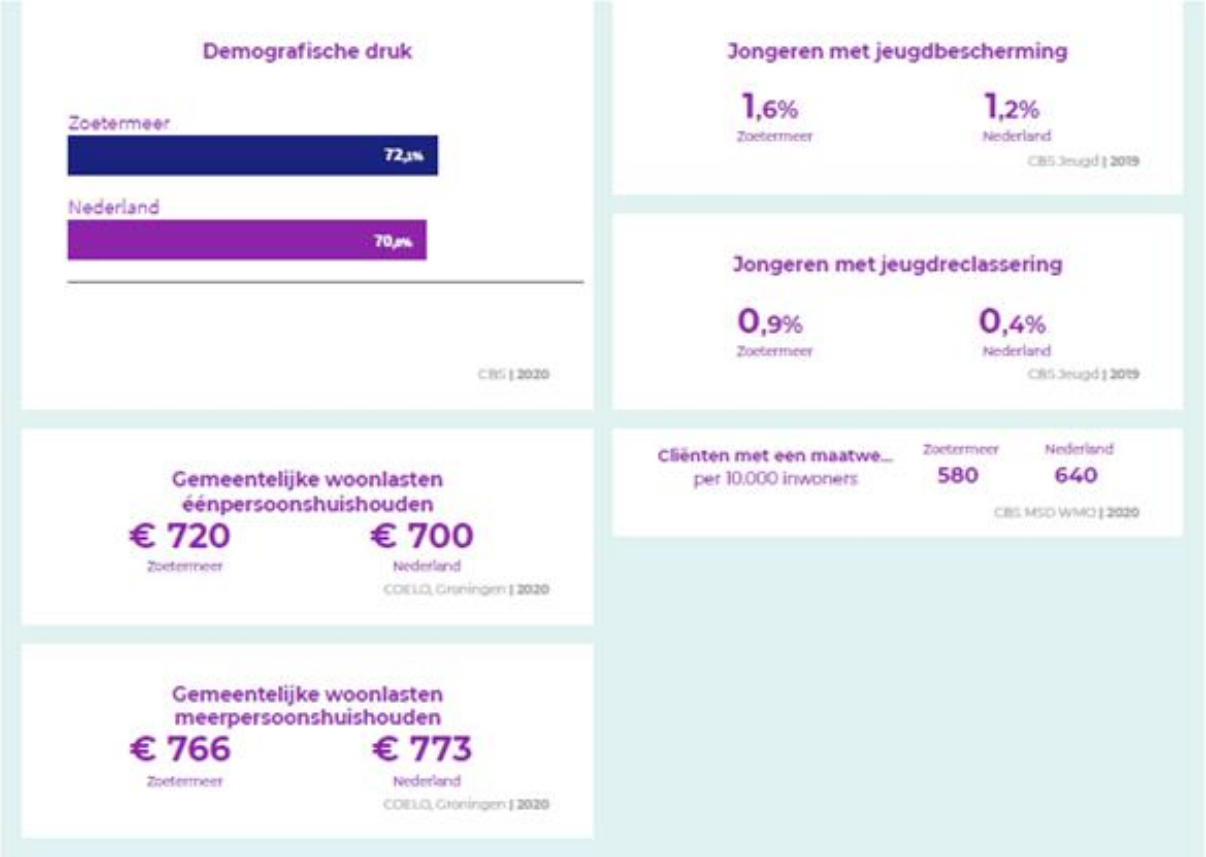
CBS | 2020

Jongeren met jeugdhulp

% van alle jongeren tot 18 jaar

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Bijlage 6 Financiële effecten COVID-19

In de programma's in de jaarstukken komen op veel plekken de inhoudelijke en financiële effecten van COVID-19 naar voren. In de Tussenberichten 2020 en de verschillende raadsmemo's is de gemeenteraad over COVID-19 geïnformeerd. Omdat de situatie en ontwikkelingen van de financiële gevolgen zich tijdens het jaar steeds (en snel) veranderden, was het tijdens het jaar niet goed mogelijk om een actueel integraal financieel overzicht te presenteren. Een dergelijk overzicht is toegezegd bij de jaarstukken en treft u hierbij – naar de situatie/peildatum van de jaarstukken – aan.
Met nadruk met de toevoeging 'peildatum jaarstukken'. Op het onderdeel inkomsten is nog sprake van 'onderhanden werk'. Over een aantal dossiers is -landelijk- nog overleg met het Rijk over zowel de mate van vergoeding als de verdeling daarvan over de gemeenten. In de jaarrekening zijn alle extra lasten met betrekking tot het jaar 2020 verantwoord en de extra baten voor zover die zijn ontvangen. Voor de nog lopende 'vergoedings-vraagstukken' met het Rijk is het op grond van formele boekhoudregels (BBV) niet toegestaan om een schatting van de rijkscompensatie in de jaarrekening 2020 op te nemen. Hierdoor ontstaat op totaalniveau een zekere mismatch tussen verantwoorde lasten en baten.
De in deze notitie opgenomen cijfers van lasten en baten gerelateerd aan COVID-19 zijn voor het overgrote deel rechtstreeks ontleend aan de cijfers in het onderdeel jaarrekening. Voor een aantal onderdelen is gebruik gemaakt van achterliggende informatie die – om uiteenlopende redenen, zoals bijvoorbeeld grensbedragen in de verantwoording – niet expliciet in de jaarstukken zelf is terug te vinden.
Onderstaande tabel geeft het financieel effect van COVID-19 op de uitkomst van het rekening-resultaat op hoofdlijn weer. De toelichting op de verschillende onderdelen is na de tabel opgenomen.

Financieel effect COVID-19 op rekeningresultaat 2020		**€ (- = nadeel)**
A1 uitvoering bestaand beleid		
- extra kosten	-2.721.000	
- minder inkomsten	-1.172.000	
- niet direct uit jaarrek. herleidbaar	-262.000	
		-4.155.000
A2 extra op basis van afwegingskader		
- met 'aanwijsbare' rijksvergoeding	-1.231.506	
-zonder 'aanwijsbare' rijksvergoeding	-262.455	
		-1.493.961
		-5.648.961
B vergoeding tbv kosten corona		
- rijksvergoeding Gemeentefonds	4.348.000	
- specifieke uitkering TOZO en sport/huur		
- bijdrage provincie	200.000	
- aanwending Coronabudget ('Eneco')	262.455	
		4.810.455
Meerkosten tov vergoeding		-838.506
C Onderuitputting als gevolg COVID-19		3.544.000
Financieel effect op rekeningresultaat		**2.705.494**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Algemeen
In bovenstaand overzicht zijn de kosten opgenomen die worden gedekt ten laste van de algemene middelen: de van het Rijk via het gemeentefonds ontvangen vergoeding. Voor zover die compensatie niet toereikend is wordt een beroep gedaan op de algemene middelen van de gemeente.
De kosten die gedekt worden uit specifieke uitkeringen, zoals voor de ToZo en de sport zijn niet in het overzicht opgenomen omdat lasten en baten in de jaarstukken budgettair neutraal zijn. Ook de omzetgarantie voor jeugdinstellingen en Wmo-instellingen zijn niet opgenomen, omdat deze binnen de budgetten zijn opgevangen.

De specificatie van de in de tabel genoemde bedragen is aan het slot van deze bijlage opgenomen.

Ad A1 Uitvoering bestaand beleid
De uitbraak van COVID-19 heeft als gevolg dat in de uitvoering van bestaand beleid extra kosten en minder inkomsten optraden.[1] Met een grote verscheidenheid aan onderliggende factoren. Zoals extra kosten voor thuis werken vanwege de lockdown, meerkosten afvalverwerking, omdat inwoners extra gelegenheid hadden om op te ruimen en lagere inkomsten van leges reisdocumenten, parkeeropbrengsten en precario. De totale meerkosten/minderinkomsten vanuit uitvoering bestaand beleid worden ingeschat op € 4.155.000.

Ad A2 Extra kosten op basis van gemeentelijk afwegingskader
Door het college zijn een aantal bewuste acties ondernomen om de financiële gevolgen van de pandemie voor de Zoetermeerse samenleving te verzachten. Dit met toepassing van het door de raad vastgestelde afwegingskader. De daarvoor in de jaarstukken opgenomen kosten bedragen € 1.493.961, waarvan € 1,231 mln. betrekking heeft op onderdelen waarvoor van het Rijk een aanwijsbare bijdrage in financiële compensatie is ontvangen.
In totaal is in de jaarrekening **€ 5.649.000** aan meerkosten/minderinkomsten als direct gevolg van COVID-19 verantwoord.

Ad B Vergoeding extra kosten
Rijksvergoeding
Van het Rijk is voor de extra kosten/minder inkomsten een vergoeding ontvangen. In de jaarrekening is € 4.348.000 verantwoord. Dit betreft compensatie voor een veelheid van onderwerpen waarover afgelopen jaar tussen Rijk en VNG - op macroniveau - afspraken tot compensatie zijn gemaakt.
€ 548.000 heeft betrekking op de compensatie van de het verwachte nadeel op de uitvoering van de WSW, dat op programma 1 is uitbetaald aan de GR DSW[2], zodat in haar jaarrekening 2020 het uiteindelijk financieel effect van de gevolgen COVID-19 tot uitdrukking komt.
€ 3,8 mln. betreft de compensatie van lasten/baten die rechtstreeks over de gemeentebegroting lopen. De landelijke afspraken betreffen in totaliteit een vergoeding aan gemeenten van € 664 mln. waarvan het aandeel van Zoetermeer € 3,8 mln. bedraagt.[3]

Opgemerkt wordt dat voor de kosten afvalverwerking en lagere inkomsten toeristenbelasting en parkeeropbrengsten het Rijk nog niet de gehele periode 2020 met de gemeenten heeft afgerekend, terwijl het nadeel aan kosten/inkomsten wel in de jaarrekening 2020 is verantwoord. Voor de ontbrekende periode wordt een compensatie van ongeveer € 600.000 ingeschat.

Bijdrage provincie
Van de Provincie is voor de ondersteuning van de cultuursector € 200.000 ontvangen. Deze bijdrage is in 2020 benut ter ondersteuning van de culturele sector.

[1] Het is niet altijd goed mogelijk om het exacte oorzakelijk verband tussen de hoogte van meerkosten/minderinkomsten en COVID-19 vast te stellen. In de verantwoording van de jaarstukken is dit effect op onderdelen gebaseerd op schattingen.
[2] Onderdeel van de onder ad 1 vermelde meerkosten voor hetzelfde bedrag van € 548.000
[3] Zie ook raadsmemo Gevolgen decembercirculaire 2020 van 28 januari

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Beroep op gemeentelijk budget/Eneco-middelen
Van de onder A2 verantwoorde meerkosten heeft € 1.231.000 betrekking op posten waarvoor door het Rijk een compensatie beschikbaar is gesteld. Die compensatie maakt deel uit van het onder B opgenomen bedrag van € 4.348.000. Voor de posten die optellen tot een bedrag van **€ 262.455** is geen aanwijsbare compensatie gegeven. Dat bedrag is gedekt uit het door de raad beschikbaar gestelde budget van € 5 mln. op programma OAD; de dekking voor dat budget betreft een aanwending van de bestemmingsreserve Eneco.

Omdat het gemeentelijk afwegingskader corona ook voor 2021 van toepassing is, kan het niet benutte deel van de bestemmingsreserve Eneco in 2021 voor dat doel beschikbaar blijven.

Totaal
Het saldo van meerkosten en ontvangen vergoeding/dekking is **€ 838.455 negatief.**
In de Perspectiefnota 2021 is rekening gehouden met eventueel negatief rekeningsresultaat als de uitgaven in verband met COVID-19 niet of niet volledig worden gecompenseerd. Voor die situatie is in de reserve vrij inzetbaar een bedrag van € 5 mln. gestort ten laste van de Eneco-middelen.
Met de kennis van de jaarstukken – en met name door de omvang van de inmiddels toegezegde rijksvergoeding – is van een fors tekort geen sprake meer. Als rekening wordt gehouden met de in 2021 nog te ontvangen vergoeding voor parkeren, toeristenbelasting en afvalinzameling is het verschil tussen meerkosten COVID-19 en vergoeding dat betrekking heeft op het begrotingsjaar 2020, nagenoeg gelijk.
Bij de Perspectiefnota 2022 zal met dit gegeven bij de beoordeling van de benodigde omvang van de reserve vrij inzetbaar worden teruggekomen.

Ad C Onderuitputting overige budgetten
Een neveneffect van COVID-19 is dat veel gemeentelijke dienstverlening niet geheel kon worden uitgevoerd. De maatregelen van het kabinet ter bestrijding van de pandemie, zoals de lockdown, en de maatregelen in de vorm van steun aan bedrijfsleven zijn van invloed geweest op het beroep dat inwoners/bedrijven op de reguliere dienstverlening hebben gedaan of konden doen. Soms was minder nodig, soms waren activiteiten niet mogelijk of toegestaan. Voorbeelden zijn in de toelichtingen van de jaarrekening terug te vinden als minder beroep op leenbijstand, minder gebruik Zoetermeerpas, minder evenementen en lagere kosten voor huur van ambtelijke vergaderlocaties. Per saldo is hiermee een bedrag aan incidentele meevallers verbonden van € 3.544.000.

Financiële specificatie
In onderstaande tabellen is de opbouw van de in de hoofdtabel opgenomen bedragen opgenomen. De geel opgelichte eindbedragen verwijzen naar de bedragen in de toelichting.

Hoofdboodschap: de rijksvergoeding dekt nagenoeg alle extra kosten; het beroep op Eneco-middelen is beperkter dan voorzien.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

A1	Meerkosten/minderinkomsten bestaand beleid				
progr.	product	activiteit	lasten (+ = nadeel)	baten (-=nadeel)	totaal (-=nadeel)
1	reclame-uitingen	reclameinkomsten		-112.000	
1	WSW	DSW	548.000		
2	Jeugdhulp in natura	meerkosten	244.000		
2	ondersteuning thuis	meerkosten	268.000		
3	afvalinzameling	verwerkingskosten	300.000		
3	uitvoeringskosten Covid 19	bebording etc	181.000		
3	Parkeren			-758.000	
4	Binnen en buitensport	verhuur tot 1 september	180.000		
4	Binnen en buitensport	verhuur na 13 oktober	250.000		
4	Sociale cultureel	inc. Verhuur	50.000		
4	Sociale cultureel	ontmoetingsruimte	30.000		
6	Leges persoonsdocumenten	per saldo lagere leges		-70.000	
6	Verkiezingen	hygienemaatregelen	82.000		
OAD	Belastingen	Toeristenbelasting		-105.000	
OAD	Belastingen	Precario		-124.000	
OAD	Beleggingen	BNG		-3.000	
Overhead	ICT		379.000		
Overhead	Communicatie		102.000		
Overhead	ambt. Huisvesting	schoonmaken	22.000		
Overhead	ambt. Huisvesting	meubilair	85.000		
		subtotaal netto effect jaarrekening	2.721.000	-1.172.000	-3.893.000
	Niet direct uit jaarrekening zichtbare posten				
1	Voedselbank		65.000		
2	Compenseren ouders kinderopvang		47.000		
2	Eigen bijdrage Wmo			-136.000	
5	Leges evenementen			-4.000	
5	Kosten crisisorganisatie en handhaving		tlv budget		
overhead	Kosten Streekblad		10.000		
			122.000	-140.000	-262.000
					-4.155.000

A2	Kosten op basis van gemeentelijk afwegingskader				
progr.	product	activiteit	lasten (+ = nadeel)	baten (-=nadeel)	totaal (-=nadeel)
	met ''aanwijsbare'' compensatie rijlk				
4	Coronasteun	maatschappelijke instellingen	713.220		
4	Huurvrijstellen Sociaal cultureel			-518.286	
			713.220	-518.286	-1.231.506
	zonder ''aanwijsbare'' compensatie rijlk				
4	Cultuur (vrije keuze)	zomer en winterfestival	219.700		-219.700
7	Huurvrijstellingen commerciele verhuur			-42.755	-42.755
			219.700	-42.755	-262.455
	Totaal		932.920	-561.041	-1.493.961

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

C	Onderuitputting als gevolg van corona				
progr.	product	activiteit	lasten (+ = nadeel)	baten (-=nadeel)	totaal (-=nadeel)
1	Leenbijstand		-416.000		
1	leerlingenvervoer	minder verzoeken en 20% omzet	-33.000		
1	beperken uitval	geen fysieke bijeenkomsten	-86.000		
1	Reintegratie	trajectkosten	-1.025.000		
1	Zoetermeerpas		-330.000		
2	jongerenwerk	project later gestart	-136.000		
2	jeugdhulpvervoer		-127.000		
2	wijk aan zet budget		-81.000		
2	vrijwillegersondersteuning		-159.000		
3	dagelijks beheer en onderhoud		-337.000		
4	exploitatie speelmeer		-55.000		
4	Stelpost vervangingsinvestering		-47.000		
4	Binnen en buitensport	energie en water	-120.000		
4	sport en spelactiviteiten	minder activiteiten	-132.000		
6	Jabo	collegebudgetten	-133.000		
Overhead	ambt. Huisvesting	vergaderruimte	-80.000		
Overhead	ambt. Huisvesting	abonnementen en repro	-80.000		
overhead	ambt. Huisvesting	Koffie	-81.000		
overhead	Jabo	opleiding en OR	-86.000		
			-3.544.000	-	3.544.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021

Bijlage 7 Cijferanalyse Jeugd en WMO nieuw

Samenvatting onzekerheden Jeugd en WMO nieuw niet ontvangen controleverklaringen zorginstellingen*

Bedragen x € 1.000

	Onzeker
Jeugd> € 250K niet ontvangen	946
WMO nieuw> € 125K niet ontvangen	1.406

Samenvatting ontvangen en niet ontvangen Jeugd en WMO-nieuw controleverklaringen zorginstellingen

Bedragen x € 1.000

Jeugd> € 250K ontvangen		43.529	95%
Jeugd> € 250K verwachting te ontvangen	44.475		97%
Jeugd< € 250K	1152		3%
Totaal verantwoording Jeugd		**45.627**	
WMO nieuw> € 125K ontvangen		6.732	75%
WMO nieuw> € 125K verwachting te ontvangen	8.138		91%
WMO nieuw< € 125K	795		9%
Totaal verantwoording WMO nieuw		**8.933**	

Samenvatting fouten en onzekerheden ingekochte zorg Jeugd en WMO nieuw

Bedragen x € 1.000

	Getrouwheid		Rechtmatigheid	
	fout	onzekerheid	fout	onzekerheid
Jeugd >€ 250K niet ontvangen		946		946
WMO >€ 125K niet ontvangen		1.406		1.406

***Stand van zaken 7 mei 2021**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 23 juni 2021